

Μακεδονία. Αντίβαρο στην ηττοπάθεια

Αρθρογραφία για το ζήτημα της ονομασίας των Σκοπίων και την διαπραγμάτευση που οδήγησε στην Συμφωνία των Πρεσπών.

Ανδρέας Σταλίδης.

Άρθρα στην Εστία και στο Αντίβαρο

Φεβρουάριος 2019, έκδοση 1.2

1. Περιεχόμενα

2. Βιογραφικό	3
3. Πληροφορίες παρούσας έκδοσης	4
4. Εισαγωγή.....	5
Ηττοπάθεια	5
Πολιτικό στίγμα.....	6
Το Μακεδονικό.....	8
Αρχαίοι Μακεδόνες και Έλληνες.....	9
Σλάβοι – Μακεδόνες, Τούρκοι – Ίωνες.	11
Ρίζες του Μακεδονικού.....	12
«Πρώτος» Μακεδονικός Αγώνας το 1878.	14
Η περίοδος 1878-1913.	17
Στάση στο 1913 – Συνθήκη Βουκουρεστίου.	19
Περίοδος 1913-1943	22
Στάση στο 1924-26: Πρωτόκολλο Πολίτη-Καλφώφ και Σύμφωνο Παγκάλου	24
Περίοδος 1943-2018.	27
5. Όχι ηττοπάθεια στο Σκοπιανό.	31
6. Τρύπιο το πλέγμα της ηττοπάθειας.	33
7. Επιστροφή στην εθνική θέση	35
8. Όχι υποχώρηση στο όνομα.....	37
9. Αποδόμηση όλων των σύνθετων ονομασιών	39
10. Ο Μπουτάρης, το αεροδρόμιο, το κρασί και η Μακεδονία.	41
11. 12 μύθοι και αλήθειες για το ζήτημα του ονόματος «Μακεδονία».	43
12. Πρωθυπουργικές ανοησίες περί Άνω Μακεδονίας.....	55
13. Ήλιντεν και «Βέλγιο 2».....	57
14. Μπουτάρης ο λαγός.....	59
15. Η Αρχιεπισκοπή Αχρίδας το πρώτο βήμα για την αποτροπή ανησυχιών της Αμερικής.	61
16. Αντίβαρο στην μπόχα η όαση των συλλαλητηρίων.	63
17. Η Μακεδονία εάλω.	65
18. Επιπτώσεις της «Συμφωνίας των Πρεσπών» στα Βαλκάνια.	67

19.	Μακεδονία και προτεραιότητες.	69
20.	Ανοιχτή επιστολή στον Κώστα Ζουράρι.....	71
21.	Απορίες για το Προσύμφωνο των Πρεσπών.	73
22.	Η Συμφωνία των Πρεσπών φύλλο και φτερό.....	75
23.	Απάτη με τον Ήλιο της Βεργίνας.....	84
24.	Η εθνικιστική κυβέρνηση Τσίπρα	86
25.	Τα συμβούλια αρχηγών στα Σκόπια ανατρέπουν τρεις μύθους.....	88
26.	Οι ρίζες του Μακεδονικού ζητήματος και το σπάσιμο του προφράγματος.....	90
27.	Κοροϊδία Ζάεφ με τις Συνταγματικές τροπολογίες	92
28.	Ολόκληρη η Συνθήκη Βουκουρεστίου 1913 – πουθενά ο όρος «Μακεδονία»!.....	97
29.	Ολόκληρη η απογραφή του 1921 στην Γιουγκοσλαβία. Ούτε ένας «Μακεδόνας»	101
30.	Οι χάρτες του 18ου-19ου αιώνα απορρίπτουν την ύπαρξη έθνους «Μακεδόνων»... ..	106
31.	Χτύπημα κάτω από τή μέση.....	113
32.	Ή Ίστορία άποφαινεται: δέν υπάρχει «μακεδονικό έθνος».....	115
33.	Ντοκουμέντα της εποχής 1878-1913 για την ελληνικότητα της Μακεδονίας.....	117
34.	Το 1910 μας βάζει τα γυαλιά!.....	135
35.	Εθνικισμός στα Βαλκάνια.....	137
36.	Αποτίμηση και επιστολή στους βουλευτές	139
37.	Βουλευτική συνείδηση.....	143
38.	Βόρεια Μακεδονία είναι το Κιλκίς.....	145
39.	Άρθρο του Νίκου Μέρτζου και απάντηση	147
40.	Επιστολή στον κ. Χριστόπουλο, καθηγητή στο Πάντειο.....	151
41.	Ψέματα στη Βουλή. Λόγοι που χαρακτηρίζουμε επαίσχυντη την Συμφωνία.....	156
42.	Βαλκανική γεωπολιτική μετά τις Πρέσπες. [Σφάλμα ότι εστιάσαμε εξ ολοκλήρου στα Σκόπια αντί της Αλβανίας;]	159
43.	Σύνοψη του μακεδονικού ζητήματος και της δήθεν «μακεδονικής» γλώσσας.....	161
44.	Παράρτημα. Η Συμφωνία των Πρεσπών και η Συνθήκη Ειρήνης Βουκουρεστίου 1913, σε ελληνικά και αγγλικά.	167

2. Βιογραφικό

Ο Ανδρέας Σταλίδης γεννήθηκε στην Καλαμαριά της Θεσσαλονίκης τον Δεκέμβριο του 1972. Στα μαθητικά του χρόνια διακρίθηκε σε Ολυμπιάδες Μαθηματικών και Πληροφορικής με αποκορύφωμα την κατάκτηση χάλκινου μεταλλίου στην 7η Βαλκανική Μαθηματική Ολυμπιάδα στη Βουλγαρία το 1990. Σπούδασε Φυσική στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1996) και απέκτησε τρεις μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών: MSc στην Πληροφορική στο πανεπιστήμιο του Reading (1997), MA στις Διεθνείς Σχέσεις στο Reading (1998), και MPhil στα Εφαρμοσμένα Μαθηματικά στο Imperial College του Λονδίνου (2000) με υποτροφία. Εργάζεται από το 2001 μέχρι σήμερα στον χώρο της ενέργειας στη Μεγάλη Βρετανία διαδοχικά σε τρεις διαφορετικές εταιρείες, με μία διακοπή την περίοδο 2004/05 για την πλήρη στρατιωτική του θητεία. Το 2001 δημιούργησε το ηλεκτρονικό περιοδικό [Αντίβαρο](#), στο οποίο ενίοτε αρθρογραφεί και ο ίδιος. Από τον Νοέμβριο του 2015 αρθρογραφεί στην αρχαιότερη εν ζωή ελληνική εφημερίδα, την **Εστία**. Είναι παντρεμένος και έχει δύο παιδιά.

3. Πληροφορίες παρούσας έκδοσης

Η έκδοση αυτή λαμβάνει τον αριθμό 1.0 και είναι η πρώτη του ηλεκτρονικού βιβλίου με τίτλο «**Μακεδονία. Αντίβαρο στην ηττοπάθεια**». Θα υπάρξουν ενδεχομένως και επόμενες εκδόσεις, με διορθώσεις ή εμπλουτίσεις υλικού.

Εκδόσεις:

1.0 Πρώτη έκδοση στις 8 Ιανουαρίου 2019

1.1 στις 30 Ιανουαρίου 2019 με προσθήκη άρθρων 37-42 και ορισμένες διορθώσεις τυπογραφικών λαθών

1.11 στις 7 Φεβρουαρίου 2019 με ορισμένες επιπλέον διορθώσεις τυπογραφικών λαθών

1.2 στις 27 Φεβρουαρίου 2019 με την προσθήκη του άρθρου 43.

Το ηλεκτρονικό αυτό βιβλίο μπορεί να διατεθεί δωρεάν σε μορφή pdf σε όποιον επιθυμεί.

Η αναπαραγωγή του είναι ελεύθερη, αρκεί να αναφέρεται πλήρως η πηγή και ο συγγραφέας.

Εάν κάποιος επιθυμεί να ενισχύσει οικονομικά το Αντίβαρο, η διεύθυνση να το κάνει είναι η εξής paypal.me/antibaro

4. Εισαγωγή

Το 2018 θα μείνει στην Ιστορία ως το έτος που επιχειρήθηκε να λυθεί το παλαιό Μακεδονικό ζήτημα. Βεβαίως, η Ιστορία δεν σταματά ποτέ. Το Μακεδονικό ζήτημα συνεχίζεται ακάθεκτο το διάβα της. Συνεπώς, αυτό που επιχειρήθηκε ουσιαστικά ήταν η μετάβαση σε μία διαφορετική φάση. Σημείο καμπής η αναγνώριση χρήσης του όρου «Μακεδονία» στους Σλάβους γείτονες της Ελλάδας στον βορρά.

Στην παρούσα έκδοση θα διαβάσετε την αρθρογραφία μου για το ζήτημα αυτό . Η σειρά είναι χρονολογική, από τον Ιανουάριο ως τον Δεκέμβριο του 2018. Ακολουθεί λοιπόν τη σειρά των γεγονότων, εμπλουτισμένη με αρκετά ιστορικά στοιχεία και πολιτικά επιχειρήματα.

Η αρθρογραφία σε μία εφημερίδα, συγκεκριμένα στην Εστία, υποχρεώνει τον αρθρογράφο σε περιορισμένο χώρο και αριθμό λέξεων. Τα τελευταία τρία χρόνια συνειδητοποίησα πόσο δύσκολο είναι να συμπυκνώνει κανείς τον λόγο του και να είναι ταυτόχρονα περιεκτικός.

«Συγγνώμη που γράφω πολλά, αλλά δεν είχα περισσότερο χρόνο να γράψω πιο λίγα». Αυτή είναι μία φράση που διάβασα κάποτε και αντικατοπτρίζει την δυσκολία αυτή. Κατέβαλα μεγάλη προσπάθεια και αρκετό χρόνο να είμαι όσο πιο σαφής μπορώ.

Ηττοπάθεια

Ο τίτλος του βιβλίου χρησιμοποιεί την λέξη «ηττοπάθεια», διότι εκτιμώ ότι ο όρος αυτός περιγράφει την ψυχροσύνθεση της πολιτικής τάξης της χώρας, δηλαδή όλων εκείνων όσοι βρίσκονται κοντά στις αποφάσεις και στην εξουσία, ειδικά της εκτελεστικής, της νομοθετικής και του τύπου.

Πιστεύω δηλαδή ότι το μεγαλύτερο έλλειμμα της Ελλάδας δεν είναι δημοσιονομικό, αλλά είναι το έλλειμμα φρονήματος. Ο αραβικής καταγωγής αμερικανός καθηγητής και συγγραφέας Edward Said στο βιβλίο του Orientalism περιγράφει πώς η ανώτερη τάξη αραβικών χωρών βλέπει τον εαυτό της με τα γυαλιά της Δύσης.

Αυτό περίπου εκτιμώ ότι συμβαίνει και με εμάς. Η συλλογική μας ιδιοπροσωπεία, ο τρόπος του βίου, για να χρησιμοποιήσω την ορολογία του Χρήστου Γιανναρά, υποτιμάται και δεν λογίζεται από την ηγεσία μας. Όταν, φερ' ειπείν, οι πολιτικοί μας αξιωματούχοι επισκέπτονται μία άλλη χώρα, δεν συνειδητοποιούν ότι εκπροσωπούν τον διαχρονικό ελληνισμό, αλλά φέρονται ως αν να εκπροσωπούν μία ελάχιστη πολιτική ασημαντότητα.

Δεν αναφέρομαι σε ζητήματα οικονομίας, για παράδειγμα σε μία κριτική ότι φέρονται σαν ζητιάνοι, αλλά σε ζητήματα συμπεριφοράς. Άλλωστε, αυτό το

φαινόμενο δεν συναντάται μόνο στα χρόνια της οικονομικής κρίσης, αλλά εκτείνεται πολύ πιο πίσω.

Στην ηττοπάθεια αναφέρομαι στα άρθρα [5. (σελίδα 31) και [6. (σελίδα 33).

Πολιτικό στίγμα

Πριν δώσω ένα περίγραμμα των άρθρων που ακολουθούν, βάζοντας το περιεχόμενό τους σε μία σειρά, ώστε να γίνει αντιληπτό πώς δένουν μεταξύ τους, θα επιχειρήσω να συστηθώ πολιτικά. Θα δώσω δηλαδή το πολιτικό μου στίγμα. Όχι επειδή σχετίζεται με όσα ακολουθούν, τα οποία θα μπορούσαν να τεθούν από οιονδήποτε άλλον με διαφορετικό ή ακόμη και αντίθετο πολιτικό στίγμα, αλλά για να αποσαφηνιστεί η σημασία και η αξία που δίνω στο συγκεκριμένο ζήτημα.

Το πώς σκέφτεται κανείς μπορεί να ιδωθεί ως πυξίδα για τις θέσεις του σε νυν ή ακόμη και μελλοντικά θέματα. Κάπως έτσι κάνουν και τα κόμματα, οι ιδεολογίες. Μία πλευρά λέει, φερ' ειπείν, ότι είναι «φιλελεύθεροι», μία άλλη ότι είναι «σοσιαλιστές». Με μία λέξη ορίζουν πώς σκέπτονται. Αυτοί οι όροι είναι δόκιμοι και ο πολίτης αντιλαμβάνεται τις θέσεις των πλευρών αυτών για πληθώρα θεμάτων.

Εγώ δηλώνω συντηρητικός. Όχι με την δαιμονοποιημένη έννοια, με την οποία χρησιμοποιείται κατά κόρον. Επειδή η μία αυτή λέξη του όρου δημιουργεί ψευδείς εικόνες για το περιεχόμενό της, επιχειρώ μία ανανέωση του ορισμού της λέξης, όπως τουλάχιστον εγώ τον αντιλαμβάνομαι, δηλαδή εκ των πραγμάτων ανεπαρκώς.

Περιγράψω τι εννοώ με μία ιεράρχηση προτεραιοτήτων: πρώτα με ενδιαφέρει η φυσική υπόσταση του συλλογικού υποκειμένου στο οποίο ανήκω. Μετά με ενδιαφέρει η ταυτότητα αυτού του υποκειμένου. Και τρίτη στη σειρά είναι η οικονομία, δηλαδή η ευμάρεια του συλλογικού αυτού υποκειμένου. Αυτή η περιγραφή, ως κάτι αντίστοιχο με το αναπόδεικτο αξίωμα του Ευκλείδη ότι από ένα σημείο περνάει μία μόνο ευθεία παράλληλη προς μία άλλη, μπορούν να οικοδομηθούν θέσεις για μία σειρά ζητημάτων.

Στον πρώτο άξονα ανήκουν ζητήματα όπως το δημογραφικό, το μεταναστευτικό ως προς την ροή Ελλήνων στο εξωτερικό και ως προς την ροή ξένων προς την Ελλάδα, ειδικά εφόσον το ποσοστό κρίνεται ιδιαίτερα υψηλό. Στον δεύτερο άξονα ανήκουν ζητήματα παιδείας, θρησκείας, αντίληψης της Ιστορίας και της συνέχειάς της, παράδοσης, εθίμων, αξιών που εκφράζουν το απαύγασμα των περασμένων γενιών.

Εδώ μία παρένθεση. Αυτά είναι τα πράγματα που ένας Συντηρητικός επιθυμεί να συντηρήσει. Ουδόλως επιθυμεί να συντηρήσει ένα συγκεκριμένο πολιτικό σύστημα ή οικονομικό μοντέλο ή οτιδήποτε άλλο παροδικό που περνάει και χάνεται. Ίσα ίσα

λοιπόν, που όσο απέχει η πραγματικότητα από τα ιδανικά και τα οράματα τα οποία μας γέννησαν, τόσο πιο επαναστατικός είναι ένας Συντηρητικός. Επαναστατικός, διότι σύμφωνα με τον ορισμό επιθυμεί να επανα-στήσει, να υπενθυμίσει και να εδραιώσει αυτές τις αξίες. Στον τρίτο άξονα άπτονται ζητήματα οικονομικής ευμάρειας και αριθμών.

Πρόκειται λοιπόν για μία στάση ζωής και όχι για μία ιδεολογία με απαράβατες αρχές, με θέσφατα, με δόγματα, με στρυφνό έλεγχο κωδικοποίησης απαρέγκλιτων προτάσεων. Μία στάση ζωής, την οποία αν την καλοσκεφτεί κανείς, συναντά εύκολα σε ατομικό επίπεδο. Όπως είναι φυσικό για ένα άτομο να φροντίζει πρώτα για την ύπαρξή του, την υπόστασή του, την στοιχειώδη επιβίωσή του, μετά για την αυτοσυνειδησία του, δηλαδή να έχει την υγεία του, να γνωρίζει ποιος είναι, ποιοι είναι οι γύρω του και ποιος ο ρόλος του στην κοινωνία, και σε τρίτο βαθμό ενδιαφέρεται για τα υπόλοιπα, για την καλοπέρασή του, ας πούμε. Άρα λοιπόν, ο Συντηρητισμός κατά την ταπεινή μου άποψη είναι μία απλή προέκταση της στάσης αυτής στα κοινά.

Θα μπορούσε να ειπωθεί ότι αυτό το στίγμα διαφέρει ριζικά και ισαπέχει από τις μεγάλες ιδεολογίες της εποχής μας, διότι μπορεί η μία από αυτές να θεωρεί προεξάρχων άξονα την ελευθερία και ο άλλος την ισότητα, αλλά έχουν ένα τεράστιο κοινό σημείο ότι θεωρούν την οικονομία ως το κέντρο της ζωής. Έτσι, όταν η μία μιλάει για ελευθερία εννοεί την ελευθερία πρόσβασης στην οικονομική σφαίρα, άρα την δυνατότητα απόκτησης μεγαλύτερου μεριδίου ανάλογα με την ικανότητα του καθενός, διότι αυτό δίνει κίνητρο για αποδοτικότητα και προσφορά στην κοινωνία, ενώ όταν η άλλη μιλάει για ισότητα εννοεί την ισότητα πρόσβασης στην οικονομική σφαίρα, άρα το εξ ορισμού ίσο κομμάτι της πίτας, διότι οι ανθρώπινες ανάγκες είναι οι ίδιες όσα και αν προσφέρει κανείς στην κοινωνία.

Διαφωνώ λοιπόν με το κοινό αυτό σημείο περί θεώρησης της οικονομίας ως το κέντρο της ζωής, δεν έχω κάτι συγκεκριμένο να αντιτάξω για να το αντικαταστήσω, εκτός από την ιεράρχηση που έδωσα πιο πάνω, ότι επί της πολιτικής σημαντικότερα από την οικονομία είναι τα ζητήματα επιβίωσης και ταυτότητας.

Για να κλείσω την παρέκβαση περί πολιτικού στίγματος, να συμπληρώσω ότι η μεγάλη διαφορά στους δύο τρόπους σκέψης που αναδεικνύει ο 21^{ος} αιώνας, είναι η προτεραιότητα στο άτομο ή στην συλλογική ταυτότητα. Στα πλαίσια της άποψης αυτής, οι δύο μεγάλες ιδεολογίες στριμώχνονται στον ίδιο πόλο, διότι και οι δύο προτάσσουν την ατομικότητα. Ο αντίπαλος πόλος δεν έχει ακόμη συγκροτηθεί. Γι' αυτό ίσως η γέννα του μπορεί τα πρώτα χρόνια να δημιουργεί φαινομενικά τέρατα. Όμως όταν κατακαθίσει η σκόνη, αυτό που θα μείνει θα είναι ένα πρόταγμα ανθρωπίνων και πολιτικών σχέσεων εις βάρος της εξατομίκευσης που φαίνεται να κυριεύει τον πλανήτη μας.

Το Μακεδονικό

Έρχομαι έτσι και στο Μακεδονικό. Ως ζήτημα ταυτότητας, ανήκει στον δεύτερο άξονα από τους τρεις. Είναι λοιπόν σημαντικότερος από την οικονομία τουλάχιστον κατά μία ολόκληρη τάξη μεγέθους.

Αυτό περίπου διαπίστωνα στο πρώτο μου άρθρο για το Μακεδονικό πριν πολλά χρόνια, στα φοιτητικά μου χρόνια. Διαπίστωνα ότι αφ' ενός με το εμπάργκο την περίοδο 1994-95, αφ' ετέρου με την Ενδιάμεση Συμφωνία μετά το 1995, οι Σκοπιανοί αντί να «συνετισθούν», σκλήρυναν.

Στην πρώτη περίπτωση, η σκληρή συνειδητοποίηση της οικονομικής εξάρτησης από την Ελλάδα μέσα από λιμάνια, προϊόντα, πορεία προς την Ευρωπαϊκή Ένωση κλπ, θα περίμενε κανείς από μία εκ των δύο μεγάλων ιδεολογιών του 20^{ου} αιώνα, να ξεκινήσουν μία διαδικασία υποχώρησης: ας ενδώσουμε για να αποκτήσουμε στον ήλιο μοίρα. Τίποτα. Σκλήρυναν.

Στην δεύτερη περίπτωση, υιοθετήθηκε η ακριβώς αντίθετη στάση. Αυτό που ακόμα και σήμερα, Δεκέμβριος του 2018, λέγεται ως μία ελληνική δυνατότητα να τους προσεταιριστούμε, να γίνουμε φίλοι, να έχουμε Ειρήνη και μεταξύ μας και να εμπεδώσουμε την Ειρήνη στα Βαλκάνια, είναι η λεγόμενη «οικονομική επίθεση», είναι αυτό που πράγματι συνέβη από το 1995 και μετά. Χιλιάδες ελληνικές επιχειρήσεις επένδυσαν στα Σκόπια, ιδιώτες αλλά και δημόσιες επιχειρήσεις αγόρασαν αντίστοιχες δικές τους, άνθρωποι έζησαν εκεί, οι δεσμοί συσφίχτηκαν όσο δεν μπορούσε να ονειρευτεί κανείς.

Η λεγόμενη «νεοφιλελεύθερη» θεωρία των διεθνών σχέσεων (παρακαλώ να μην γίνει σύγχυση του όρου αυτού με τον αντίστοιχο όρο που χρησιμοποιείται για την οικονομία, την Σχολή του Σικάγο, περιπτώσεις κρατών υπό την περίθαλψη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου κλπ – μιλάω αποκλειστικά για την νεοφιλελεύθερη θεωρία πάνω στις διεθνείς σχέσεις και μόνο) διέπεται από την αρχή ότι η σύσφιξη οικονομικών σχέσεων παράγει ειρήνη. Το κλασικό της παράδειγμα είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία έφερε στην ήπειρο την μακρότερη περίοδο ειρήνης ίσως σε όλη την ιστορική περίοδο. Τα παραδείγματα είναι πολλά.

Συνέβη λοιπόν ακριβώς αυτό. Με ποιο αποτέλεσμα; Τα πρώτα χρόνια κυβερνούσε το εθνικιστικό VMRO, κατόπιν άλλα κόμματα, μετά ξανά το VMRO και σε όλη αυτήν την περίοδο, αντί να επικρατήσει η άποψη «ας ενδώσουμε τώρα με τους φίλους μας, που μαζί πορευόμαστε, έχουμε κοινά συμφέροντα, δεν μας συμφέρει να έχουμε κακές σχέσεις μεταξύ μας, θα τραυματιστούμε κι εμείς αν τραυματιστούν οι Έλληνες και το ίδιο ισχύει και για εκείνους, ας τα βρούμε εκεί πέρα για να συνεχίσουμε ως σύμμαχοι δυνατότεροι και οι δύο», επικράτησε η ακριβώς αντίθετο άποψη: «τώρα εξαρτώνται και από εμάς! Τώρα θα σκληρύνουμε ακόμη περισσότερο!».

Το παράδειγμα λοιπόν αυτό καταρρίπτει την κοινή βάση φιλελευθερισμού και σοσιαλισμού ότι η οικονομία αποτελεί το κέντρο της ζωής. Είτε το αντίθετο αποτέλεσμα, είτε (στην καλύτερη περίπτωση) κανένα αποτέλεσμα, η κοινή αυτή βάση καταρρέει.

Η ανάγκη για συγκρότηση εθνικής ταυτότητας, η ανάγκη για συντήρηση των αξιών και ιδανικών πάνω στα οποία είναι χτισμένη η συλλογική συνείδηση, έστω και αυτή η πλαστή, είναι πολύ σημαντικότερη από τις όποιες οικονομικές σχέσεις, την ευμάρεια, την καλή γειτονία και την φιλία των λαών.

Αυτά λίγο-πολύ διαπίστωνα τότε και αυτά επιβεβαιώνω και σήμερα με την στάση μου.

Προχωρώ σε ένα περίγραμμα της αρθρογραφίας που ακολουθεί, ώστε να γίνει καλύτερα κατανοητή και – κυρίως – να συνδεθούν τα φαινομενικά ανεξάρτητα μεταξύ τους άρθρα, σε ένα συγκεκριμένο σκεπτικό.

Ας τα πάρουμε με την σειρά.

Αρχαίοι Μακεδόνες και Έλληνες.

Είχαμε το Βασίλειο της Αρχαίας Μακεδονίας τον 4^ο π.Χ. αιώνα. Πάμε παρακάτω. Το 1977 βρέθηκε στην Βεργίνα ο τάφος του Φιλίππου Β', πατέρα του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Κρατάμε το έμβλημα στην λάρνακά του, τον λεγόμενο 'Ηλιο της Βεργίνας. Θα τον συναντήσουμε και παρακάτω στο άρθρο [23.] (σελίδα 84).

Είναι πασίγνωστο το θέμα και δεν θα επεκταθώ στην υπεράσπιση της θέσης ότι οι Αρχαίοι Μακεδόνες ήταν και θεωρούνταν Έλληνες από τους εαυτούς τους, τους συγχρόνους τους και όλους τους ιστορικούς μέχρι σήμερα. Εξαίρεση βέβαια αποτελούν οι Σκοπιανοί, οι οποίοι προπαγανδίζουν ότι οι αρχαίοι Έλληνες θεωρούσαν τους Μακεδόνες ως βαρβάρους και ότι ήταν διαφορετική φυλή, διαφορετικό έθνος με την σημερινή έννοια.

Γι' αυτό άλλωστε όταν διάβασαν ότι στις πρώτες τέσσερις παραγράφους του άρθρου 7 της Συμφωνίας των Πρεσπών περί διαφορετικής έννοιας του όρου Μακεδονία στα «δύο μέρη» της Συμφωνίας, μεϊδίασαν οι Σκοπιανοί. Ποτέ δεν θεώρησαν ότι η αρχαία Μακεδονία ανήκει στον αρχαιοελληνικό πολιτισμό. Άρα, όταν τους ζητείται να την διαχωρίσουν, τους φαίνεται ακατανόητο! Όπως θα φαινόταν και σε εμάς ακατανόητο να μας ζητήσουν να διαχωρίσουμε τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό από, φερ' ειπείν, τον κινεζικό! Εντάξει, να τον διαχωρίσουμε. Έχουμε κάτι να χωρίσουμε; Ας μην μας φαίνεται αστείο. Έτσι το βλέπουν κι αυτοί! Ότι πρόκειται για δύο ξένα μεταξύ τους πράγματα. Τέτοιου είδους κριτική στην Συμφωνία γίνεται στο άρθρο [22. (σελίδα 75)]. Βεβαίως, στην πέμπτη παράγραφο

του ιδίου άρθρου, ακυρώνεται κατ' ουσίαν όλο το άρθρο και εμποδίζονται τα δύο μέρη από το να επηρεάζουν την χρήση του όρου από το άλλο μέρος. Δηλαδή, δεν θα μπορεί η Ελλάδα, επί παραδείγματι, να έχει λόγο στο ποια από τις δύο έννοιες της Μακεδονίας χρησιμοποιούν οι Σκοπιανοί!

Είναι γνωστή η ρήση του Τ.Σ. Έλιοτ ή μάλλον το ρητορικό του ερώτημα: πού είναι όλη η σοφία που χάσαμε μέσα στη γνώση; Πού είναι όλη η γνώση που χάσαμε μέσα στην πληροφόρηση; Στο άρθρο [34. (σελίδα 135) λοιπόν θα δούμε θα δούμε ένα παράδειγμα από την γνώση που χάθηκε μέσα στην πληροφόρηση. Στο «Μακεδονικόν Ημερολόγιον του 1910» βρίσκουμε δύο επιχειρήματα που αντικρούουν το ότι οι Έλληνες θεωρούσαν τους Μακεδόνες ως «βαρβάρους», τα οποία για να τα δομήσει κανείς, απαιτείται να έχει μία συνδυαστική ιστορική γνώση σε βάθος. Δεν είναι εύκολο να μπορεί να ανασύρει κανείς στη μνήμη του α) τους στίχους μίας τραγωδίας του Ευριπίδη και τότε γράφτηκε, β) τότε διδάχθηκε η εν λόγω τραγωδία στην περιοχή της Μακεδονίας και γ) πώς θα αντιδρούσαν οι Μακεδόνες εκείνη την εποχή στο άκουσμα των λόγων της πρωταγωνίστριας στην υπόθεση ότι οι Έλληνες τους θεωρούσαν βαρβάρους. Όχι την εποχή του Μεγάλου Αλεξάνδρου, αλλά σχεδόν δύο γενιές νωρίτερα.

Ένα δεύτερο επιχείρημα αντίκρουσης της ίδιας θέσης μας έρχεται πάλι από το 1910, στο ίδιο άρθρο του Γ. Ν. Χατζιδάκι μέσω ενός Ρωμαίου πολιτικού και στρατηγού Τίτου Κόϊντου Φλαμίνιου. Αυτή τη φορά ο χρόνος είναι περίπου στο 200 π.Χ., όταν ο Φλαμίνιος είχε κερδίσει στο πεδίο της μάχης τον Φίλιππο Ε', συμβάλλοντας αποφασιστικά στην κατάκτηση της Ελλάδας από τους Ρωμαίους, αλλά λόγω επικείμενων εκλογών ήθελε να κλείσει με μία συνθήκη ειρήνης. Έτσι, κάλεσε εκπροσώπους από όλες τις ελληνικές πόλεις να τους ανακοινώσει ότι θα έμπαιναν σε μία περίοδο ειρήνης μετά την ανακωχή. Για να λάβει την απάντηση ότι όλες οι μάχες με τον Μακεδόνα Φίλιππο τον Ε' ήταν εμφύλιος πόλεμος, διότι μόνο οι ιστορικοί πόλεμοι με τους Πέρσες (στην Σαλαμίνα, στον Μαραθώνα, στις Πλαταιές κλπ) ήταν πόλεμοι με βαρβάρους. Όλοι οι άλλοι πόλεμοι ήταν μεταξύ Ελλήνων. Το υπόλοιπο κείμενο του άρθρου χρησιμοποιεί γνωστή επιχειρηματολογία περί της ελληνικής γλώσσας των Μακεδόνων κλπ.

Μία ακόμη παρέκβαση σε χρόνους παλαιότερους της ακμής της Μακεδονίας. Η ρήση του Γεωγράφου Στράβωνα τον 1^ο αιώνα π.Χ. ότι «Εστίν ουν Ελλάς και η Μακεδονία» είναι ιδιαίτερα γνωστή. Αυτό που δεν είναι τόσο γνωστό είναι ότι υπήρξε ένας άλλος Γεωγράφος του 6^{ου} και 5^{ου} αιώνα π.Χ., ο οποίος με εντολή του Δαρείου του Α' εξερεύνησε τις ασιατικές ακτές πέρα από τον Ινδό ποταμό, όπως αναφέρει ο Ηρόδοτος: ο Σκύλαξ ο Καρυανδεύς. Αυτός λοιπόν στον ορισμό της Μακεδονίας περιγράφει πάνω από 20 πόλεις σε όλες ανεξαιρέτως από τις οποίες αποδίδει τον χαρακτηρισμό «ελληνίδες». Αναφέρει τον όρο 15 φορές σε 15 σειρές. Μιλάμε για περίοδο πάνω από 150 χρόνια πριν την περίοδο του Φιλίππου του Β' και του Μ. Αλεξάνδρου.

Σλάβοι – Μακεδόνες, Τούρκοι – Ίωνες.

Τρέχουμε 15 αιώνες και φθάνουμε στον 11^ο μ.Χ. αιώνα. Μετά την μάχη του Μάτζικερτ το 1071, έρχονται μεγάλες πληθυσμιακές ομάδες στην Μικρά Ασία. Είναι οι πρόγονοι των Τούρκων. Συναντούν εκεί ανθρώπους, οι οποίοι αποκαλούνται Ίωνες. Ο όρος Ίωνες είναι ένα τμήμα μόνο των Ελλήνων. Είναι το όνομα της περιοχής αυτής. Οι πρόγονοι των Τούρκων χρησιμοποιούν αυτό το όνομα για να χαρακτηρίσουν όλους όσους ανήκουν στο ίδιο συλλογικό υποκείμενο με τους Ίωνες, είτε εν γνώσει, είτε εν αγνοία του γεγονότος ότι αυτό είναι απλώς ένα μέρος των Ελλήνων.

Σήμερα, χίλια χρόνια μετά, οι Τούρκοι, πολιτικά πλέον ο παραδοσιακός εχθρός των Ελλήνων, επιμένουν να αποκαλούν όλους τους Έλληνες ως Ίωνες και όλη την Ελλάδα ως Ιωνία. Την Ιωνία την κατέλαβαν, εξ ολοκλήρου μάλιστα, αλλά το όνομα το δανείστηκαν για να μας ονομάσουν όλους.

Τετρακόσια χρόνια νωρίτερα, τον 7^ο μ.Χ. αιώνα κατέβηκαν μαζικά Σλάβοι από τον βορρά. Συναντούν κι αυτοί εκεί κάποιους ανθρώπους. Τμήμα πάλι του ιδίου συλλογικού υποκειμένου. Οι Σλάβοι σήμερα κατοικούν σε ένα ελάχιστο ποσοστό, μεταξύ 5% και 10% του βασιλείου της Αρχαίας Μακεδονίας. Να μία διαφορά με τους Τούρκους που έχουν το 100% της Ιωνίας.

Μία άλλη διαφορά είναι η εξής. Θα μπορούσαν και οι Σλάβοι να είχαν ονομάσει με το όνομα του μέρους του συλλογικού υποκειμένου που βρήκαν, δηλαδή τους Μακεδόνες, το όλον, δηλαδή όλους τους Έλληνες.

Αν το είχαν κάνει αυτό, τότε σήμερα θα μας έλεγαν Έλληνες ορισμένοι λαοί, Γραικοί οι Δυτικοί, Ίωνες οι Τούρκοι, Ρωμιούς ή Ρωμαιοορθόδοξους (Ρουμ Ορτοντόξ) ορισμένοι λαοί της Μέσης Ανατολής, και θα μας έλεγαν Μακεδόνες όλοι οι Σλάβοι! Από τα Βαλκάνια μέχρι τον Ειρηνικό Ωκεανό. Θα είχαμε ένα ακόμη εθνικό όνομα και ένα λιγότερο εθνικό πρόβλημα.

Διότι όπως οι Τούρκοι ή τμήμα τους, δεν διανοούνται να φτιάξουν κράτος ή έθνος Ιώνων, έτσι και οι Σλάβοι ή τμήμα τους, δεν θα διανοούνταν να φτιάξουν κράτος ή έθνος Μακεδόνων. Στα μάτια τους, στις γλώσσες τους, Μακεδόνες θα ήταν όλοι οι Έλληνες.

Βεβαίως, η ονομασία Ίωνες προϋπήρχε. Ο Άγγλος ιστορικός NGL Hammond έχει γράψει πολλάκις ότι οι Πέρσες ονόμαζαν τους Μακεδόνες Yaunâ takabarâ, δηλαδή «Έλληνες με καλύμματα της κεφαλής παρόμοια με ασπίδα»¹, Έλληνες με καπέλα. Ο

---

¹ Περισσότερα γι' αυτόν τον όρο στον ακόλουθο σύνδεσμο - <http://ethnologic.blogspot.com/2009/10/yauna-takabara.html>

όρος αυτός αναφέρεται σε επιγραφή στην τοποθεσία Naqsh-i Rostam ως ένας από τους υποτελείς λαούς του Δαρείου του Α', δίπλα στους τάφους του. Πράγματι, το 521 κατέκτησε την Θράκη και την Μακεδονία κατά την Σκυθική εκστρατεία, λεπτομέρειες για την οποία έχουμε από τον Ηρόδοτο.

Ρίζες του Μακεδονικού

Στο άρθρο [26. (σελίδα 90) ανιχνεύονται οι ρίζες του Μακεδονικού ζητήματος. Ξεκινώ με μία ρήση του Πολύβιου (2^{ος} μ.Χ. αιώνας) ότι η Μακεδονία αποτελεί το πρόφραγμα των Ελλήνων. Από τους αρχαίους χρόνους, όταν οι Πέρσες ήθελαν να καταλάβουν τις ελληνικές πόλεις – κράτη, έπρεπε να περάσουν από την Μακεδονία. Το ίδιο και οι Ρωμαίοι. Δεδομένου ότι η Ελλάδα αποτελεί ουσιαστικά μία χερσόνησο, ακόμα και αν κάποιος επίδοξος κατακτητής διαθέτει ισχυρό στόλο, είτε έρχεται από την Ανατολή, είτε από την Δύση, πρέπει να περάσει από την Μακεδονία.

Αρκετούς αιώνες μετά, όταν η Ελλάδα απέκτησε κράτος τις πρώτες δεκαετίες του 19^{ου} αιώνα, έγινε σαφές σταδιακά στους Έλληνες ότι ο φυσικός τους σύμμαχος από τις μεγάλες δυνάμεις της εποχής ήταν η επίσης ναυτική δύναμη, η Αγγλία, παρόλο που υπήρχαν άλλες προσωπικότητες με διαφορετική προτίμηση.

Κάποια στιγμή αυτό έγινε κατανοητό από τους Ρώσους, οι οποίοι έψαχναν πλέον έναν άλλον σύμμαχο να εκπροσωπεί τα συμφέροντά τους στην περιοχή. Αυτός ήταν οι Βούλγαροι. Έτσι έθρεψαν τον πανσλαβισμό. Ο κόμης Ιγνάτιεφ, κατά κόσμον Νικολαΐ Πάβλοβιτς, ήταν ο νεαρότερος Ρώσος στρατηγός μετά τις επιτυχίες του στην Κίνα σε ηλικία μόλις 35 ετών. Η επόμενη αποστολή του ήταν τα Βαλκάνια. Τοποθετήθηκε πρέσβης της Ρωσίας στην Κωνσταντινούπολη το 1864.

Τρία χρόνια μετά, το 1867, στο δεύτερο πανσλαβικό συνέδριο της Μόσχας αποφασίστηκε η εξέγερση των βαλκανικών λαών κατά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και η αυτοδιάθεσή τους. Ο Ιγνάτιεφ εργαζόταν σκληρά. Γνώριζε ότι το κυριότερο χαρακτηριστικό διαμόρφωσης συλλογικής συνείδησης ήταν η θρησκεία. Οι μη μουσουλμανικοί πληθυσμοί των Βαλκανίων ήταν Χριστιανοί Ορθόδοξοι.

Διαφοροποιήσεις στη γλώσσα υπήρχαν, τα ελληνικά και τα βουλγάρικα, αλλά δεν ήταν αρκετές για να δημιουργηθεί μία ισχυρή εθνική τάση. Έτσι, του γεννήθηκε η ιδέα να υπάρξει και θρησκευτικός διαχωρισμός. Τον έκτο χρόνο της παρουσίας του στην Κωνσταντινούπολη, το 1870, είχε καταφέρει να πείσει τον Σουλτάνο να αποδεχτεί την δημιουργία της Βουλγαρικής Εξαρχίας.

Ο Ιγνάτιεφ αποσκοπούσε στους πληθυσμούς ρευστής εθνικής συνείδησης και ειδικά στους σλαβόφωνους. Η Μακεδονία έπρεπε οπωσδήποτε να αποτελέσει τμήμα της Βουλγαρίας, διότι μόνο έτσι θα διασφαλιζόταν ότι η Ρωσία θα είχε ένα απόλυτα φιλικό της κράτος στην θερμή θάλασσα του Αιγαίου. Μία Βουλγαρία με τα σημερινά

της σύνορα δεν ικανοποιούσε τα Ρωσικά σχέδια. Έπρεπε λοιπόν να συγκροτηθεί μία συμπαγής Βουλγαρική εθνική συνείδηση, η οποία θα έφτανε μέχρι τη θάλασσα του βορείου Αιγαίου, δηλαδή τη Μακεδονία.

Δεν ήταν «ανθέλληνας», όπως ίσως τον παρουσιάζουν πολλοί εκ των υστέρων. Απλά στην ιεράρχηση των δικών του προτεραιοτήτων, οι Έλληνες ήταν σε δεύτερη μοίρα. Άλλωστε, στα σχέδιά του για την επόμενη ημέρα της κατάρρευσης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, προβλεπόταν ότι η Ελλάδα θα έπαιρνε τα νησιά του Αιγαίου και τα παράλια της Μικράς Ασίας.

Το ελλαδικό κράτος υποτίμησε την Εξαρχία. Την θεώρησε ένα εσωτερικό εκκλησιαστικό ζήτημα, στο οποίο μάλιστα δεν είχε ηθικό δικαίωμα να φέρει αντιρρήσεις, διότι πρώτα εκείνο το 1833 ξεκίνησε την ρήξη με το Οικουμενικό Πατριαρχείο διεκδικώντας αυτοκεφαλία. Ας το έκαναν και οι Βούλγαροι, θεώρησε.

Η κυβέρνηση των Βαυαρών στην Ελλάδα αντέγραψε και εκκλησιαστικά (όπως έκανε και σε άλλους τομείς, πχ δημόσιας διοίκησης, παιδείας, δικαίου κλπ) το πρότυπο κράτους και των σχέσεων εκκλησίας-κράτους από τις δικές τους αναφορές, από την Βαυαρία. Έτσι, εφάρμοσε την αρχή ότι το κράτος πρέπει να έχει την δική του εκδοχή της θρησκείας.

Αυτή η αρχή είχε εφαρμοστεί, για παράδειγμα, στο τέλος του 30ετούς πολέμου 1618-1648 εντός της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας (κυρίως στα εδάφη της σημερινής Γερμανίας), καθώς και του 80ετούς πολέμου (1568-1648) μεταξύ Ισπανίας και Ολλανδίας, με η [Συνθήκη Ειρήνης της Βεσφαλίας](#). Η αρχή εφαρμογής της Ειρήνης αυτής, η οποία άλλαξε τα σύνορα πολλών χωρών και περιοχών της Ευρώπης ταυτόχρονα, ήταν ότι ο βασιλέας έπρεπε να έχει την ίδια θρησκεία με το βασίλειό του. Η αναδιαμόρφωση των συνόρων έγινε εν πολλοίς στη βάση αυτού του άξονα.

Οι Βαυαροί αντιβασιλείς γύρω από τον νεαρό Όθωνα ανέλαβαν την εξουσία στην επίσης νεαρή Ελλάδα, αλλά αφ' ενός αγνοούσαν τις αρχές, παραδόσεις και αναφορές των Ελλήνων, αφ' ετέρου ήταν ακατάληπτη η οικουμενικότητα της Ορθοδοξίας. Με το σκεπτικό αυτό, επιχείρησαν την αυτοκεφαλία, την απόσχιση από το Πατριαρχείο και την δημιουργία μίας εθνικής εκδοχής της θρησκείας.

Η διελκυστίνδα κατά την περίοδο 1830-1850, και οι συνεπακόλουθες απελευθερώσεις ελληνικής γης τις επόμενες δεκαετίες (Μακεδονία, Θράκη, Κρήτη, νησιά), δημιούργησε την σημερινή εκκλησιαστική πολυπλοκότητα με την Εκκλησία της Ελλάδος, τις Νέες Χώρες, της Κρήτης κοκ, στις σχέσεις τους με το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Δεν εκφράστηκαν λοιπόν αντιρρήσεις το 1870 διότι θεωρήθηκε ότι μετά την πρώτη ελληνική απόσχιση, edικαιούνται να ακολουθήσουν και οι Βούλγαροι.

Η Εξαρχία αποσκοπούσε να αποτελέσει όχημα προσεταιρισμού σλαβόφωνων, ειδικά στην Μακεδονία. Υπήρχαν σλαβόφωνοι, διγλωσσοί, άνθρωποι ρευστής εθνικής συνείδησης.

Λίγα χρόνια μετά, το 1878, οι Ρώσοι νικούν τους Οθωμανούς στην Πλέγνα της σημερινής βόρειας Βουλγαρίας και υπογράφεται η Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου, υπό την υπαγόρευση του Ιγνάτιεφ. Αντάλλαγμα υπέρ της Ρωσίας δίνεται η δημιουργία της Μεγάλης Βουλγαρίας, στην οποία ενσωματώνεται και η Μακεδονία!

Η θρησκευτική διαφοροποίηση δεν αρκεί. Έπρεπε να υπάρχει και κράτος, στο οποίο έπρεπε να προσβλέπουν οι πληθυσμοί. Δεν είναι καθόλου περίεργο ότι οι Ρώσοι ζήτησαν – και πήραν – ως αντάλλαγμα κάτι όχι για τον εαυτό τους, αλλά την δημιουργία ενός νέου κράτους, διότι αυτό εξυπηρετούσε απολύτως τα σχέδιά τους εκείνη την εποχή: τον πανσλαβισμό.

«Πρώτος» Μακεδονικός Αγώνας το 1878.

Τι κι αν ο πληθυσμός της ήταν κυρίως ελληνικός, τι κι αν δεν έγινε καμία μάχη εκεί. Οι Οθωμανοί έλεγχαν την Μακεδονία, έχασαν έναν πόλεμο και την παρέδωσαν στους εκλεκτούς αυτών που τους νίκησαν. Έτσι, η έξοδος στις θερμές θάλασσες επέτυχε για τους Ρώσους, μια που οι προστατευόμενοί τους Βούλγαροι έφτασαν μέχρι τις ακτές.

Τότε ήταν που ξεκίνησε ο Μακεδονικός Αγώνας. Το 1878. Όχι το 1912 στους Βαλκανικούς Πολέμους. Ούτε το 1904 στον «Μακεδονικό Αγώνα» με τον θάνατο του Παύλου Μελά. Αλλά το 1878, όταν οι Έλληνες αντέδρασαν στην μετάβαση από έναν αφέντη, τον Οθωμανό, στον άλλον, τον Βούλγαρο.

Το 1966 εκδόθηκαν στην Αθήνα τα αρχεία του Στέφανου Δραγούμη και τρία χρόνια μετά, το 1969 εκδόθηκε το έργο «Η Επανάσταση της Μακεδονίας το 1878» από τον Ευάγγελο Κωφό. Στα έργα αυτά δημοσιεύονται σπάνια έγγραφα της εποχής. Κυρίως αναφορές του ελληνικού προξενείου Θεσσαλονίκης προς το Ελλαδικό κράτος. Ο Μακεδονικός Αγώνας είναι αδιόρατος από την ελληνική ιστοριογραφία μέχρι το 1960², έκτοτε έχουμε ορισμένα ψήγματα. Μετά την Συμφωνία των

---

² [Αντιγράφω](#) από το βιβλίο του Νίκου Μέρτζου «Εμείς οι Μακεδόνες» Γ' έκδοση 1992 (η πρώτη ήταν το 1986 και η δεύτερη το 1987). Σελίδες 54-55:

Μέχρι την δεκαετία του 1960, ο Μακεδονικός Αγώνας απουσίαζε τελείως από τα σχολικά εγχειρίδια της Ελληνικής Ιστορίας, εκτός από το όνομα του Παύλου Μελά - και αυτό σπανίως. Μέσα στην πρωτεύουσα της Μακεδονίας, την Θεσσαλονίκη, ο αείμνηστος Μακεδόνας δάσκαλος Γεώργιος

Πρεσπών, όπως θα εξηγηθεί παρακάτω, προβλέπεται να τεθεί μέχρι και στην παρανομία η θύμισή του!

Στις επιστολές αυτές του γίνεται φανερό ότι οι Έλληνες της Μακεδονίας αντέδρασαν σφόδρα με την Επανάστασή τους αυτή το 1878. Θα μπορούσαν να σκεφθούν ότι ουσιαστικά δεν έχει διαφορά αν ο δυνάστης είναι Τούρκος ή Βούλγαρος. Δεν έμειναν όμως αδρανείς. Ταυτόχρονα βλέπουμε στα έγγραφα αυτά και την δράση των Βουλγάρων να προσεταιριστούν πληθυσμούς της περιοχής, κυρίως λόγω της γλώσσας, αρχικά, και της θρησκείας, μετά το 1870.

Μούτσιανος χρειάστηκε να υποπέσει σε πειθαρχικό παράπτωμα για να διδάξει «εκτός διδακτέας ύλης» τον Μακεδονικό Αγώνα στις δύο τελευταίες τάξεις του τότε 1ου Δημοτικού Σχολείου Γ' Περιφέρειας, κατά την περίοδο 1946-52. Μέχρι την δεκαετία του 1970 παρέμενε τελείως άγνωστη όχι μόνο στα ελληνικά σχολεία, αλλά και στην εν γένει ελληνική ιστοριογραφία η Επανάσταση του 1878 στην Μακεδονία. Χρειάστηκαν να εργασθούν σκληρά προς τούτο ο αείμνηστος Κλεόβουλος Τσούρκας, ο εκπαιδευτικός Γ. Νοτάρης και ο ερευνητής Ευάγγελος Κωφός, ο οποίος φώτισε πλήρως τα γεγονότα, δημοσιεύοντας το 1969 τα αρχεία του ελληνικού υπουργείου Εξωτερικών στο βιβλίο του «Η Επανάσταση της Μακεδονίας κατά το 1878».

Μέχρι την δεκαετία του 1980, ο Μακεδονικός Αγώνας δεν κάλυψε καμιά αξιόλογη ειδική έκδοση στην ελληνική πρωτεύουσα, αν και πολυάριθμα έργα, Μακεδόνων κυρίως ή άλλων Ελλήνων αγωνιστών της περιόδου 1904-1908, είχαν κυκλοφορήσει με κέντρο την Θεσσαλονίκη, ιδίως την Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών και, μετά, το Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου.

Μέχρι τις αρχές του 1986 η γενική εντύπωση που επικρατεί στην εκτός Μακεδονίας Ελλάδα είναι ότι ο Μακεδονικός Αγώνας διεξήχθη μόνον μεταξύ 1904-08. Η εντύπωση μάλιστα που δίνεται από την Αθήνα με πρόσφατες εκδόσεις, ομιλίες, αναφορές άρθρα κλπ, είναι ότι έστω και σ' αυτήν την περιορισμένη φάση του 1904-1908, ο Μακεδονικός Αγώνας διεξήχθη βασικά από Ελλαδικούς κυρίως αξιωματικούς και δημοσίους υπαλλήλους, και από άλλους Έλληνες των υποδούλων μερών, κυρίως της Κρήτης, που ήλθαν, πολέμησαν και κράτησαν αυτοί την Μακεδονία ελληνική.

Η ιστορική αλήθεια είναι ότι ο Μακεδονικός Αγώνας, δηλαδή ο Αγώνας του ελληνισμού για να διατηρηθεί η εθνική ταυτότητα της Μακεδονίας άρχισε το 1878, Φεβρουάριο μήνα, εναντίον των Βουλγάρων επιδρομέων και κράτησε με διάφορες διακυμάνσεις τριάντα ολόκληρα χρόνια. Τον αγώνα έδωσε ο μακεδονικός ελληνισμός με εκπληκτικές θυσίες και ανεκτίμητες προσφορές.

Στο σημείο αυτό να κάνω μία παρέκβαση. Κατά την μετάβαση από προνεωτερικά πολιτικά σχήματα, όπως συγκεκριμένα η Οθωμανική Αυτοκρατορία, στα έθνη κράτη και στην εθνική συνείδηση που αυτά απαιτούσαν για την ένταξη, η θρησκεία αποδείχθηκε ιστορικά ως ισχυρότερος παράγοντας από την γλώσσα³.

Στους ελληνικούς – χριστιανικούς πληθυσμούς της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, η σκληρότητα των διοικητών ανά περιόδους και ανά περιοχές διέφερε αρκετά. Άλλοι υπήρξαν σχετικά ανεκτικοί, άλλοι ιδιαίτερα σκληροί. Αυτό, μεταξύ άλλων, δημιούργησε και την ανάγκη του Κρυφού Σχολείου⁴. Σε πολλές λοιπόν περιπτώσεις ετίθετο το δίλημμα να κρατήσει κανείς είτε την θρησκεία, είτε την γλώσσα.

Αυτό δημιούργησε διαφορετικές ομάδες πληθυσμών. Στη μία πλευρά βρέθηκαν, για παράδειγμα, οι λεγόμενοι «Τουρκοκρήτες», οι οποίοι κράτησαν την ελληνική γλώσσα, αλλά αλαξοπίστησαν και έγιναν μουσουλμάνοι. Στην άλλη πλευρά βρέθηκαν οι τουρκόφωνοι Χριστιανοί, κυρίως στα βάθη της Ανατολίας, οι οποίοι κράτησαν την θρησκεία τους αλλά υποχρεώθηκαν να μιλάνε τουρκικά.

Η Ιστορία λοιπόν τα έφερε έτσι, ώστε οι πρώτοι να ενταχθούν πολύ ομαλά στην τουρκική εθνική συνείδηση και σήμερα υπάρχουν αρκετοί απόγονοι των τουρκοκρητών, ειδικά στα παράλια της Μικράς Ασίας, οι οποίοι έχουν κρατήσει ορισμένες ελληνικές λέξεις από 3 και 4 γενιές πίσω τους.

Οι δεύτεροι εντάχθηκαν πολύ ομαλά στην ελληνική εθνική συνείδηση. Ως παράδειγμα θα αναφέρω τους δικούς μου προγόνους, οι οποίοι κατά ένα μέρος κατάγονται από την περιοχή της ανατολικής τουρκίας, μέχρι και το Χαλέπι της Συρίας. Ο προπάππος μου από το Χαλέπι όπου ζούσε στα μέσα προς τέλη της δεκαετίας του 1920, πήρε τη γυναίκα του και τις 3 κόρες (μία από τις οποίες είναι η γιαγιά μου), χωρίς να γνωρίζουν ελληνικά και χωρίς να είναι υποχρεωμένοι από την ανταλλαγή πληθυσμών, και πήγαν στην Ελλάδα, στο άγνωστο, επειδή αισθανόταν Έλληνες στην συνείδηση. Το Ζαχαράτο στο Κιλκίς ήταν ο τελικός τους προορισμός μαζί με αρκετούς άλλους τουρκόφωνους Έλληνες Χριστιανούς Ορθόδοξους.

Κλείνει η παρέκβαση και επιστρέφουμε στο 1878 που οι Έλληνες αντέδρασαν ένοπλα εναντίον της νέας κατάστασης. Τελικά, η Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου δεν ευοδώθηκε για μεγάλο διάστημα για λόγους που δεν είναι του παρόντος. Η ουσία

---

³ Για τον ρόλο της θρησκείας ως σημείο συνοχής της κοινωνίας, σχετικό είναι και το άρθρο μου «[Όχι. Η θρησκεία δεν είναι ιδιωτική υπόθεση](#)», Σεπτέμβριος 2008, το οποίο εκτός από το Αντίβαρο δημοσιεύθηκε και στο Άρδην.

⁴ Δείτε το βιβλίο του Γιώργου Κεκαυμένου «[Κρυφό Σχολείο. Το Χρονικό μιας Ιστορίας](#)» (Εναλλακτικές Εκδόσεις του Γιώργου Καραμπελιά, 30.11.2012) με δεκάδες πρωτότυπες πηγές καθ' όλη τη διάρκεια των 5 αιώνων από τον 15^ο ως τον 19^ο ή μάλλον ως τις αρχές του 20^{ου} αιώνα στην τουρκοκρατούμενη Ήπειρο. Η παράθεση των πηγών και οι σχετικές μαρτυρίες είναι συντριπτικά, και δεν αφήνουν καμία αναπάντητη απορία και για το αν διωκόταν η παιδεία και για το αν υπήρχαν κρυφά σχολεία. Τον [πρόλογο του εν λόγω βιβλίου](#) είχα την τιμή να γράψω εγώ.

είναι ότι από τότε μέχρι το 1913 και την λήξη των Βαλκανικών Πολέμων που διαμόρφωσαν τα σημερινά σύνορα, έχουμε μία μακρά περίοδο 35 ετών όπου η αντιπαλότητα Ελλήνων και Βουλγάρων είναι έκδηλη σε κάθε φαινόμενο της ζωής, υπό το βλέμμα, την εποπτεία και διοίκηση των Οθωμανών.

Η περίοδος 1878-1913.

Ερχόμαστε λοιπόν στην κρίσιμη περίοδο 1878-1913, η οποία δεν έχει κάποιο συγκεκριμένο όνομα στην ελληνική ιστοριογραφία, αλλά θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως η περίοδος της μεγάλης διαμάχης μεταξύ Ελλήνων και Βουλγάρων επί της Μακεδονίας. Υπάρχει το ορόσημο κάπου στην δεκαετία του 1830 ή 1840 όταν οι Ρώσοι αντιλήφθηκαν ότι οι Έλληνες δεν είναι ο σύμμαχος που αναζητούσαν στην Μεσόγειο και στα Βαλκάνια και έπρεπε να δράσουν διαφορετικά. Υπάρχουν τα ορόσημα του 1864 της τοποθέτησης του Ιγνάτιεφ, του 1867 του δεύτερου πανσλαβιστικού συνεδρίου και του 1870 της δημιουργίας της Εξαρχίας. Όμως η περίοδος αναζωπύρωσης ξεκινά το 1878 όταν ξαφνικά οι Μακεδόνες είδαν ότι η περιοχή τους δίνεται ως δώρο σε εν δυνάμει εχθρούς χωρίς να τους ρωτήσουν και αποφάσισαν να αντιδράσουν, και κλείνει το 1913 με την λήξη των Βαλκανικών Πολέμων που διαμόρφωσαν εν πολλοίς τα σύνορα στην ευρύτερη περιοχή.

Διαβάζοντας αρκετές πρωτότυπες ιστορικές πηγές της εποχής αυτής⁵, εφημερίδες, βιβλία, διάφορα έντυπα όπως τα «Μακεδονικά Ημερολόγια» κλπ, είναι περισσότερο από εμφανές σε όποιο βαθμό κι αν έχει εμβαθύνει κανείς, ότι η βασική αντιπαλότητα στη Μακεδονία είναι μεταξύ Ελλήνων και Βουλγάρων. Δεν υπάρχει τρίτος λαός. Ορισμένα στοιχεία δίνονται στο άρθρο [32. (σελίδα 115) με τον τίτλο «Η Ιστορία αποφαίνεται – δεν υπάρχει μακεδονικό έθνος».

Εν τάχει να πω ότι το 1884 και 1885 υπάρχουν μαζικές επιστολές της περιοχής του Μοναστηρίου προς τον Οικουμενικό Πατριάρχη όπου δηλώνεται σαφώς η ελληνικότητά τους⁶, ότι το 1893 η διακήρυξη της Επαναστατικής Μακεδονικής (Αδριανουπολίτικης) Επαναστατικής Οργάνωσης, την οποία παραχαράσσουν οι Σκοπιανοί, μιλάει καθαρά για επανάσταση κατά των Οθωμανών από όλους τους κατοίκους της περιοχής ανεξαρτήτως γλώσσας, θρησκείας και εθνότητας (δηλαδή δεν αναφέρονται σε εθνικά Μακεδόνες, όπως ψευδώς ισχυρίζονται οι γείτονές μας),

---

⁵ Δωρεάν ηλεκτρονικά βιβλία της περιόδου αυτής μπορείτε να βρείτε στον εξής σύνδεσμο - <http://www.antibaro.gr/article/21535>

⁶ Η πλήρης επιστολή του 1885 στο βιβλίο του Ν. Μέρτζου «Εμείς οι Μακεδόνες», σελίδες 87-89.

Μέσα σ' όλα αυτά το 1896⁷ δημοσιεύθηκε βιβλίο όπου όλα τα αρχαιολογικά ευρήματα, μνημεία, επιγραφές που βρέθηκαν στην Μακεδονία είναι γραμμένα στα ελληνικά.

Σε κανένα κείμενο της εποχής δεν υπάρχει ουδεμία αναφορά ή υπόνοια ότι υφίσταται ξεχωριστό «μακεδονικό έθνος». Αυτό είναι σαφές δια γυμνού οφθαλμού σε οποιονδήποτε μελετήσει τα κείμενα της εποχής. Γι' αυτό άλλωστε και στην επόμενη περίοδο, από το 1913-1943 δεν αναφέρονται Μακεδόνες σε καμία απογραφή, ούτε Οθωμανική (όπως πχ το 1905), ούτε Σερβική (το 1921, βλέπε άρθρο [29. , σελίδα 101).

Ας αναφερθούν συνοπτικά ότι λογοτέχνες όπως ο Κωστής Παλαμάς, ο Ζαχαρίας Παπαντωνίου, ο Γεώργιος Στρατήγης, ο Γεώργιος Δροσίνης, ο Ανδρέας Καρκαβίτσας, ο Γ. Μπουκουβάλας, και εφημερίδες όπως Μίνως Ηρακλείου, Σκριπ, η Φωνή των Υποδούλων, Εμπρός, Νέα Έρευνα Χανίων, τα διάφορα Μακεδονικά Ημερολόγια από την δεκαετία του 1890 κάθε χρόνο, καρτ ποστάλ, στατιστικά απογραφών κλπ, όπως δείχνουν τα στοιχεία στο άρθρο [33. (σελίδα 117), όλοι αυτοί αφ' ενός εξυμνούν την ελληνικότητα της Μακεδονίας, αφ' ετέρου θεωρούν εχθρούς τους Βουλγάρους και μόνο.

Και δικαίως, διότι ούτε που να το φανταζόταν τότε οι άνθρωποι αυτοί ότι επρόκειτο μερικές δεκαετίες αργότερα να οικοδομηθεί μία διακριτή εθνότητα, η οποία να διεκδικούσε την Μακεδονία ως δική της, και ως περιοχή, αλλά και –πολύ περισσότερο– ως αποκλειστική χρήση του όρου για έμψυχα (Μακεδόνες), άψυχα αντικείμενα (μακεδονικό) και άυλα στοιχεία γενικώς (μακεδονικό).

---

⁷ Απόσπασμα από το βιβλίο «Εμείς οι Μακεδόνες», του Νίκου Μέρτζου. (Πρώτη έκδοση 1986, δεύτερη 1987, τρίτη 1992)

«Η Μακεδονία εν λίθοις φθεγγομένοις και μνημείοις σωζομένοις» είναι ο τίτλος του βιβλίου με τα ορατά το 1896 ενεπίγραφα λιθάρια και μνημεία, που μιλούν από μόνα τους ελληνικά για την Μακεδονία. Η ταυτότητα του συγγραφέα του μιλάει επίσης μόνη της. Ο Μαργαρίτης Δήμιτσας, βλαχόφωνος Μακεδόνας, γεννήθηκε το 1829 στην Αχρίδα...

Ογδόντα επτά χρόνια μετά το βιβλίο του εκείνο, σε οκτώ μουσεία της Μακεδονίας το 1983 είχαν καταγραφεί 62,696 αρχαία ευρήματα της μακεδονικής γης. Όλα, φυσικά, φθέγγονται ελληνικά. Δηλαδή μακεδονικά. Δεν τίθεται, συνεπώς, επιστημονικό ζήτημα.»

Στάση στο 1913 – Συνθήκη Βουκουρεστίου.

Για τους ίδιους λόγους στην Συνθήκη Ειρήνης του Βουκουρεστίου το 1913 δεν αναφέρεται πουθενά ο όρος Μακεδονία (βλέπε άρθρο [28. , σελίδα 97), παρόλο που έχουν ισχυριστεί το αντίθετο σωρεία ανθρώπων από τον πρωθυπουργό Αλέξη Τσίπρα, τον (πρώην) υπουργό εξωτερικών Νίκο Κοτζιά και πλήθος άλλων.

Τα περιβόητα ποσοστά τύπου 51% στην Ελλάδα, 38% στην Γιουγκοσλαβία, 10-11% στην Βουλγαρία και ένα μικρό κλάσμα του 1% στην Αλβανία, τα οποία αναμασά πολύς κόσμος δεν αναφέρονται σε καμία πρωτογενή ιστορική πηγή. Πρόκειται περί ψεύδους.

Ο υπολογισμός των ποσοστών προϋποθέτει έναν πολύ συγκεκριμένο ορισμό της Μακεδονίας. Έχω δει κάπου μέχρι και δύο δεκαδικά ψηφία δίπλα στα ποσοστά (του τύπου 51.14% κλπ). Τόση μεγάλη ακρίβεια λοιπόν! Το ποιος και πότε ορίζει με τέτοια μάλαυτα αυστηρότητα την γεωγραφική περιοχή της Μακεδονίας είναι άλυτο μυστήριο.

Αλλά και δεδομένο να ήταν, θα επρόκειτο για αυθαιρεσία. Για τους εξής λόγους.

Πρώτον, η Μακεδονία με τόσο ξεκάθαρη την ελληνικότητά της από τον Σκύλακα και τον Ηρόδοτο τον 6^ο αιώνα π.Χ. μέχρι το 1913, προφανώς μετασχηματίστηκε πολλές φορές. Γιατί να επιλεγεί η στιγμή Α και όχι η στιγμή Β;

Δεύτερον, ακόμα και αν επιλεγεί μία (παντελώς απροσδιόριστη από όλους όσους επικαλούνται αυτό το επιχείρημα) συγκεκριμένη χρονική στιγμή Α, η οποία πρέπει να σχετίζεται με την Οθωμανική Αυτοκρατορία, η οποία κατείχε την Μακεδονία από τον 15^ο αιώνα ως το 1913, τότε είναι αναμφισβήτητο ότι ουδέποτε η Οθωμανική Αυτοκρατορία χρησιμοποίησε τον όρο Μακεδονία για οποιαδήποτε περιοχή. Ουδέποτε. Η Οθωμανική Αυτοκρατορία χρησιμοποιούσε τους όρους βιλαέτια. Υπήρχαν λοιπόν το βιλαέτι Θεσσαλονίκης, το βιλαέτι Μοναστηρίου, το βιλαέτι Αδριανουπόλεως, το βιλαέτι Κοσσυφοπεδίου. Αν υποθεθεί ότι ολόκληρη ή μέρος αυτών των βιλαετίων, ή 2 ή 3 ή και των τεσσάρων από αυτά, συγκροτούν με μοναδικό, αποκλειστικό και αποδεκτό τρόπο την μία κάποια Μακεδονία, τότε η αυθαιρεσία εκτός από προφανή, είναι και αστεία! Αν δεν είχε τραγικές συνέπειες για τον ελληνισμό, θα αποτελούσε ανέκδοτο μεταξύ Ιστορικών.

Τρίτον, ακόμα και αν δεχθούμε τον ορισμό μίας συγκεκριμένης Μακεδονίας, η οποία μοιράστηκε με τα συγκεκριμένα ή άλλα ποσοστά αυτά σε 3 ή 4 χώρες (συγγνώμη αν κουράσω τον αναγνώστη, αλλά θα επαναλάβω ότι στην Συνθήκη Ειρήνης του Βουκουρεστίου δεν υπάρχει ούτε μία φορά ο όρος Μακεδονία), τότε ποια αυθεντία είναι αυτή που ορίζει και δίνει το δικαίωμα όχι σε μία από αυτές τις χώρες (η οποία τότε ήταν το Βασίλειο Σέρβων, Κροατών και Σλοβένων), αλλά σε ένα μικρό τμήμα από αυτές τις χώρες 100 χρόνια μετά, να είναι το πρώτο και το

μόνο που θα χρησιμοποιεί αυτό το όνομα στο κράτος του; Όταν είσαι ο μοναδικός που χρησιμοποιείς ένα όνομα στο κράτος σου, έστω και «με γεωγραφικό προσδιορισμό», τότε οικοδομείς ένα μονοπώλιο. Υπάρχει βόρεια, αλλά και νότια Κορέα. Υπάρχει βόρεια αλλά και σκέτη Ιρλανδία. Υπάρχει όμως μόνο Ανατολική Ουρουγουάη! Γι' αυτό και κανείς δεν χρησιμοποιεί τον γεωγραφικό προσδιορισμό και όλοι την αποκαλούν σκέτη Ουρουγουάη! Εάν υπάρξει λοιπόν μία μόνο Βόρεια Μακεδονία, χωρίς καμία άλλη Μακεδονία, δεν δημιουργείται μονοπώλιο; Ποιος δίδει στο όποιο 38% αυτό το μονοπώλιο;

Εδώ θα πρέπει να γίνει σαφής η διάκριση εσωτερικού από εξωτερικό όνομα. Όσο το όνομα είναι εσωτερικό (πχ, ως πΓΔΜ ή ως περιφέρεια της Κεντρικής ή Δυτικής ή Ανατολικής Μακεδονίας, ή ως Μακεδονίας του Πιρίν), το όνομα παραμένει αποκλειστικά για εσωτερική χρήση. Δεν υπάρχουν ούτε διεθνείς σχέσεις, ούτε υποχρεώσεις, ούτε εκπροσώπηση σε διεθνείς φορείς με το αμφισβητούμενο ή όχι όνομα. Όταν όμως μόνο ένας διεκδικητής, αναβαθμίζει τη χρήση του όρου αυτού σε όνομα κράτους, σε όνομα πολιτικής οντότητας με συγκεκριμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις στην διεθνή σφαίρα, τότε αυτομάτως δημιουργεί και συνθήκες μονοπωλίου όταν είναι ο μόνος. Εάν ήταν έτσι, ας το κάναμε εμείς, που στο κάτω κάτω είχαμε βάσει των συγκεκριμένων ποσοστών το 51%, δηλαδή «απόλυτη πλειοψηφία» όπως θα λέγαμε εάν επρόκειτο για εκλογική αναμέτρηση ή κατοχή μετοχών.

Τέταρτον, ακόμα και αν δεχτούμε την αυθαίρετη χρονική στιγμή, τον ανύπαρκτο ορισμό από την ανύπαρκτη χρήση του όρου, την απόδοση του στρεβλού δικαιώματος μονοπωλίου, το τεράστιο πρόβλημα παραμένει και είναι το εξής: είναι δυνατόν ένα τέτοιο όνομα αυστηρά γεωγραφικού όρου (διότι για γεωγραφική περιοχή μιλάμε τόση ώρα), να προσδίδει και χαρακτηριστικά ταυτότητας, αλλά και χαρακτηριστικά γλώσσας; Από πού κι ως πού;

Όπως είδαμε πιο πάνω, εθνικά Μακεδόνες δεν υπήρχαν ποτέ. Δεν διεκδίκησε ποτέ κανείς μέχρι την περίοδο υπό συζήτηση, να ονομαστεί «εθνικά Μακεδόνας». Το ότι Έλληνες και Βούλγαροι διεκδίκησαν μία γεωγραφική περιοχή, πολέμησαν μεταξύ τους σε «ήπιο πόλεμο» κάτω από το βλέμμα των Οθωμανών και πολέμησαν εναντίον των Οθωμανών για να κατακτήσουν τα εδάφη της (γεωγραφικής περιοχής της) Μακεδονίας, δεν στοιχειοθετεί την γέννηση κανενός έθνους «Μακεδόνων» και καμίας σχετικής ταυτότητας.

Ούτε όμως και γλώσσας! Όπως βλέπουμε στις πηγές της προηγούμενης περιόδου 1878-1913, οι Σλαβόφωνοι ονομάζονται συχνά και Βουλγαρόφωνοι. Το ότι δεν ονομάζονται μόνο Βουλγαρόφωνοι οφείλεται στο ότι αυτός ο όρος θα τους έστελνε απ' ευθείας στους Βουλγάρους. Σημειώνω δηλαδή ότι αυτή η περίοδος συνιστά μία μετάβαση από τις ρευστές εθνικές συνειδήσεις κάτω από μία προ-νεωτερική πολιτική οντότητα όπως η Οθωμανική Αυτοκρατορία, στις εθνικές ταυτότητες των εθνών-κρατών που βρίσκονται υπό διαμόρφωση ακόμα: την Ελλάδα, την

Βουλγαρία και την Σερβία. Εάν ο όρος για να περιγράψει τους Σλαβόφωνους ήταν «Βουλγαρόφωνοι», θα τους έστελνε απ' ευθείας στην εθνική συνείδηση της Βουλγαρίας. Ενώ έτσι, υπήρχαν και πάρα πολλοί Σλαβόφωνοι με ακέραια εθνική ελληνική συνείδηση, όπως για παράδειγμα ο Καπετάν Κώτας ή Κώπτας (Κώστας Χρήστου), ο οποίος μαζί με τον Παύλο Μελά θεωρούνται οι προπομποί του Μακεδονικού Αγώνα το 1904-08. Ο δε Καπετάν Κώπτας βρισκόταν και σε αγαστή συνεργασία με την ΕΜΕΟ (VMRO, όπως το λένε οι Βούλγαροι και οι Σκοπιανοί) έχων ελληνική εθνική συνείδηση, μέχρι κάποια στιγμή να διαχωρίσει την θέση του.

Εθνικά Μακεδόνας δεν βρέθηκε κανείς μέχρι το 1943 όταν ο Τίτο αποφάσισε για λόγους που θα συζητήσουμε παρακάτω να δώσει αυτό το όνομα στο νότιο τμήμα του κράτους του και να εμφανίσει 840,000 «Μακεδόνες». Ως προς αυτό το σημείο, υπάρχει μία δεδομένη αντίρρηση. Υπάρχουν ορισμένοι (πιθανώς εκατοντάδες) άνθρωποι, οι οποίοι βρέθηκαν στο μεγάλο μεταναστευτικό κύμα των πρώτων δύο δεκαετιών του 20^{ου} αιώνα και μετανάστευσαν στην Αμερική. Κατά την είσοδό τους στην Αμερική δήλωσαν «Μακεδόνες». Αυτοί ήταν και οι μόνοι, διότι όπως είπαμε, ούτε στα σημερινά σύνορα της Ελλάδας, ούτε της πΓΔΜ, ούτε αλλού υπήρξε τέτοια επίσημη δήλωση. Το γεγονός αυτό τυγχάνει εκμετάλλευσης από τους Σκοπιανούς, οι οποίοι λένε «ορίστε, κακώς λέτε ότι δεν υπήρχαν εθνικά Μακεδόνες τότε, δείτε τα μεταναστευτικά έγγραφα ανθρώπων της εποχής που δήλωναν Μακεδόνες στις ΗΠΑ».

Αφήνω στην άκρη ότι η συγκρότηση ενός έθνους δεν γίνεται μ' αυτόν τον τρόπο, μακριά από την πατρίδα τους, αλλά από συγκεκριμένη και διαχρονική πορεία μέσα στους αιώνες με διακριτά χαρακτηριστικά σε γλώσσα, θρησκεία, παραδόσεις, έθιμα κάθε ανθρωπίνης δραστηριότητας (φαγητό, ρούχα, αρχιτεκτονική σπιτιών, μουσική, χορούς, τέχνες, λογοτεχνία, πολιτισμό εν γένει), ανάγνωση της Ιστορίας με αναφορές κλπ, κριτήρια με τα οποία ασχολούνται πολιτικοί επιστήμονες προκειμένου να αποδώσουν το όνομα «έθνος» σε μία ομάδα ανθρώπων με συνοχή. Το αφήνω στην άκρη και πιάνω μόνο το συγκεκριμένο δεδομένο.

Ισχυρίζομαι λοιπόν ότι οι ελάχιστοι αυτοί άνθρωποι που δήλωναν «Μακεδόνες» μόνο κάτω από τις συγκεκριμένες συνθήκες εισαγωγής τους στις ΗΠΑ και πουθενά αλλού, όχι μόνο δεν το έκαναν επειδή είχαν την συγκεκριμένη «εθνική συνείδηση», αλλά το έκαναν για τον ακριβώς αντίθετο λόγο, επειδή δηλαδή δεν είχαν καμία εθνική συνείδηση. Ήταν πληθυσμοί με ρευστή συνείδηση, έφευγαν από μία περιοχή η οποία βρισκόταν σε διπλό πόλεμο, πρώτα μεταξύ Ελλήνων και Βουλγάρων ως προς το ποια μεριά έπρεπε –σχεδόν υποχρεωτικά- να διαλέξουν και δεύτερον μεταξύ Ελλήνων και Βουλγάρων (και Σέρβων) απέναντι στους κατακτητές Οθωμανούς. Έφευγαν από αυτές τις συνθήκες, όπου κάποιος ρευστής εθνικής συνείδησης που αρνείτο να ενταχθεί και στο (ελληνικό) Πατριαρχείο και στην (βουλγαρική) Εξαρχία, και προφανώς δεν είχε καμία σχέση με το μουσουλμανικό στοιχείο, είχε δυσμενέστερες προοπτικές από καποιον που επέλεγε ένα από αυτά τα «στρατόπεδα».

Στην προσπάθειά τους να ξεφύγουν από όλα αυτά, και ίσως οι μειωμένες προοπτικές να τους ωθούσαν κι όλας να μεταναστεύσουν, ώστε να αποτελούν ως ποσοστό μεγαλύτερο τμήμα από όσους ένιωθαν είτε Έλληνες, είτε Βούλγαροι, οι συγκεκριμένοι ρευστής εθνικής συνείδησης άνθρωποι αναζητούσαν με δυσκολία μία εύλογη απάντηση στο ερώτημα «από ποια χώρα έρχεσαι;» όταν τους το ζητούσαν οι αρχές. Και επέλεξαν έναν αδιευκρίνιστο γεωγραφικό χώρο στο όνομα «Μακεδονία», τον οποίον ούτε που θα γνώριζαν σε βάθος αρχές, αν δεν συμπονούσαν κι όλας μαζί τους όταν άκουγαν τις δραματοποιημένες προσωπικές τους ιστορίες.

Πέμπτον, ακόμα και αν δεχθούμε την αυθαίρετη χρονική στιγμή, τον ανύπαρκτο ορισμό από την ανύπαρκτη χρήση του όρου, την απόδοση του στρεβλού δικαιώματος μονοπωλίου, και την ανυπαρξία «Μακεδόνων», ουσιαστικά ή τυπικά, μέχρι την περίοδο αυτή, το παράδοξο είναι ότι Μακεδόνες υπάρχουν! Και είναι οι Έλληνες. Δεν είναι εθνικά Μακεδόνες, αλλά είναι Μακεδόνες. Χρησιμοποιούν αυτό το όνομα χιλιάδες χρόνια. Αδιάλειπτα. Στα κείμενα της περιόδου που εξετάστηκε προηγουμένως 1878-1913, οι Έλληνες δηλώνουν ανοιχτά Μακεδόνες. Έτσι υπογράφουν τα κείμενά τους. Στο Μακεδονικόν Ημερολόγιον του 1908 διαβάζουμε ότι επίτιμο μέλος του συλλόγου «Ο Μέγας Αλέξανδρος», ο οποίος το εκδίδει, είναι ο Στέφανος Δραγούμης. Τότε βουλευτής, πρώην υπουργός εξωτερικών και μέλλον πρωθυπουργός το 1910. Υπογράφει ένα βαρυσήμαντο άρθρο του, το οποίο αναδημοσιεύεται από εφημερίδα της Ιταλίας, ως «Μακεδών». Όχι ασφαλώς εθνικά Μακεδών, αλλά Μακεδών ως Έλλην. Ακόμη λοιπόν και να δεχτούμε όλα τα παραπάνω (απαράδεκτα), δημιουργία ταυτότητας Μακεδόνων είναι αυθαίρετη και επικίνδυνη, διότι αν είναι αυτοί Μακεδόνες, τότε εμείς τι είμαστε;

Περίοδος 1913-1943

Η εκκίνηση της περιόδου αυτής μόνο συμβατικά ορίζεται στο 1913. Αυτό που κυρίως συνέβη στην περίοδο αυτή ήταν η δημιουργία μίας πλαστής ταυτότητας «Μακεδόνων». Δεν ξεκίνησε το 1913, αλλά μετά την Κομμουνιστική Επανάσταση του 1917 στη Ρωσία, μετά το 1919 και την Κομμουνιστική Διεθνή. Έχει ήδη αναφερθεί ότι το 1921 στην απογραφή στο Βασίλειο των Σέρβων, Κροατών και Σλοβένων (αλήθεια, γιατί όχι και «των Μακεδόνων» εάν όντως υπήρχαν;), δεν αναφέρεται ούτε ένας «Μακεδόνας» όπως θα δούμε και στο άρθρο [29. , σελίδα 101.

Την περίοδο αυτή λοιπόν έχουμε ουσιαστικά την αντικατάσταση του πανσλαβισμού, όπως ορίστηκε το 1867 στη Μόσχα, από τον παν-κομμουνισμό. Κρίθηκε ότι τα συμφέροντα εξάπλωσης του κομμουνισμού θα μπορούσαν να εξυπηρετηθούν καλύτερα με τη δημιουργία μίας ανεξάρτητης Μακεδονίας ως κράτος. Μάλιστα, υπήρχε και η Θράκη στο πρόγραμμα στην αρχή.

Στο άρθρο του Γιάννη Μαρίνου το 1993 στον Οικονομικό Ταχυδρόμο⁸ με τίτλο «Το Σλαβομακεδονικό και το ΚΚΕ» παρουσιάζονται ορισμένα σημαντικά στοιχεία από άρθρα του Ριζοσπάστη της εποχής και αποφάσεις του ΚΚΕ. Στα κείμενα αυτά γίνεται σαφής η εν λόγω κατεύθυνση.

Δεν θα επεκταθώ περισσότερο σ' αυτό το θέμα. Απλά θα πω ότι ξαφνικά το 1943-44, ο Κροάτης Τίτο εμφανίζει περίπου 840,000 «εθνικά Μακεδόνες» στο νότιο τμήμα της Γιουγκοσλαβίας. Ένα τμήμα που μέχρι τότε ονομαζόταν διοίκηση Βαρδαρίου (Βαρντάρ Μπανόβινα), όπως φαίνεται και σε πλήθος γραμματοσήμων και χαρτών της εποχής εκείνης.

Ο λόγος ήταν ότι ήθελε να αποκόψει τον πληθυσμό αυτό από πιθανό μελλοντικό επηρεασμό από την Βουλγαρία. Είναι γνωστό ότι πρόκειται κυρίως για Βούλγαρους, τουλάχιστον ως το 1943. Έτσι, κόπηκε ένας μοχλός πίεσης, μία μειονότητα με ξένη επιρροή μέσα στα σύνορα της χώρας του. Η προεργασία είχε ήδη γίνει από τον προπολεμικό σχεδιασμό των Βαλκανίων από τους κομμουνιστές και έτσι το μόνο που χρειάστηκε ήταν αφ' ενός η επισημοποίηση της νέας αυτής εθνικής ταυτότητας, δηλαδή η αναγνώρισή της από την ομοσπονδία της Γιουγκοσλαβίας, και η ταυτόχρονη ανάδειξη ορισμένων από τα χαρακτηριστικά των εθνών, όπως τα ανέφερα προηγουμένως.

Το αποδοτικότερο ήταν η γλώσσα. Έτσι, επιλέχθηκαν ορισμένα πρόσωπα με σκοπό να δημιουργήσουν μία γλώσσα διακριτή από τα βουλγάρικα και τα σέρβικα. Πήραν λοιπόν το ακραιφνώς βουλγαρικό ιδίωμα που μιλούσαν αυτοί οι πληθυσμοί, διότι περί Βουλγάρων επρόκειτο, προστέθηκαν ορισμένες σέρβικες λέξεις και κυρίως σέρβικες συλλαβές σε βουλγάρικες λέξεις (δεδομένου ότι οι συλλαβές είναι εύκολο να αναπαραχθούν γρήγορα, εύκολα και αντιληπτά σε πολλές λέξεις ταυτόχρονα) και φτιάχτηκε στο μίξερ η «μακεδονική γλώσσα». Ταυτόχρονα, έγινε και μεταγραφή κειμένων στη νέα αυτή γλώσσα, ώστε να υπάρχουν και κάποια στοιχειώδη γραπτά μνημεία.

Εδώ μία επισήμανση που περνάει αδιόρατη από την ελληνική δημόσια σφαίρα. Οι σλαβόφωνοι πληθυσμοί της Μακεδονίας μιλούσαν αυτό το συγκεκριμένο βουλγάρικο ιδίωμα στα τέλη του 19^{ου} – αρχές του 20^{ου} αιώνα. Μετά τον εμφύλιο πόλεμο στην Ελλάδα, κατά τη διάρκεια του οποίου πολλά μέλη αυτής της πληθυσμιακής ομάδας πολέμησε στο πλευρό του Δημοκρατικού Στρατού σε πολύ μεγάλο ποσοστό, αρκετοί έφυγαν για την Γιουγκοσλαβία, ενώ κάποιοι άλλοι έμειναν.

---

⁸ Μπορείτε να διαβάσετε το άρθρο στην ακόλουθη διεύθυνση - <http://www.antibaro.gr/article/21160>

Αυτοί που έφυγαν, εντάχθηκαν κατά κύριο λόγο πολύ γρήγορα στο κλίμα του «μακεδονισμού». Τα παραδείγματα είναι εντυπωσιακά. Ο παππούς του Νικόλα Γκρουέφσκι λεγόταν Νικόλαος Γρούϊος και καταγόταν από την Αχλάδα Φλωρίνης. Πολέμησε με τον ελληνικό στρατό στον πόλεμο του 1940 στην Αλβανία. Τραυματίστηκε εκεί και πέθανε μερικές ημέρες αργότερα. Το όνομά του κοσμεί το σχετικό μνημείο στο χωριό του. Ο εγγονός έγινε ο πιο ακραίος «Μακεδόνας» με το VMRO.

Ο παππούς του Νικόλα Δημητρώφ λεγόταν Νικόλαος Δημητρίου και καταγόταν από ένα χωριό της Πέλλας. Ο εγγονός έγινε υπουργός εξωτερικών στην κυβέρνηση Ζάεφ και υπέγραψε με τον Έλληνα ομόλογό του Νίκο Κοτζιά την περιβόητη Συμφωνία των Πρεσπών. Αυτοί οι δύο (ή μάλλον οι πατεράδες τους), όπως και άλλοι, έφυγαν από την Ελλάδα κατά τη διάρκεια ή στο τέλος του ελληνικού εμφυλίου πολέμου 1946-49.

Όσοι έμειναν στην Ελλάδα συνέχισαν να μιλάνε το ίδιο γλωσσικό ιδίωμα, που ορισμένοι μάλιστα στις αρχές του 20^{ου} αιώνα αποκαλούσαν «σλαβομακεδονίτικα». Αυτό που δεν αντιλαμβάνονται πολλοί στην Ελλάδα είναι ότι το ιδίωμα που μιλούν σήμερα αυτοί οι ελάχιστοι της Φλώρινας και της Πέλλας που θέλουν να παραστήσουν μία «μακεδονική μειονότητα στην Μακεδονία»(!), δεν είναι το ίδιο με την επίσημη γλώσσα των Σκοπίων, αυτή δηλαδή που σύμφωνα με το κείμενο των Πρεσπών αναγνωρίζει η Ελλάδα ως «μακεδονική γλώσσα». Μάλιστα, το ιδίωμα στην Ελλάδα σήμερα έχει μεγαλύτερες διαφορές με την γλώσσα αυτή, από όσες έχει η βουλγαρική γλώσσα με την γλώσσα των Σκοπίων! Τόσο πολύ απέχει!

Για να το πω πιο απλά: γλώσσα που μας καλεί η κυβέρνησή μας σήμερα να αποδεχτούμε ως «μακεδονική» δεν είναι ούτε αυτή που μιλάνε σήμερα οι ελάχιστοι σλαβόφωνοι της Ελλάδας, ούτε αυτή που μιλούσαν ορισμένοι στην Μακεδονία πριν 100 χρόνια. Είναι μία τεχνητή γλώσσα, που δημιουργήθηκε μετά το 1943 και μοιάζει περισσότερο στα βουλγάρικα από όσο στο ιδίωμα. Άλλωστε, όταν Σκοπιανοί πολιτικοί επισκέπτονται την Βουλγαρία, οι Βούλγαροι δεν χρησιμοποιούν διερμηνείς. Καταλαβαίνουν απόλυτα και άψογα την γλώσσα αυτή.

Στάση στο 1924-26: Πρωτόκολλο Πολίτη-Καλφώφ και Σύμφωνο Παγκάλου

Πριν προχωρήσουμε στην τελευταία φάση, μετά δηλαδή την δημιουργία της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας στα πλαίσια της ομοσπονδίας της Γιουγκοσλαβίας το 1943-44, αξίζει να γίνει μνεία στο 1924 για πολιτικούς λόγους.

Τα δεδομένα είναι ότι μέχρι αυτή τη χρονική στιγμή υπάρχουν ορισμένοι σλαβόφωνοι πληθυσμοί στην Μακεδονία, αλλά και ότι αυτοί οι πληθυσμοί δεν

έχουν μέχρι στιγμής αναδείξει μία διακριτή εθνική ταυτότητα. Αυτά τα δεδομένα επιβεβαιώνονται από το ότι οι πληθυσμοί αυτοί διεκδικούνται από τους Βούλγαρους και τους Σέρβους. Βέβαια, ένα τμήμα τους είχε ελληνική εθνική συνείδηση, αλλά οι περισσότεροι είχαν ταχθεί στους Βαλκανικούς πολέμους με την Βουλγαρία.

Το 1919 είχε υπογραφεί η Συνθήκη του Νεϊγύ, η οποία προέβλεπε ανταλλαγή πληθυσμών Ελλήνων και Βουγάρων. Παρόλο που ορισμένοι Έλληνες της Βουλγαρίας, κυρίως των παραλίων του Ευξείνου Πόντου και της Ανατολικής Ρωμυλίας, είχαν μετακινηθεί προς την Ελλάδα, και ειδικότερα στη Μακεδονία, οι Βούλγαροι ήταν απρόθυμοι να κάνουν το ίδιο, παρακινούμενοι από την ΕΜΕΟ/ΕΜΕΑΙ (Επαναστατική Μακεδονική Αδριανουπολίτικη Οργάνωση).

Στο μεταξύ, υπήρξε και ο ελληνοτουρκικός πόλεμος στη Μικρά Ασία και η Μεγάλη Καταστροφή του ελληνισμού της Ιωνίας. Το 1924 λοιπόν, και πιο συγκεκριμένα στις 29 Σεπτεμβρίου υπεγράφη το Πρωτόκολλο Πολίτη-Καλφώφ⁹. Οι δύο αυτοί υπουργοί εξωτερικών Ελλάδας και Βουλγαρίας είχαν κάνει μία κοινή δήλωση στο Συμβούλιο της Κοινωνίας των Εθνών, το οποίο ήταν ο πρόγονος του σημερινού ΟΗΕ. Κατά την κοινή αυτή δήλωση, οι κυβερνήσεις δεσμεύονταν να προστατεύσουν τις εκατέρωθεν μειονότητες. Κατ' ουσίαν, η Ελλάδα αναγνώριζε τους σλαβόφωνους της Μακεδονίας ως εθνική βουλγαρική μειονότητα. Υπήρχε και σχετική πρόνοια, αν και αόριστη, για ίδρυση σχολείων και γενικώς βοήθεια στην εκπαίδευση των δύο μειονοτήτων.

Βάσει του πρωτοκόλλου αυτού, εκδόθηκαν δύο βιβλία από τις δύο χώρες στις αρχές του 1925. Το «Αλφάβητο» από την Βουλγαρία, ένα βιβλίο στα ελληνικά που αποσκοπούσε να χρησιμοποιηθεί από την ελληνική μειονότητα της Βουλγαρίας, και το «Αμπετσεντάρ»¹⁰ από την Ελλάδα, ένα βιβλίο στο σλάβικο ιδίωμα της Μακεδονίας. Την έκδοση αυτού του βιβλίου εκμεταλλεύονται σήμερα οι Σκοπιανοί θεωρώντας το ως απόδειξη ότι η Ελλάδα αναγνώρισε τότε «μακεδονική γλώσσα» και «μακεδονική μειονότητα» στο έδαφός της. Η πραγματικότητα είναι ότι η έκδοση του βιβλίου ήταν ένα αμοιβαίο δώρο στην Βουλγαρία.

Στο μεταξύ, οι Σέρβοι αντέδρασαν σφόδρα θεωρώντας τους Σλαβόφωνους της Μακεδονίας δική τους μειονότητα! Ενάμιση μήνα μετά την υπογραφή του Πρωτοκόλλου Πολίτη – Καλφώφ, η Σερβία κατήγγειλε την Συνθήκη Ελληνοσερβικής Συμμαχίας του 1913, μετά το τέλος των Βαλκανικών Πολέμων.

---

⁹ Βλέπε και άρθρο του Αντώνη Κλάφη «Η «Συμφωνία των Πρεσπών» του 1924» - <http://www.slpress.gr/ethnika/i-quot-symfonia-ton-prespon-quot-toy-1924/>

¹⁰ Βλέπε και το άρθρο «Το αμπετσεντάρ και η μυθολογία του», του Δημήτρη Ε. Ευαγγελίδη - <http://www.antibaro.gr/article/21639> με πρώτη δημοσίευση εδώ http://ethnologic.blogspot.com/2018/12/blog-post_21.html

Η κυβέρνηση στην Ελλάδα άλλαξε και η νέα κυβέρνηση του Μιχαλακόπουλου έφερε το Πρωτόκολλο αυτό για επικύρωση στο ελληνικό κοινοβούλιο, με σκοπό όμως να ακυρωθεί, όπως και έγινε τελικά! Η Κοινωνία των Εθνών δέχθηκε τον Ιούνιο του 1925 την απόσυρση της Ελλάδας από το εν λόγω Πρωτόκολλο, και οι ελληνοβουλγαρικές σχέσεις επιδεινώθηκαν.

Κατόπιν, η Σερβία είχε και άλλες απαιτήσεις από την Ελλάδα, όπως για παράδειγμα επέκταση της γιουγκοσλαβικής ζώνης στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης, συγκυριαρχία στη σιδηροδρομική γραμμή από τη Θεσσαλονίκη προς την Γιουγκοσλαβία, αλλά και αναγνώριση των Σλαβοφώνων της Μακεδονίας ως σερβική μειονότητα.

Η ελληνική κυβέρνηση άλλαξε και πάλι, και ο δικτάτορας Θεόδωρος Παγκάλος προκειμένου να εξασφαλίσει τη Σερβική υποστήριξη στα πολεμικά σχέδια κατά της Τουρκίας, δέχθηκε τα ανωτέρω αιτήματα και στις 17 Αυγούστου 1926 υπέγραψε τριετή Συνθήκη με το Βελιγράδι.

Η Συμφωνία αυτή ήταν και ο λόγος της ανατροπής της κυβέρνησης Παγκάλου από την κυβέρνηση του Αλέξανδρου Ζαΐμη τον Δεκέμβριο του 1926. Το αίτημα επαναδιαπραγμάτευσης της Συμφωνίας Παγκάλου δεν έγινε δεκτό από την κυβέρνηση της Σερβίας και έτσι επαναλήφθηκε η ίδια μεθόδευση: τον Αύγουστο του 1927, κατατέθηκαν οι Συμφωνίες προς κύρωση στη Βουλή με σκοπό να απορριφθούν, όπως και έγινε.

Για την Ιστορία να πούμε ότι οι ελληνοσερβικές σχέσεις αποκαταστάθηκαν τα επόμενα δύο χρόνια, χωρίς όμως να περιλαμβάνουν τέτοιους όρους.

Τώρα όμως, αρχές του 2019, μία άλλη Συμφωνία, αυτή των Πρεσπών της αποφράδας ημέρας 17^{ης} Ιουνίου 2018, εκκρεμεί να έρθει στο ελληνικό κοινοβούλιο προς κύρωση. Αυτή θα μπορούσε να είναι η τρίτη φορά που θα απορριφθεί μέσω του Κοινοβουλίου η υπογραφή Έλληνα υπουργού εξωτερικών ή πρωθυπουργού, η οποία αναγνωρίζει όχι βουλγαρική ή σερβική μειονότητα αυτή τη φορά, αλλά – όπως θα δούμε και στα άρθρα που ακολουθούν – θα θέτει τις βάσεις για αναγνώριση «μακεδονικής μειονότητας». Και μάλιστα, μία συμφωνία, η οποία θα δίνει στο γειτονικό κράτος όχι απλώς τα αιτήματα που αποδέχθηκε η κυβέρνηση Παγκάλου του 1926, αλλά πολύ περισσότερα αιτήματα.

Αν διαβάσει κανείς τα άρθρα 9-19 του πλαισίου Συμφωνίας των Πρεσπών, αντιλαμβάνεται ότι δεν πρόκειται απλώς για «συμφωνία για το όνομα», όπως λένε πολλοί, αλλά για συμφωνία επί παντός του επιστητού, μια που η Ελλάδα υπόσχεται συνεργασία και παράδοση τεχνογνωσίας σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας. Λεπτομέριες στο άρθρο [22. , σελίδα 75.

Περίοδος 1943-2018.

Τα γεγονότα της περιόδου μετά το 1943 είναι περισσότερο γνωστά. Θα εστιάσω μόνο στο σημείο περί του ελληνικού εμφυλίου. Όπως εξετάζεται στο άρθρο [27. (σελίδα 92)], σχετικά με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις στο Σύνταγμα των Σκοπίων αυτές τις ημέρες, υπάρχει μία αναφορά στο προοίμιο του Συντάγματος, η οποία παραμένει αυτούσια, καθώς και μία αναφορά στο άρθρο 36 του Συντάγματος η οποία παραμένει κατ' ουσίαν αυτούσια, παρά μία λεκτική αναδιατύπωση. Στο μεν προοίμιο παραμένει η αναφορά στην «διακήρυξη της Αντιφασιστικής Συνέλευσης για την Λαϊκή Απελευθέρωση της Μακεδονίας» του 1944. Η συνέλευση είχε τα αρχικά ΑΣΝΟΜ στα σλαβικά. Στην διακήρυξη αυτή γίνεται σαφής λόγος για ένωση των «Μακεδόνων της Ελλάδας, της Βουλγαρίας και της Μακεδονίας» σε μία χώρα.

Στο άρθρο 36 γίνεται αναφορά σε «Μακεδόνες» σκέτο. Όχι σε «υπηκόους του κράτους», σε ανθρώπους δηλαδή που είναι σήμερα πολίτες της χώρας, αλλά γενικώς και αορίστως σε «Μακεδόνες». Το περιεχόμενο είναι ότι η χώρα θα φροντίσει για αυτούς τους ανθρώπους που είναι εκδιωγμένοι κατά τη διάρκεια των «απελευθερωτικών αγώνων». Ποιοι είναι όμως οι απελευθερωτικοί αγώνες; Ένας, ενδεχομένως, να είναι η ολιγοήμερη επανάσταση στο Ήλιντεν το 1903, πριν 115 χρόνια. Και ένας άλλος είναι ο ελληνικός εμφύλιος πόλεμος! Μέχρι και ο συνετός Γκλιγκόρφωφ, όπως θα δούμε στο εν λόγω άρθρο, είχε μιλήσει για «γενοκτονία των Μακεδόνων από τους Έλληνες», αναφερόμενος στην ίδια περίοδο.

Πολλά μαθαίνει κανείς από την εναλλαγή οπτικών γωνιών για το ίδιο αντικείμενο ή ζήτημα. Πράγματι, οι Σκοπιανοί θεωρούν τον ελληνικό εμφύλιο πόλεμο ως «απελευθερωτικό πόλεμο των Μακεδόνων», στον οποίον ηττήθηκαν μερικώς και αυτή η ήττα έδιωξε πολλούς «συμπatriώτες τους» από την Ελλάδα προς την χώρα τους. Άφησε και μερικούς άλλους, οι οποίοι καταπιέζονται από την Ελλάδα σε σχέση με την γλώσσα τους και τον πολιτισμό τους.

Αυτά έχουν στο μυαλό τους. Η χώρα τους είναι ενδημικά εθνικιστική με συστατικό στοιχείο τον αλυτρωτισμό. Δεν νοείται η χώρα τους χωρίς αυτόν. Ας αρχίσουμε να το καταλαβαίνουμε πριν να είναι πολύ αργά.

Στο σημείο αυτό, θα αναφερθώ στον Θεοφύλακτο Παπανωνσταντίνου, ένα Μακεδόνα δημοσιογράφο που γεννήθηκε στο Μοναστήρι το 1905. Στο βιβλίο του «Η Μεγάλη Περιπέτεια»¹¹ μεταφέρει αυτούσιο το άρθρο της «Μπόρμπα» στις 21.6.1945. Πρόκειται για το επίσημο όργανο του Κομμουνιστικού Κόμματος της

¹¹ Εκδόσεις Κάκτος, 1987. Όλες τις σχετικές σελίδες του βιβλίου, 105-111 μπορείτε να τις δείτε εδώ - <http://www.antibaro.gr/article/21672>

Γιουγκοσλαβίας. Το άρθρο αυτό, θέτει για πρώτη φορά με εξαιρετική σαφήνεια τους θεμέλιους λίθους συγκρότησης του γειτονικού κράτους, δηλαδή τον αλυτρωτισμό εναντίον της Ελλάδας.

Κατόπιν, ο Θ. Παπακωνσταντίνου μας πληροφορεί στο βιβλίο του ότι μόλις έλαβε γνώση του ανωτέρου άρθρου, δημοσίευσε στην εφημερίδα Ελευθερία, στην οποία εργαζόταν, ένα άρθρο στις 4.7.1945 όπου συμπεριελάμβανε μία περίληψη του άρθρου του ΚΚΓ και ζητούσε από την ηγεσία του ΚΚΕ να ξεκαθαρίσει τα εξής:

Αν θεωρεί την ελληνική Μακεδονία σλάβικη περιοχή, αν δέχεται ότι υπάρχει «μακεδονικός λαός» με ξεχωριστή εθνική συνείδηση, αν πιστεύει ότι από όσους πρόσφυγες εγκαταστάθηκαν στην Μακεδονία μετά την Συνθήκη της Λωζάννης, οι 380.000 είναι τουρκικής καταγωγής, αν δέχεται ότι μόνο η Χαλκιδική ανήκει εθνολογικά στην Ελλάδα, αν αναγνωρίζει ότι από τους 257.634 κατοίκους πέντε περιοχών της Δυτικής Μακεδονίας μόνο οι 94.621 είναι Έλληνες και οι υπόλοιποι είναι εθνικά «Μακεδόνες», αν παραδέχεται ότι η «Μακεδονία του Αιγαίου» έδωσε «15.000 εθνικά Μακεδόνες» στο ΕΑΜ, με μη ελληνική εθνική συνείδηση, αν συμφωνεί με τον ισχυρισμό του ΚΚΓ ότι οι Έλληνες προσπαθούν να εξελληνίσουν την Μακεδονία, αν επιδοκιμάζει στο σύνολό τους τις χονδροειδείς ιμπεριαλιστικές προσπάθειες του ΚΚΓ.

Αφού το ΚΚΕ απαντούσε, ο Θ. Παπακωνσταντίνου το καλούσε να καταγγείλει το ΚΚΓ στα κομμουνιστικά κόμματα του κόσμου ως ιμπεριαλιστικό. Σε αντίθετη περίπτωση, θα λειτουργούσε ως πράκτορας του γιουγκοσλαβικού ιμπεριαλισμού. Το ΚΚΕ ουδέποτε απάντησε, και το βιβλίο συνεχίζει με την εξήγηση αυτής της ένοχης στάσης.

Το πρώτο άρθρο του Θεοφυλάκτου Παπακωνσταντίνου για το Μακεδονικό, που ίσως ήταν και το πρώτο ελληνικό άρθρο κατά του «μακεδονισμού» του Τίτο δημοσιεύθηκε στην Ελευθερία στις 15 Ιουνίου 1945¹². Βέβαια, ο Τίτο είχε ξεκινήσει από τα τέλη του 1943 να δομεί την «μακεδονική εθνική ταυτότητα». Αξιοσημείωτο για το κλίμα της εποχής είναι και η ανακοίνωση του Αμερικανού Υπουργού Εξωτερικών στις 26 Δεκεμβρίου 1944 Edward Stettinius, σε εγκύκλιο που απεστάλη σε όλα τα ακόλουθα διπλωματικά γραφεία και πρεσβείες των ΗΠΑ στην Σόφια (Βουλγαρία), Καζέρτα (Ιταλία), Βουκουρέστι (Ρουμανία), Λονδίνο (Ηνωμένο Βασίλειο), Αθήνα (Ελλάδα), Μόσχα (Ρωσία), Άγκυρα (Τουρκία), στους γενικούς προξένους στην Κωνσταντινούπολη και Λονδίνο και στις διπλωματικές αποστολές στην Βουλγαρία, Ρουμανία και Γιουγκοσλαβία. Στην εγκύκλιο αυτή ξεκαθάρισε με κάθε δυνατή σαφήνεια ότι «η Αμερικανική κυβέρνηση θεωρεί κάθε αναφορά σε μακεδονικό «έθνος», μακεδονική «πατρίδα» ή μακεδονική «εθνική συνείδηση» ως αδικαιολόγητη δημαγωγία που δεν αντιπροσωπεύει ούτε εθνική, ούτε πολιτική

¹² Μπορείτε να το δείτε εδώ - <http://www.antibaro.gr/article/21164>

πραγματικότητα, και βλέπει σ' αυτήν την αναβίωση [αυτών των αναφορών] έναν πιθανό μανδύα για επιθετικές διαθέσεις εναντίον της Ελλάδας»¹³.

Δεν θα επεκταθώ σε άλλα γεγονότα αυτής της περιόδου, διότι είναι λίγο-πολύ γνωστά. Ειδικότερα, στα γεγονότα του 2018 από την αρχή δηλαδή αυτής της διαπραγμάτευσης μέχρι σήμερα που κλείνει το έτος, αναφέρονται τα άρθρα που ακολουθούν, όπως δημοσιεύθηκαν στην Εστία και στο Αντίβαρο.

Θα πω μόνο ότι το ζήτημα αναγνώρισης κράτους με το όνομα «Μακεδονία» ή με όρο αυτού, τέθηκε για πρώτη φορά το 1991. Είναι απαραίτητη αυτή η επισήμανση, διότι στους κύκλους των ηττοπαθών, αναμασάται η πληροφορία ότι η Ελλάδα είχε αναγνωρίσει ένα κράτος με το όνομα Μακεδονία την δεκαετία του 1950 και την «μακεδονική γλώσσα» το 1977.

Μέχρι την διάλυση της Γιουγκοσλαβίας το 1991, η «ομόσπονδη Γιουγκοσλαβική Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Μακεδονίας» ήταν ένα εσωτερικό όνομα της Γιουγκοσλαβίας. Δεν είχε διεθνή εκπροσώπηση, δεν είχε διεθνείς σχέσεις, δεν είχε διεθνές πρόσωπο. Δεν μπορούσε να σχετίζεται με οτιδήποτε εκτός της Γιουγκοσλαβίας, είτε θετικά, είτε αρνητικά. Όλες τις διεθνείς υποθέσεις τις διαχειριζόταν η κυβέρνηση της Γιουγκοσλαβίας ως σύνολο. Επρόκειτο για εσωτερικό όνομα, όμοιο, κατά έναν τρόπο, με μία δική μας εσωτερική περιφέρεια με το όνομα «Μακεδονία» (Κεντρική, Δυτική ή Ανατολική). Το ότι είχε περισσότερες αυτοδιοικητικές αρμοδιότητες από μία ελληνική περιφέρεια, δεν την καθιστά ή δεν την καθιστούσε τότε, ως υποκείμενη του διεθνούς δικαίου ή ως υποκείμενη διεθνών σχέσεων με τρίτα κράτη.

Ομοίως και για την περιβόητη δήθεν αναγνώριση της «μακεδονικής γλώσσας» σε συνέδριο του ΟΗΕ το 1977, το οποίο μάλιστα έγινε και στην Αθήνα. Επρόκειτο για αμιγώς τεχνοκρατικό συνέδριο επιστημόνων χωρών του ΟΗΕ, με σκοπό την

---

¹³ Η εγκύκλιος στα αγγλικά. Το πρωτότυπο κείμενο αντλήθηκε από εδώ - <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1945v08/d258>

WASHINGTON, December 26, 1944: *The Department has noted with considerable apprehension increasing propaganda rumors and semi-official statements in favor of an autonomous Macedonia, emanating principally from Bulgaria, but also from Yugoslav Partisan and other sources, with the implication that Greek territory would be included in the projected state. This Government considers talk of Macedonian "nation," Macedonian "Fatherland," or Macedonian "national consciousness" to be unjustified demagoguery representing no ethnic nor political reality, and sees in its present revival a possible cloak for aggressive intentions against Greece.*

απόδοση γεωγραφικών ενδωνυμίων κρατών με διαφορετικό αλφάβητο από το λατινικό.

Τα κείμενα αυτά επιχειρούν να αρθρώσουν έναν λόγο με συνοχή, συνέπεια και ορθολογισμό. Να δείξουν με επιχειρήματα την άποψή μου για το εν λόγω ζήτημα. Να πείσουν τον αναγνώστη ότι ο συμβιβασμός θα είναι μοιραίος, τελεσίδικος και αντίθετος στα εθνικά συμφέροντα, ότι υπονομεύει ευθέως την εθνική μας ταυτότητα, παραχωρώντας μέρος της σε τρίτους.

5. Όχι ηττοπάθεια στο Σκοπιανό¹⁴.

Πόσοι γνωρίζουν ότι το επίσημο όνομα της [Ουρουγουάης](#) είναι «Ανατολική Δημοκρατία της Ουρουγουάης»; Ούτε οι ίδιοι δεν θυμούνται τον «γεωγραφικό» προσδιορισμό. Το όνομα της εθνότητας είναι ίσως σημαντικότερο από το όνομα της χώρας. Αποδοχή «Νέας ή Άνω Μακεδονία», εφόσον κατοικείται από «Μακεδόνες» ομιλώντες την «Μακεδονική» συνιστά έγκλημα για κάθε Έλληνα.

Κανένας περιηγητής, ιστορικός, καμία απογραφή ή μνημείο, δεν ανέφερε ποτέ ξεχωριστή Μακεδονική εθνότητα από τον 7ο αιώνα μ.Χ. που κατέβηκαν οι Σλάβοι στα Βαλκάνια μέχρι τον 20ο. Ο σφετερισμός είναι ωμός, ξεκάθαρος και απόλυτος, όπως και η δική μας ηττοπάθεια.

Ελληνίδα πρώην υπουργός εξωτερικών είπε δημοσίως «[δεν υπάρχει κανείς που να μην λέει τη Μακεδονία, Μακεδονία](#)». Μα όταν την ονομάζεις εσύ έτσι, περιμένεις να μην την αποκαλούν οι τρίτοι; Σαθρό είναι και το επιχείρημα ότι «το όνομα δεν ενοχλεί, αφού θα τους κυριεύσουμε οικονομικά»: μα αυτό ακριβώς κάναμε το 1995 με πληθώρα επιχειρήσεων, όμως παρά τις προσδοκίες σκλήρυνε περαιτέρω η στάση τους.

Το άκρον άωτον της ηττοπαθούς επιχειρηματολογίας είναι ότι δήθεν «*όλος ο κόσμος τους αποκαλεί «Μακεδονία», δεν παίζει ρόλο τι κάνουμε εμείς, άρα πρόκειται για χαμένη υπόθεση*». Ωστόσο, αντί να μη μας υπολογίζει κανείς, όλο σε μας έρχονται για έγκριση. Μάλλον γνωρίζουν ότι μόνο η δική μας γνώμη μετράει τελικά.

Το δε «γεγονός» ότι «*όλοι τους αποκαλούν Μακεδονία*» είναι τρομερό fake news, Οι 100 περίπου διμερείς αναγνώρισεις ως «Μακεδονία» είναι επουσιώδεις. Το ληξιαρχείο των κρατών είναι ο ΟΗΕ, που τους αναγνωρίζει ως πΓΔΜ. Το ίδιο και όλοι ανεξαιρέτως οι διεθνείς οργανισμοί, πολιτικοί, πολιτιστικοί ή αθλητικοί. Βάσει της [Ενδιάμεσης Συμφωνίας](#), η Ελλάδα δικαιούται να προβάλλει βέτο, εφόσον η γείτονα χώρα καταθέσει αίτηση ένταξης με διαφορετικό όνομα από το προσωρινό της.

Επιπλέον, η Ελλάδα έχει δικαίωμα βέτο και στους δύο οργανισμούς που καίγεται η πΓΔΜ να ενταχθεί: στην ΕΕ και στο ΝΑΤΟ. Απλώς επειδή είναι ήδη μέλος. Από την άλλη, όλες οι διμερείς αναγνώρισεις θα τροποποιηθούν πάραυτα, εφόσον συμφωνήσει η Ελλάδα. Σαφές λοιπόν ότι βρισκόμαστε σε θέση ισχύος. Όσο περισσότερο καίγονται τα Σκόπια να εισέλθουν στην ΕΕ ή οι ΗΠΑ να τους εντάξουν στο ΝΑΤΟ, τόσο ισχυροποιείται η θέση μας.

---

¹⁴ Δημοσιεύθηκε στην [Εστία, 9 Ιανουαρίου 2018](#) και στο Αντίβαρο την επομένη - <http://www.antibaro.gr/article/18052>

Υπάρχει και μία απαραίτητη παράμετρος: μετά την ανακήρυξη της Αυτοκεφαλίας της λεγόμενης «Εκκλησίας της Μακεδονίας» το 1967, κατέστη σχισματική. Το Πατριαρχείο Σερβίας πήγε πρόσφατα την υπόθεση μίας Επισκοπής στο [Ευρωπαϊκό δικαστήριο](#) και κέρδισε! Έτσι, οι Σκοπιανοί στράφηκαν στην Βουλγαρία, εξ ου και τα ταυτόχρονα πολιτικά ανοίγματα προς τα εκεί. Όμως, την περίθαλψη της σχισματικής εκκλησίας από τους [Βούλγαρους](#) τον Νοέμβριο του 2017 δεν την καλοβλέπει ούτε η Μόσχα, λόγω παραλληλισμού με την Ουκρανική Εκκλησία.

Συμπερασματικά: ούτε σε ένα, δέκα ή 26 χρόνια ξεχάσαμε. Γι' αυτό, κόντρα στην πολιτική ηγεσία, διοργανώνονται τα πρώτα ανεξάρτητα συλλαλητήρια σε [Θεσσαλονίκη](#) και [Αθήνα](#) στις 21/1. Όπως έλεγε ο Ζουράρις με ενάργεια πριν υπουργοποιηθεί: «[όποιος παραχωρεί όνομα, παραχωρεί έδαφος](#)». Όλο το σύμπαν να τους αναγνωρίσει, εμείς έχουμε χρέος να αντισταθούμε. Η αναγνώριση χρήσης του όρου «Μακεδών» σε Σλάβους στο επίπεδο κρατικής οντότητας, υπέρτερης δηλαδή μίας εσωτερικής περιφέρειας άλλου κράτους, αυτομάτως αφαιρεί ή υποβαθμίζει το δικαίωμα χρήσης του όρου από τους δικαιούχους! Απαράδεκτο ασυζητητί.

6. Τρύπιο το πλέγμα της ηττοπάθειας¹⁵.

Κατ' εμέ, η συσσωρευμένη ενδοτικότητα της πολιτικής τάξης της χώρας στο ζήτημα των Σκοπίων οφείλεται στο έλλειμμα φρονήματος. **Οι θεμέλιοι λίθοι της ηττοπάθειας είναι σαθροί, λογικά διάτρητοι και αντιφατικοί.** Επισημαίνω επιγραμματικά τρεις.

Πρώτον, από τη μία ισχυρίζονται ορισμένοι ότι οι πολλαπλές διμερείς αναγνωρίσεις είναι ο κρίσιμος παράγοντας βάσει του οποίου «χάσαμε το παιχνίδι», κι από την άλλη επιδιώκουν λύση έναντι όλων. Όταν λένε όμως «έναντι όλων» εννοούν ότι δεν είναι απλώς εφικτό και αναμενόμενο, αλλά και αυτόματο πως αυτές οι χώρες θα τροποποιήσουν τις αναγνωρίσεις τους.

Πράγματι, εάν και όταν συμφωνήσει η Ελλάδα, όλοι θα εναρμονιστούν πάραυτα στη νέα πραγματικότητα. Γι' αυτό προσέρχονται πάντα σε μας για λύση. Αξιοσημείωτη η [πρόσφατη απόφαση της Βουλγαρίας](#), που ως προεδρεύουσα της ΕΕ το 2018 ανακοίνωσε ότι παρά την δική της αναγνώριση ως ΔΤΜ, δεδομένου ότι η ΕΕ την έχει αναγνωρίσει ως πΓΔΜ (όπως άπαντες οι διεθνείς οργανισμοί χωρίς ουδεμία εξαίρεση), θα χρησιμοποιεί απαρέγκλιτα το προσωρινό όνομα.

Δεύτερον, από τη μία λένε ότι το πρόβλημα δεν είναι το όνομα, όσο ο αλυτρωτισμός και άρα αν συμφωνήσουμε ως προς αυτό επί της αρχής (διότι δεν υπάρχει χρόνος για να διαπιστωθεί ουσιαστικά κανένα φρένο στον αλυτρωτισμό), το όνομα είναι δευτερεύουσα παράμετρος, συνεπώς δεν μας ενοχλεί να παραχωρήσουμε τον όρο Μακεδονία. Ταυτόχρονα όμως λένε ότι η τεράστια ευκαιρία λύσης παρουσιάζεται σήμερα, λόγω της πρόσφατης αλλαγής κυβερνήσεως στα Σκόπια και η «εθνικιστική» γραμμή του Γκρουέφκσι πέρασε στην αντιπολίτευση.

Δηλαδή ζητούν να παραχωρήσουμε το όχημα αλυτρωτισμού (όνομα) σε μία υποτιθέμενη διαλλακτική κυβέρνηση, να μην εισπράξουμε τίποτα από, και μεθαύριο που ίσως ξαναλλάξει η κυβέρνηση να συνεχίσουν αμετανόητοι στο ίδιο βιολί. Αξιοσημείωτο ότι ένα από τα τρία Αλβανικά κόμματα [απέσυρε την αρχική εμπιστοσύνη](#) του στην κυβέρνηση Ζάεφ, λόγω «εμμονής στον αλυτρωτικό Μακεδονισμό»!

Τρίτον, παρουσιάζουν ότι η ευκαιρία λύσης είναι τεράστια σήμερα ως προϊόν της γεωπολιτικής και αμερικανικού φόβου για ρωσική επιρροή στα Βαλκάνια. [Ακούσαμε](#) και εκπρόσωπο του ΚΚΕ (δηλαδή του εν μέρει ηθικού

---

¹⁵ Δημοσιεύθηκε στην [Εστία, 15 Ιανουαρίου 2018](#) και στο Αντίβαρο την επομένη - <http://www.antibaro.gr/article/18106>

αυτουργού της δημιουργίας του μορφώματος της Γιουγκοσλαβικής Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας το 1944) να μιλάει αόριστα και αφηρημένα για «πετρελαϊκό έλεγχο της διόδου από εταιρείες»(;).

Όμως μία απλή σύγκριση των όρων: «Συρία, Ιράκ, Τρομοκρατία, ISIS, Ισραήλ, ΕΕ, Μπρέξιτ, Ρώσοι Χάκερς, Ουκρανία, Κριμαία», με τον όρο «Σκόπια», προκαλεί αβίαστα μειδίαμα προς την άποψη περί του «εξαιρετικά κρίσιμου ρόλου των Σκοπίων στις αμερικανορωσικές σχέσεις». Αυτοί καίγονται, εμείς θα υποχωρήσουμε; Ένταξη στο ΝΑΤΟ ως πΓΔΜ θα έσβηνε το διεθνές ενδιαφέρον **ώσπου οι συνθήκες ευνοούσαν ένα ουδετεροεθνές όνομα μίας ομοσπονδίας.**

Αντίσταση λοιπόν. Καμία αναγνώριση σε Μακεδονική εθνότητα, νέα ή βόρεια. Παραφράζω τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο: **«Το δε το όνομα σοι δούναι, ουκ εμόν εστί, ουτ' άλλου των κατοικούντων ενταύθα».** Ούτε δημοψήφισμα γίνεται δεκτό.

Η μόνη σύναξη Ελλήνων που θα δικαιούτο να παραχωρήσει τμήμα της πνευματικής της ιδιοκτησίας και κληρονομιάς, θα ήταν μία σύναξη νεκρών, ζώντων και αγέννητων σε απαρτία. Ποιος μπορεί να ψηφίσει σήμερα εκπροσπώντας τον Μ. Αλέξανδρο, την Θεσσαλονίκη, τον Αριστοτέλη, τον Γρηγόριο Παλαμά, τον Εμμανουήλ Παππά, τον Παύλο Μελά, τον Χρυσόστομο Σμύρνης, τον Οδυσσέα Ελύτη και τα τρισέγγονά μας; Όποιος παραχωρεί όνομα, παραχωρεί έδαφος.

7. Επιστροφή στην εθνική θέση¹⁶

Φωνή λαού, οργή Θεού. Πάνω από 300 χιλιάδες Έλληνες (πηγή: [Reuters](#)) διαδήλωσαν προχθές στη Θεσσαλονίκη την άποψή τους για επιστροφή στην εθνική θέση, δηλαδή την απόρριψη αποδοχής κάθε συμβιβασμού με τον όρο Μακεδονία.

Είναι λάθος ότι η θέση αυτή αναθεωρήθηκε το 2008. Τότε απλώς δημοσιοποιήθηκε η απόλυτη κόκκινη γραμμή της κυβέρνησης χωρίς να τεθεί στο Κοινοβούλιο, ούτε σε αντίστοιχο συμβούλιο αρχηγών (το μόνο ικανό όργανο να την αναθεωρήσει). Είχε χαρακτήρα *τακτικής* κίνησης, δηλαδή όχι στρατηγικής – μακροπρόθεσμης, η οποία σε συνδυασμό με την απειλή βέτο είχε συγκεκριμένη στόχευση: την ομοφωνία στο Βουκουρέστι για απόρριψη της αίτησης ένταξης της πΓΔΜ στο ΝΑΤΟ «για λόγους ασφαλείας». Δεν ασκήθηκε βέτο, ούτε έγινε επίκληση της Ενδιάμεσης Συμφωνίας. Αυτή ακριβώς ήταν η επιτυχία της.

Ο λαός λοιπόν προσήλθε πάνδημα χωρίς κόμματα, Δήμαρχο, Αρχιεπίσκοπο, ΜΜΕ, με προσκόμματα από την αστυνομία, σε ένα κλίμα πρωτοφανούς απαξίωσης και δαιμονοποίησης, όπου δημοσιολόγοι, επιστήμονες, πολιτικοί, και όλων των ειδών τα φρούτα, πετούσαν σωρηδόν επίθετα και χαρακτηρισμούς: «εθνικιστικό παραλήρημα», «παρανοϊκή έξαρση», «ακροδεξιά ρητορική», «φασιστική νοοτροπία», «δεν δικαιούται να μιλά ο λαός -ούτε ο κλήρος- για τέτοια θέματα». Όλα αυτά από (ψευτο-)«δημοκράτες», και (ψευτο-)«αντι-εθνικιστές» που υιοθετούν και επιβραβεύουν τον ακραιφνή εθνικισμό των γειτόνων.

Κυρίως όμως προσήλθε χωρίς ίχνος ατομικών συμφερόντων, κάτι μάλλον σπάνιο. Επανέφερε την εστίαση των κοινών ζητημάτων στην συλλογική σφαίρα: δεν εγκαταλείπουμε την Ιστορία μας, την κληρονομιά μας. Δεν τα παραδίδουμε. Ο κύριος όμως άξονας σκέψης αυτής της θέσης **δεν είναι το συναίσθημα. Είναι η λογική.** Όσο κι αν προπαγανδίζεται ανελέητα το αντίστροφο. Η λογική επιτάσσει την απόρριψη του συμβιβασμού.

Συνοπτικά:

μέχρι να υπογράψει η Ελλάδα, η υπόθεση παραμένει απολύτως στα χέρια της.

Οι διμερείς αναγνωρίσεις ως ΔΤΜ δεν είναι διεθνείς. Δεν υπάρχει ούτε μία από διεθνή οργανισμό. Απαγορεύονται ρητά από την Ενδιάμεση Συμφωνία, πχ η Βουλγαρία ως προεδρεύουσα της ΕΕ χρησιμοποιεί το μόνο αποδεκτό διεθνές όνομα «πΓΔΜ».

---

¹⁶ Δημοσιεύθηκε στην [Εστία, 23 Ιανουαρίου 2018](#) και σ το Αντίβαρο την επομένη - <http://www.antibaro.gr/article/18277>

Το πρόθεμα «πρώην» (όπως το «Γιουγκοσλαβική») δηλώνει ρητά ότι το υπόλοιπο όνομα είναι προσωρινό. Είναι το πρώην όνομα. Δεν συνιστά επ' ουδενί αποδοχή του επίμαχου όρου. Γι' αυτό προστρέχουν σε μας 26 χρόνια τώρα.

Η όποια «επικοινωνιακή ζημία» έχει ήδη τελεστεί, δεν χειροτερεύει άλλο.

Ο χρόνος ρέει εμφανώς με το μέρος μας. Αυτοί καίγονται. Στην στρατηγική, ο χρόνος είναι ο υπ' αριθμόν ένας παράγοντας.

Η αποσταθεροποίησή τους, είναι ενδημική και ανεξάρτητη από την υπόθεση της ονομασίας.

Τα ανταλλάγματα δε, των «υποσχέσεων αναχαίτισης του αλυτρωτισμού» είναι εύθραυστα, παροδικά, παιδαριώδη και αβέβαια.

Η τάση του αυξανόμενου μεριδίου εξουσίας των Σκοπίων από Αλβανούς, θέτει ως πιθανότερο μελλοντικό σενάριο μία ομοσπονδία σε αναζήτηση **ουδετεροεθνούς** ονόματος με δύο εθνικές συνιστώσες. Τότε, θα υπήρχε ισορροπία μεταξύ δύο εσωτερικών ονομάτων αντί ενός ονόματος κράτους-έθνους-γλώσσας, δηλαδή πλήρως υπέρτερου.

Τέλος, εντός NATO θα μετατραπούν σε παραπαίδι της Τουρκίας.

Σαφώς λοιπόν πρώτα επιτάσσει η λογική και μετά το συναίσθημα να απορριφθεί ο συμβιβασμός. Όποιος παρακολούθησε στενά τον τόνο ανακοινώσεων και δηλώσεων, διαπίστωσε ότι ο ελληνικός λαός κινούμενος ενάντια στο ρεύμα, κατάφερε να παρασύρει το πολιτικό σύστημα και να το στρέψει ξανά προς την εθνική θέση του 1992. Όποιος δεν το αντιλαμβάνεται, θα πληρώσει το πολιτικό κόστος. Εκεί παραπέμπει το μεγαλειώδες συλλαλητήριο της Θεσσαλονίκης.

8. Όχι υποχώρηση στο όνομα¹⁷

Η επιχείρηση διάχυσης ηττοπάθειας καλά κρατεί, παρά το [πλήγμα](#) του συλλαλητηρίου Θεσσαλονίκης, το μεγαλύτερο από το 2000, που αιτήθηκε την επιστροφή στην εθνική γραμμή. Διακρίνω τέσσερις διαστάσεις.

Πρώτη η επιβεβαίωση της **έλλειψης φρονήματος** της πολιτικής τάξης που «βαρέθηκε» το ζήτημα επειδή δεν πιστεύει σ' αυτό. Θεωρεί ότι η οικονομία πρωτεύει *erga omnes*. Μηρυκάζεται η φράση «επιτέλους, να τελειώνουμε». Όμως όσο μαρξισμός και καπιταλισμός θέλουν να μας πείσουν για το αντίθετο, είναι σαφές από πληθώρα ιστορικών και σύγχρονων παραδειγμάτων ότι τα ζητήματα ταυτότητας και συλλογικής ιδιοπροσωπείας έχουν προτεραιότητα έναντι της οικονομίας. Εξ ου το [αναπάντεχο](#) μέγεθος του συλλαλητηρίου.

Δεύτερη η **αποδοχή της ήττας**. Αναμασούν τις «130 διμερείς αναγνωρίσεις. Ουδεμία όμως διεθνούς οργανισμού. Οι διμερείς είναι υποδεέστερες των διεθνών. Ληξιαρχείο των κρατών είναι ένα, ο ΟΗΕ. Μετά, τονίζουν ότι εντός του «πΓΔΜ» υπάρχει ήδη αναγνωρισμένος ο όρος Μακεδονία. Όμως αυτό είναι το κατά σύμβαση των δύο μερών προηγούμενο όνομα (και μάλιστα μέρος της ανύπαρκτης «Γιουγκοσλαβίας»!), ακριβώς για να μην αποτελεί υλικό της διαπραγμέτευσης.

Έπειτα, λένε ότι έχουμε δεχτεί το «Μακεδονία» ως εσωτερική διοίκηση από τη δεκαετία του 1950. Μα οι επιφυλάξεις εδώ εδράζονται: σπάει η ισορροπία των εκατέρωθεν εσωτερικών ονομάτων, όταν το ένα καθίσταται όνομα κράτους, δηλαδή υπέρτερης πολιτικής οντότητας που συνδέεται απ' ευθείας με εθνότητα και γλώσσα, άρα εκμηδενίζει τις εσωτερικές χρήσεις της άλλης πλευράς. Το πρόβλημα αναγνώρισης άλλου κράτους με όρο «Μακεδονία» είναι κοπής 1991. Ούτε 1944 (προϊόν Τίτο), ούτε 1903 (Ίλιντεν). Η δεύτερη οδήγησε σε σφοδρές συγκρούσεις και πολέμους[1].

Τρίτη διάσταση η **απαξίωση** του ζητήματος και όσων αντιδρούν. Διαχέουν ηττοπάθεια μέσω περιθωριοποίησης και δαιμονοποίησης της αντίθετης άποψης. Ταυτίζουν την ασυμβίβαστη εθνική γραμμή με την Χρυσή Αυγή (στοιχειώδη πολιτική νοημοσύνη να είχαν, θα απέφευγαν τέτοιες ανοησίες) και γενικώς με σειρά χαρακτηρισμών όπως «εθνικιστικό παραλήρημα» και «ακροδεξιά ρητορική». Το γεγονός της [απομάκρυνσης κουκουλοφόρων της Χρυσής Αυγής σχεδόν κλωτσηδόν από απλούς διαδηλωτές](#) στη Θεσσαλονίκη, ούτε καν έπεσε στην αντίληψή τους, διότι τα συστημικά φίλτρα είναι πανίσχυρα, ώστε ανατρεπτικά δεδομένα αποσιωπώνται εντέχνως.

---

¹⁷ Δημοσιεύθηκε στην [Εστία](#), 30 [Ιανουαρίου](#) 2018 και στο Αντίβαρο την επομένη - <http://www.antibaro.gr/article/18382>

Τέταρτη διάσταση η **γεωστρατηγική**, η μόνη με επίφαση λογικής: να μην σπαταλούμε δυναμικό από τον βασικό αντίπαλο, την Τουρκία, να υπηρετήσουμε το συμφέρον της καλής γειτονίας και να υποταχθούμε στις μεγάλες δυνάμεις που «θέλουν λύση». Και τα τρία σημεία είναι αδύναμα:

εντός NATO τα Σκόπια θα είναι σύμμαχος της Τουρκίας.

η επιβράβευση του αλυτρωτισμού τους με την αποδοχή του ονόματος θα τους αποθρασύνει περισσότερο, όπως δείχνει η εμπειρία ως τώρα. Μόνο στάχτη στα μάτια θα δούμε όπως την προεκλογική υπόσχεση Ζάεφ για αλλαγή ονόματος του αεροδρομείου.

οι Αμερικανοί διαθέτουν ήδη μία τεράστια βάση στο Κόσοβο, ενώ Αλβανία και Βουλγαρία είναι οι πιστότεροί τους σύμμαχοι στην Ευρώπη. Ποία λοιπόν η γεωπολιτική αξία των έγκλειστων Σκοπίων; Τίποτα συγκεκριμένο δεν κατατέθηκε, παρά μόνο αφηρημένη θεωρητικολογία. Το τελευταίο που χρειάζεται η Ευρώπη είναι ένα ακόμα εθνικιστικό κράτος. Εκτός αυτών, το πώς συνδέεται το όνομα με τη γεωπολιτική της αξία είναι επίσης αναπάντητο, μια που ΗΠΑ και Ρωσία έχουν κοινή γραμμή και αναγνώριση ως ΔΤΜ.

Μία ομοσπονδία με ουδετοροεθνές όνομα είναι η μόνη λογική διέξοδος.

[1] Ας θυμηθούμε εδώ ότι ο Παύλος Μελάς δεν ήταν Μακεδόνας. Έγινε με τον θάνατό του. Γεννήθηκε στην Μασσαλία από Ηπειρώτες μεγαλοαστούς, μετοίκησε στην Αθήνα, ανήκε στην άρχουσα πολιτική τάξη, ήταν συγγενής με πρωθυπουργούς, και τα παράτησε όλα για να υπενθυμίσει την ελληνικότητα των Μακεδόνων.

9. Αποδόμηση όλων των σύνθετων ονομασιών¹⁸

«[Ας πουν δημόσια έναν προσδιορισμό](#)», είπε τις προάλλες ο Έλληνας υπ. εξωτερικών, δίνοντας σήμα ότι «εμείς όλα τα δεχόμαστε, διαλέξτε επιτέλους να προχωρήσουμε». Ας τα δούμε.

Άνω Μακεδονία. είναι άραγε τραγικότερη η ημιμάθεια της πολιτικής τάξης ή η θεώρηση ότι είμαστε παντελώς ανόητοι. Το «Άνω Μακεδονία»¹⁹ δεν είναι διόλου γεωγραφικός όρος. Είναι ιστορικός, και μάλιστα δόκιμος. Κατ' αρχάς, το «Άνω» σημαίνει ορεινά. Η Άνω Μακεδονία ήταν κομμάτι της Μακεδονίας, στο δυτικό της τμήμα, από τον 4ο π.Χ. αιώνα, δηλαδή την εποχή του Αλεξάνδρου Α. Απαντάται ως όρος από τον Ηρόδοτο, σχεδόν 150 χρόνια πριν τον Μέγα Αλέξανδρο. Επρόκειτο για αγροτική περιοχή και χωριζόταν στις περιοχές Ελιμεία, Λυγκηστίδα, Εορδαία, Πελαγονία και Ορεστίδα. Η Αιανή και Ηράκλεια ήταν οι μεγαλύτερες πόλεις. Σήμερα βρίσκεται σχεδόν εξ ολοκλήρου εντός των ελληνικών συνόρων. Δεν χρειάζεται να επεκταθώ στο πόσο επεκτατισμό θρέφει και επιβραβεύει αυτό το όνομα.

Νέα Μακεδονία. «[Μακεδονία](#)» ήταν όνομα μίας Βουλγάρικης εφημερίδας από το 1866. Ρόλος της εφημερίδας ήταν να προσεταιρισθεί πληθυσμούς της Μακεδονίας για λογαριασμό των Βουλγάρων. Σταμάτησε να τυπώνεται το 1872, όταν αποσχίστηκε η [Βουλγαρική Εξαρχεία](#) από το Πατριαρχείο και συνεχίστηκε η ίδια προσπάθεια με άλλες μεθόδους. Μεσολάβησε το 1911 η έκδοση της «[Μακεδονίας](#)» στη Θεσσαλονίκη, και το 1944 πρωτοκυκλοφόρησε η «[Νέα Μακεδονία](#)» (Νόβα Μακεντόνιγια) στα Σκόπια. Αμέσως μετά την απόφαση του Τίτο να μετονομάσει την επαρχία του Βαρδάρη σε «Μακεδονία» με σκοπό να αποβουλγαροποιήσει τον πληθυσμό και να του προσδώσει νέα εθνική ταυτότητα. Μην ξεχνάμε ότι η Βουλγαρία ανήκε στο στρατόπεδο του Στάλιν. Άρα και το όνομα «Νέα Μακεδονία» διαθέτει ιστορική βαρύτητα: αναφέρεται στην αναβίωση της αρχαίας Μακεδονίας και, ως τέτοιο, συνδέεται άρρηκτα με την γέννηση του αλυτρωτισμού. Είναι και αυτό ευθέως δηλωτικό του «Μακεδονισμού».

Βόρεια Μακεδονία. Αυτό το όνομα πράγματι δεν έχει ιστορικές αναφορές. Είναι όμως πολιτικά το πιο προβληματικό, διότι είναι αυτονόητο πως η ύπαρξη της «βόρειας» προϋποθέτει την ύπαρξη μίας «νότιας». Εφόσον η «βόρεια» θα απαρτίζει κράτος, ενώ η νότια απλώς μία εσωτερική επαρχία, ανακύπτει μία ανισορροπία και παράγει ενστάσεις, αφού αυτόματα χαρίζει εθνότητα και γλώσσα στους «βόρειους». Και οι «νότιοι»; Τι εθνότητα έχουν; Μήπως είναι καταπιεσμένοι εθνικά και γλωσσικά; Εκεί που μας χρωστούσαν, θα μας πάρουν και το βόδι.

---

¹⁸ Δημοσιεύθηκε στην Εστία, 10 Φεβρουαρίου 2018 και στο Αντίβαρο την επομένη - <https://www.antibaro.gr/article/18471>

¹⁹ Στην ελληνική [βικιπαίδεια](#), στην [αγγλική](#) και στην [αυτο-αποκαλούμενη \(ψευδο-\)«μακεδονική»](#)

Τα άλλα δύο ονόματα, απορρίπτονται αβλεπί. Το «**Μακεδονία (Σκόπια)**» συνιστά διπλή ονομασία με δική μας αποδοχή του «Μακεδονία», και το «**Μακεδονία του Βαρδάρη**» είναι ανούσια παραλλαγή του σκέτο Μακεδονία.

Επίσης: ο βασιλιάς του περιβόητου «γεωγραφικού προσδιορισμού» είναι γυμνός! Η σύνθετη λέξη πρέπει να προσδιορίζει τη «Μακεδονία» ως γεωγραφική περιοχή και όχι να περιλαμβάνει έναν γεωγραφικό όρο, αφήνοντας στο «Μακεδονία» εθνικούς συνειρμούς. Φερ' ειπείν, στο «Βόρεια Μακεδονία», ο επίμαχος όρος είναι εθνотικός και όχι γεωγραφικός. Μόνο αν υπάρχει συγκεκριμένος διακριτός εθνικός όρος, η «Μακεδονία» αποκτά γεωγραφική χροιά, όπως πχ «**Σλαβομακεδονία**»: οι εθνικά Σλάβοι κατοικούν σε (μέρος της) γεωγραφικής «Μακεδονίας».

Τέλος, μακράν το ορθολογικότερο είναι να επεκτείνει κανείς το τάνυσμα χρόνου στην κατανομή της εξουσίας στα Σκόπια. Θα συμπεράνει ότι επίκειται αναζήτηση ουδετεροεθνούς ονόματος κράτους με δύο εθνικές συνιστώσες. Είναι μαθηματικά βέβαιο ότι αυτό θα διεκδικήσει σύντομα η Αλβανική πλευρά, εάν στο μεταξύ δεν λυθεί.

Είναι λοιπόν πρωτίστως η λογική, όχι το θυμικό, που οδηγεί στην απόρριψη του συμβιβασμού.

10. Ο Μπουτάρης, το αεροδρόμιο, το κρασί και η Μακεδονία²⁰.

(ή «πώς να καταλάβει ο ίδιος ο Μπουτάρης ότι λέει ανοησίες»)

Ο Μπουτάρης λέει θα μπορούσαμε να αλλάξουμε το όνομα του αεροδρομίου της Θεσσαλονίκης “Μακεδονία” και του σταθμού ΚΤΕΛ, επειδή μπερδεύονται οι τουρίστες νομίζοντας ότι πηγαίνουν στην “Μακεδονία”. Μάλιστα. Δηλαδή πού πηγαίνουν ρε μεγάλε; στην Αίγυπτο;

Γιατί δεν αλλάξεις Δήμαρχε το όνομα της πόλης; το Θεσσαλονίκη είναι ελληνική λέξη. Νίκη μετά των Θεσσαλών (εναντίον των Φερών και των Φωκέων). Οι “Μακεδόνες” δεν την καταλαβαίνουν την λέξη, και γι αυτόν τον λόγο την ονομάζουν “Σολούν”. Ας την ονομάσουμε και την πόλη Σολούν για να πάψει πια η «ελληνική προπαγάνδα» ότι η «Μακεδονία είναι ελληνική». Όπως όλος ο κόσμος γνωρίζει, η «Μακεδονία είναι μακεδονική».

Έτσι δεν είναι ρε Δήμαρχε; με την ευκαιρία, μια που το επώνυμό σου είναι και όνομα ενός προϊόντος, ίσως καταλάβεις πόσο υπερμεγέθεις κοτσάνες λες και κάνεις στο θέμα αυτό, θα σου πω το εξής.

Πώς θα καταλάβει μέχρι και ο Μπουτάρης ποιο είναι το πρόβλημα της ονομασίας.

Γιάννη Μπουτάρη, ας υποθέσουμε ότι ένας γείτονάς σου, ο Σλάβωφ βγάζει κι αυτός κρασί. Και μια ωραία ημέρα αλλάζει όνομα στο κρασί του και το ονομάζει “Μπουτάρης”. Με τη δικαιολογία ότι τέσσερα τετραγωνικά μέτρα από το οινοποιείο του ανήκαν πριν 350 χρόνια στην άκρη της αυλής του κτήματος του προ-προ-προ... πάππου σου, εκεί που έχεις εσύ τώρα το δικό σου οινοποιείο.

Τα βγάζει λοιπόν στην αγορά και συμβαίνει το εξής. Εσύ Μπουτάρη, έχεις μπει σε έναν συναιτερισμό με το όνομα «Ελλάδιον» κρασί. Το Ελλάδιον κρασί είναι μεγάλη φίρμα και διαθέτει πολλούς τύπους, το «Μπουτάρης» είναι ένα από αυτά. Έχει κι άλλους τύπους: «Μακεδονικό» και άλλα. Ας επικεντρωθούμε στα δικά σου. Εσύ λοιπόν συνεχίζεις να παράγεις κρασί Μπουτάρη, αλλά κάτω από την επωνυμία «Ελλάδιον».

Ο γείτονάς σου όμως βγάζει κρασί «Μπουτάρης», όπως είπαμε. Έτσι παντού στον κόσμο, σε εκθέσεις κρασιού κλπ, όλοι ξέρουν ότι το κρασί Μπουτάρης το βγάζει ο φίλος σου και γείτονας ο Σλάβωφ. Συχνά σε ρωτάνε αν έχεις σχέση με τα κρασιά Μπουτάρης. Εσύ, γνωρίζοντας τι έχεις συμβεί, δεν απαντάς «ναι, δικά μου είναι»

---

²⁰ Δημοσιεύθηκε στο Αντίβαρο στις 13 Φεβρουαρίου 2018- <https://www.antibaro.gr/article/18489>

θεωρώντας ότι μιλάς για τα δικά σου κρασιά, αλλά είσαι υποχρεωμένος εκ των πραγμάτων να κάνεις τα εξής:

Κάθεσαι για κανένα πεντάλεπτο και τους εξηγείς όλη την ιστορία, ότι εσύ είσαι ο μόνος Μπουτάρης, ότι ο άλλος έχει άλλο όνομα και έχει υφαρπάξει το όνομά σου με ανεδαφικές αφορμές, ότι κακώς εκμεταλλεύεται το όνομά σου στην αγορά, ότι υπάρχει κρασί «Μπουτάρης» κάτω από την επωνυμία «Ελλάδιον», που το γνωρίζουν βέβαια οι συνομιλητές σου. Εξηγώντας όλα αυτά, οι άλλοι βαριούνται στο δευτερόλεπτο και σκέφτονται «τι άτομο κι αυτός! βγάζει κρασί σε μία τόσο μεγάλη φήρμα και θέλει να εξαφανίσει από τον χάρτη του κρασιού τον γείτονά του, θα πρέπει να είναι πολύ διεστραμμένος».

Αυτά λοιπόν συμβαίνουν για χρόνια. Μία ημέρα όμως:

Έρχεται ένας συγγενής σου, Δήμαρχος μάλιστα, και σου λέει «ρε συ Γιάννη, εγώ τους αποκαλώ Μπουτάρη, δε με νοιάζει».

Καλεί μάλιστα και τον Δήμαρχο του Σλάβωφ και τον αποκαλεί μπροστά σε όλους Μπουτάρη. Το κάνει συχνά έκτοτε.

Μια άλλη φορά, όταν είχες βγει στον δρόμο να φωνάξεις «εγώ είμαι ο Μπουτάρης!», ο συγγενής σου αποκάλεσε «κατάπτυστη» την πράξη σου.

Τις προάλλες, ο ίδιος συγγενής σου λέει «θα ήταν ωραία ιδέα να αλλάξουμε το όνομα στο θυροτηλέφωνο, διότι το Μπουτάρης μπερδεύει τους επισκέπτες νομίζοντας ότι το σπίτι είναι του Μπουτάρη» (λες και δεν είναι του Μπουτάρη!).

Λέει επίσης, να αποδεχθείς το όνομα «[Άνω Μπουτάρης](#)» για τα κρασιά του γείτονα. Μα έτσι, δεν θα υπάρχει μπερδεμα! Τύπος Μπουτάρης στην μάρκα Ελλάδιον εσύ, Άνω Μπουτάρης οι γείτονες! Τον κοιτάζεις άφωνος που δεν καταλαβαίνει το πρόφανες, ότι το «Άνω» δεν θα αλλάξει τίποτα και θα ξεχαστεί.

Και τέλος, έρχεται ο φίλος σου ο Δήμαρχος και σου λέει να αλλάξεις μέχρι και ταυτότητα. Να γίνεις «Κάτω Μπουτάρης».

Πώς σου φαίνεται Γιάννη Μπουτάρη; Καλή ιδέα;

11. 12 μύθοι και αλήθειες για το ζήτημα του ονόματος «Μακεδονία»²¹.

Μύθος 1ος. Πρώτο μέρος.

140 χώρες την αναγνωρίζουν ως «Μακεδονία», άρα πρέπει κι εμείς αφού χάσαμε το παιχνίδι.

Αλήθεια:

Οι διμερείς αναγνωρίσεις υστερούν των διεθνών. Δεν υπάρχει ούτε μία αναγνώριση διεθνούς οργανισμού ως «Μακεδονία». Παντού είναι ως πΓΔΜ. Όταν μία χώρα που τους έχει αναγνωρίσει ως «Μακεδονία» έχει επίσημο ρόλο ως εκπρόσωπος ή προεδρεύουσα χώρα ενός διεθνούς οργανισμού, τότε χρησιμοποιεί το πΓΔΜ. Αυτό [κάνει ήδη το πρώτο εξάμηνο του 2018 η Βουλγαρία ως προεδρεύουσα της ΕΕ](#), παρόλο που ήταν η πρώτη χώρα που την αναγνώρισε ως «Μακεδονία».

Μύθος 1ος. Δεύτερο μέρος.

140 χώρες την αναγνωρίζουν ως «Μακεδονία», άρα πρέπει κι εμείς αφού έτσι θα συνεχίσουν να την ονομάζουν.

Αλήθεια:

Οι αναγνωρίσεις ως «Μακεδονία» μέχρι σήμερα συμπεριλαμβάνουν τον όρο ότι οι αναγνωρίσεις αυτές ισχύουν έως ότου η Ελλάδα συμφωνήσει με τα Σκόπια σε νέο όνομα. Τότε, θα ισχύσει το νέο όνομα.

[Το είπε ο ίδιος ο [υπουργός εξωτερικών Νίκος Κοτζιάς στη ΕΡΤ](#)]

Μύθος 2ος.

Το πΓΔΜ περιλαμβάνει ήδη τον όρο Μακεδονία, άρα τους έχουμε αναγνωρίσει ήδη.

Αλήθεια:

Το πΓΔΜ είναι «πρώην» όνομα. Το πΓΔΜ αναφέρεται σε (πρώην) «Γιουγκοσλαβική» Δημοκρατία, η οποία δεν υπάρχει. Το πΓΔΜ είναι προσωρινό όνομα μέχρι να υπάρξει τελική συμφωνία. Δεν μπορεί να προδικάσει το αποτέλεσμα της διαπραγμάτευσης.

---

²¹ Δημοσιεύθηκε στο Αντίβαρο στις 21 Φεβρουαρίου 2018 - <https://www.antibaro.gr/article/18704>

Υστερόγραφο. Στην πιο πάνω συνέντευξη του Κοτζιά στην ΕΡΤ σε άλλο σημείο λέει ότι οι Σκοπιανοί αξιωματούχοι θεωρούν «ρατσιστικό» και ενοχλητικό το «πΓΔΜ» επειδή αναρωτιούνται «δηλαδή εμείς είμαστε πρώην, δεν υπάρχουμε; μόνο πρώην όνομα έχουμε;». Ε ναι, το πΓΔΜ είναι πρώην όνομα. Μέχρι να υπογράψει η Ελλάδα είναι πρώην όνομα.

[Προσθήκη 14 Ιουνίου:

Όταν μπήκε η πΓΔΜ στον ΟΗΕ, έγιναν τα εξής πρωτοφανή πράγματα

1. μπήκε μία χώρα με προσωρινό όνομα
2. μπήκε μία χώρα με υποχρέωση να διαπραγματευτεί και να συζητήσει το τελικό της όνομα
3. δόθηκε δικαίωμα σε μία άλλη χώρα να συμφωνήσει στο τελικό της όνομα

Αυτά δείχνουν ότι δεν είναι δυνατόν η αποδοχή ένταξης μέλους, με προσωρινό όνομα, να αποτελεί λόγο πίεσης στην χώρα που πρέπει να συμφωνήσει, ότι έχει εμμέσως αναγνωρίσει έναν όρο ή πρέπει το τελικό όνομα να έχει συγκεκριμένες προδιαγραφές. Η διαπραγμάτευση ξεκινάει από το μηδέν.]

Μύθος 3ος.

Τους έχουμε ήδη αναγνωρίσει τον όρο Μακεδονία όταν ήταν μέρος της Γιουγκοσλαβίας.

Αλήθεια:

Δεν έχουμε κάνει αναγνώριση κράτους. Το όνομα της επαρχίας ή ομοσπονδίας, είναι εσωτερικό όνομα του κράτους. Άλλωστε, είχαμε κι εμείς όλο αυτό το διάστημα εσωτερικό όνομα περιφέρειας με το όνομα Μακεδονία. Η ισορροπία δύο εσωτερικών ονομάτων σπάει, όταν το ένα καθίσταται κράτος. Διότι όνομα κράτους σημαίνει όνομα εθνότητας και όνομα γλώσσας. Ενώ το εσωτερικό όνομα όχι. Το ζήτημα αναγνώρισης κράτους με το όνομα Μακεδονία εμφανίστηκε τον χειμώνα του 1991. Όχι νωρίτερα.

[Προσθήκη. 4 Ιουνίου 2018: Συμπληρωματική εξήγηση του «τρίτου μύθου», επειδή τις τελευταίες ημέρες, οργιάζει η χρήση του συγκεκριμένου μύθου και χρήζει εμβάθυνσης:

Ένα εσωτερικό όνομα κράτους υπόκειται στην πλήρη και απόλυτη δικαιοδοσία του κράτους.

Όταν το εσωτερικό όνομα καθίσταται όνομα κράτους, τότε αλλάζουν όλα τα δεδομένα: αποκτά διεθνές πρόσωπο, αποκτά διακριτές εξωτερικές σχέσεις, αποκτά πολιτική ισοτιμία με άλλες αντίστοιχες οντότητες (κράτη), οι εκπρόσωποί του

αποκτούν ομολόγους τους στο εξωτερικό (ο πρωθυπουργός του διαθέτει ομόλογο σε άλλο κράτος, οι υπουργοί το ίδιο – δηλαδή δεν είναι μόνο για εσωτερική χρήση), γίνεται μέλος στον ΟΗΕ, με επακριβώς ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις κατά την χάρτα του ΟΗΕ και ό,τι άλλο διέπει τις διεθνείς σχέσεις γενικότερα, αποκτά δικαιώματα και υποχρεώσεις απέναντι στο διεθνές δίκαιο κλπ. Όλα αυτά δηλαδή που προηγουμένως τα διεκπεραιώνει κάποιος άλλος (η ομοσπονδιακή κυβέρνηση), τώρα τα διεκπεραιώνει η νέα αυτή πολιτική οντότητα.

Το ερώτημα αναγνώρισης ενός τέτοιου ανεξάρτητου κράτους, όπως το περιγράφω πιο πάνω, δηλαδή πολιτικώς ισοτίμου με την Ελλάδα, είναι ερώτημα κοπής 1991. Δεν υπήρξε ποτέ άλλοτε τέτοιο ερώτημα. Εφόσον δεν υπήρξε πιο πριν τέτοιο ερώτημα, δεν έχει καμία σημασία τι συνέβη ως προς αυτό.

Έστω όμως ότι πράγματι είχε σημασία, τι συνέβη πιο πριν. Έστω δηλαδή ότι πράγματι η Ελλάδα αναγνώρισε το 1943 (εβρισκόμενη σε πόλεμο) ή το 1944 ή το 1949 (σε εμφύλιο) ή το 1959 (κυκλοφορεί ένα ΦΕΚ με αναφορά σε «Γιουγκοσλαβική Μακεδονία») ή όποτε άλλοτε θέλετε, την «Δημοκρατία της Μακεδονίας» και έστω ότι αυτή η αναγνώριση ήταν χάρισμα του ονόματος σε ένα άλλο κράτος, άρα ότι δέσμευε την χώρα αιωνίως.

Ρωτώ: γιατί δεν τέθηκε αυτό το 1991 ή το 1992 ή το 1995; Το ξέχασαν; Τους ξέφυγε;

Γιατί μπήκε ένα κράτος στον ΟΗΕ με προσωρινό όνομα; (για πρώτη φορά στην Ιστορία)

Γιατί μπήκε ένα κράτος στον ΟΗΕ με υποχρέωση να διαπραγματευτεί το τελικό του όνομα με άλλο μέλος ; (επίσης για πρώτη φορά στην Ιστορία)

Γιατί μπήκε ένα κράτος στον ΟΗΕ και δόθηκε το δικαίωμα σε ένα άλλο κράτος (την Ελλάδα) να υπογράψει ως προς το ποιο θα είναι το τελικό κοινά αποδεκτό όνομα αυτού του κράτους (επίσης, για πρώτη φορά στην Ιστορία)

Γιατί 26 χρόνια μετά την ανεξαρτησία, την είσοδο στο ΝΑΤΟ, ζητάνε πάλι από την Ελλάδα να υπογράψει και να αποδεχθεί το τελικό όνομα αυτού του κράτους;

Γιατί όλα αυτά, εάν η αναγνώριση έχει ήδη γίνει;

Επειδή απλούστατα δεν έχει γίνει. Επειδή άλλο πράγμα ένα κράτος να αποφασίζει να ονομάσει κάτι για εσωτερική χρήση και τελείως άλλο πράγμα ένα κράτος να ζητήσει να χρησιμοποιήσει ένα όνομα στις εξωτερικές του σχέσεις.

Στους υπόλοιπους μύθους που ανατρέπονται, είναι σαφές ότι το βασικό πρόβλημα της Ελλάδας (κατ' εμέ) είναι το σπάσιμο της αναλογικότητας, το σπάσιμο της συμμετρίας, η ασυμμετρία χρήσης του ονόματος σε μία υποδεέστερη εσωτερική περιφέρεια (από την Ελλάδα) έναντι χρήσης του ονόματος εξωτερικά, στις διεθνείς

σχέσεις μίας χώρας (από τα Σκόπια). Αυτή η ανισορροπία γεννά μία αποκλειστικότητα διεθνούς χρήσης. Αυτή η αποκλειστικότητα γεννά τα προβλήματα και τις αντιρρήσεις μας.]

Μύθος 4ος.

Μας πιέζουν οι Αμερικάνοι. Πρέπει να υποχωρήσουμε.

Αλήθεια:

Ας δεχτούμε, χάριν συζήτησης, ότι οι Αμερικάνοι πιέζουν να ενταχθεί η χώρα στο ΝΑΤΟ. Δεν τους ενδιαφέρει τόσο το όνομα, όσο η ένταξη. Ποιος καίγεται περισσότερο να ενταχθεί από τα δύο μέρη; Η Ελλάδα ή τα Σκόπια; Προφανώς τα Σκόπια. Αυτοί που καίγονται, αυτοί υποχωρούν. Εμάς δεν μας νοιάζει. Οι Αμερικάνοι πιέζουν για λύση. Πιέζουν αυτόν που έχει ανάγκη να λάβει κάτι ως αντάλλαγμα, δηλαδή την ένταξη. Όχι αυτόν που δεν θα λάβει τίποτα.

[Επίσης, η γεωστρατηγική αξία των Σκοπίων είναι αδιευκρίνιστη. Δεδομένου ότι το Κόσσοβο είναι αμερικανικό προτεκτοράτο και εκεί υπάρχει ίσως η μεγαλύτερη αμερικανική βάση στην Ευρώπη και πλήρης αμερικανικός έλεγχος, από την πλευρά της Αλβανίας, και δεδομένου ότι η Βουλγαρία είναι η πιο φιλοαμερικανική χώρα στα Βαλκάνια και δεδομένου ότι εμείς είμαστε ήδη στο ΝΑΤΟ, η γεωστρατηγική αξία των Σκοπίων για τους αμερικανούς γίνεται ελάχιστη]

[Προσθήκη. 12 Ιουνίου 2018:

Δεδομένου ότι ο βασικός παράγοντας που διέκρινε τους Έλληνες από τους Βούλγαρους στα τέλη του 19ου αιώνα ήταν το αν ανήκουν θρησκευτικά στο Οικουμενικό Πατριαρχείο ή στην Βουλγαρική Εξαρχεία, αντιλαμβανόμαστε τον ρόλο της θρησκείας στην πολιτική και στην ένταξη σε σφαίρες επιρροής. Το 1967 ανακήρυξε την Αυτοκεφαλία της από το Πατριαρχείο Σερβίας, στο οποίο ανήκε, η λεγόμενη «Εκκλησία της Μακεδονίας». Με πρόσφατη αίτηση του Αρχιεπισκόπου Αχρίδας, την οποία υπέγραψε και ο πρωθυπουργός Ζάεφ, προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο ζήτησε την αποδοχή της μετονομασίας της σε «Αρχιεπισκοπή Αχρίδας» και την υπαγωγή του σε αυτό. Στον βαθμό που αυτό θα επιτευχθεί, θα αποτελεί επιστροφή στην κανονικότητα, θα λύσει, ενδεχομένως, το εκκλησιαστικό πρόβλημα του ότι αυτή η Εκκλησία είναι «σχισματική» και δεν είναι αναγνωρισμένη από κανέναν, και σε πολιτικό επίπεδο – το οποίο μας ενδιαφέρει εδώ – η ενδεχόμενη υπαγωγή της στο Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, μετά από περίπου 800 χρόνια, συνιστά ένα μεγάλο πρώτο βήμα για να αποκρουστεί το ενδεχόμενο ένταξης, τουλάχιστον εκκλησιαστικής, στην ρωσική σφαίρα επιρροής, είτε απ' ευθείας (Πατριαρχείο Μόσχας), είτε ενδιάμεσως (Πατριαρχείο Σερβίας). Έτσι, κάμπτονται περαιτέρω οι αμερικανικές ανησυχίες. Δείτε και το σχετικό άρθρο [«Αρχιεπισκοπή Αχρίδας»: πρώτο βήμα αποτροπής ανησυχιών των ΗΠΑ για τα Σκόπια»](#)]

Μύθος 5ος.

Μας συμφέρει στρατηγικά να ενταχθούν τα Σκόπια στο NATO. Αντίπαλός μας ουσιαστικά είναι η Τουρκία.

Αλήθεια:

Τα Σκόπια τα έχουν προσεγγίσει οι Τούρκοι από το 1991 με διάφορους τρόπους, μέχρι και με άμεση οικονομική ενίσχυση. Είναι πασιφανές ότι εντός NATO τα Σκόπια θα συνηγορούν συνεχώς υπέρ των θέσεων της Τουρκίας εναντίον μας.

Υγ. Για παράδειγμα, το άγαλμα του Μεγάλου Αλεξάνδρου στο αεροδρόμιο των Σκοπίων ήταν τουρκική δωρεά.

Μύθος 6ος.

Η λύση του ζητήματος θα φέρει σταθερότητα στην περιοχή και στο εσωτερικό τους.

Αλήθεια:

Από πού συνάγεται αυτό το συμπέρασμα; Το κράτος των Σκοπίων είναι εγγενώς ασταθές επειδή το 30% του πληθυσμού είναι Αλβανοί. Το NATO είναι στρατιωτική συμμαχία των Αμερικανών. Η Ισπανία είναι στο NATO και κινδυνεύει με διάλυση στο εσωτερικό της. Το Ηνωμένο Βασίλειο διενήργησε δημοψήφισμα αποσκίρτισης της Σκωτίας, ενώ βρέθηκε για δεκαετίες σε ένα είδος ψυχρού πολέμου με την Ιρλανδία. Καμία εσωτερική ασφάλεια δεν διασφαλίζει το NATO. Μόνο συμμαχία διασφαλίζει έναντι κοινών εξωτερικών εχθρών. Και ως μέλος του NATO, θα μπορούσε να διαλυθεί ή να αποσταθεροποιηθεί από μόνο του.

Μύθος 7ος. Πρώτο μέρος.

Αν λυθεί ο αλυτρωτισμός, δεν μας ενοχλεί το όνομα.

Αλήθεια:

Το όνομα είναι το όχημα του αλυτρωτισμού. Χωρίς το όνομα, ο αλυτρωτισμός σβήνει αυτομάτως. Αντίθετα, με το όνομα παραδεδομένο, ο αλυτρωτισμός παραμένει ζωντανός.

Μύθος 7ος. Δεύτερο μέρος.

Αν αλλάξουν Σύνταγμα, παύει ο αλυτρωτισμός.

Αλήθεια:

Είναι αδύνατον να παύσει ο αλυτρωτισμός δια παντός με μία απόφαση κάποιας κυβέρνησης σε μία δεδομένη στιγμή. Ταυτόχρονα, η αποδοχή της παράδοσης του

ονόματος Μακεδονία είναι τελεσίδικη, οριστική και αμετάκλητη. Ο αλυτρωτισμός μπορεί να επανέλθει την επόμενη ημέρα. Η αποδοχή του συμβιβασμού ποτέ.

Μύθος 7ος. Τρίτο μέρος.

Το Σύνταγμα έχει αλλάξει το 1995. Δεν χρειάζεται αλλαγή Συντάγματος για να παύσει ο αλυτρωτισμός.

Αλήθεια:

Διατάξεις με αναφορές σε «όλους τους Μακεδόνες» υπάρχουν ακόμη στο Σύνταγμα των Σκοπίων. Δεν αφαιρέθηκαν όλες. Το ότι κάποιοι ψελλίζουν ότι δεν χρειάζεται αλλαγή Συντάγματος, παράγεται από την αδυναμία του Κοινοβουλίου να εγκρίνει αλλαγή Συντάγματος. Όμως αυτό είναι παράλογο, διότι το όνομα του κράτους ορίζεται στο Σύνταγμα (άλλωστε συχνά το αναφέρουμε ως το «Συνταγματικό τους όνομα»), πώς λοιπόν θα αλλάξει «Συνταγματικό όνομα» η χώρα, χωρίς να αλλάξει, έστω αυτό το στοιχείο, από το Σύνταγμα;

Εκτός αυτού, η πραγματικότητα σήμερα είναι ότι δεν υπάρχει δημόσια υπηρεσία που να μην έχει αναρτημένους στους τοίχους χάρτες της «Μεγάλης Μακεδονίας», με ελληνικά εδάφη. Επίσης, στα βιβλία Ιστορίας γράφονται τραγελαφικά πράγματα που θρέφουν γενιές εκεί. Και ασφαλώς, όλα αυτά δεν αλλάζουν σε ένα απόγευμα.

Μύθος 8ος. Πρώτο μέρος.

Βασικά, αναγνωρίζουν ότι είναι Σλάβοι και δεν έχουν σχέση με τους αρχαίους Μακεδόνες.

Αλήθεια:

Ασφαλώς υπάρχουν ορισμένοι που το ισχυρίζονται αυτό. Ο Γκεοργκιέφσκι, πρώην πρωθυπουργός των Σκοπίων, πήρε Βουλγαρική υπηκοότητα και από την Βουλγαρία γκρεμίζει τον «Μακεδονισμό» των Σκοπίων σήμερα. Δεν είναι όμως όλοι έτσι. Άλλωστε, ο σφετερισμός της Ιστορίας δεν αφορά μόνο στους Έλληνες. Ονομάζουν «Μακεδονικούς χρόνους» αυτό που διεθνώς ονομάζεται «Ελληνιστικοί χρόνοι», θεωρούν «Μακεδόνισσα», πχ την Κλεοπάτρα κλπ. Τον τόνο τον δίνουν οι άλλοι. Βλέπε αγάλματα, ονόματα, επίσημη προπαγάνδα κλπ.

Μύθος 8ος. Δεύτερο μέρος.

Θέλουν το όνομα Μακεδονία, όχι ως σύνδεση με την αρχαία Μακεδονία, αλλά γεωγραφικά. Άλλωστε κατοικούν στην Μακεδονία.

Αλήθεια:

Κατοικούν σε ποια Μακεδονία ακριβώς; Χρονικά δηλαδή ποια Μακεδονία; Αυτό που θεωρούν ως «Μακεδονία», και που μοιράστηκε στα τρία σημερινά κράτη της

Ελλάδας, Βουλγαρίας και Σκοπίων, είναι η έκταση τριών συγκεκριμένων Βιλαετιών κατά την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Η αρχαία Μακεδονία ήταν αρκετά μικρότερη σε έκταση.

Η ουσία είναι ότι το «Άνω Μακεδονία» είναι δόκιμος ιστορικός όρος, ο οποίος απαντάται από τον Ηρόδοτο στα μέσα του 5ου π.Χ. αιώνα, δηλαδή 150 χρόνια πριν τον Μέγα Αλέξανδρο. Το «Νέα Μακεδονία» ορίζει την χώρα ως τη σύγχρονη έκδοση της αρχαίας. Τα ονόματα αυτά έχουν ιστορική και όχι γεωγραφική χροιά. Το Βόρεια Μακεδονία αυτόματα εγείρει το ερώτημα των νοτίων και της ένωσης μαζί τους.

Δεν θα επέμεναν τόσο πολύ σε τέτοια ονόματα, αν δεν εκμεταλλευόταν την ιστορική βαρύτητα της αρχαίας Μακεδονίας. Αυτό είναι σαφές.

Μύθος 8ος. Τρίτο μέρος.

Το Βόρεια ή Άνω ή Νέα ή «Του Βαρδάρη» – Μακεδονία, είναι «σύνθετα ονόματα με γεωγραφικό προσδιορισμό».

Αλήθεια:

Όπως ειπώθηκε παραπάνω, σε [όλες αυτές τις περιπτώσεις, το «Μακεδονία»](#) έχει εθνική χροιά, όχι γεωγραφική. Το ότι υπάρχει γεωγραφικός όρος, όχι απλώς δεν σημαίνει ότι το Μακεδονία γίνεται γεωγραφικός όρος, αλλά αντιθέτως ενισχύει το ότι το «Μακεδονία» έχει εθνικά χαρακτηριστικά. Οι «Άνω/Βόρειοι/Νέοι Μακεδόνες» είναι Μακεδόνες στην εθνότητα. Εμπεδώνει δηλαδή και επιβραβεύει την ύπαρξη Μακεδονικού έθνους, άρα του «Μακεδονισμού» τους.

Ένα παράδειγμα, ίσως το μοναδικό, το οποίο θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι προσδιορίζει το «Μακεδονία» ως γεωγραφικό όρο, είναι το «Σλαβομακεδονία». Σ' αυτόν τον όρο, το Σλαβο- ορίζει το έθνος και το Μακεδονία- ορίζει την γεωγραφία. Και εδώ όμως, η παρανόηση είναι ανοιχτή.

Μύθος 9ος.

Δεν απειλούμαστε στρατιωτικά από τα Σκόπια. Είναι γελοία σκέψη.

Αλήθεια:

Αφ' ενός, ο συνδυασμός δυνάμεων και συμμαχιών στο μέλλον δεν μπορεί να προβλεφθεί, όπως αναφέρθηκε και στην δήλωση των 6 το 1992.

Αφ' ετέρου, ας δεχθούμε ότι το επιχείρημα ευσταθεί, χάριν συζήτησης. Η πάνδημη άρνηση των Ελλήνων να αποδεχθούν τον συμβιβασμό της παράδοσης του ονόματος δεν άπτεται στρατιωτικής απειλής. Εσκεμμένα ή όχι, πρόκειται για παρανόηση. Η άρνηση των Ελλήνων έγκειται στην αίσθηση απώλειας ταυτότητας, στην αίσθηση απώλειας τμήματος της Ιστορίας. Όταν ο Έλληνας Μακεδόνας δεν

θα μπορεί να δηλώνει ότι είναι Μακεδόνας, διότι δια της κυβέρνησής του θα έχει αναγνωρίσει έναν άλλο λαό ως «Μακεδόνες», αυτό είναι μεγάλο πρόβλημα.

Μύθος 10ος.

Πρέπει να βρούμε λύση. Δεν υπάρχει άλλη ευκαιρία.

Αλήθεια:

(Αυτό θυμίζει λίγο [Κύπρο 2004 και Σχέδιο Ανάν](#), αλλά τελικά η ένταξη στην ΕΕ έγινε παρά τις Κασσάνδρες).

Ξεχνάμε ότι η χώρα αυτή έχει δύο εθνικές συνιστώσες: Σλάβους και Αλβανούς. Ας σκεφτούμε τους Αλβανούς. Μας λένε ότι δεν δέχονται το Σλαβομακεδονία επειδή δεν είναι Σλάβοι. Μάλιστα. Σάμπως είναι Μακεδόνες; Όχι βέβαια. Όσο ξένο τους είναι το Σλαβο-κάτι, τόσο ξένο τους είναι και το Κάτι-Μακεδονία. Ούτε λιγότερο, ούτε περισσότερο.

Το 1992 δεν είχαν ούτε έναν Αλβανό βουλευτή. Σήμερα έχουν 4 κόμματα, 2 στην κυβέρνηση, το 1 έχει δικό του αντιπρόεδρο. Τα Αλβανικά είναι πλέον επίσημη γλώσσα της χώρας. Είναι μαθηματικά βέβαιο ότι σε λίγα χρόνια θα επιζητήσουν ένα όνομα κράτος ουδέτερο εθνικά, δηλαδή χωρίς κανέναν από τους όρους Σλαβο- ή Μακεδονία-, το οποίο κράτος αυτό θα έχει δύο εθνικές συνιστώσες. Αυτό συμβαίνει σήμερα με το Βέλγιο, που είναι όνομα κράτους απαρτιζόμενο από δύο εθνότητες με άλλα ονόματα.

Αυτό το ενδεχόμενο, αυτομάτως υποβαθμίζει το πρόβλημα από πρόβλημα αναζήτησης ονόματος σε κράτος-εθνότητα-γλώσσα (και άρα, παρουσία σε όλους τους διεθνείς οργανισμούς και γενικότερα διεθνείς σχέσεις), σε πρόβλημα αναζήτησης εσωτερικού ονόματος μίας εθνικής συνιστώσας.

Αυτό μας δίνει και τον κατάλληλο χρόνο, ώστε από τότε και μετά, να συνεχίσουμε εκείνο το πνεύμα του Μακεδονικού Αγώνα που δεν σκόπευε να «απελευθερώσει την Μακεδονία» (όπως κακώς νομίζουμε), αλλά σκόπευε να θυμίσει στους κατοίκους της Μακεδονίας ότι είναι Έλληνες και να τους αφυπνίσει καταλλήλως, όποια γλώσσα κι αν μιλάνε. Εξ ου και οι «Γραικομάνοι» (κατά τους Βουλγάρους) πληθυσμοί, οι οποίοι πολέμησαν όπως και οι υπόλοιποι Έλληνες χωρίς να γνωρίζουν ελληνικά. Μακροπρόθεσμος στρατηγικός στόχος είναι αυτός.

Μύθος 11ος [προσθήκη 6 Ιουνίου 2018]

[Αναγνωρίσαμε](#) «μακεδονική [γλώσσα](#)» σε συνέδριο του ΟΗΕ στην Αθήνα το 1977.

Αλήθεια:

Το συνέδριο είχε τίτλο 1977: «United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names».

Μετάφραση: Συνέδριο του ΟΗΕ σχετικά με τυποποίηση γεωγραφικών ονομάτων

Αντιγράφω από τη σελίδα 29 των πρακτικών του συνεδρίου:

11. Serbo-Croatian and Macedonian Cyrillic alphabets of Yugoslavia

The Conference,

Recognizing the need for elaboration of resolution 6 of the UN conference on the Standardization of Geographical Names,

Recognizing further that in Yugoslavia the romanization of the Serbo-Croatian and Macedonian Cyrillic alphabets has long been employed in official gazeteers and maps,

Recommends that the systems that are given in the annex of this resolution be adopted as the international systems for the romanization of the Serbo-Croatian and Macedonian geographical names in Yugoslavia.

11. Serbo-Croatian and Macedonian Cyrillic alphabets of Yugoslavia

The Conference,

Recognizing the need for elaboration of resolution 6 of the Second United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names, 31/

Recognizing further that in Yugoslavia the romanization of the Serbo-Croatian and Macedonian cyrillic alphabets has long been employed in official gazeteers and maps,

Recommends that the systems that are given in the annex to this resolution be adopted as the international systems for the romanization of Serbo-Croatian and Macedonian geographical names in Yugoslavia.

Μετάφραση

Το Συνέδριο,

αναγνωρίζοντας την ανάγκη επεξεργασίας του ψηφίσματος 5 του Συνεδρίου του ΟΗΕ για την «Τυποποίηση Γεωγραφικών Ονομάτων»,

Αναγνωρίζοντας επιπλέον ότι στην Γιουγκοσλαβία ο μεταγραμματισμός στο λατινικό αλφάβητο (romanization) των Σερβο-κροατικών και Μακεδονικών Κυριλλικών αλφαβήτων

έχει χρησιμοποιηθεί σε επίσημα χαρτογραφικά λεξικά και χάρτες,

Συνιστά να υιοθετηθεί το σύστημα που δίνεται στο Παράρτημα αυτού του ψηφίσματος για τον μεταγραμματισμό στο λατινικό αλφάβητο των Σερβο-κροάτικων και Μακεδονικών γεωγραφικών ονομάτων στην Γιουγκοσλαβία.

Αυτό το απόσπασμα θεωρείται από κυβερνητικούς κύκλους, από παχείς πρωτοσέλιδους τίτλους φιλο-κυβερνητικών εφημερίδων και από διάφορους παπαγάλους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ως «απόδειξη της αναγνώρισης μακεδονικής γλώσσας από την Ελλάδα το 1977».

Αυτή η ενέργεια έχει δύο σκοπούς

1ον. να δικαιολογήσει την αδικαιολόγητη αδράνεια της ελληνικής κυβέρνησης να θέσει θέμα ταυτότητας και γλώσσας στις διαπραγματεύσεις με τα Σκόπια, και

2ον. να οδηγήσει τους δέκτες της «πληροφόρησης» στην σκέψη ότι «αφού αναγνωρίσαμε την γλώσσα το 1977, ας τους παραχωρήσουμε και το όνομα σήμερα».

Στην πραγματικότητα:

1. Το συνέδριο έχει συγκεκριμένο σκοπό την τυποποίηση γεωγραφικών ονομάτων, δηλαδή τον μεταγραμματισμό ονομάτων

2. Ουδεμία αναφορά δεν γίνεται σε «γλώσσα». Οι σχετικές αναφορές είναι

2α. στο «Αλφάβητο», στο οποίο μάλιστα υπάρχει και η λέξη «Κυριλλικό».

2β. σε «Γεωγραφικά Ονόματα», τα οποία μάλιστα είναι εντός της Γιουγκοσλαβίας.

Ουδέποτε η Ελλάδα αναγνώρισε «μακεδονική γλώσσα», ή για να είμαστε ακριβείς, αυτό δεν συνέβη στο εν λόγω συνέδριο, το οποίο είχε άλλο αντικείμενο.

Επίσης, στο συνέδριο από ελληνικής πλευράς συμμετείχε ομάδα από τη γεωγραφική υπηρεσία στρατού. Από Γιουγκοσλαβικής πλευράς υπήρχε μόνο ένα μέλος, που εκπροσωπούσε όλη τη χώρα (Colonel Miroslav Peterska). Οι πληροφορίες αυτές προέρχονται από άρθρο του Γιώργου Μπαμπινιώτη, το οποίο επισυνάπτεται πιο κάτω.

Διαβάστε και το σχετικό [άρθρο](#) του Μπαμπινιώτη.

Πηγές: [Συνέδριο του 1977 του ΟΗΕ](#), τα [πρακτικά του συνεδρίου](#) με την επίμαχη αναφορά στη σελίδα 29.

Μύθος 12ος (προσθήκη 14 Ιουνίου)

Η συμφωνία Τσίπρα – Ζάεφ είναι επωφελής για την Ελλάδα

Αλήθεια:

Η Ελλάδα αναγνωρίζει «μακεδονική» εθνότητα. Δηλαδή παραχωρεί όχι σύνθετη, αλλά πλήρη ονομασία στην εθνότητα και ταυτότητά τους. Με το δεδομένο αυτό, η ταυτότητα των Ελλήνων της Μακεδονίας καθίσταται μετέωρη. Ήδη ο πρωθυπουργός στο διάγγελμά του όπου ανακοίνωσε τη συμφωνία χρησιμοποίησε τον όρο «Ελληνομακεδόνες». Δηλαδή, πήρανε οι Σκοπιανοί την πλήρη «εθνικό» όρο του «Μακεδόνα» και έμειναν οι Μακεδόνες Έλληνες με σύνθετο όνομα, με προσδιορισμό!

Η Ελλάδα εγκρίνει το μύθευμα του «Μακεδονισμού». Μακεδονισμός είναι η θεωρία ότι πρόκειται για Μακεδόνες που ζουν στην Μακεδονία του Βαρδάρη και η Μακεδονία απαρτίζεται επιπλέον από την Μακεδονία του Αιγαίου και του Πιρίν. Η διαφορά του πακέτου Τσίπρα – Ζάεφ είναι η μετονομασία της Μακεδονίας του Βαρδάρη σε «Βόρεια Μακεδονία». Δεδομένου ότι δίνεται το πλήρες όνομα «Μακεδόνας» στους Σλάβους, το μύθευμα παραμένει ακέραιο. Μόνο που τώρα έχει την συμφωνία του Έλληνα πρωθυπουργού. Επίσης, η επιβεβαίωση του «Μακεδονισμού» ανοίγει παράθυρα για τους (σκέτα) «Μακεδόνες» να εμφανίσουν τους διγλωσσους της Δυτικής Μακεδονίας (βλέπε κόμμα Ουράνιο Τόξο κλπ), ως «Μακεδόνες που καταπιέζονται στην Ελλάδα».

Το άρθρο 7 ορίζει ότι τις διαφορετικές ιστορικές ερμηνείες που δίνουν οι δύο χώρες στους όρους περί Μακεδονίας. Η παράγραφος 5 αυτού του άρθρου ακυρώνει όλο το άρθρο, διότι επιτρέπει εντός της χώρας αυτές οι ερμηνείες να δίνονται κατά το δοκούν.

Συνοπτικά δίνουμε τα εξής:

Όνομα κράτους, μέρος: Βόρεια Μακεδονία

εθνότητα, το όλον: μακεδονική

γλώσσα, το όλον: μακεδονική

είσοδο στο NATO, πλήρης από την πρώτη ημέρα

είσοδο στην ΕΕ, έναρξη αίτησης,

εμπορικά σήματα (σε επιτροπή ειδικών – μακεδονικός χαλβάς, ταχίνι, οίνος και άλλα έρμαιο στις διαθέσεις των Σκοπιανών),

πρόσβαση στη θάλασσα,

λιμάνια κι αεροδρόμια για διευκολύνσεις,

διεθνή σήματα MK και MKD (δηλαδή το όλον: Μακεδονία – εξαίρεση οι πινακίδες αυτοκινήτων που γίνονται NM ή NMK, στάχτη στα μάτια για να μην παρεξηγούμαστε από τους τουρίστες στη Βόρεια Ελλάδα),

αλλαγή σχολικών βιβλίων (ναι! σοβαρά το γράφουν),

απαγόρευση να μας ενοχλεί η “ερμηνεία” του όρου Μακεδονία, της κληρονομιάς της ακόμα και για τα αρχαία χρόνια (άρθρο 7, παρ 5)

απαγόρευση να μας ενοχλούν “αρχαιολογικά τεχνουργήματα” σε χρήση (πχ, δεν μπορούν να χρησιμοποιούν το Αστέρι της Βεργίνας, αλλά μπορούν να το χρησιμοποιούν με μικρές διαφορές όπως τώρα),

απαγόρευση να ζητάμε να αφαιρέσουν αγάλματα ή μνημεία που αναπαριστούν αρχαίους Μακεδόνες, (αν βάζουν μια ταμπελίτσα στην άκρη με ένα συγκεχυμένο μήνυμα),

απαγόρευση οι Έλληνες κάτοικοι της Μακεδονίας να ονομάζονται Μακεδόνες (είπαμε, Μακεδόνες είναι αυτοί – ο πρωθυπουργός μας στο διάγγελμά του μας αποκάλεσε “Ελληνο-μακεδόνες”),

αποθάρρυνση να χρησιμοποιούμε τον όρο “Μακεδονία” για το σήμερα (στην συμφωνία, απέφυγαν να γράψουν τον όρο αυτόν και χρησιμοποιούν τον όρο “Βόρεια περιοχή της Ελλάδας”, όρος ασαφής και παραπλανητικός διότι και η Θράκη και η Ήπειρος στην Βόρεια περιοχή της Ελλάδας βρίσκονται).

Με δύο λέξεις πλήρης επιβεβαίωση του Μακεδονισμού τους. Με τη μόνη διαφορά ότι η Μακεδονία του Βαρδάρη ονομάζεται Βόρεια Μακεδονία. Όλα τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά του μυθεύματος παραμένουν.

Η λέξη ταπείνωση είναι αδύναμη να εκφράσει την συμφωνία αυτή.

12. Πρωθυπουργικές ανοησίες περί Άνω Μακεδονίας²².

Η στρατηγική - ο Θεός να την κάνει - της Ελλάδας έναντι των Σκοπίων είναι η εξής. Η Ελλάς έχει την θέση Α και τα Σκόπια την θέση Ω. Κάποια στιγμή εμείς προτείνουμε την θέση Μ, στο εικαζόμενο ρεαλιστικό μέσον των δύο θέσεων. Η απέναντι πλευρά την απορρίπτει και λέγει «εσείς στο Μ, εμείς στο Ω, άρα δεν τα βρίσκουμε». Σε επόμενο χρόνο, προτείνουμε την θέση Σ, η οποία ομοίως απορρίπτεται λόγω απόστασης Σ-Ω. Κατόπιν, πάμε στο Φ κοκ. Έτσι, διολισθαίνουμε σταδιακά προς την θέση Ω χωρίς να το καταλάβουμε. Η θέση Ω είναι αμετακίνητη από το 1991: Μακεδονία σκέτο έναντι όλων.

Αδυνατώ να βρω καλύτερο πλαίσιο ερμηνείας του πρόσφατου τραγελαφικού περιστατικού, όπου ο Έλληνας πρωθυπουργός με το χαμόγελο του βλακός απήντησε σε Σκοπιανή δημοσιογράφο ότι «εύχεται σε μερικούς μήνες να συστήνεται ως δημοσιογράφος της Άνω Μακεδονίας». Ας δούμε ορισμένες αναφορές του όρου «[Άνω Μακεδονία](#)».

Ο **Ηρόδοτος** στο 7.173.4 περιγράφει την εισβολή του Ξέρξη: «εσβολήν ες Θεσσαλούς κατά την Άνω Μακεδονίην δια Περραιβών κατά Γόννων πόλιν, τη περ δή και εσέβαλε η στρατιή Ξέρξεω». Πάλι ο Ηρόδοτος στο 8.137-139 περί Περδίκκα «εξ Ἀργεος ἐφυγον ες Ἰλλυριοῦς (...) ἐκ δε των των Ἰλλυριῶν υπερβαλόντες ες την Άνω Μακεδονίην ἀπίκοντο ες Λεβαίην πόλιν».

Ο **Θουκυδίδης** στο 2.99.1 «ες την κάτω Μακεδονίαν, ης ο Περδίκκας ήρχεν. Των γαρ Μακεδόνων εισι Λυγκησταί και Ελιμιώται κα άλλα έθνη επάνωθεν, ά ξύμμαχα μεν εστι τούτοις και υπήκοα, βασιλείας δ' έχει καθ' αυτά», καθώς και στα επόμενα δύο χωρία (1.59 και 2.100): «και καταστάντες «οι Αθηναίοι» επολέμουν μετά Φιλίππου και των Δέρδου αδελφών άνωθεν στρατιά εσβληκότων», «ίππους δε προσμεταπεμψάμενοι από των άνω συμμάχων».

Ο **Στράβων** (7, C326): «και δη και τα περί Λύγκον και Πελαγονίαν και Ορεστιάδα καί Ελίμειαν την Άνω Μακεδονίαν εκάλουν, οι δε ύστερον και ελευθέραν» και ο

²² Δημοσιεύθηκε στην Εστία, 27 Μαρτίου 2018 και την επομένη στο Αντίβαρο - <https://www.antibaro.gr/article/19040>

ίδιος ξανά στο 7, απόσπασμα 12: «ὅτι Πηνειὸς ὀρίζει τὴν Κάτω καὶ πρὸς τὴ θάλαττῃ Μακεδονίαν ἀπὸ Θετταλίας καὶ Μαγνησίας, Αἰλιάκμων δ' τὴν Ἄνω Μακεδονίαν».

Ο **Λίβιος** (45.29.9 καὶ 45.30.6) αναφερόμενος στὴ διαίρεση τῆς Μακεδονίας σὲ τέσσερις «μερίδες» μετὰ τὴν ἥττα τοῦ Περσέα στὴν Πύδνα τὸ 168 π.Χ. ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους ὑπὸ τὸν Αἰμίλιο Παῦλο, ὀρίζει ὡς τέταρτῃ μερίδα τὴν Ἄνω Μακεδονία «trans montem Boram», με ἑδρα τὴν Πελαγονία καὶ σύνορα τὴν Ἰλλυρία καὶ τὴν Ἑπείρο. Αναφέρει σ' αὐτήν, ὡς κατοίκους, τοὺς Εὐρδούς, Λυγκηστὲς, Πελαγόνες καὶ προσθέτει, ὡς περιοχές, τὴν Ἀτιντανία, τὴν Τυμφαία καὶ τὴν Εὐμιώτιδα.

Ἡ Ἄνω Μακεδονία ἐμφανίστηκε γιὰ πρώτη φορὰ στὰ μέσα τοῦ 20^{ου} αἰῶνα στὰ Σλαβικά ὡς **Gorna Makedonija**. Αποτελεῖ ὁμῶς **δόκιμο ἱστορικὸ ὄρο** καὶ περιγράφει τὴν περιοχὴ τῶν σημερινῶν νομῶν Καστοριάς, Φλώρινας, Κοζάνης καὶ Γρεβενῶν.

Αὐτὸ τὸ ὄνομα θέλει νὰ χαρίσει, ἔτσι δωρεάν, στοὺς Σλάβους ὁ Αλέξης Τσίπρας καὶ ἡ κυβέρνησή του. Απερίγραπτο τὸ μέγεθος τοῦ αλυτρωτισμοῦ ποὺ θρέφει αὐτὸ τὸ ὄνομα.

Δεν μπορεῖ νὰ γίνῃ δεκτό. Στὴν ηλεκτρονικὴ διεύθυνση <http://macedonia.antibaro.gr> ξεκίνησε συλλογὴ υπογραφῶν κατὰ τῆς παραχώρησης τοῦ ὀρου Μακεδονία στὰ Σκόπια κάτω ἀπὸ σύντομῃ ἐπιστολῇ πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας. Ὡρα χρέους γιὰ ὅλους τοὺς Ἕλληνες, ἀπὸ τὴν Κεφαλὴ τοῦ Κράτους μέχρι τὸν τελευταῖο.

13. 'Ηλιντεν και «Βέλγιο 2»²³.

Ден (Ντεν) στα Βουλγάρικα σημαίνει ημέρα. Το ίδιο και στη γλώσσα που μιλούν οι αυτο-ονομαζόμενοι «Σλαβομακεδόνες». 'Ηλιντεν δηλαδή σημαίνει «η Ημέρα του Ηλία», δηλαδή του Προφήτη Ηλία. Στις 20 Ιουλίου 1903 (2 Αυγούστου με το νέο ημερολόγιο) έγινε η περιβόητη εξέγερση κατά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας από Σλαβόφωνους. Οργανώθηκε από την Εσωτερική Μακεδονική Επαναστατική Οργάνωση (ΕΜΕΟ), η οποία είχε συσταθεί δέκα χρόνια νωρίτερα και αποσκοπούσε στην απορρόφηση πληθυσμών από την Βουλγαρία. Μέλη της ήταν οι περιβόητοι «Κομιτατζήδες».

Μέχρι να ξεσπάσει η εξέγερση το 1903, ο στόχος είχε διαμορφωθεί στην απλή αυτονομία. Έτσι, μετά την βίαιη κατάλυσή της από τους Οθωμανούς, διασπάστηκε και επισήμως στους «φεντεραλιστές» που διατηρούσαν την ιδέα της αυτονομίας σε ομόσπονδο κράτος, και τους εθνικιστές που επεδίωκαν ανοιχτά ένωση με την Βουλγαρία. Και οι δύο ομάδες πολέμησαν τελικά στο πλευρό των Βουλγάρων κατά τους Βαλκανικούς πολέμους.

Αυτή η δράση των Κομιτατζήδων ενεργοποίησε τον Παύλο Μελά, μεταξύ πολλών άλλων, από τον ύπνο της Αθηναϊκής αστικής τάξης και στις αρχές του 1904 πήγε να πολεμήσει ξανά στη Μακεδονία, με την οποία δεν είχε άλλους δεσμούς. Είχε γεννηθεί στην Μασσαλία της Γαλλίας από μεγαλοαστούς Ηπειρώτες γονείς και ζούσε στην Αθήνα παντρεμένος με την αδελφή του Ίωνα Δραγούμη και κόρη του Στέφανου, μέλλοντα πρωθυπουργού. Έγινε όμως Μακεδών με τον θάνατό του στο χωριό Στάτιστα της Καστοριάς, το οποίο μετονομάστηκε προς τιμήν το σε «Μελάς».

Με αφορμή το όνομα «Ηλιντένσκι Δημοκρατία της Μακεδονίας», δηλαδή με τη χρήση του 'Ηλιντεν ως επίθετο πριν το «Δημοκρατία» (και όχι πριν το «Μακεδονία») ενημέρωσε ο πρωθυπουργός τους πολιτικούς αρχηγούς. Εκ των πραγμάτων αυτό σημαίνει μία κατ' αρχήν συμφωνία.

---

²³ Δημοσιεύθηκε στην Εστία, 22 Μαΐου 2018 και την επομένη στο Αντίβαρο - <https://www.antibaro.gr/article/19363>

Τρεις είναι οι ελληνικές ενστάσεις επί της ονομασίας των Σκοπίων: η εθνότητα, η γλώσσα και ο αλυτρωτισμός. Το όνομα αυτό ούτε λύνει, ούτε μειώνει κάποιο από αυτά. Μάλιστα, επιδεινώνει το τρίτο, διότι όπως γράφει και το 1949 η εφημερίδα της 18ης Ταξιαρχίας του Δημοκρατικού Στρατού, το πνεύμα τους 'Ηλιντεν είναι ότι «οι Έλληνες είναι δυνάστες των Μακεδόνων» και ότι στόχος της εξέγερσης ήταν η απελευθέρωση των «Μακεδόνων» (και) από τους Έλληνες.

Οι εξελίξεις αυτές με το συγκεκριμένο νέο όνομα στο τραπέζι καθιστούν ακόμα ισχυρότερες τις ελληνικές αντιρρήσεις. Μία ελληνική υπογραφή, η οποία θα επιβραβεύει ότι γεννήτρια αρχή της δημιουργίας του γειτονικού κράτους είναι ότι οι Έλληνες δυνάστευαν (ή ίσως και συνεχίζουν να δυναστεύουν;) τους «Μακεδόνες», ενδεχομένως καθιστά αυτό το όνομα ίσως χειρότερο από το σκέτο «Μακεδονία». Εύρημα.

Η γνώμη μου είναι ότι ελληνική υπογραφή σε «Κάτι Μακεδονία» δεν πρέπει να μπει σε καμία περίπτωση. Τη λύση θα την φέρει η ζωή. Μοναδική λύση είναι το Βέλγιο 2. Στο Βέλγιο ζουν Ολλανδόφωνοι Φλαμανδοί (Φλάνδρα) και Γαλλόφωνοι Βαλλόνιοι (Βαλλονία). Το όνομα Βέλγος είναι ουδετερο εθνικά. Έτσι και στα Σκόπια, η μοναδικά αποδεκτή λύση είναι να γίνει αποδεκτό ότι πρόκειται για δύο συνιστώσες «Σλαβομακεδόνων» και «Αλβανών». Τότε, θα επέλθει και ισορροπία μεταξύ της ελληνικής χρήσης της λέξης Μακεδών / Μακεδονία ως εσωτερικό όνομα περιφέρειας και γεωγραφικού προσδιορισμού και της Σλαβικής χρήσης του ιδίου ονόματος, πάλι ως εσωτερικό όνομα. Η αποκατάσταση της ισορροπίας λύνει ένα μεγάλο μέρος των ελληνικών αντιρρήσεων.

14. Μπουτάρης ο λαγός²⁴.

Η καταδίκη της πολιτικής βίας είναι απόλυτη. Δεν χωράει αμφιβολία, εξαίρεση ή συμπληρωματικό «αλλά». Η πολιτική βία υπονομεύει τη Δημοκρατία. Γι' αυτό πρέπει η καταδίκη της να είναι οριζόντια. Ανεξαρτήτως θύτη, θύματος ή συνθηκών. Δεδομένου του περιστατικού τον Δήμαρχο Θεσσαλονίκης την περασμένη εβδομάδα, ξεσηκώθηκε ένα τσουνάμι κατακραυγής. Μέχρι και για «δολοφονική επίθεση» μίλησε το Σάββατο ο πρωθυπουργός. Αποτελεί πράγματι προεξάρχουσα προτεραιότητα του πολιτικού πολιτισμού μας η καταδίκη της πολιτικής βίας, όπως υποδηλώνουν οι αντιδράσεις;

Θυμάμαι τις περιπτώσεις βεβαιωμένης πολιτικής βίας στον Ι. Πρετεντέρη (2007), Κ. Χατζηδάκη (2011), Κ. Παπούλια (2011), Αδ. Γεωργιάδη (2012, συν 16 εμπρησμούς στο βιβλιοπωλείο του), Γ. Κουμουτσάκο (2015), Γ. Βαρουφάκη (2015), Άγγελο Συρίγο (επανειλημμένα). Χώρια η καθημερινή βία από μπαχαλάκηδες και «Ρουβίκωνα». Όλα αυτά μαζί προκάλεσαν μικρότερη αντίδραση από όση το πρόσφατο περιστατικό. Γιατί δεν είναι ισοδύναμη η κατακραυγή πάντοτε; Εάν ήταν απόλυτη προτεραιότητα η κατάπνιξη της πολιτικής βίας, δεν θα βλέπαμε τέτοια ασυμμετρία. Άρα, η αντίδραση εξαρτάται και από άλλους παράγοντες.

Μήπως από τον θύτη; Στην περίπτωση του κ. Μπουτάρη, υιοθετήθηκε αβίαστα το αξίωμα ότι επικίνδυνη πολιτική βία είναι η ακροδεξιά. Το αξίωμα αυτό υπονοεί ίσως ότι η ακροαριστερή βία είναι κακή μεν, αλλά δεν μας βγάζει κι από τα ρούχα μας.

Μέχρι και ο πρωθυπουργός μίλησε για «ακροδεξιά» και «παρακρατική βία». Η έρευνα της αστυνομίας δεν έδειξε κάτι τέτοιο μέχρι στιγμής. Καλώς ή κακώς, ούτε αυτό εξηγεί τα φαινόμενα. Στην περίπτωση Κουμουτσάκου επιβεβαιώθηκε ότι ο δράστης ήταν μέλος ακροδεξιάς οργάνωσης. Δεν ξεσηκώθηκε τότε ο ίδιος σάλος.

Μήπως από το θύμα; Γνώμη μου είναι ότι ο Δήμαρχος Θεσσαλονίκης λειτουργεί ως «λαγός». Παρομοιάζω τις θέσεις του ως θέση «Βόρειος Πόλος» όταν βρισκόμαστε στον «Ισημερινό». Λέει δηλαδή:

---

²⁴ Δημοσιεύθηκε στην [Εστία, 29 Μαΐου 2018](https://www.antibaro.gr/article/19429) και την επομένη στο Αντίβαρο - <https://www.antibaro.gr/article/19429>

- 1) «Δεν με ενδιαφέρει αν ο Κεμάλ σκότωσε ή δεν σκότωσε Έλληνες ή άλλους» (δηλαδή αμφισβητώ ότι έγινε και δεν με νοιάζει κι όλας),
- 2) «είναι επιθετική ενέργεια και σάχλα ότι η Μακεδονία είναι ελληνική. Αμόρφωτοι και ηλίθιοι τα λένε αυτά»,
- 3) «αναγουλιάζω όταν βλέπω το άγαλμα του Εμμανουήλ Παπά»,
- 4) «δεν θα ήθελα να βρεθεί ο Μ. Αλέξανδρος στην Αμφίπολη»,
- 5) «θα πρέπει να αλλάξουμε όνομα στο αεροδρόμιο και σταθμό λεωφορείων, διότι οι τουρίστες μπερδεύονται και νομίζουν ότι έφτασαν στη Μακεδονία» (εννοεί τα Σκόπια).

Εάν κάποιος θέλει να μας σπρώξει στην θέση «Αίγυπτος» εξυπηρετείται από αυτές τις προωθημένες θέσεις. Εμφανίζεται συνετός και πετυχαίνει τον στόχο του. Παρακινεί προς μία μετακίνηση στο 20% των θέσεων του θρασύ, «τρελού του χωριού». Η κατεύθυνση μετράει, όχι η απόσταση.

Παραδείγματα της θέσης αυτής:

εξωραϊσμός Οθωμανών,

«συνωστισμός» στη Σμύρνη,

κατάσταση αμοιβαίου οφέλους (win-win) από τη συνεκμετάλλευση του Αιγαίου με τους Τούρκους,

φρόνιμη στάση στην επερχόμενη κλιμάκωση περί ΑΟΖ της Κύπρου το Φθινόπωρο,

υποχώρηση στα Ίμια, Καστελόριζο, Φαρμακονήσι,

παραχώρηση του ονόματος Μακεδονία σε εθνότητα, γλώσσα, αλυτρωτισμό.

Έτσι, αρπάζεται η ευκαιρία του περιστατικού και ενισχύεται η διελκυστίνδα προς τα βόρεια, προς την Αίγυπτο. Επιπλέον τεκμήριο ότι αγνοούνται οι δικές του προτροπές σε βία, ως ανύπαρκτες, ως μη γενόμενες. Παραδείγματα δημοσίων δηλώσεών του: «πρέπει να φάει ξύλο ο Μητροπολίτης Πειραιώς», ο Καμμένος είναι «χοντρός που δεν τον πάω και αν τον δω κρεμασμένο, δεν θα κόψω το σκοινί».

Έλληνα, φύγε από τον «Ισημερινό», είναι «ακροδεξιά», «φασιστική» και «ρατσιστική» τοποθεσία, ξέχνα την Ιστορία και τον Μ. Αλέξανδρο, θα έρθουν και 100 Τούρκοι τουρίστες παραπάνω, τι άλλο θέλεις; Πήγαινε στην Αίγυπτο. Όχι και στον Βόρειο Πόλο. Έστω στην Αίγυπτο.

Αν πραγματικά μας ενδιαφέρει η πολιτική βία, ας αρχίσουμε από αλλού. Όλος ο δημόσιος διάλογος στα ΜΜΕ να γίνεται στον πληθυντικό. Επαναστατικά τα απλά!

15. Η Αρχιεπισκοπή Αχρίδας το πρώτο βήμα για την αποτροπή ανησυχιών της Αμερικής²⁵

Η επιχειρηματολογία όσων διαφωνούν με το να αναγνωρίσει η Ελλάδα ένα κράτος με το όνομα «Κάτι Μακεδονία» είναι υπερπλήρης. Υπάρχει όμως μία σκιά. Η διεθνής πίεση. Ο αντίλογος στο επιχείρημα ότι οι Αμερικανοί πιέζουν ώστε να αποτραπεί δια παντός η ένταξη των Σκοπίων στην σφαίρα επιρροής της Ρωσίας, είναι ο εξής: τα Σκόπια δεν έχουν ιδιαίτερη γεωπολιτική αξία, οι ΗΠΑ διαθέτουν ήδη τη μεγαλύτερή τους βάση στην Ευρώπη ακριβώς δίπλα, στο Κόσοβο, οι τρεις από τους τέσσερις γείτονες των Σκοπίων είναι ήδη μέλη του ΝΑΤΟ (Ελλάδα, Βουλγαρία, Αλβανία), τα Σκόπια δεν έχουν καν πρόσβαση στη θάλασσα, και η όποια τους εσωτερική αστάθεια δεν θα αμβλυνθεί εάν ενταχθεί στο ΝΑΤΟ.

Ο αδύναμος κρίκος αυτού του συλλογισμού είναι η αβεβαιότητα του μέλλοντος. Ισχυρίζομαι ότι τερματίστηκε. Αν με τον όρο «ένταξη στο ΝΑΤΟ» εννοούμε την τελεσίδικη ένταξη των Σκοπίων στη δυτική σφαίρα επιρροής, ώστε να μην είναι δυνατός ο προσεταιρισμός τους από τη Ρωσία, τότε το πρώτο βήμα επετεύχθη! Όχι βέβαια με κρυφή σύννοδο, αλλά ως εξής:

Η «Αρχιεπισκοπή της Αχρίδας» ανήκε στο Πατριαρχείο Σερβίας όταν κατέστη αυτοκέφαλη το 1967, αποσχίστηκε και μετονομάστηκε σε «Εκκλησία της Μακεδονίας». Την περασμένη εβδομάδα όμως, με αίτηση που υπεγράφη και από τον πρωθυπουργό Ζάεφ, **ζητάει από το Οικονομικό Πατριαρχείο την υπαγωγή της σε αυτό μετά από 8 αιώνες** και την επαναφορά του ονόματος «Αρχιεπισκοπή Αχρίδας».

Αυτό σημαίνει ότι επανέρχεται η κανονικότητα και αποκρούεται, ως ένα βαθμό, η προοπτική προσαιρετισμού της από τη Ρωσία, είτε απ' ευθείας (Πατριαρχείο Μόσχας), είτε μέσω του Πατριαρχείου Σερβίας. Τι σχέση μπορεί να έχει η θρησκεία με την πολιτική; Καλώς ή κακώς, η θρησκεία παίζει σπουδαίο ρόλο και στην διαμόρφωση των εθνών, αλλά και στην πολιτική των κρατών. Πολύ δε περισσότερο, εφόσον μιλάμε για σφαίρες επιρροής. Αυτά είναι γνωστά και αποδεκτά πράγματα.

Η Συνθήκη της **Βεσφαλίας** το 1648 έληξε δύο μακροχρόνιους ευρωπαϊκούς πολέμους (30ετή και 80ετή) δημιουργώντας πολλά νέα κράτη στη βάση ότι η θρησκεία του λαού (πρέπει να) συμβαδίζει με την θρησκεία του ηγεμόνα.

---

²⁵ Δημοσιεύθηκε στην Εστία, 5 Ιουνίου 2018 και την επομένη στο Αντίβαρο - <https://www.antibaro.gr/article/19466>

Αποδεκτός ο ρόλος της θρησκείας και από τον **Μαρξ**. Με τη φράση «η θρησκεία είναι το όπιο του λαού» εννοούσε το αντίθετο από τις νεανικές βεβαιότητες ορισμένων μαρξιστών: η θρησκεία είναι απαραίτητη ως ο αναστεναγμός του λαού από τον πόνο. Απαραίτητη η θρησκεία έως ότου εξαλειφθούν τα αίτια του κοινωνικού πόνου.

Αποδεκτός και από τον άθρησκο **Ντυρκέμ**, πατέρα της κοινωνιολογίας, που με τη φράση «ο Θεός είναι η πεμπτουσία της κοινωνίας» όρισε την κοινωνική συνοχή ως την κοινή αίσθηση του ιερού.

Αποδεκτός από τον **Βέμπερ**, που προσδιορίζει στον Προτεσταντισμό τις ρίζες του Καπιταλισμού.

Αποδεκτός και από τον **Χάντινγκτον** που περιγράφει την σύγκρουση των πολιτισμών σε θρησκευτική βάση (και ονομάζει την Ελλάδα ως «ορθόδοξη ανωμαλία εντός της Ευρώπης»).

Εάν συνεβούλεβα τον πρωθυπουργό κ. Αλέξη Τσίπρα θα του έλεγα να τηλεφωνήσει στον Αμερικανό Πρόεδρο Ντόναλντ Τραμπ και να του πει «αν ανησυχείτε από το ενδεχόμενο τα Σκόπια να πέσουν στην σφαίρα επιρροής της Ρωσίας, αυτό πλέον απετράπη με την υπαγωγή της Εκκλησίας τους στο Οικουμενικό Πατριαρχείο για πρώτη φορά από τον 13ο αιώνα!». Συνεπώς, ούτε βία να ενταχθεί η χώρα στο ΝΑΤΟ υπάρχει, ούτε να λυθεί η υπόθεση του ονόματος με τρόπο που θα ταπείνωνε αιωνίως τους Έλληνες.

16. Αντίβαρο στην μπόχα η όαση των συλλαλητηρίων²⁶.

ή «το τελευταίο καταφύγιο κάθε εθισμένου ηττοπαθούς».

Οι πόλεις των Συλλαλητηρίων ανθίζουν η μία μετά την άλλη: Θεσσαλονίκη, Μεμβούρνη, Λονδίνο, Μάντσεστερ, Στουτγκάρδη, Φρανκφούρτη, Ζυρίχη, Αθήνα, Νυρεμβέργη, Τορόντο, Μόναχο, Ντίσελντορφ, Στοκχόλμη, Πολύκαστρο, Μόντρεαλ, Νέα Υόρκη, Πύργος Ηλείας, Πέλλα, Λαγκαδάς, Σέρρες, Δράμα, Έδεσσα, Φλώρινα, Καστοριά, Καβάλα, Κιλκίς, Νέα Μουδανιά, Πτολεμαΐδα, Κατερίνη, Βέροια, Σιάτιστα, Λάρισα, Θήβα, Ιωάννινα, Βόλος, Χανιά, Κέρκυρα, Ρόδος, Κως, Λευκωσία, Χαλκίδα. Ετοιμάζεται και η Σπάρτη στις 18.6 με ομιλητή τον εξαίρετο Σαράντο Καργάκο.

Παλλαϊκά, ειρηνικά, αγνά, ψυχραιμα, χωρίς ακρότητες, με ένα ξεκάθαρο, αμυντικό αίτημα: δεν παραδίδουμε το όνομά μας. Όσοι θέλουν να παραβιάσουν την αλφάβητο της Ιστορίας, ας το κάνουν. Εμείς δεν δεχόμαστε υπογραφή από την συγκυριακή ηγεσία μας. Μία πραγματική όαση, αντίβαρο στην μπόχα ανακριβειών, επιχειρημάτων που δεν πείθουν, υπερβολών, ψευδών και κούφιας απειλών. **Όπως εμπεδώσαμε και με το Σχέδιο Ανάν, η κινδυνολογική παρουσίαση αόριστων συνεπειών, είναι το τελευταίο καταφύγιο κάθε εθισμένου ηττοπαθούς.** Όταν στερεύει η λογική, η φαρέτρα βγάζει καταστροφολογία.

Λένε ότι οι διμερείς αναγνωρίσεις μας υποχρεώνουν να υπογράψουμε. Ανακρίβεια. Όλοι περιμένουν τη δική μας υπογραφή για να αλλάξουν την ονομασία που χρησιμοποιούν στις διμερείς, βλέπε συνέντευξη Κοτζιά τον Δεκέμβριο στην ΕΡΤ.

Λένε καλύτερα το «Βόρεια Μακεδονία» αντί του σκέτο «Μακεδονία». Δεν πείθει. Διότι το «Βόρεια Μακεδονία» θα έχει την έγκρισή μας. Άλλωστε, η ένταξη στον ΟΗΕ έγινε με πρωτοφανείς συνθήκες: υποχρέωσή τους να βρουν μόνιμο όνομα, δικαίωμά μας να υπογράψουμε, και δικαίωμα βέτο να μην αναγνωριστούν από οιονδήποτε διεθνή οργανισμό με άλλο όνομα από το προσωρινό. Δεν υφίσταται το σκέτο Μακεδονία. Κούφια απειλή.

Λένε ότι αναγνωρίσαμε τη γλώσσα το 1977. Υπερβολή. Επρόκειτο για έγκριση μεταγραμματισμού τοπωνυμίων της Γιουγκοσλαβίας από το Κυριλλικό στο Λατινικό αλφάβητο. Όχι για γλώσσα.

---

²⁶ Δημοσιεύθηκε στην [Εστία, 12 Ιουνίου 2018](http://www.antibaro.gr/article/19511) και την επομένη στο Αντίβαρο - <http://www.antibaro.gr/article/19511>

Λένε ότι αναγνωρίσαμε το κράτος μετά το 1944. Ψεύδος. Το κράτος προέκυψε το 1991. Ως τότε, δεν υφίστατο πολιτική οντότητα με διεθνές πρόσωπο, μέλος της διεθνούς κοινότητας με εξωτερικές σχέσεις ή υποκείμενο του διεθνούς δικαίου, δηλαδή ευθέως ανάλογου της Ελλάδος προς αμοιβαία τυχόν αναγνώριση.

Λένε ότι τα Σκόπια κατέχουν το 35% της Μακεδονίας. Ψεύδος. Κατέχουν το 0% της Αρχαίας Μακεδονίας. Το 35% αντιστοιχεί στο σύνολο 2-3 βιλαετιών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Μίας έκτασης που κανείς ποτέ δεν ένωσε και ονόμασε Μακεδονία, πριν τον 20ο αιώνα. Δεν υπάρχει ούτε ένα μνημείο, επιγραφή ή νόμισμα (κινητό αντικείμενο) της αρχαίας Μακεδονίας στην πΓΔΜ.

Λένε ότι αν μπουν στο NATO θα πάψουν τον αλυτρωτισμό. Εντάξει, αυτό δεν το πιστεύουν ούτε οι ίδιοι.

Κρύβουν ότι συζητάνε μόνο όνομα κράτους, Ούτε ταυτότητα, ούτε γλώσσα. Κρύβουν ότι δεν συζητάνε λύση, αλλά συμφωνία «σαλαμοποίησης»: ένταξη στο NATO τώρα και «υπόσχεση» επίλυσης στο μέλλον.

Η απαξίωση και εξύβριση του λαϊκού ξεσηκωμού ξεκίνησε εβδομάδες πριν το πρώτο, μεγαλειώδες Συλλαλητήριο. Συνεχίζεται ακάθεκτη σήμερα. Ο επιθετικός, ανιστόρητος, ακραίος, αλυτρωτικός εθνικισμός που επιδιώκει τη συγκατάθεσή μας, βαφτίζεται δίκαιο αίτημα και υιοθετείται πλήρως. Η αξιοπρεπής ιστορικά συνεπής στάση, η οποία απλώς αρνείται να ενδώσει, βαφτίζεται εθνικισμός, φασισμός, ακρότητα, βλακεία, αμορφωσιά, καπηλεία. Πόσα συμπυκνωμένα συμπλέγματα απεικονίζει αυτή η θεώρηση;

Εάν θεωρείται δεδομένο ότι η συμφωνία κολάει επειδή δεν δέχονται οι «Κομιτατζήδες» του VMRO υποχώρηση και «δεν γίνεται αλλιώς», ας θεωρηθεί δεδομένο ότι ούτε οι κληρονόμοι του ονόματος δεχόμαστε υποχώρηση. Δεν γίνεται αλλιώς.

17. Η Μακεδονία εάλω²⁷.

Θα διαβάσει ο Ιστορικός του μέλλοντος την συμφωνία Τσίπρα – Ζάεφ στις 17 Ιουνίου 2018 και θα αναρωτιέται σε ποια ήττα της Ελλάδας σε πολεμική σύρραξη οφείλεται η ταπείνωση αυτή. Παραχωρούμε μερικώς το όνομα του κράτους και εξ ολοκλήρου: ταυτότητα και εθνότητα, γλώσσα, και διεθνή σήματα MK και MKD.

Ταυτόχρονα τους δίνουμε λόγο στα εμπορικά σήματα και επωνυμίες, λόγο στα σχολικά εγχειρίδιά μας και στο περιεχόμενό τους, αυτο-περιορίζουμε τον δημόσιο λόγο και τις πολιτιστικές εκδηλώσεις μας ακόμα και με την απλή υπόνοια ότι αναμοχλεύουν εχθρότητα. Τους προσφέρουμε ένταξη στο ΝΑΤΟ, στην ΕΕ, και πρόσβαση στον Θερμαϊκό με «πρακτική εφαρμογή του Δικαίου της Θάλασσας» (άρθρο 13), λες και γίνεται αναγνώριση κράτους για πρώτη φορά.

Κατ' ουσίαν, επιβεβαιώνουμε το μύθευμα του «Μακεδονισμού» με μόνη διαφορά ότι αντικαθιστούμε το όνομα «Μακεδονία του Βαρδάρη» από το «Βόρεια Μακεδονία». Κατά τα άλλα, εγκρίνουμε ότι πρόκειται για εξ ολοκλήρου Μακεδόνες, που μιλούν εξ ολοκλήρου την «μακεδονική» (παρόλο που η λέξη «Μακεδονία» τους είναι ξένη!) και που κατοικούν σε μέρος της Μακεδονίας.

Ακόμη και η υποτιθέμενη διαφορετική ερμηνεία του όρου «Μακεδονικός» στις 4 πρώτες παραγράφους του άρθρου 7 ακυρώνεται από την πέμπτη παράγραφο, όπου ορίζεται ότι δεν μπορεί καμία πλευρά να επέμβει στο πώς ερμηνεύει η άλλη πλευρά τον όρο! Ταυτόχρονα, έχουν τη δυνατότητα να διατηρούν τα ανιστόρητα αγάλματα χωρίς ελληνική αντίρρηση.

Την ίδια ημέρα της υπογραφής της επαίσχυντης αυτής συμφωνίας, ο βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ στην Φλώρινα Κωνσταντίνος Σέλτσας έδωσε πανηγυρική συνέντευξη στην Deutsche Welle, η οποία σημειώνει στην αναφορά της ότι ο εν λόγω είναι «ο μόνος βουλευτής στο ελληνικό κοινοβούλιο που δηλώνει τον εαυτό του ως Μακεδόνας». Έτσι, για να παίρνουμε μία γεύση τι σημαίνει αναγνώριση «μακεδονικής εθνότητας» σε Σλάβους και πώς θα μας επιστρέψει ως μπούμεραγκ.

Ο δε πρωθυπουργός των Σκοπίων, αναφέρθηκε σε «Μακεδόνες» πέντε φορές στην θριαμβευτική ομιλία του δίπλα στον Αλέξη Τσίπρα, σε αντιδιαστολή μάλιστα με τους «Έλληνες», μιλώντας, επί παραδείγματι, για τον «μακεδονικό και ελληνικό λαό». Αντιλαμβανόμαστε αμέσως τα προβλήματα αυτής της διάκρισης και τον έμμεσο αποκλεισμό χρήσης του όρου από εμάς. Με αυτόν τον «τσαμπουκά» αδειάζει ακόμα και τον όρο «ελληνο-μακεδόνες» που χρησιμοποίησε ο Αλέξης Τσίπρας στο διάγγελμά του την περασμένη Τρίτη.

---

²⁷ Δημοσιεύθηκε στην Εστία, 19 Ιουνίου 2018 και την επομένη στο Αντίβαρο - <http://www.antibaro.gr/article/19597>

Την ίδια αποφράδα ημέρα έγιναν πρωτοφανή επεισόδια στο Πισοδέρι Φλώρινας, όπου συγκεντρώθηκαν δεκάδες χιλιάδες Μακεδόνες για να διαμαρτυρηθούν. Η αστυνομία τους σταμάτησε 30 χιλιόμετρα μακριά και προέβη σε αψυχολόγητη και απρόκλητη βία με ρίψη χημικών, πολλαπλά χτυπήματα με γκλομπ και σπρώξιμο ανθρώπων σε κατηφορική πλαγιά με κίνδυνο σοβαρών τραυματισμών.

Μήπως τελικά τους δώσαμε το Μακεδονία και τους πήραμε το πρώην, αφού όλα αυτά παραπέμπουν σε μία «Πρώην Δημοκρατία της Ελλάδας»; Τίποτα άλλο, δεν φαίνεται να έχουμε πάρει.

Η ύψιστη ντροπή για τους Έλληνες είναι η απόρριψη του εκτρώματος πακέτου Νίμιτς από τους Σκοπιανούς, πχ από τον Πρόεδρό τους, και η αποδοχή του από την ελληνική κυβέρνηση.

18. Επιπτώσεις της «Συμφωνίας των Πρεσπών» στα Βαλκάνια²⁸.

Η **Βουλγαρία** ήταν η πρώτη χώρα που αναγνώρισε την «Δημοκρατία της Μακεδονίας» δηλώνοντας ρητά όμως ότι δεν αναγνωρίζει «μακεδονικό έθνος» ή «μακεδονική γλώσσα». Παρέμεινε έκτοτε σταθερή σ' αυτήν την της άποψη. Αποδίδω το ότι στέκεται βουβή από τη Συμφωνία των Πρεσπών μέχρι σήμερα στο ότι σέβεται τους διεθνούς της ρόλους. Είναι προεδρεύουσα της ΕΕ το πρώτο εξάμηνο του 2018, διάστημα στο οποίο ξεκαθάρισε ότι θα χρησιμοποιεί τον όρο πΓΔΜ της διεθνούς αναγνώρισης της ΕΕ και όχι το όνομα της δικής της αναγνώρισης. Σε λίγες ημέρες λήγει η θητεία της και θα δούμε τι σκέπτεται. Για την Βουλγαρία υπάρχουν ορισμένα θετικά, για παράδειγμα δεν έχει αντίρρηση με το «Βόρεια Μακεδονία», ακριβώς διότι σπάει την Μακεδονία σε κομμάτια με ελληνική υπογραφή, και μπαίνει και η Βουλγαρία στο μοίρασμα. Ταυτόχρονα όμως έχει και πολύ μεγάλα αρνητικά, παρόμοια με τα δικά μας, για διαφορετικούς λόγους: εθνότητα, γλώσσα, αλλά και διεθνή σήματα MK και MKD, παραπέμπουν στην Μακεδονία εξ ολοκλήρου και όχι απλά σε ένας μέρος της.

Η συμφωνία δεν αφήνει αδιάφορη την **Σερβία**. Εφόσον η πΓΔΜ ονομαστεί «Βόρεια Μακεδονία», ενώ στην πραγματικότητα ακόμα και η «ευρεία Μακεδονία» με βάση όποιον ορισμό θέλουν οι ψευδο-μακεδόνες δεν περιλαμβάνει τις εκτάσεις της βόρειας πΓΔΜ (αλήθεια, πώς θα ονομάζονται αυτές; «βόρεια Βόρεια Μακεδονία»;), οι Σέρβοι δεν είναι ευχαριστημένοι με τον προσδιορισμό του συνόλου της έκτασης των Σκοπίων / πΓΔΜ ως «Βόρεια Μακεδονία», διότι αυτομάτως συμπεριλαμβάνονται και εκτάσεις που παραδοσιακά ανήκαν στην Σερβία ή που τέλος πάντων δεν είχαν ποτέ καμία σχέση με την Μακεδονία. Όχι ότι έχουν επιθετικές βλέψεις, αλλά παραγράφεται η δική τους Ιστορία εντασσόμενη στην Ιστορία μίας δήθεν «ευρείας Μακεδονίας» μέχρι εκεί.

Ούτε η **Αλβανία** είναι αδιάφορη για την υπόθεση. Υπάρχουν 4 Αλβανικά κόμματα στα Σκόπια, δύο εκ των οποίων στην κυβέρνηση Ζάεφ με Αλβανό αντιπρόεδρο, ενώ εντός του 2018 η αλβανική κατέστη επίσημη γλώσσα. Αν συγκριθεί αυτή η κατάσταση με το 1991, όταν οι Αλβανοί πολιτικά ήταν ανύπαρκτοι, εύκολα προβλέπει κανείς ότι ακύρωση της συμφωνίας θα οδηγήσει σε αναζήτηση ουδετεροεθνούς ονόματος με δύο διακριτές εθνικές συνιστώσες: «Σλαβομακεδόνων» και «Αλβανών».

Ξεχνάμε ότι οι Αλβανοί, όσο δεν θεωρούν τον εαυτό τους Σλάβους, άλλο τόσο δεν τον θεωρούν «Μακεδόνες». Δεν θα τους αρέσει λοιπόν στα διαβατήριά τους να αποκτήσουν εθνικότητα «*Μακεδονική / κάτοικοι της Βορείου Μακεδονίας*». Θα

²⁸ Δημοσιεύθηκε στην Εστία, 26 Ιουνίου 2018 και την επομένη στο Αντίβαρο - <http://www.antibaro.gr/article/19626>

προτιμούσαν να είναι «Αλβανοί / κάτοικοι ...» μίας χώρας με όνομα που δεν θα παράγεται ούτε από τους «Σλαβομακεδόνες», ούτε από τους Αλβανούς.

Συμπέρασμα: Η Ελλάδα χάνει τα πάντα αναγνωρίζοντας εθνότητα «Μακεδόνων», η Βουλγαρία επίσης δυσανεστημένη με εθνικότητα/γλώσσα/σήματα, η Σερβία δυσανεστημένη για τις βόρειες περιοχές των Σκοπίων, η Αλβανία δυσανεστημένη που υποχρεώνονται οι Αλβανοί να ονομάζονται εθνικά Μακεδόνες. **Ένας μόνο ωφελημένος.** Ο εθνικισμός των Σκοπίων.

Έτσι, **καταρρίπτεται και ένας ακόμη μύθος**, ότι δήθεν οι Αμερικάνοι πίεζαν για την συγκεκριμένη λύση. Μέγα λάθος. Οι Αμερικάνοι ίσως πίεζαν για λύση. Για μία λύση. Όχι κατ' ανάγκην για την συγκεκριμένη, η οποία ήρθε λόγω δικής μας υποχωρητικότητας ή επίμονης άρνησης ότι οι εθνικές ταυτότητες παίζουν ρόλο. **Οι Αμερικάνοι δεν θα επέβαλλαν μία λύση που αφήνει τέσσερις γείτονες δυσανεστημένους και μόνο έναν ευνοημένο.**

19. Μακεδονία και προτεραιότητες²⁹.

Δυσανεστημένος εμφανίστηκε σε [ανακοίνωση](#) στις 4 Ιουλίου του υπουργείου των εξωτερικών ο κ. Κοτζιάς από τη χρήση των όρων «μακεδονικός στρατός» και «μακεδονικό υπουργείο άμυνας» από τον Ζάεφ. Ξέχασε φαίνεται ότι λίγες ημέρες νωρίτερα μπροστά του, όπως και μπροστά στον πρωθυπουργό, ακριβώς την στιγμή της υπογραφής ο ίδιος απευθύνθηκε σε «Μακεδόνες και Έλληνες». Τα επίθετα μακεδονικός-ή-ό τα έχετε παραχωρήσει εξ ολοκλήρου κύριοι Κοτζιά και Τσίπρα. Ξεχάστε τα. Γι' αυτό και στην Συμφωνία των Πρεσπών αναφέρεται η Μακεδονία απλώς ως «βόρειο τμήμα της Ελλάδος».

Αύριο, Τετάρτη 11 Ιουλίου, ο υπουργός εθνικής αμύνης παραδίδει αμαχητί ένα από τα ισχυρότερα διπλωματικά όπλα που είχε ποτέ η Ελλάδα: το βέτο στην [ένταξη στο NATO](#). Άπαξ και σταθεί πρόσκληση ένταξης, θα περιλαμβάνει μη αναστρέψιμη ελληνική αποδοχή. Οι προϋποθέσεις της πρόσκλησης αφορούν μόνο στα Σκόπια: αλλαγή Συντάγματος και δημοψήφισμα.

Ουδεμία προϋπόθεση δεν προβλέπεται από την ελληνική πλευρά, πχ να κυρωθεί στο Κοινοβούλιο η Συμφωνία των Πρεσπών. Γι' αυτό οι κρυφώνες του κ. Καμμένου, ο οποίος κάποτε ορκιζόταν [«ενώπιον Θεού και λαού ότι αποτελεί εγγύηση να μην παραδοθεί το όνομα της Μακεδονίας»](#) ενώ σήμερα λέει ότι [«θα πράξει το χρέος του»](#), μοιάζουν με τις κρυφώνες των παιδιών όταν πίσω από τα δάχτυλά τους λένε «χαχα, δεν με βλέπεις!».

Τα πάντα στη ζωή αποσαφηνίζονται από την ιεράρχηση προτεραιοτήτων. Κάποτε ο [Κώστας Ζουράρις](#) είχε πει ότι το έδαφος το ανακτάς, την γλώσσα ποτέ. Τα Νορβηγικά βέβαια αναστήθηκαν μετά από 3 αιώνες από έναν ποιητή, τον Βέγκερλαντ. Άρα, τη γλώσσα την ανακτάς, έστω και δυσκολότερα από το έδαφος, την θρησκεία ποτέ.

Οι εξισλαμισθέντες ελληνόφωνοι Τουρκοκρήτες μετατράπηκαν με ευκολία σε εθνικά Τούρκους, ενώ οι τουρκόφωνοι Χριστιανοί Ορθόδοξοι της Οθ. Αυτοκρατορίας (όπως οι δικοί μου πρόγονοι) άνετα ενσωματώθηκαν στην ελληνική εθνική συνείδηση. Υπάρχει και τέταρτη βαθμίδα. Την θρησκεία μπορεί να την ανακτήσεις, την συλλογική ταυτότητα ποτέ. Όταν παραδίδεις όνομα λοιπόν, παραδίδεις: έδαφος, γλώσσα, θρησκεία (δηλαδή κοινή μεταφυσική αναζήτηση) και τελικά ταυτότητα.

---

²⁹ Δημοσιεύθηκε στην [Εστία, 10 Ιουλίου](#) 2018 και την επομένη στο Αντίβαρο - <https://www.antibaro.gr/article/19716>

Πολλοί αναλυτές από διαφορετικές οπτικές γωνίες επισημαίνουν ένα **κενό στην πολιτική και τις σύγχρονες ιδεολογίες**. Το κενό είναι αυταπόδεικτο. **Το αναζητούν όμως εκεί που έχει φως: στις ιδεολογίες. Δυστυχώς, βρίσκεται αλλού, εκεί που δεν φωτίζεται αρκετά. Στην συνείδησή μας. Ονομάζεται: προτεραιότητες.**

Αυτό που απουσιάζει οικτρά από την πολιτική είναι οι προτεραιότητες. Να λέει, φερ' ειπείν, ένας πολιτικός «εμένα πρώτα με ενδιαφέρει η φυσική υπόσταση (του λαού που επιδιώκω να εκπροσωπήσω), μετά η ταυτότητά του (η γνώση τι ακριβώς εκφράζει) και μετά η ευμάρειά του, δηλαδή η οικονομία».

Εάν ανάμεσα στους 152 βουλευτές που στηρίζουν την κυβέρνηση, υπήρχαν άνθρωποι με τέτοιες καθαρές προτεραιότητες, δεν θα χρειαζόταν λόγια να πειστούν πως οτιδήποτε σχετίζεται με την ευμάρεια, ατομική ή συλλογική, είναι ευτελές σε σχέση με την ταυτότητα και την απώλειά της. Έτσι, το δέον καθίσταται προφανές. Βουλευτικές αποζημιώσεις, έξι περισσότεροι μήνες χωρίς τις μειώσεις συντάξεων, παράταση μειωμένου ΦΠΑ, τόσο μικρά όλα μπροστά στο ότι «μακεδονικό» πλέον θα ονομάζεται κάτι που δεν είναι ελληνικό. Αν είναι ελληνικό, θα πρέπει να ζητήσει την άδεια τρίτων για να μοιραστεί το όνομα. Δυστυχώς, δεν φαίνεται να υπάρχουν άνθρωποι με συνείδηση των προτεραιοτήτων τους. [Ούτε καν αυτοί](#), τους οποίους είχαμε σίγουρους.

20. Ανοιχτή επιστολή στον Κώστα Ζουράρι³⁰

Αγαπητέ κ. Ζουράρι,

Κάποτε δηλώσατε πως όταν χάνεις νησιά τα χάνεις προσωρινά, ενώ όταν χάνεις τη γλώσσα, τη χάνεις για πάντα. Σας υποστήριξα σθεναρά και πειστικά στον διαδικτυακό μου κύκλο. Το γνωρίζετε, διότι σας μεταφέρθηκε από κοινό γνωστό. Δύο επιχειρήματα είχα: πρώτον, ότι το θέμα συζήτησης ήταν η γλώσσα και όχι η εξωτερική πολιτική ή η άμυνα, και δεύτερον ότι επρόκειτο για σύγκριση. Τέθηκε δηλαδή **ζήτημα προτεραιοτήτων**. Πράγματι, τα νησιά τα ξαναπαίρνεις, την γλώσσα την χάνεις για πάντα.

Βέβαια, ούτε αυτό είναι απόλυτο. Από τον 16ο στον 18ο αιώνα τα Νορβηγικά είχαν σβήσει και είχαν απορροφηθεί από την κοινή Δανών-Νορβηγών. Αναστήθηκαν στα μέσα του 19ου αιώνα από τον ποιητή Βέργκελαντ. Επισημοποιήθηκε στις αρχές του 20ου. Να λοιπόν που είναι δυνατόν να μην χάσεις την γλώσσα για πάντα.

Ακόμη ψηλότερα στην ιεράρχηση προτεραιοτήτων βρίσκεται η θρησκεία. Κατά την Τουρκοκρατία ετίθετο συχνά το τελεσίγραφο να διελέξουν οι υπόδουλοι είτε την (ελληνική) γλώσσα, είτε την θρησκεία. Οι μετέπειτα ονομαζόμενοι «Τουρκοκρήτες», κράτησαν τη **γλώσσα**, αλλά τελικά μετατράπηκαν σε Τούρκους.

Άλλοι, όπως οι πρόγονοί μου, κράτησαν την **θρησκεία**. Ο προπάππος μου πήρε γυναίκα και 4 κόρες (μία εξ αυτών η γιαγιά μου) και χωρίς να είναι υποχρεωμένοι από την ανταλλαγή του 1922, ήρθαν στην Ελλάδα χωρίς να γνωρίζουν ελληνικά. Η θρησκεία συντηρεί τη συλλογική συνείδηση ισχυρότερα κι από τη γλώσσα.

Τι είναι όμως αυτή η συνείδηση της κοινότητας των Ελλήνων. Με κάποιες λέξεις περιγράφεται. Μία από αυτές, αναπόσπαστο τμήμα της, είναι το όνομα «Μακεδονία». Το έχετε εκφράσει υπέροχα: «όταν παραδίδεις όνομα, παραδίδεις έδαφος». Μάλλον παραδίδεις πολύ περισσότερα: κομμάτι της συλλογικής ιδιοπροσωπείας, της ταυτότητάς σου. Για αυτόν ακριβώς τον λόγο έχετε ομολογήσει μία «σαρκική σχέση με την Μακεδονία», διότι σας «προκαλεί αναγούλα το άκουσμα της λέξης με διαφορετικό νόημα». Αναφέρετε το 18Α του Οργάνου του Αριστοτέλη περί του λευκού χρώματος. Αναφέρετε τον Καμύ και την «συνεισφορά στη δυστυχία του κόσμου» από την κακή ονοματοδοσία των πραγμάτων. Ορθότατα όλα.

Δυστυχώς όμως δεν μπορώ να πείσω ούτε έναν ότι η πολιτική σας στάση συμπορεύεται μ' αυτά. Το 98% των εκατοντάδων μηνυμάτων που έλαβα για το πρόσωπό σας ήταν ότι «δεν αξίζει τον κόπο», ότι «η εξουσία είναι γλυκιά», ότι

---

³⁰ Δημοσιεύθηκε στην Εστία στις 9 Ιουλίου 2018. Είχε αποσταλεί στον Κ. Ζουράρι στις 4 Ιουλίου - <https://www.antibaro.gr/article/19667>

«δυστυχώς καταλήξαμε να εξαρτάται η Μακεδονία από τον Ζουράρι». Άκου «Δυστυχώς»! Πώς έγινε αυτό; Πότε; Μόνο το 2% που ελπίζει ακόμα σε σας, [θα σας θύμιζε τις απόψεις](#) σας.

Διαβάζω δημόσιες [εξηγήσεις](#) σας να μην υπερψηφίσετε την πρόταση δυσπιστίας πριν τις Πρέσπες, και να μην αποσύρετε την εμπιστοσύνη σας στην κυβέρνηση. Λέτε πρώτον «θα βρεθούν άλλοι να στηρίξουν» και δεύτερον «υπάρχει χρόνος μέχρι να έρθει στη Βουλή». Το πρώτο είναι άκρως αντι-Ζουράρειο, επιτρέψτε μου. Η λογική έπεται. Ο τρελός - ού γνωστικός - Κολοκοτρώνης, δεν σκέφθηκε ότι θα έρθουν Μνημόνια μετά από 200 χρόνια, για να καθίσει στ' αυγά του. Επαναστάτησε. Οι πράξεις μας, το μεγάλο ΝΑΙ ή το μεγάλο ΟΧΙ, του Ποιητή, με ένα μόνο πράγμα πρέπει να συμπορεύονται: την **συνείδηση**. Αυτή ηγείται. Η δική μας. Όχι άλλων ως φθηνές δικαιολογίες. Ο καθείς με τη συνείδησή του.

Όσο για το δεύτερο, πλανάσθε οικτρά. Συγγνώμη. Προσέξτε: στις 11 Ιουλίου θα λάβει πρόσκληση ένταξης στο ΝΑΤΟ μία χώρα με όνομα «Βόρεια Μακεδονία», με **προϋποθέσεις** που θα τηρηθούν εύκολα **μόνο από εκείνους**. Όχι από εμάς. Θα πρόκειται για **ανεπιστρεπτή ένταξη και de facto διεθνή αναγνώριση του όρου**. Το ΝΑΤΟ θα είναι ο **πρώτος διεθνής οργανισμός στην Ιστορία** που θα αναγνωρίζει πολιτική οντότητα όχι με «πρώην» ή «προσωρινό» όνομα, αλλά με μόνιμο, νόμιμο και εγκεκριμένο από την Ελλάδα.

Το όνομα «Βόρεια Μακεδονία» δεν θα εννοεί ένα αυτόνομο Κιλκίς με τους 8800 νεκρούς στις 21.6.1913 (προορισμός της τουρκόφωνης, Χριστιανής Ορθόδοξης, Ελληνίδας στην εθνική συνείδηση γιαγιάς μου, και γενέτειρα των γονέων μου). Θα εννοεί κάτι άλλο.

Η πένα και το μελάνι της υπογραφής αυτής θα είναι **παραδεδομένα από εσάς προσωπικά**. Μία εβδομάδα διορίας απομένει, προκειμένου να αποτραπεί: να απωλέσει η κυβέρνηση την δεδηλωμένη για αυτόν τον λόγο· ώστε η επόμενη, είτε προκύψει από νέα εντολή του ΠΤΔ, είτε μέσω εκλογών, **να υποχρεωθεί να μην ακολουθήσει**. Ειδάλλως, **στις 11 Ιουλίου δημιουργούνται αμετάκλητα νομικά τετελεσμένα για την Ελλάδα**.

Ηρωικές τιμές περιμένουν την υστεροφημία του Κρητομακεδόνα Κώστα Ζουράρι, δασκάλου των Θουκιδίδειων αρχών πολιτικής εάν το αποτρέψει. Όπως το 2007 με το [βιβλίο Ιστορίας](#) από την εφημερίδα «Μακεδονία». Μετά τις Πρέσπες, τέτοιο όνομα εφημερίδας θα πρέπει να εγκριθεί από κοινή επιτροπή «Ελλήνων και Μακεδόνων»! Θα το αφήσετε έτσι;

Με τιμή,

Ανδρέας Σταλίδης.

21. Απορίες για το Προσύμφωνο των Πρεσπών³¹.

Εξαιρετικό ήταν το ιστορικό υπόβαθρο της παρούσας φάσης του Μακεδονικού ζητήματος, όπως εκτέθηκε στο πρώτο μισό της μίας εκ των τεσσάρων [συνεδριών](#) που [διοργάνωσε](#) το Υπουργείο Εξωτερικών την περασμένη Πέμπτη 19 Ιουλίου. Από κει και πέρα, οι τοποθετήσεις ήταν όλες στο ίδιο μήκος κύματος, κάτι όχι αναμενόμενο δεδομένου ότι οργανώθηκε ως «επιστημονικό», άρα δεκτικό θεωρητικά στην αντίθετη άποψη. Η ημερίδα ξεκίνησε με την ανάγνωση χαιρετισμού του καθηγητή νομικής κ. Χρήστου Ροζάκη, ο οποίος φερόταν από δημοσιεύματα να συμμετέχει και στην συγγραφή του Προσυμφώνου των Πρεσπών. Στην πρώτη φράση επανέλαβε το επιχείρημα καραμέλα των «140 κρατών», στη δεύτερη το επιχείρημα ότι το πΓΔΜ περιέχει τον όρο «Μακεδονία» αγνοώντας ότι είναι πρώην και προσωρινό όνομα, και χρησιμοποίησε δύο φορές τον όρο «Βόρεια Μακεδονία» αναφερόμενο στην πΓΔΜ, παρότι είναι ακόμα ανυπόστατος μέχρι την κύρωση της Συμφωνίας.

Οι διμερείς αναγνωρίσεις, και 200 να γίνουν, ουδμία ισχύ δεν έχουν μπροστά στις αναγνωρίσεις διεθνών οργανισμών, στους οποίους υπάρχει ομοφωνία: πΓΔΜ για όλους ανεξαιρέτως. Έψαξα όμως να ελέγξω την πληροφορία. Ανακάλυψα ότι παρά τα όσα επαναλαμβάνει ο πρωθυπουργός, ο υπουργός εξωτερικών και όλοι οι συμφωνούντες και οι διαφωνούντες, οι χώρες δεν είναι 140, αλλά 106! Υπάρχει και μία ακόμη, το Κόσοβο, που είναι το 107ο. Όμως ο Κόσοβο δεν είναι καν μέλος του ΟΗΕ παρόλο που 111 χώρες το αναγνωρίζουν. Τα Σκόπια διαφημίζουν τις 106 χώρες κι εμείς υπερθεματίζουμε σαν ανόητοι με 140.

Δυστυχώς στην δημόσια σφαίρα, ουδείς δεν έχει αποπειραθεί καν να απαντήσει για ποιον λόγο δεν υπάρχει αντιστοιχία μεταξύ του ονόματος Βόρεια Μακεδονία και της ιθαγένειας, της γλώσσας, των κωδικών MK και MKD, τα οποία παραπέμπουν σε πλήρη και σκέτη Μακεδονία. Ουδείς απάντησε για ποιον λόγο δεν υπάρχει ούτε μία αναφορά σε Μακεδονία εντός Ελλάδος, παρά χρησιμοποιείται ο όρος «Βόρειο Μέρος», ούτε πώς θα ονομάζονται οι Μακεδόνες Έλληνες. Ουδείς απάντησε για ποιον λόγο τίθενται υπό την αίρεση κοινών επιτροπών εμπορικά σήματα, σχολικά εγχειρίδια, δραστηριότητες δημοσίων και ιδιωτικών φορέων. Θα απαγορεύονται και οι αναφορές στον Μακεδονικό Αγώνα; Και τα συλλαλητήρια; Ουδείς απάντησε γιατί το περιβόητο άρθρο 7 που δόθηκε αποσαφηνίζει τον όρο Μακεδονία, ακυρώνει στην 5η παράγραφο την αποσαφήνιση, αφού επιτρέπει στα Σκόπια να χρησιμοποιούν τον όρο όπως επιθυμούν. Ουδείς απάντησε ποιος ο λόγος να μην συμπεριλαμβάνονται τα «αρχαιολογικά τεχνουργήματα» από την απαγόρευση χρήσης του Ήλιου της Βεργίνας, το οποίο δεν κατονομάζεται.

³¹ Δημοσιεύθηκε στην [Εστία, 25 Ιουλίου 2018](#) και στην επομένη στο Αντίβαρο - <http://www.antibaro.gr/article/19783>

Ουδείς απάντησε για ποιον λόγο σε μία συμφωνία για το όνομα του κράτους μπήκαν πολύ συγκεκριμένες υποσχέσεις της Ελλάδας για συνεργασία στους κάτωθι τομείς: γεωργία, πολιτική προστασία, άμυνα, οικονομία, ενέργεια, περιβάλλον, βιομηχανία, υποδομές, επενδύσεις, τουρισμό, εμπόριο, διασυνοριακή συνεργασία και μεταφορές, Δίκαιο της Θάλασσας (ενώ ΑΟΖ ακόμα δεν έχουμε θεσπίσει), μέτρα κατά της γραφειοκρατίας και άλλων θεσμικών εμποδίων, κατασκευή αγωγών αερίου και πετρελαίου, φωτοβολταϊκά, αιολική ενέργεια, υδρο-ηλεκτρικά, μεταφορά τεχνογνωσίας, υποδομές, μεταφορές, οδικές, σιδηροδρομικές, θαλάσσιες(!) οδούς και αερολιμένες, εναλλακτικό, πολιτιστικό, θρησκευτικό, εκπαιδευτικό, ιατρικό και αθλητικό τουρισμό, προώθηση επαγγελματικών ταξιδίων, επιστήμη, εκπαίδευση, πολιτισμό, τεχνολογία, βιομηχανία, άμυνα, πολιτική προστασία, αμυντική συνεργασία, δικαστικές σχέσεις, υδρο-οικονομία κλπ. Υπάρχουν ανταλλάγματα; Μήπως ευσταθεί η υποψία ότι τελικά δεν πρόκειται για συμφωνία για το όνομα μόνο;

=====

Μέχρι αυτό το σημείο δημοσιεύθηκε στην Εστία. Από δω και κάτω ακολουθεί εκτενέστερη ανάλυση μέσω αποριών σχετικά με την **Συμφωνία των Πρεσπών**, ή με το «**Προσύμφωνο των Πρεσπών**», όπως θα έπρεπε να ονομάζεται, τουλάχιστον μέχρι την κύρωσή της και από τις δύο χώρες».

=====

22. Η Συμφωνία των Πρεσπών φύλλο και φτερό³².

Παραθέτω ορισμένες απορίες:

1. Γιατί στο προοίμιο και σε όλα τα άρθρα απουσιάζει εντελώς η αναφορά του ισχύοντος ονόματος «πΓΔΜ», εμφανίζεται μόνο ως «Δεύτερο Μέρος» και γίνεται απλώς αναφορά σε προηγούμενες αποφάσεις του ΟΗΕ; Γιατί δεν ισχύει το ίδιο για την Ελλάδα, η οποία αναφέρεται ρητά;
2. Γιατί στο άρθρο 1(3α,β,γ) προβλέπεται ότι το κράτος θα ονομάζεται «Βόρεια Μακεδονία», ενώ οι πολίτες και οι γλώσσα θα χρησιμοποιούν διαφορετικό όνομα, δηλαδή σκέτο «Μακεδόνες», και σκέτο «μακεδονική»; Γιατί δεν ακολουθεί η nationality / ιθαγένεια, αλλά και η γλώσσα, το όνομα του κράτους; Αυτό δεν είναι πρωτοφανές;
3. Γιατί στο άρθρο 1(3) ορίζεται ότι η nationality / ιθαγένεια, θα δέχεται δύο διαφορετικές απαντήσεις, η μία από τις οποίες είναι «Μακεδόνες» και η δεύτερη «κάτοικοι της Βορείου Μακεδονίας»; Δεν αρκούσε μία απάντηση; Δεν είναι ταυτόσημα τα σχήματα: πχ «Ιθαγένεια – Ελληνική» και «Κάτοικος της Ελληνικής Δημοκρατίας»;
4. Εφόσον είναι ταυτόσημα, άρα θα ήταν περιττό να μπει «Ιθαγένεια: Έλληνας / κάτοικος της Ελληνικής Δημοκρατίας», ποιος ο λόγος να μπουν και τα δύο, εκτός από το να έχει η μία απάντηση την έννοια του nationality ως εθνικότητα/ταυτότητα και η άλλη την έννοια της ιθαγένειας/υπηκοότητας; Αν δεχόταν ίδιες απαντήσεις («Βόρειος Μακεδών / πολίτης της Βόρειας Μακεδονίας», ίσως μπορούσε να θεωρηθεί πλεονασμός. Εφόσον είναι διαφορετικά μεταξύ τους, τι άλλο συμβαίνει εκτός από το ότι απαντούν σε διαφορετική έννοια του πεδίου;
5. Δεν είναι εμφανές ότι από την μακρά αυτή απάντηση, θα χρησιμοποιείται μόνο η πρώτη; Δηλαδή δεν είναι σαφές ότι το «Μακεδόνας» θα μείνει σκέτο;
6. Γιατί δεν ενοχλεί ότι το σκέτο «Μακεδόνας», δηλαδή το όλον του όρου, με ελληνική μάλιστα υπογραφή, σημαίνει αναγνώριση ταυτότητας «Μακεδόνων» σε μη Έλληνες;
7. Γιατί δεν γίνεται καμία αναφορά στο πώς θα ονομάζονται οι Μακεδόνες (χωρίς εισαγωγικά); Δηλαδή εμείς. Εάν δεχθούμε το δικαίωμα στον αυτοπροσδιορισμό, γιατί αυτό δεν ισχύει για Έλληνες, οι οποίοι χρησιμοποιούμε τον όρο Μακεδόνας επί 3000 χρόνια ως συνοδευτικό της εθνικής μας ταυτότητας, αλλά ισχύει για Σλάβους, οι οποίοι τον χρησιμοποιούν

---

³² Στον ίδιο σύνδεσμο με το προηγούμενο άρθρο -<http://www.antibaro.gr/article/19783>

για περίπου 100 χρόνια. Ως τεκμήριο αναφέρω το βιβλίο του NGL Hammond, όπου αναφέρεται ότι στην απογραφή της Γιουγκοσλαβίας το 1921 δεν υπήρχε ούτε ένας αυτοπροσδιοριζόμενος ως εθνικά «Μακεδόνας», και ούτε ένας που να μιλούσε «μακεδονική γλώσσα».

8. Γιατί δεν υπάρχει καμία πρόνοια για το πώς θα ονομάζονται οι Αλβανοί της πΓΔΜ; Γιατί μας έλεγαν ότι τους ενοχλεί το «Σλάβο» στο όνομα, αλλά κανείς δεν μας λέει ότι τους ενοχλεί το (σκέτο) «Μακεδόνες»; Μήπως είναι κι αυτοί «Μακεδόνες»;
9. Η χρήση του όλου «Μακεδόνες» δεν απασχολεί την ελληνική πλευρά, ότι μπορεί να αποτελέσει αφορμή έγερσης ζητήματος δικαιωμάτων μίας υποτιθέμενης «μακεδονικής μειονότητας στην Μακεδονία» (στην Ελλάδα δηλαδή), δεδομένου ότι ήδη από τον Απρίλιο του 1990, δηλαδή ενάμιση χρόνο ΠΡΙΝ ανεξαρτητοποιηθεί η πΓΔΜ και αποτελέσει κράτος, ιδρύθηκε στην Φλώρινα το λεγόμενο «Στέκι Μακεδονικού Πολιτισμού» από ανθρώπους που μέχρι σήμερα αναμοχλεύουν τέτοια ζητήματα; Δεν είναι ύποπτο ότι ο ένας από τους ιδρυτές είναι σήμερα βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ στην Φλώρινα; Δεν απασχολεί η πιθανότητα χρήσης τους ως μοχλός πίεσης στην χώρα εις το διηνεκές, ειδικότερα εφόσον υφίστανται τέτοια δείγματα πίεσης εναντίον της Ελλάδας, όπως πχ με το πολιτικό κόμμα «Ουράνιο Τόξο»;
10. Πώς γίνεται η λέξη «Μακεδονία» να μην σημαίνει τίποτα στην «μακεδονική» γλώσσα και να την αναγνωρίζουμε ως τέτοια, ενώ πρόκειται ελληνική λέξη, όπως και όλες οι λέξεις και τα ονόματα της κλασικής Μακεδονίας;
11. Γιατί στο 1(3γ) μπήκε η ψευδο-αιτιολόγηση ότι η «μακεδονική» έχει αναγνωριστεί το 1977; Εάν είχε όντως αναγνωριστεί (που ΔΕΝ είχε), για ποιον λόγο να επαναλαμβάνεται η αναγνώριση. Εάν δεν είχε, τότε τι δουλειά έχει η αιτιολόγηση της αναγνώρισης, έστω και αν δεν ευσταθεί; Διμερής διακρατική συμφωνία είναι ή κείμενο καθοδήγησης, ώστε να πειστούν οι αναγνώστες για την ορθότητά του;
12. Γιατί στο 1(3ε) οι κωδικοί τυποποίησης είναι ΜΚ και ΜΚΔ, δηλαδή (πάλι) σκέτο Μακεδονία; Γιατί δηλαδή δεν ακολουθούν ούτε οι κωδικοί το όνομα του κράτους;
13. Γιατί υπάρχει εξαίρεση στις πινακίδες αυτοκινήτων, οι οποίες θα είναι ΝΜ και ΝΜΚ, δηλαδή «North Macedonia» και δεν ακολουθούν τις λοιπές ταμπέλες; Νομίζουν ότι μας ενοχλούν περισσότερο οι πινακίδες των «Μακεδόνων» τουριστών στις ακτές της Μακεδονίας από τις ταμπέλες ως ΜΚ και ΜΚΔ, δηλαδή ως σκέτο «Μακεδονία» σε όλων των ειδών τις διεθνείς συναντήσεις, αθλητικού, πολιτιστικού, πολιτικού, επιχειρηματικού, εμπορικού, επιστημονικού, εκπαιδευτικού περιεχομένου;

14. Γιατί απουσιάζει παντελώς η λέξη Μακεδονία στο κείμενο όταν αναφέρεται στην Ελλάδα, αλλά περιγράφεται ως «Βόρειο τμήμα του πρώτου Μέρους»;
15. Γιατί στο 1(3θ) μπαίνουν και οι ελληνικές εμπορικές ονομασίες και επωνυμίες υπό την αίρεση διεθνούς επιτροπής; Δηλαδή, γιατί θα πρέπει να πληρώσουν το βάρος της κατοχύρωσης των προϊόντων τους οι περίπου 4000 ελληνικές επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν τοπικά ονόματα της Μακεδονίας είτε ως ονομασία προέλευσης, είτε ως γεωγραφική ένδειξη και θα πρέπει να τα κατοχυρώσουν.
16. Γιατί δεν υπάρχει καμία μνεία στο πώς θα διαχωρισθεί η ονομασία προέλευσης προϊόντος όταν είναι στην επωνυμία και όταν δεν είναι; Δηλαδή, εφόσον σήμερα το «μακεδονικό ούζο» και το «μακεδονικό τσίπουρο» είναι ήδη κατοχυρωμένο, γιατί δεν υπάρχει συγκεκριμένη πρόνοια για το πώς θα αντιμετωπιστεί ένα προϊόν «B. Μακεδονικό ούζο»; Δεν αφήνεται προς εκμετάλλευση αυτό το κενό;
17. Δεν είναι ακόμη μεγαλύτερος ο κίνδυνος για προϊόντα που δεν έχουν κατοχυρωθεί διεθνώς ακόμη (μακεδονικός οίνος, χαλβάς, ταχίνι, κριτσίνι κλπ);
18. Δεν είναι όχι απλά κίνδυνος, αλλά απαγορευτικό να ενσωματωθεί ονομασία προέλευσης ή γεωγραφική ένδειξη σε καινούργια ελληνικά προϊόντα που δεν υφίστανται σήμερα;
19. Γιατί στο 1(4γ) θέτει το δημοψήφισμα στα Σκόπια υπό την αίρεση «εφόσον το αποφασίσει», ενώ στο άρθρο 2(4β) η ένταξη στο NATO προϋποθέτει διενέργεια δημοψηφίσματος; Είναι ή δεν είναι υποχρεωτικό το δημοψήφισμα; Δεν το διέκρινε αυτό κανένας από τους συγγραφείς του;
20. Πώς γίνεται και το άρθρο 4(3) λέει ότι «τίποτα στο Σύνταγμα όπως ισχύει σήμερα ή θα τροποποιηθεί στο μέλλον δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως βάση για παρέμβαση στις υποθέσεις του άλλου μέρους»;
21. Δηλαδή: εάν δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παρέμβαση «όπως ισχύει σήμερα», γιατί ζητείται να τροποποιηθεί;
22. Εάν «μπορεί να θεωρηθεί ως» παρέμβαση, τότε πώς γνωρίζουμε ότι με όποιονδήποτε τρόπο κι αν τροποποιηθεί, τότε δεν θα μπορεί να θεωρηθεί παρέμβαση στις υποθέσεις του άλλου μέρους; Πώς γνωρίζουμε σήμερα τι θα γίνει στο μέλλον;
23. Γιατί στο 6(1) εισάγονται «αμέσως απαγορευτικά μέτρα» δημοσίων υπηρεσιών και φορέων για την «πρόληψη» δραστηριοτήτων που «πιθανόν να υποδαυλίζουν την εχθρότητα κλπ» ομοίως στην Ελλάδα και στην πΓΔΜ;

24. Δηλαδή, έχει και η Ελλάδα χάρτες Μεγάλης Ελλάδας που να συμπεριλαμβάνει εδάφη της πΓΔΜ όπως είχαν αυτοί σε «όλες τις δημόσιες υπηρεσίες τους» και τα [σχολεία](#) τους, όπως έχει πει ο κ. Μέρτζος, ο οποίος μάλιστα είναι «υπέρ εντίμου συμβιβασμού»;
25. Θα απαγορεύονται εκδηλώσεις μνήμης για τον Μακεδονικό Αγώνα, για παράδειγμα η απελευθέρωση των πόλεων της Μακεδονίας όπως εορτάζεται σήμερα (Θεσσαλονίκη, Κιλκίς, Σέρρες, Δράμα κλπ) από τους σχετικούς Δήμους, άρα από δημοσίους φορείς;
26. Τελικά, η επιτυχία της αφαίρεσης αλυτρωτισμού και επιθετικών δραστηριοτήτων, αφορά εξίσου και στις δύο χώρες;
27. Γιατί στο 6(2) μπήκαν και ιδιωτικοί φορείς στην ίδια διάταξη; Θα απαγορεύονται δηλαδή και τα Συλλαλητήρια, οι πολιτιστικές εκδηλώσεις με μακεδονικούς χορούς, αναφορές στους Μακεδονομάχους κλπ; Θα πρέπει να αλλάξουμε ορολογία για τα μακεδονικά τραγούδια, πχ νοτιο-μακεδονικά;
28. Γιατί το 7(2,4) εστιάζει στο ότι διαχωρίζουν τη θέση τους από τον «Ελληνικό πολιτισμό», ενώ αυτοί ουδέποτε θεώρησαν κάτι τέτοιο, θεωρώντας τα όλα αυτά απλώς «Μακεδονικό πολιτισμό» και όχι «ελληνικό»;
29. Πώς γίνεται να θεωρούμε ότι κερδίσαμε την παραδοχή τους ότι δεν συμπεριλαμβάνουν στην κληρονομιά τους τον «ελληνικό πολιτισμό», ενώ αυτό ποτέ δεν το έκαναν! Απλώς θεωρούσαν την αρχαία Μακεδονία ως κάτι διακριτικό και ξεχωριστό από την αρχαία Ελλάδα; Μήπως δεν έγινε καν κατανοητό τι έλεγαν τόσον καιρό;
30. Γιατί στα άρθρα 7(2,4) ο διαχωρισμός της έννοιας της «Μακεδονίας» γίνεται μόνο σε σχέση με την Μακεδονία της αρχαιότητας και δεν επεκτείνεται στα χρόνια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας; Γιατί, δηλαδή, τους παραδίδουμε τους Αγίους Κύριλλο και Μεθόδιο, για παράδειγμα ή την Μακεδονική Δυναστεία του Βυζαντίου;
31. Γιατί το άρθρο 7(5) ακυρώνει και τις 4 προηγούμενες παραγράφους, μην επιτρέποντας στην Ελλάδα να «υποτιμήσει, αλλοιώσει ή επηρεάσει» τη χρήση του όρου Μακεδονία, Μακεδόνας και μακεδονικό εντός της πΓΔΜ, άρα ουσιαστικά αφήνοντάς τους ανενόχλητους; Αυτό δεν συνιστά ωμή υπονόμηση του ενός από τα δύο υποτιθέμενα ανταλλάγματα της Συμφωνίας [ένα το *erga omnes* και δεύτερο, ο διαφορετικός ορισμός περί Μακεδονίας και Μακεδόνων];
32. Εφόσον δηλαδή βάσει του 7(5) δεν μπορεί η Ελλάδα να φέρει ουδεμία αντίρρηση για τον τρόπο που χρησιμοποιούν τον όρο Μακεδονία και Μακεδόνες εντός της πΓΔΜ, τότε ποιο το όφελος από τον διαχωρισμό των εννοιών;

33. Γιατί στο 8(2) αφήνεται αόριστα να «επανεξεταστεί» το καθεστώς μνημείων που αναφέρονται στην αρχαία ελληνική Ιστορία, και μάλιστα έξι μήνες μετά την κύρωση της Συμφωνίας;
34. Η «επανεξέταση» δεν αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο να παραμείνουν όλα ως έχουν χωρίς την παραμικρή αλλαγή, έξι μήνες μετά την κύρωση από τις δύο χώρες;
35. Η παντελής απουσία πρόνοιας εάν αυτό δεν συμβεί, δεν ακυρώνει την ουσία του άρθρου;
36. Αντίστοιχα με προηγούμενη ερώτηση, δεν είναι ασαφής η διατύπωση ότι πρέπει απλώς η πΓΔΜ να «αντιμετωπίσει» το «ζήτημα» ότι «συνιστούν αναπόσπαστο συστατικό της ιστορικής ή πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας», εφόσον οι ίδιοι θεωρούν την αρχαία Μακεδονία απολύτως διακριτή από την κληρονομιά της Ελλάδας;
37. Γιατί στο 8(3) δεν γίνεται συγκεκριμένη αναφορά στον «Ήλιο της Βεργίνας, αλλά μόνο στο «σύμβολο της προηγούμενη σημαίας»;
38. Γιατί στο 8(3) εξαιρούνται τα «αρχαιολογικά τεχνουργήματα» από την απαγόρευση χρήσης αρχαιολογικών συμβόλων; Μήπως επειδή και η νυν σημαία τους, όπως και διάφορα οικόσημα είναι εμπνευσμένα από το ίδιο σύμβολο; Για παράδειγμα, τα εμβλήματα τεσσάρων μεγάλων Δήμων της χώρας όλα περιλαμβάνουν τον Ήλιο της Βεργίνας χωρίς να έχει αφαιρεθεί όταν αφαιρέθηκε από την σημαία του κράτους. Σε έναν μάλιστα από αυτούς τους Δήμους το σύμβολο είναι αυτούσιο. Δεν προβληματίσε αυτό ως δείγμα του τι θα ακολουθήσει την χαλαρή αυτή διατύπωση;
39. Η εμφανής εμμονή τους να: μην γίνει αναφορά στον εαυτό τους ως πΓΔΜ, να μην γίνει αναφορά σε Μακεδονία στην ελληνική επικράτεια (αλλά ως «βόρειο τμήμα»), να μην γίνει αναφορά στην λέξη Βεργίνα, δηλαδή το ποιος επέβαλλε το ύφος του στο κείμενο, ως εντελώς ανυποχώρητος, δεν προϋποθέτει περαιτέρω για το πώς θα εμμένουν στη χρήση των όρων σκέτο Μακεδονία, Μακεδόνας και μακεδονικό, εκμεταλλευόμενοι όλες αυτές τις τρύπες της Συμφωνίας;
40. Γιατί στο 8(4) επιβάλλεται στην Ελλάδα η χρήση σλάβικων τοπωνυμίων περιοχών των Σκοπίων (πχ Μπίτολα αντί Μοναστηρίου) με την υιοθέτηση των όρων ενδωνύμων και εξωνύμων;
41. Γιατί στο 8(5) μπαίνουν και τα ελληνικά σχολικά εγχειρίδια, ιστορικοί άτλαντες(!) υπό την αίρεση της κοινής επιτροπής αλυτρωτικών αναφορών; Θεωρείται αλυτρωτισμός η αναφορά στον Μακεδονικό Αγώνα, στους Μακεδονομάχους, στον Παύλο Μελά; Τι ακριβώς ενοχλεί από τα ελληνικά σχολικά εγχειρίδια και πώς θα τροποποιηθούν «ιστορικοί» άτλαντες;

42. Δεν αποτελεί παράδοση εθνικής κυριαρχίας, ακόμα και παραβίαση του Συντάγματος που μιλάει ρητά για την αποστολή της εθνικής παιδείας, να τίθεται το περιεχόμενο των ελληνικών σχολικών βιβλίων υπό την αίρεση επιτροπής όπου θα συμμετέχουν ξένοι; και μάλιστα αποκαλούμενοι «Μακεδόνες»;
43. Γιατί στο άρθρο 9 η Ελλάδα υπόσχεται συνεργασία στην γεωργία, πολιτική προστασία, άμυνα, οικονομία, ενέργεια, περιβάλλον, βιομηχανία, υποδομές, επενδύσεις, τουρισμό, εμπόριο, διασυνοριακή συνεργασία και μεταφορές; Ποια τα ανταλλάγματα για όλα αυτά δεδομένου ότι σε όλους τους τομείς ανεξαιρέτως, η Ελλάδα είναι πιο προηγμένη;
44. Γιατί στο άρθρο 11 η Ελλάδα υπόσχεται ρητή υποστήριξη σε όλους ανεξαιρέτως τους διεθνείς οργανισμούς (εκτός της ΕΕ και το ΝΑΤΟ που αναφέρονται νωρίτερα);
45. Γιατί στο άρθρο 13 αναφέρεται ότι η πΓΔΜ είναι «περίκλειστο κράτος», την ώρα που εκτός από την Ελλάδα, και η Βουλγαρία είναι συμβαλλόμενο μέρος του Δικαίου της Θάλασσας (ΔτΘ), άρα έχει τις ίδιες υποχρεώσεις (και μάλιστα την αναγνώρισε πριν από την Ελλάδα) ενώ η συμφωνία δεν συνιστά «πρώτη αναγνώριση» από την Ελλάδα, οπότε θα είχε ίσως κάποιο νόημα ως ισχύουσες υποχρεώσεις της χώρας;
46. Πώς θα εφαρμοστεί η χρήση του όρου αυτού, ο οποίος αναφέρεται στο Δίκαιο της Θάλασσας δίνοντας δικαίωμα πρόσβασης στην ΑΟΖ, όταν η Ελλάδα ακόμη δεν έχει θεσπίσει ΑΟΖ;
47. Γιατί δεν γίνεται καμία αναφορά στις περαιτέρω διμερείς συμφωνίες που απαιτούνται βάσει του ΔτΘ μεταξύ του παράκτιου και του περικλειστού κράτους;
48. Γιατί στο άρθρο 14(1,2) επεκτείνεται η συνεργασία του άρθρου 9 και σε μέτρα κατά της γραφειοκρατίας, θεσμικών, διοικητικών και φορολογικών εμποδίων; Γιατί στο 14(4,5) γίνονται τόσο συγκεκριμένες αναφορές στην κατασκευή, συντήρηση και χρήση αγωγών φυσικού αερίου και πετρελαίου, κατασκευή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (φωτοβολταϊκά, αιολική και υδρο-ηλεκτρική ενέργεια) και μεταφορά τεχνογνωσίας, στους τομείς υποδομών, μεταφορών, οδικών, σιδηροδρομικών, θαλάσσιων(!), αεροπορικών και επικοινωνιακών συνδέσεων, στη διευκόλυνση διαμετακόμισης αγαθών, φορτίων και προϊόντων μέσω «λιμένων και αερολιμένων στο έδαφος καθενός εκ των Μερών»(!);
49. Γιατί τόσο συγκεκριμένες αναφορές στο 14(7,8) για το περιβάλλον, τον εναλλακτικό, πολιτιστικό, θρησκευτικό, εκπαιδευτικό, ιατρικό και αθλητικό τουρισμό και την προώθηση επαγγελματικών ταξιδιών;

- 50.Γιατί στα άρθρα 15 έως 18 συνεχίζονται οι τόσο συγκεκριμένες αναφορές με λεπτομέρειες στην εκπαίδευση, επιστήμη, πολιτισμό, έρευνα, τεχνολογία, μεταφορών, βιομηχανία, πληροφοριών, άμυνα και πολιτική προστασία (άρθρο 16), αμυντική συνεργασία (άρθρο 17), δικαστικές σχέσεις (άρθρο 18), υδρο-οικονομία (άρθρο 18);
- 51.Υπάρχουν ανταλλάγματα για τα παραπάνω; Μήπως ευσταθεί η υποψία ότι τελικά δεν πρόκειται για συμφωνία για το όνομα μόνο; Για ποιον λόγο παρουσιάζεται ως μία συμφωνία μόνο για το όνομα, ενώ πρόκειται κατά βάση για συνολική συμφωνία επί παντός του επιστητού και όταν σε όλους τους τομείς της συνεργασίας η Ελλάδα προσφέρει και η πΓΔΜ απολαμβάνει;
- 52.Ποιοι θα συμμετάσχουν στις επιτροπές των άρθρων 1, 6, 7, 8 και 14(9) και πώς θα ορίζονται;
- 53.Πώς γίνεται να θεωρούμε ότι απελευθερώνουμε διπλωματικό κεφάλαιο από την «λύση» του ζητήματος της ονομασίας, όταν:
- 54.καθιερώνονται πέντε κοινές επιτροπές διαλόγου, οι οποίες θα συνεδριάζουν δύο φορές τον χρόνο, για να συζητούν και να λύνουν τα ζητήματα αυτά
- 55.αυτό που πρότειναν οι νομικοί, στην Ημερίδα του Υπουργείου των Εξωτερικών στις 19 Ιουλίου 2018, ήταν να υπάρχει πολύ προσεκτική διπλωματία προς όλους όσους δεν χρησιμοποιούν τον νέο όρο «Βόρεια Μακεδονία», κάτι που θα επιβαρύνει την απασχόληση της ελληνικής διπλωματίας
- 56.οι πρόνοιες του άρθρου 19 για την επίλυση διαφορών μεταξύ μας είναι ενδεικτικές της προσδοκίας διαφορών τα επόμενα έτη, όχι μόνο στο ζήτημα των εμπορικών σχέσεων, που θα περιπλέξει πολύ τα πράγματα, αλλά και γενικότερα.
- 57.Γιατί δεν έγινε καμία μνεία στο γεγονός ότι στο Σύνταγμα της πΓΔΜ αναφέρονται ρητά ότι στην χώρα ζουν «Μακεδόνες», Αλβανοί, Τούρκοι, Βόσνιοι, Σέρβοι, Ρομά και Βλάχοι, ενώ δεν αναφέρονται πουθενά ούτε Έλληνες, ούτε Βούλγαροι; Ο αλυτρωτισμός δεν είναι μόνο ζήτημα του τι αναφέρει κανείς, αλλά και του τι αποσιωπά, όπως λέει συχνά ο Νίκος Λυγερός. Ποιος μπορεί να ισχυριστεί ότι δεν έχει δίκιο; Η αποσιώπηση τους δεν γεννά καχυποψία ως προς τις διαθέσεις; Γιατί δεν ζητήθηκε να γίνει σχετική αναφορά στο Σύνταμά τους;
- 58.Ειδικότερα, γνωρίζουμε ότι ορισμένοι γηραιότεροι κάτοικοι της χώρας έχουν Βουλγαρική εθνική συνείδηση (τρανό παράδειγμα ο πρώην πρωθυπουργός των Σκοπίων Γκεοργκιέφσκι, ο οποίος όχι μόνο πήρε Βουλγαρική υπηκοότητα αφού έληξε η θητεία του, αλλά ανέλαβε την θέση του πρέσβη της Βουλγαρίας στα Σκόπια, και αργότερα έκανε εκπομπές στην Βουλγαρική τηλεόραση καταρρίπτοντας τον μύθο του «μακεδονισμού».

59. Ταυτόχρονα, γνωρίζουμε ότι υπήρξε και πολύ μεγάλο πλήθος Ελλήνων που πήγαν στα Σκόπια, ανεξάρτητα αν οι απόγονοί τους απέκτησαν στο μεταξύ σλαβομακεδονική εθνική συνείδηση. Ο παππούς του προηγούμενου πρωθυπουργού Νικόλα Γκρουέφσκι, με το ονοματεπώνυμο [Νικόλαος Γρούιος](#) πολέμησε με τον ελληνικό στρατό στην Αλβανία το 1940 και υπάρχει το όνομά το σε σχετικό μνημείο στο χωριό του στην Φλώρινα. Ομοίως και ο νυν υπουργός εξωτερικών Νικόλα Δημητρώφ, ο πατέρας του οποίου λεγότανε [Δημήτρης Παπαδημητρίου](#) από τους Τσάκους Αλμπανίας.
60. Πώς ισχύει το *erga omnes*, όταν δεν υπάρχει ουδεμία δέσμευση τρίτων κρατών να χρησιμοποιούν τη νέα ονομασία, πρώτον διότι το Προσύμφωνο των Πρεσπών θα αποτελεί διμερή συμφωνία (όταν κυρωθεί) και δεν δεσμεύει κανέναν άλλον, δεύτερον, διότι πέραν ενός απλού δημοσίου αιτήματος των Σκοπίων δεν προβλέπεται καμία άλλη ενέργεια, ούτε πίεση, ούτε «ποινή» προς άλλους, και τρίτον, δεν προβλέπεται ούτε καν να υιοθετηθεί το Προσύμφωνο είτε από το Συμβούλιο Ασφαλείας, είτε από την ολομέλεια του ΟΗΕ, στην οποία περίπτωση θα υπήρχε τουλάχιστον μία ισχυρή διεθνής πίεση να ισχύει το *erga omnes*;
61. Για παράδειγμα, την δυνατότητα να επιμείνει κάποιο κράτος στην χρήση του ονόματος «Δημοκρατία της Μακεδονίας», είναι πιθανό ότι θα την χρησιμοποιήσει η Τουρκία, βάσει της αντίδρασής της μετά την υπογραφή των Πρεσπών. Έτσι, θα συνεχίζει να βάζει αστερίσκους στις αποφάσεις του ΝΑΤΟ
62. Γιατί ο πρωθυπουργός στο διάγγελμά του στις 12 Ιουνίου περί της επικείμενης, τότε, συμφωνίας, ο υπουργός εξωτερικών τουλάχιστον 7 φορές δημοσίως, όλοι οι «έγκριτοι νομικοί», ακόμα και όσοι συμμετείχαν στην συγγραφή της Συμφωνίας, οι «έγκριτοι διπλωμάτες», όλοι οι συνεισφέροντες στον δημόσιο διάλογο επαναλάμβαναν ρηχά και ξερά ότι την πΓΔΜ την έχουν αναγνωρίσει «140 χώρες», ενώ οι [ίδιοι οι Σκοπιανοί διαφημίζουν](#) ότι αυτό το έκαναν 106 κράτη (συν το Κόσοβο που δεν είναι όμως αναγνωρισμένο μέλος του ΟΗΕ); Γιατί το ψέμα, αφού αυτό που θέλουν να πουν είναι περίπου το ίδιο;
63. Γιατί υπερθεματίζουμε τα επιχειρήματα των απέναντι; Γιατί τα υιοθετούμε μάλιστα, πριν τα υπερθεματίσουμε, διότι ως γνωστόν, είτε 106, είτε 140, είτε 200, οι διμερείς αναγνωρίσεις δεν φέρουν κανένα ειδικό νομικό βάρος, σε αντίθεση με τις διεθνείς αναγνωρίσεις. Διεθνείς αναγνωρίσεις, δηλαδή αναγνωρίσεις διεθνών οργανισμών με το «Συνταγματικό τους όνομα» δεν έχουν γίνει ακόμα. Καμία τέτοια αναγνώριση δεν έχει γίνει. Ίσως η πρώτη είναι του ΝΑΤΟ, εάν κυρωθεί η Συμφωνία.
64. Για ποιον άλλο λόγο υπερθεματίζουν και υιοθετούν τα επιχειρήματα των Σκοπιανών, εκτός από 1) ότι μας θεωρούν ηλίθιους να πιστέψουμε όποιο ψέμα

μας πουν, και 2) να διαχύσουν στην κοινωνία την ηττοπάθεια από την οποία πάσχουν οι ίδιοι.

Συμπέρασμα

Ούτε απόλυτο *erga omnes* διασφαλίσαμε, **ούτε** ουσιαστικό διαχωρισμό του όρου «Μακεδονία» πετύχαμε, **και** ταυτότητα «Μακεδόνων» αναγνωρίσαμε (εμμέσως πλην σαφώς), **και** οριστική απώλεια του όρου «μακεδονικός-ή-ό» σε όλων των ειδών τα στοιχεία (ανθρώπους, καταστάσεις, προϊόντα, αντικείμενα) παραχωρήσαμε, **και** την αχρείαστη σύγχυση διαφορετικού ονόματος κράτους και ιθαγένειας αποδεχτήκαμε, **και** «ελληνικό αλυτρωτισμό» εις βάρους τους (εμμέσως πλην σαφώς) δεχτήκαμε, **και** την σύγχυση σε προϊόντα γεωγραφικής προέλευσης δεχόμαστε, **και** την πολιτιστική μας παράδοση υπονομεύουμε, **και** την αναθεώρηση της Ελληνικής Ιστορίας αποδεχόμαστε, **και** όλα μας τα διπλωματικά όπλα παραχωρούμε, **και** την τεχνογνωσία μας τους παραδίδουμε, **και** τη συνεργασία μας σε όλους τους τομείς προσφέρουμε από την οποία μόνο να δώσουμε έχουμε, **και** πρόσβαση στη θάλασσα προσφέρουμε, μέχρι και στην ελληνική ΑΟΖ που ακόμα δεν έχουμε καν θεσπίσει. Χωρίς αντάλλαγμα για κάτι από αυτά. Ένα κουτσό «Βόρεια» μόνο στο όνομα κράτους και πουθενά αλλού.

Έχουμε δεκάδες λόγους να αισθανόμαστε ταπεινωμένοι. Πρόκειται για μία κακή, ετεροβαρή συμφωνία, εις βάρος και των συμφερόντων της Ελλάδος και των Ελλήνων. Πρόκειται για μία συμφωνία που εάν ισχύσει θα αποτελεί μία μαύρη σελίδα στην ελληνική Ιστορία.

- [Η Συμφωνία των Πρεσπών στα ελληνικά](#)
- [Η Συμφωνία των Πρεσπών στα αγγλικά](#)

23. Απόκτηση με τον Ήλιο της Βεργίνας³³.

Αντιγράφω από το [άρθρο 8\(3\)](#) της περιβόητης [Συμφωνίας των Πρεσπών](#): **«Εντός έξι μηνών από τη θέση σε ισχύ της παρούσης Συμφωνίας, το Δεύτερο Μέρος θα προβεί στην αφαίρεση του συμβόλου που απεικονιζόταν στην προηγούμενη εθνική σημαία του από όλους τους δημόσιους χώρους και δημόσιες χρήσεις στην επικράτειά του. Αρχαιολογικά τεχνουργήματα δεν εντάσσονται στο πεδίο αυτής της πρόνοιας».**

Αρνήθηκαν να γράψουν «Ήλιος της Βεργίνας» (ή «Αστέρι της Βεργίνας»), επειδή το σύμβολο αυτό οι ψευδομακεδόνες το μετονόμασαν σε «Ήλιο της Μακεδονίας». Επίσης, αρνήθηκαν τον όρο «Μακεδονία» σε σχέση με την Ελλάδα. Άλλωστε, όταν στην «Βόρεια Μακεδονία» κατοικούν σκέτο «Μακεδόνες», δεν υπάρχει περιθώριο ύπαρξης ούτε καν «νοτίων Μακεδόνων». Όταν έπρεπε λοιπόν να γίνει αναφορά στην Μακεδονία (χωρίς εισαγωγικά), αρκέστηκαν στην περιφραστική έκφραση **«βόρειο τμήμα του πρώτου μέρους»**. Αξιοσημείωτη η πεισματική άρνηση έστω και της παραμικρής σημειολογικής σύνδεσης των κλοπιμαίων με τον ιδιοκτήτη τους. Της Μακεδονίας με την Ελλάδα.

Το άρθρο 8(3) αποτελεί μία από τις (δεκάδες) απάτες του ζητήματος, για τρεις λόγους. Πρώτον, ο Ήλιος της Βεργίνας αντικαταστάθηκε στην επίσημη σημαία της πΓΔΜ από ένα σύμβολο, το οποίο δεν απαντάται πουθενά, δεν βρέθηκε πουθενά, και δεν συμβολίζει απολύτως τίποτα. Αποτελεί ένα «αρχαιολογικό τεχνουργήμα» του Ηλίου της Βεργίνας. Η σύνδεση είναι οφθαλμοφανής. Κακώς το δεχτήκαμε το 1995. Σήμερα, επιβραβεύουμε την αποδοχή απαγορεύοντας τον εαυτό μας να κατατατίζει την κλοπή στο μέλλον. Στο μεταξύ, το ίδιο σύμβολο χρησιμοποιείται ευρέως, είτε αυτούσιο σε διαφορετικό φόντο, είτε ως «τεχνουργήμα», πχ στο έμβλημα της Προεδρίας της Δημοκρατίας και σε διάφορους Δήμους της χώρας (Bogdanci, Ilinden, Krivogastani, Kamenica, Novaci, Caska, Demir Karija, Karpos κοκ). Ασφαλώς, δεν πρόκειται να αφαιρεθεί από πουθενά, ακριβώς λόγω του εν λόγω άρθρου.

Δεύτερον, η υποτιθέμενη αφαίρεση του συμβόλου θα πρέπει να τελεστεί έξι μήνες μετά την κύρωση της Συμφωνίας από την Ελλάδα, χωρίς να υπάρχει πρόνοια για περιπτώσεις που αυτό δεν συμβεί. Τρίτον, η πονηρή αναφορά στην «επικράτειά του» επιτρέπει την χρήση αυτούσιου του συμβόλου από τους «Μακεδόνες της Διασποράς». Θυμίζω ότι η ψυχιατρικών διαστάσεων εμμονή στον «μακεδονισμό» τους, έχει οδηγήσει ακόμα και σχεδιασμό διαφορετικών εμβλημάτων των «Μακεδόνων» διαφορετικών χωρών, όπως πχ Κροατίας, Σερβίας, Σλοβενίας, ΗΠΑ,

³³ Δημοσιεύθηκε στην [Εστία, 3 Σεπτεμβρίου 2018](#) και την επομένη στο Αντίβαρο - <http://www.antibaro.gr/article/19924>

Καναδά, Αυστραλίας, Αργεντινής(!) κλπ. Σε όλα αυτά τα εμβλήματα, κεντρικό σύμβολο είναι ο Ήλιος της Βεργίνας.

Το παράθυρο αυτό απευθείας σύνδεσης του κράτους αυτού με την αρχαία Μακεδονία, βρίσκεται στον αντίποδα του εμφανιζόμενου ως οφέλους της Συμφωνίας. Δεν είναι όμως το μοναδικό! Σύμφωνα με το [άρθρο 1\(δ\)](#), **«Οι όροι «Μακεδονία» και «Μακεδόνας» έχουν την έννοια που αποδίδεται στο άρθρο 7»**. Ενώ λοιπόν στις πρώτες τέσσερις παραγράφους του άρθρου 7 περιγράφονται οι διαφορετικές έννοιες που αποδίδουν ξεχωριστά τα δύο μέρη, δηλαδή σε σχέση με τον «ελληνικό πολιτισμό» το «Πρώτο», και σε σχέση με την «Ιστορία τους» (γενικώς και αορίστως) το «Δεύτερο», η [πέμπτη παράγραφος](#) γράφει: **«Τίποτα στην παρούσα Συμφωνία δεν αποσκοπεί στο να υποτιμήσει καθ' οιονδήποτε τρόπο, ή να αλλοιώσει ή να επηρεάσει τη χρήση από τους πολίτες εκάστου Μέρους»**. Δηλαδή, δεν θα μπορεί να επηρεάσει την χρήση του όρου Μακεδονία και Μακεδόνας εντός της πρώην πΓΔΜ και νυν «Βορείας Μακεδονίας». Θα μπορούν με την υπογραφή μας να λένε και να θεωρούν ό,τι θέλουν.

24. Η εθνικιστική κυβέρνηση Τσίπρα³⁴

Περισσότερα από 100 Συλλαλητήρια για το Μακεδονικό έγιναν στην Ελλάδα και στο εξωτερικό τους τελευταίους 8 μήνες. Σε όλα το κλίμα ήταν πανηγυρικό: μικροί και μεγάλοι τραγουδούσαν ειρηνικά για την Μακεδονία. Υπήρξαν παρατράγουδα σε δύο από αυτά. Η κυβέρνηση αρνήθηκε πρόσβαση στο χωριό Ψαράδες και σταμάτησε τους συγκεντρωμένους 30 χιλιόμετρα μακριά, στο χωριό Πισοδέρι. Παρά την απόσταση, τους έλουσε με βροχή δακρυγόνων εντελώς απρόκλητα. Η δεύτερη ήταν στην ΔΕΘ. Με επιβεβαιωμένη από δεκάδες βίντεο την ώρα έναρξης των δακρυγόνων στις 7.15μμ, δηλαδή ακριβώς στην έναρξη του Συλλαλητηρίου. Επίσης παντελώς απρόκλητα. Να το πω ωμά: την ώρα που μικροί και μεγάλοι τραγουδούσαν για τη Μακεδονία, η αστυνομία απάντησε με χημικά.

Προφανώς επρόκειτο για ειλημμένη απόφαση με δύο στόχους: 1) να διαλύσουν τον όγκο του συλλαλητηρίου πολύ νωρίς, σχεδόν εν τη γενέσει του, και 2) να επικρατήσουν οι εικόνες που ακολούθησαν με της διαμάχες μεταξύ των οπλισμένων με χημικά 67 διμοιριών ΜΑΤ και των όσων άντεξαν και παρέμειναν στην περιοχή. Πέτυχαν και στα δύο. Επικοινωνιακά, κέρδισαν κατά κράτος. Έτσι, όταν μεταδόθηκαν οι εικόνες του σταθμού Βεργίνα TV με τους 70-80.000 ανθρώπους να πλησιάζουν προς το άγαλμα του Μ. Αλεξάνδρου, δόθηκε η ευκαιρία σε κυβερνητικά παπαγαλάκια να αμφισβητούν την εικόνα!

Ιδού ορισμένες αλήθειες που δεν ανατρέπονται από την επικοινωνιακή επιτυχία της εξουσίας. Πρώτον. Η δεδηλωμένη στήριξη της Συμφωνίας ανέρχεται μόνο στους 145 βουλευτές. Θα πρέπει να υπάρξει είτε απόκλιση από τις σημερινές δημόσιες κομματικές γραμμές, είτε διαδικαστική παραβίαση (πχ μέσω αποχής), ώστε να κυρωθεί από το Κοινοβούλιο.

Δεύτερον. Η παραχώρηση μακεδονικότητας δεν αφήνει κανένα περιθώριο χρήσης του όρου αυτού από Έλληνες. Οι σκέτα «Μακεδόνες» δεν θα επιτρέπουν την χρήση του όρου από άλλους. Θα χρησιμοποιούν τις πρόνοιες της Συμφωνίας για μέτρα εναντίον αυτής της χρήσης ως «αλυτρωτισμό εναντίον των Μακεδόνων». Ακόμα και αν δεχθούμε το επιχείρημα φιλοκυβερνητικών ότι η Συμφωνία προβλέπει μόνο τη νομική περιγραφή, την ιθαγένεια δηλαδή, των κατοίκων ως «Μακεδόνων», κάτι που είναι καταφανώς ανυπόστατο, διότι η ιθαγένειά τους θα έπρεπε να είναι «Βόρειοι Μακεδόνες» αλλά ας παραμεριστεί αυτό προς στιγμήν, τότε ποια θα είναι η εθνικότητά τους; Θα είναι έθνος χωρίς εθνικότητα; Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι πρόκειται για ευθεία παραχώρηση της εθνικότητας των Μακεδόνων. Και εφόσον αυτοί είναι σκέτο Μακεδόνες, εμείς δεν μπορούμε να είμαστε ούτε νότιοι, ούτε τίποτα άλλο Μακεδόνες.

---

³⁴ Δημοσιεύθηκε στην Εστία, 11 Σεπτεμβρίου 2018 και την επομένη στο Αντίβαρο - <https://www.antibaro.gr/article/20028>

Τρίτον. Η Συμφωνία λοιπόν είναι εθνικιστική, με βάση τον ακαδημαϊκό ορισμό του όρου. Η Ελλάδα τερμάτισε την φάση του εθνικισμού το 1922. Τα Σκόπια, ως νεότερο κράτος, διέρχονται από αυτήν την φάση από το 1992 μέχρι σήμερα. Η αριστερή ελληνική κυβέρνηση δρα εθνικιστικά, για λογαριασμό των Σκοπίων, και επιβραβεύει τον εθνικισμό τους, δηλαδή την παρωχημένη για τα σημερινά δεδομένα παιδική ασθένεια αυτήν των εθνών. Ο Ιστορικός του μέλλοντος θα καταγράψει την συμφωνία ως έναν αναίμακτο θρίαμβο του βαλκανικού εθνικισμού.

Τέταρτον. Ο ελληνικός λαός σε ποσοστά άνω του 75% δεν πρόκειται ποτέ ούτε να τους θεωρεί «Μακεδόνες», ούτε να μην τιμωρήσει εκλογικά οποιονδήποτε με τον έναν ή τον άλλον τρόπο την δεχθεί. Είτε άμεσα, είτε μοιρολατρικά, όπως αρχίζει να διαφαίνεται ότι θα κάνει η αντιπολίτευση.

25. Τα συμβούλια αρχηγών στα Σκόπια ανατρέπουν τρεις μύθους³⁵

Την περασμένη εβδομάδα η Καθημερινή δημοσίευσε εκτενή αποσπάσματα από τα συμβούλια αρχηγών στα Σκόπια στα τέλη Ιανουαρίου και μέσα Μαΐου 2018 για το ζήτημα της ονομασίας. Η ανάγνωσή τους διαλύει τρεις μύθους που ακόμα επαναλαμβάνονται μονότονα.

Πρώτος μύθος για τις «140 χώρες». Έχουμε ξανατονίσει ότι οι δήθεν 140 χώρες είναι τελικά 106, και ότι ούτε οι μισές από αυτές δεν έχουν συνάψει πλήρεις διπλωματικές σχέσεις. Ο ακριβής αριθμός βέβαια είναι επουσιώδης. Σημασία είχε το επιχείρημα ότι αφού τόσες χώρες τους έχουν αναγνωρίσει ως σκέτο «Μακεδονία», δεν μπορούμε παρά να το αποδεχτούμε. Ε λοιπόν στα συμβούλια αρχηγών των Σκοπίων είναι ολοφάνερη η **αγωνία τους να λάβουν ελληνική υπογραφή**. Είναι σαφές ότι μόνο αυτή τους νοιάζει, διότι μόνο αυτή μετράει. Τίποτα άλλο.

Δεύτερος μύθος για το «παράθυρο λύσης». Η μοναδικότητα της παρουσιαζόμενης ευκαιρίας λύσεως δεν οφείλεται σε κάποια διεθνή συγκυρία ή αποτύπωση της παγκόσμιας ισορροπίας δυνάμεων. Προφανές για όσους έβαζαν το μυαλό τους σε λειτουργία, διότι δεν θα χαθεί και ο κόσμος από μία χώρα 1.7 εκατομμυρίων ανθρώπων όταν ο πλανήτης στην κυριολεξία είναι άνω κάτω από συγκρούσεις. Το ότι «θα χαθεί τουλάχιστον μία δεκαετία» ειπώθηκε δύο φορές στα αποσπάσματα: μία όσον αφορά στην εξεύρεση λύσης με την συμπλήρωση μάλιστα ότι «ο χρόνος ευνοεί την Ελλάδα», και μία όσον αφορά στις εντάξεις σε NATO και ΕΕ, οι οποίες θα καθυστερήσουν αναλόγως σε περίπτωση αποτυχίας των διαπραγματεύσεων. Εάν ήταν δεδομένη η ένταξη, δηλαδή η λύση, ανεξαρτήτως του συμφωνηθέντος ονόματος, δεν θα λεγόταν αυτά. Ποιο όμως στοιχείο προσέφερε τελικά το παράθυρο λύσης; Μα **ο ιδεολογικός προσανατολισμός του πρωθυπουργού**. Ιδού αυτολεξί μία χαρακτηριστική φράση του Προέδρου **Ιβάνωφ** στις 27.1.2018: **«Ο Τσίπρας θέλει οπωσδήποτε λύση. Περισσότερο από τον Παπανδρέου. Δεν ορκίστηκε στην Εκκλησία. Είναι ελεύθερος να δώσει λύση»**.

Τρίτος μύθος για την «διαπραγμάτευση». Από τον Ιανουάριο η ελληνική κυβέρνηση είχε ήδη δεχθεί να παραχωρήσει την ταυτότητα ως «Μακεδόνες» στους Σκοπιανούς, ενώ είχε δεχθεί και τα 4 από τα 5 ονόματα του πακέτου Νίμιτς. Ουσιαστικά περίμενε τους Σκοπιανούς να επιλέξουν ένα από αυτά. Ως προς την γλώσσα, ενώ τον Ιανουάριο οι ηγέτες των Σκοπίων φέρονται να αποδέχονται την

³⁵ Δημοσιεύθηκε στην Εστία, 9 Οκτωβρίου 2018 και την επομένη στο Αντίβαρο - <https://www.antibaro.gr/article/20236>

μετάφραση της γλώσσας τους ως «μακεδονική» σε όλες τις γλώσσες πλην της ελληνικής όπου θα παρέμενε ως «μακεντόνσκι», εν τούτοις στην Συμφωνία των Πρεσπών, η γλώσσα μεταφράζεται και στα ελληνικά ως «μακεδονική»! Δηλαδή, στην πορεία των διαπραγματεύσεων, δώσαμε περισσότερα από όσα ζητούσαν! **Διαπραγμάτευση επί της ουσίας στα αδύναμα σημεία της Συμφωνίας (ταυτότητα και γλώσσα) δεν έγινε ποτέ. Είχαν δοθεί «από τα αποδυτήρια» κατά το ξεκίνημα των συνομιλιών.**

Η ελληνική κυβέρνηση ζήτησε μόνο ένα πράγμα: το **erga omnes**, δηλαδή όνομα κράτος έναντι όλων. Το έναντι όλων, συμπεριλαμβάνει και το εσωτερικό τους. Άρα συνεπάγεται αλλαγή Συντάγματος, διότι η Συνταγματική ονομασία θα πρέπει να είναι εναρμονισμένη με το νέο όνομα. Αυτό ήταν λοιπόν και το μοναδικό σημείο τριβής και η «υποχώρησή» τους: ότι έπρεπε να αλλαχθεί το Σύνταγμα, τουλάχιστον ως προς το όνομα. Βέβαια, είναι παντελώς ανήκουστο ότι έλπιζαν σε συμφωνία για αλλαγή ονόματος του κράτους, χωρίς να το αλλάξουν στο Σύνταγμά τους το οποίο θα συνέχιζε να επιγράφεται ως «Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Μακεδονίας».

26. Οι ρίζες του Μακεδονικού ζητήματος και το σπάσιμο του πρόφραγματος³⁶

Ο Πολύβιος (ΙΧ, 34, 1) μας μεταφέρει λόγια του Λυκίσκου ότι στους Μακεδόνες αξίζουν μεγάλες τιμές, διότι «**γάρ αιεί ποτ' αν εν μεγάλοις κινδύνοις τα κατά τούς Έλληνας, ει μη Μακεδόνας είχομεν πρόφραγμα**», δηλαδή θα βρισκόμασταν σε μεγάλο κίνδυνο οι Έλληνες αν δεν είχαμε τους Μακεδόνες ως πρόφραγμα. Είτε παλαιότερα (5ο π.Χ. αιώνα οι Πέρσες), είτε στην εποχή της ρήσης (2ο π.Χ. αιώνα οι Ρωμαίοι), οι Μακεδόνες ήταν ο προμαχώνας διότι «ου παύονται διαγωνιζόμενοι προς τους βαρβάρους υπέρ της των Ελλήνων ασφαλείας». Ο λόγος ήταν η Γεωγραφία.

Δύο χιλιάδες χρόνια μετά, η Ελλάδα επέλεξε να ταχθεί με τη ναυτική δύναμη, την Αγγλία, αντί της Ρωσίας, η οποία αναζήτησε νέο σύμμαχο στην περιοχή. Η κάθοδος στις θερμές θάλασσες περνούσε από το φράγμα της Μακεδονίας. Ταυτόχρονα, αναδύεται σταδιακά ο **πανσλαβισμός**. Στο δεύτερο Πανσλαβικό Συνέδριο στη Μόσχα το 1867 αποφασίστηκε να εξεγερθούν οι Σλαβικοί λαοί ζητώντας εθνική ανεξαρτησία.

Ο δεσμός της κοινής πίστης αντικαθίσταται από τον δεσμό του κοινού αίματος και εδώ έχουμε τις εξελίξεις που μας αφορούν. Ο **Νικολάι Πάβλοβιτς, κόμης Ιγνάτιεφ** μετά τις στρατιωτικές επιτυχίες του στην Κίνα (35 ετών έγινε στρατηγός!), τοποθετείται το 1864 ως πρεσβευτής της Ρωσίας στην Κωνσταντινούπολη, όπου έμεινε έως το 1878, όταν πέτυχε τον στόχο του όπως θα δούμε παρακάτω.

Το 1870 κατάφερε να εκδοθεί το Σουλτανικό Φιρμάνι δημιουργίας της Βουλγαρικής Εξαρχίας. Επρόκειτο για την υλοποίηση του σχεδίου του πανσλαβισμού και την γέννηση του Μακεδονικού ζητήματος. Το σχέδιό του ήταν το εξής: Οι Έλληνες θα έπαιρναν την Μικρά Ασία και τα νησιά του Αιγαίου, όμως θα ήταν «δευτέρου βαθμού» σύμμαχοι των Ρώσων. Άλλωστε, είχαν επιλέξει τους Άγγλους. Οι Βούλγαροι θα ήταν αυτοί που θα έπρεπε να ελέγχουν την Μακεδονία, ώστε να διασφαλίζουν την πρόσβαση στις θερμές θάλασσες για λογαριασμό των Ρώσων. Το σχέδιο αυτό του Ιγνάτιεφ πέρασε απαρατήρητο από το κοντόφθαλμο ελλαδικό κράτος. Είδε την εξέλιξη ως ένα εκκλησιαστικό σχίσμα, στο οποίο μάλιστα δεν είχε καν νομιμοποίηση να διαμαρτυρηθεί διότι αυτό ήρξατο χειρών αδίκων διακυρήσσοντας ανεξαρτησία από το Οικουμενικό Πατριαρχείο το 1833.

---

³⁶ Δημοσιεύθηκε στην Εστία, 24 Οκτωβρίου 2018 και την επομένη στο Αντίβαρο - <http://www.antibaro.gr/article/20695>

Το εκκλησιαστικό σχίσμα της Εξαρχίας του 1870 όμως δεν αρκούσε για να προσεγγίσει τους ρευστής συνείδησης πληθυσμούς. Έτσι, το 1878 η νίκη του Ρωσικού στρατού δημιούργησε το Βουλγαρικό κράτος με τη Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου, κατά την οποία θα προσαρτούσε και την Μακεδονία. Οι Έλληνες αντέδρασαν σφόδρα! Τότε ξεκίνησε ο Μακεδονικός Αγώνας, δηλαδή ο αγώνας να διατηρηθεί η ελληνική ταυτότητα της Μακεδονίας. Οι κάτοικοι της Μακεδονίας δεν δέχθηκαν το αποτέλεσμα των μαχών μεταξύ Ρώσων και Οθωμανών σε άλλη περιοχή (Πλέβνα της βόρειας Βουλγαρίας), οι οποίες υποχρέωσαν τους Οθωμανούς να υπογράψουν. Με την επανάστασή τους το 1878 απέδειξαν ότι ούτε «εθνικά Μακεδόνες» υπήρχαν, ούτε καν Βούλγαροι εκείνη την εποχή στην Μακεδονία. Έτσι, η Μακεδονία παρέμεινε στους Οθωμανούς, για να απελευθερωθεί τρεις δεκαετίες μετά από τον ελληνικό στρατό.

Η ζημία όμως είχε ήδη γίνει, διότι όσοι ενσωματώθηκαν στην Εξαρχία, εκτός από Εκκλησία, είχαν πλέον και ένα κράτος στο οποίο προσέβλεπαν, αυτό της Βουλγαρίας. Ακόμη και το 1893, όταν ιδρύθηκε η «Εσωτερική Μακεδονική Επαναστατική Οργάνωση», ο στόχος ήταν η ενσωμάτωση της Μακεδονίας στην Βουλγαρία. Δεν είχε ακόμη αναδυθεί η ψευδο-«μακεδονική» εθνική συνείδηση. Γι' αυτό και το Ήλιντεν (1903) γιορτάζεται στην Βουλγαρία ως εθνική εορτή.

Όταν η Ρωσία άλλαξε πολιτισμικό υπόδειγμα το 1917 και πέρασε στους κομμουνιστές, αντικατέστησε τον πανσλαβισμό με τον πανκομμουνισμό. Έτσι, στην τρίτη κομμουνιστική διεθνή συνεδρία, το 1921, επέβαλλε το αίτημα για μία αυτόνομη Μακεδονία στα κομμουνιστικά κόμματα των Βαλκανίων. Ο στόχος ήταν παρόμοιος: το σπάσιμο του γεωγραφικού φράγματος της Μακεδονίας. Η συνέχεια, μέχρι σήμερα, είναι καλύτερα γνωστή.

Αυτό που είτε κατάφεραν προσωρινά, είτε απέτυχαν να καταφέρουν οι Πέρσες, οι Ρωμαίοι, διάφοροι επιδρομείς, οι πανσλαβιστές και οι κομμουνιστές Ρώσοι τους προηγούμενους 25 αιώνες, το «καταφέρνει» σήμερα η ελληνική κυβέρνηση: αποδέχεται το σπάσιμο του προφράγματος της Μακεδονίας. Από την άλλη μεριά, στη σύντομη αυτή ιστορική επισκόπηση, βλέπουμε ότι η Ιστορία δεν σταματά.

27. Κοροϊδία Ζάεφ με τις Συνταγματικές τροπολογίες³⁷

Ο αλυτρωτισμός ενδημικό δομικό στοιχείο της ταυτότητάς τους.

Στις 15 Μαρτίου 1998 σε μία συνέντευξή του στο κρατικό ραδιόφωνο των Σκοπίων ο Πρόεδρος της χώρα Κίρο Γκλιγκόροφ, [έλεγε](#):

«οι άνθρωποι που αγωνίστηκαν στις τάξεις του Ελληνικού Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (ΕΛΑΣ) και οι οικογένειές τους δεν ήταν Έλληνες, αλλά «Μακεδόνες». Ο διωγμός 100,000 «Μακεδόνων» την περίοδο 1948-49 ήταν μία ξεκάθαρη πράξη γενοκτονίας».

Το 1944, συνήλθε η «Αντιφασιστική Συνέλευση για την Λαϊκή Απελευθέρωση της Μακεδονίας», με τα αρχικά ΑΣΝΟΜ στο σλαβικό ιδίωμα των Σκοπίων. Παραθέτω ένα απόσπασμα από την διακήρυξη [Σημείο 3 της επέκτασης του άρθρου]

Το άρθρο 36 του Συντάγματος των Σκοπίων θα παραμείνει μετά τις τροποποιήσεις Ζάεφ ως εξής [Σημείο 2 της επέκτασης του άρθρου]

Συνδέω τα τρία αποσπάσματα και λέω συνοπτικά τα εξής: για τους Σκοπιανούς, μόνος εθνικοαπελευθερωτικός αγώνας με εν ζωή βετεράνους και εκδιωγμένους για τις ιδέες της ξεχωριστής «μακεδονικής» ταυτότητας (από την ελληνική) ήταν ο ελληνικός εμφύλιος 1944-49, και προβλέπουν εγγύηση των δικαιωμάτων τους.

Το άρθρο 36 είναι το μοναδικό άρθρο το οποίο εξαιρείται από τη μετονομασία της χώρας από ΔΤΜ σε ΔΤ Βόρειας Μακεδονίας. Το «Μακεδονικό κράτος» στο τέλος του άρθρου 36 παραμένει έτσι, σκέτο «Μακεδονικό» σε ευθεία αντίθεση με τη Συμφωνία των Πρεσπών. Επέλεξαν να το κρατήσουν, διότι αυτό είναι που τροφοδοτεί και στεγανοποιεί το μύθευμα του μακεδονισμού τον αλυτρωτισμό.

Στο ίδιο μήκος κύματος, στο προοίμιο του Συντάγματος παραμένει η αναφορά στην «διακήρυξη της ΑΣΝΟΜ το 1944». Δηλαδή, εμμέσως συμπεριλαμβάνεται στο Σύνταγμα, το πρωτοφανώς επιθετικό έναντι της Ελλάδας αυτό κείμενο που μιλάει ευθέως για ένωση «Μακεδόνων» της Ελλάδας, Βουλγαρίας και «Μακεδονίας» σε ένα κράτος.

Για να δέσει το γλυκό, κατά την τέταρτη τροπολογία αφορά στους «Μακεδόνες εκτός Μακεδονίας» ως εξής [Σημείο 4 της επέκτασης του άρθρου]

---

³⁷ Δημοσιεύθηκε στην [Εστία, 13 Νοεμβρίου 2018](http://www.antibaro.gr/article/20956) και την επομένη στο Αντίβαρο - <http://www.antibaro.gr/article/20956>

Η τελευταία φράση δεν αναφέρεται σε υπηκόους της χώρας. Αναφέρεται ρητά σε ανήκοντες στον «Μακεδονικό λαό» χωρίς να είναι υπήκοοι. Η τροποποίηση γίνεται για να αντικατασταθεί η φράση «σε γειτονικές χώρες» από «το εξωτερικό». Κατά τα λοιπά, η μέριμνα προς αλύτρωτους «Μακεδόνες» παραμένει ευθυγραμμισμένη με την διακήρυξη της ΑΣΝΟΜ .

Αναρωτιέστε γιατί όλα αυτά; **Μα επειδή ο αλυτρωτισμός είναι ενδημικό δομικό στοιχείο της ταυτότητάς τους.** Ας το καταλάβουμε, έστω και αργά. Μάλιστα, μόλις την περασμένη Κυριακή, 11/11, έγινε στην Φλώρινα συνέδριο «*αναγνώρισης της μακεδονικής μειονότητας στην Ελλάδα*» από το Ουράνιο Τόξο!

Υπάρχει και το κερασάκι στην τούρτα των Συνταγματικών τροποποιήσεων. Προβλέπεται να ισχύσουν όχι άμεσα, ούτε με την κύρωση από την Ελλάδα, αλλά **μετά την ένταξη στο ΝΑΤΟ!** Κοροϊδεύουν τους πάντες μέσα στο φως, κι εμείς ακόμα κοιμόμαστε.

Επέκταση του άρθρου με τα αποσπάσματα

Πριν λίγες ημέρες ανακοινώθηκαν οι αλλαγές στο Σύνταγμα των Σκοπίων που προτίθεται να φέρει στη Βουλή για ψήφιση ο Ζάεφ, κατά τη Συμφωνία των Πρεσπών. Η κοροϊδία πέφτει σύννεφο. Μας δουλεύει μπροστά στα μάτια μας.

ΠΡΩΤΟΝ.

Σύμφωνα με την πρώτη τροπολογία αλλάζει παντού το όνομα «Δημοκρατία της Μακεδονίας» σε «Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας» εκτός από το άρθρο 36!

Θέλει να αφήσει ένα παραθυράκι ότι το κράτος θα μπορεί να ονομάζεται «μακεδονικό», έστω και σε ένα μόνο σημείο, σε ευθεία παράβαση του άρθρου 1(3) της Συμφωνίας των Πρεσπών που ρητά ορίζει ότι το κράτος και σε ό,τι το αφορά θα πρέπει να ονομάζεται με το επίθετο που ορίζει το όνομα, δηλαδή «βόρειο μακεδονικό». (εκτός της υπηκοότητας και της γλώσσας, άλλη πονεμένη ιστορία αυτό).

ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Το άρθρο 36 λέει τα εξής.

«Η Δημοκρατία εγγυάται συγκεκριμένα δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης σε βετεράνους του αντιφασιστικού πολέμου και σε όλους τους Μακεδονικούς εθνικοαπελευθερωτικούς πολέμους, στους ανάπηρους πολέμου, σε εκδιωγμένους και φυλακισμένους για τις ιδέες της ξεχωριστής ταυτότητας του Μακεδονικού λαού και του Μακεδονικού κράτους όσο και στα μέλη των οικογενειών τους χωρίς μέσασυλικής και κοινωνικής διαβίωσης. Τα συγκεκριμένα δικαιώματα ρυθμίζονται από το νόμο».

Εκ πρώτης όψεως το άρθρο το βρίσκουμε λίγο «κουφό». Σωστά; Ειδικά εφόσον είναι το μοναδικό άρθρο στο οποίο, εκεί στο τέλος, το κράτος ονομάζεται σκέτα «μακεδονικό» και όχι «κράτος της Βόρειας Μακεδονίας».

Υπάρχει όμως και κάτι άλλο. Ποιοι είναι οι «εθνικοαπελευθερωτικοί πόλεμοι», που είχαν μάλιστα και «εκδιωγμένους» «για τις ιδέες της ξεχωριστής ταυτότητας των Μακεδόνων και του Μακεδονικού κράτους» και μάλιστα τα δικαιώματα των οποίων ο Ζάεφ θέλει να προστατέψει και από τα «μέλη των οικογενειών τους»;

Πρέπει να είναι αρκετά ψιλιασμένος κανείς για να σκεφτεί ότι οι «εθνικοαπελευθερωτικοί πόλεμοι» των (ψευδο)«μακεδόνων», είναι το 'Ηλιντεν, και ...ο ελληνικός εμφύλιος πόλεμος!

Σωστά καταλάβετε! Οι βετεράνοι, οι εκδιωγμένοι, αυτοί που διώχθηκαν για τις ιδέες τους περί ξεχωριστής ταυτότητας «Μακεδόνων» (ξεχωριστή από ποια; δεν αναρωτηθήκατε; το «ξεχωριστή» δεν προϋποθέτει μία κάποια σύγκριση; καλά το πάτε, το βρήκατε!), είναι όσοι έφυγαν από την Ελλάδα κατά τον εμφύλιο πόλεμο.

Ευθεία βολή λοιπόν εναντίον της Ελλάδας, ευθεία βολή υπέρ δημιουργίας προβλημάτων και ανασυρσης «μακεδονικής μειονότητας» στην Ελλάδα, καταπιεσμένης για τις ιδέες της μέχρι και σήμερα.

Όσο κι αν είναι απίστευτο, είναι γεγονός και εντάσσεται στον «μακεδονισμό τους»: θεωρούν τον ελληνικό εμφύλιο πόλεμο 1946-49 είναι «εθνικοαπελευθερωτικός πόλεμος» των «Μακεδόνων».

ΤΡΙΤΟΝ.

Η δεύτερη τροπολογία αφορά στο προοίμιο του Συντάγματος όπου αντικαθιστά τη λέξη «αποφάσεις» με τη λέξη «διακήρυξη» όταν μιλάει για την «Αντιφασιστική Συνέλευση για την Λαϊκή Απελευθέρωση της Μακεδονίας» του 1944. Οι «αποφάσεις» της συνέλευσης αυτής έλεγαν ότι οι Μακεδόνες της Ελλάδας, της Βουλγαρίας και της «Μακεδονίας» έπρεπε να είναι ενωμένοι στο ίδιο κράτος. Ο Ζάεφ ισχυρίζεται ότι με την αλλαγή της λέξης ως «διακήρυξη» δεν υπάρχουν τέτοιες αναφορές στο συγκεκριμένο κείμενο, άρα δεν υπάρχει πρόβλημα. Ας δούμε ένα απόσπασμα για το τι γράφει αυτό το κείμενο λοιπόν, το οποίο προασπίζεται το Σύνταγμα των Σκοπίων στο προοίμιό τους

«Λαέ της Μακεδονίας, λόγω των προδοτών και των αποστατών, το μοιραίο έτος του 1912 σας βρήκε διχασμένους, ματωμένους και αποδιοργανωμένους και η γη σας χωρίστηκε μεταξύ των ιμπεριαλιστών εισβολέων. Αυτή η επαίσχυντη κατάτμηση της Μακεδονίας επιβεβαιώθηκε το 1919 και εσείς συνεχίσατε να είστε υπό τον ζυγό της καταπίεσης...

Εν όψει των αιωνίων ιδεωδών του λαού της Μακεδονίας, το πρώτο Μακεδονικό εθνικό συμβούλιο διακηρύσσει σε όλον τον κόσμο τη δίκαιη και αποφασιστική του φιλοδοξία για την ένωση όλου του μακεδονικού λαού με βάση την αρχή της αυτοδιαθέσεως. Αυτό θα θέσει τέλος στην καταπίεση του λαού της Μακεδονίας σε όλα τα τμήματά της...

Μακεδόνες υπό την Βουλγαρία και την Ελλάδα η ενοποίηση όλου του λαού της Μακεδονίας εξαρτάται από την συμμετοχή σας στο γιγαντιαίο αντιφασιστικό μέτωπο. Μόνο με την καταπολέμηση του άθλιου φασίστα κατακτητή θα αποκτήσετε το δικαίωμα για αυτοδιάθεση και ένωση ολόκληρου του μακεδονικού λαού. Είθε η συμμετοχή σας στον γενικό αντιφασιστικό αγώνα να δώσει ζωή στις αρχές που διακηρύχθηκαν στο πρώτο εθνικό συμβούλιο της Μακεδονίας και να σβήσει τα σύνορα που σηκώθηκαν διαιρώντας αδελφό από αδελφό, Μακεδόνα από Μακεδόνα.»

Πάμε άλλη μία: αυτό το κείμενο διαφυλάσσεται συνταγματικά στο προοίμιο των Σκοπίων.

TETARTON.

Η τέταρτη τροπολογία αλλάζει την αναφορά στους Μακεδόνες εκτός Μακεδονίας ως εξής:

«Η χώρα προστατεύει τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των πολιτών της που κατοικούν ή διαμένουν στο εξωτερικό, και προωθεί τους δεσμούς τους με την πατρίδα τους. Η πολιτεία μεριμνά για τους ανήκοντες στον μακεδονικό λαό που ζει το εξωτερικό».

Η πρώτη φράση μιλάει καθαρά για τους «πολίτες» της χώρας που ζουν στο εξωτερικό και πρόκειται για εναρμονισμένη διάταξη με αντίστοιχη δική μας διάταξη για τους απόδημους Έλληνες, όπως ζητήθηκε.

Η δεύτερη όμως φράση μιλάει για τους «ανήκοντες στον μακεδονικό λαό», χωρίς να είναι δηλαδή «πολίτες της χώρας». Η φράση αυτή υπάρχει και στο νυν Σύνταγμα, μόνο που αντί για το «εξωτερικό» γράφει «σε γειτονικές χώρες». Η τροποποίηση του Συντάγματος παίρνει τις «γειτονικές χώρες» και τις κάνει «εξωτερικό». Η μέριμνα όμως για τους ανήκοντες στον «μακεδονικό λαό» σε άλλες χώρες, παραμένει.

Είναι αλυτρωτικό ή δεν είναι;

ΠΕΜΠΤΟΝ.

Στο άρθρο 7 του Συντάγματος που μιλάει για την «μακεδονική γλώσσα» δεν γίνεται καμία τροποποίηση, παρόλο που στην Συμφωνία των Πρεσπών είναι σαφές ότι δέχεται η πλευρά των Σκοπίων ότι η γλώσσα αυτή «ανήκει στην σλαβικές γλώσσες». Παραμένει αυτούσιο.

ΕΚΤΟΝ. (το κερασάκι στην τούρτα!)

Στην επεξήγηση του πότε θα τεθούν αυτές οι τροπολογίες σε ισχύ γράφει ότι θα τεθούν σε ισχύ «την ημέρα της κυρώσεως από το Κοινοβούλιο της Ελληνικής Δημοκρατίας της Συμφωνίας των Πρεσπών, και του πρωτοκόλλου ένταξης στο NATO»

Αυτό είναι σε ευθεία παραβίαση του άρθρου 2(4) της Συμφωνίας των Πρεσπών, κατά το οποίο «με την ολοκλήρωση των νομικών διαδικασιών» στα Σκόπια, θα ξεκινήσει η διαδικασία ένταξης στο NATO.

Εδώ λοιπόν τροποποιείται μονομερώς η Συμφωνία των Πρεσπών! Πρώτα θα την κυρώσει η Ελλάδα, μετά θα μας βάλετε στο NATO και μετά θα ισχύσουν οι τροποποιήσεις στο Σύνταγμά μας!

Η παραβίαση είναι ωμή.

Αν μετά την ένταξη στο NATO, αρνηθούν τις τροποποιήσεις αυτές, με ποιον τρόπο η Ελλάδα θα μπορέσει να αντιδράσει.

28. Ολόκληρη η Συνθήκη Βουκουρεστίου 1913 – πουθενά ο όρος «Μακεδονία»!³⁸

Ψευδή τα ποσοστά που εμφανίζονται συχνά.

Σας παρουσιάζουμε ολόκληρη την Συνθήκη Ειρήνης Βουκουρεστίου το 1913. Την συνθήκη για την οποία λέγεται και επαναλαμβάνεται αβίαστα ότι «μοίρασε την Μακεδονία σε τρία (ή τέσσερα) κράτη, με την Ελλάδα να έχει το 51%, την Γιουσκοσλαβία το 38%, την Βουλγαρία το 10% και την Αλβανία λιγότερο από το 1%». Αυτό δεν λένε;

Το λέει ο (τέως) υπουργός εξωτερικών Νίκος Κοτζιάς, το λέει ο πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας (μαζί με την Μπακογιάννη και τον Μπουτάρη), το λέει ο Τζανακόπουλος, το λένε υπουργοί του ΣΥΡΙΖΑ (εδώ και εδώ), το λέει ο Ριζοσπάστης, το λέει ο 902, ο Μπογιόπουλος, το λέει το ΚΚΕ στα φυλλάδια που μοιράζει στα σχολεία (φωτο 1, φωτο 2, φωτο 3), το λέει η Εφημερίδα των Συντακτών, το Documento, το λέει ο Μαυρίδης του liberal.gr, το λέει η Καθημερινή (ως εφημερίδα), το γράφει σε blog του Πρώτου Θέματος, το λένε καθηγητές πανεπιστημίου (στην Αυγή, στο Στο Κόκκινο, στο Κουτί της Πανδώρας), το γράφουν στα ελληνικά πανεπιστήμια (Μάστερ στο Παν. Μακεδονίας), το λέει η εγγονή του Τίτο, διάφοροι (εδώ, εδώ, εδώ, εδώ, εδώ). Το λέει εμμέσως και ο υπ. εξ. των Σκοπίων Δημητρώφ. Το λένε λίγο-πολύ όλοι.

Εμείς, στο Αντίβαρο, **το αμφισβητούμε**. Το ίδιο κάνουν και οι εξής: ο Σάββας Καλεντερίδης, ο Γιώργος Ρωμανός, οι Ακτίνες, οι Χρονογραφίες, και άλλοι.

Παραθέτουμε ολόκληρη την Συνθήκη Ειρήνης του Βουκουρεστίου στα ελληνικά (από τον ιστοχώρο του ΓΕΕΘΑ). Στον ακόλουθο σύνδεσμο θα την βρείτε και στα αγγλικά (στο scribd). **Κατεβάστε την στα ελληνικά από εδώ**³⁹

Όπως βλέπουμε όλοι δεν υπάρχει πουθενά ο όρος Μακεδονία. Υπάρχουν σε αρκετά άρθρα ονομασίες περιοχών που καθορίζουν τα σύνορα, αλλά πουθενά ο όρος Μακεδονία.

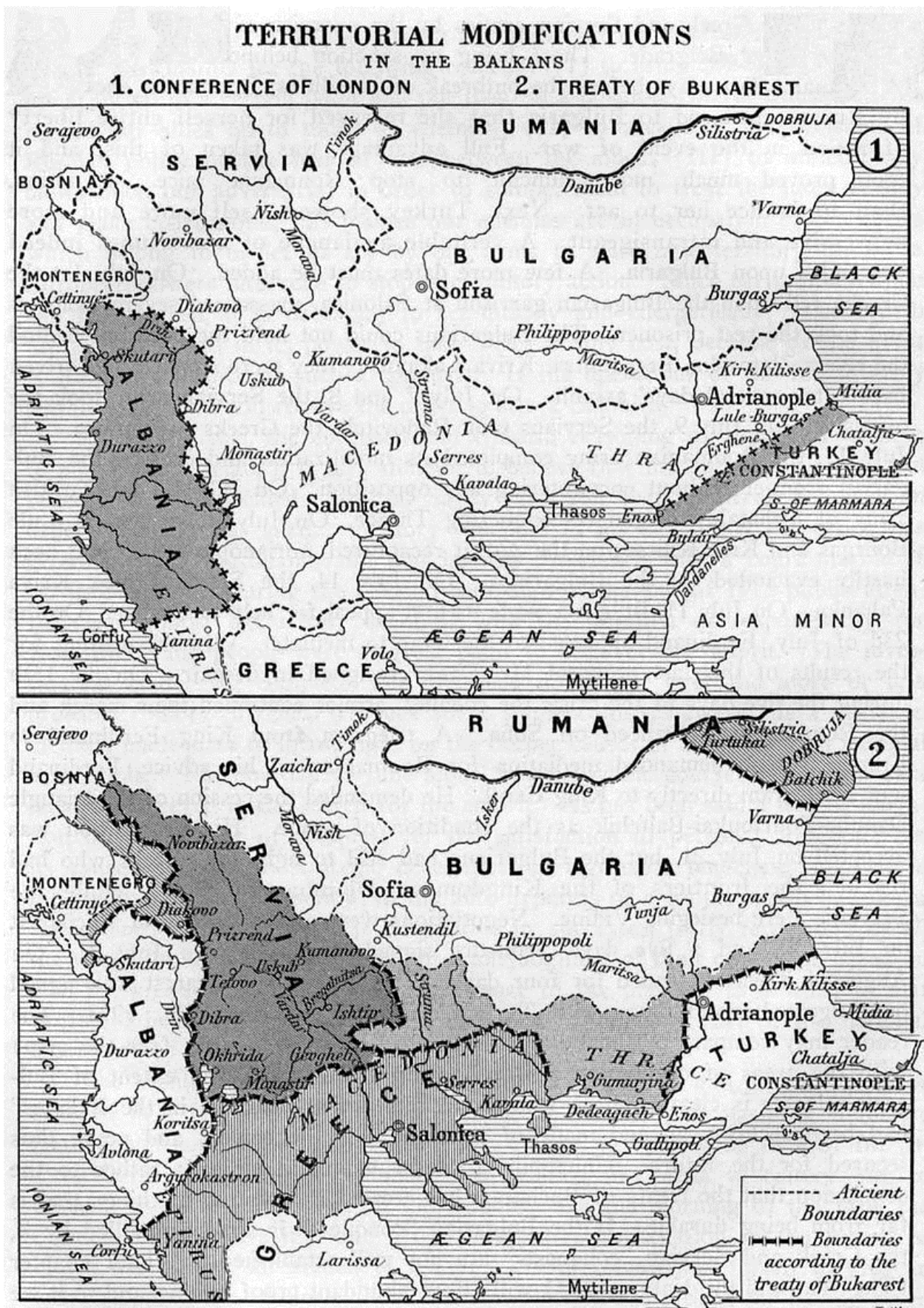
Η Οθωμανική Αυτοκρατορία ποτέ δεν χρησιμοποίησε τον όρο Μακεδονία για να ονομάσει οποιαδήποτε περιοχή. Χρησιμοποιούσε διοικητικές περιοχές που ονόμαζε Βιλαέτια. Υπήρχε έτσι το Βιλαέτι Θεσσαλονίκης, Μοναστηρίου, Αδριανούπολης.

Ακολουθούν δύο επίσημοι χάρτες από την έκθεση μίας Διεθνούς Επιτροπής, η οποία συστήθηκε μετά τη λήξη των Βαλκανικών πολέμων. (εδώ το βιβλίο Report of the International Commission to Inquire into the Causes and Conduct of the Balkan Wars). Ο πρώτος χάρτης δείχνει τα σύνορα του παλαιότερου συνεδρίου του

³⁸ Δημοσιεύθηκε στο Αντίβαρο, στις 30 Νοεμβρίου 2018 - <http://www.antibaro.gr/article/21177>

³⁹ <https://drive.google.com/file/d/1GTLrQNYv5PMah08CBLudAVvRFFGD6CBO/view?usp=sharing>

Λονδίνου και το δεύτερος χάρτης δείχνει ακριβώς τα σύνορα μετά την Συνθήκη Ειρήνης του Βουκουρεστίου. Προσέξτε πού γράφει Μακεδονία. Οι ίδιοι χάρτες υπάρχουν και [εδώ](#)

Ο ίδιος ακριβώς χάρτης υπάρχει και στην διεθνή έκδοση της [Wikipedia για την εν λόγω συνθήκη](#).

Προσέξτε τώρα και την πόλη Uskub μεταξύ του I και του A από τη λέξη SERVIA. Uskub είναι η Οθωμανική εκδοχή της πόλης των Σκοπίων. Μάλιστα, τα Σκόπια όχι μόνο δεν ήταν μέρος της Μακεδονίας, όχι μόνο δεν ανήκαν σε κανένα από τα τρία Βιλαέτια, των οποίων τα εδάφη μοιράστηκαν, όχι μόνο δηλαδή ανήκαν σε άλλο Βιλαέτι, στο [Βιλαέτι του Κοσσυφοπεδίου](#), αλλά από το 1888 ως το 1914, ήταν η πρωτεύουσα του Βιλαετίου του Κοσσυφοπεδίου ([δείτε το εδώ](#))!. Ως συμπέρασμα, άνω του 85% του πληθυσμού της πΓΔΜ κατοικεί σήμερα εκτός της περιοχής των τριών Βιλαετίων.

Συνεπώς

ψεύδος ότι η Συνθήκη του Βουκουρεστίου αναφέρεται στην Μακεδονία

ψεύδος ότι η Συνθήκη του Βουκουρεστίου μοίρασε την Μακεδονία σε 3 ή 4 χώρες

ψεύδη τα ποσοστά που αναφέρονται συνήθως

ψεύδος ότι η περιοχή της πΓΔΜ ανήκει σε κάποια έννοια μίας ευρείας περιοχής της Μακεδονίας. Ουδέποτε υπήρξε τέτοια διοικητική περιοχή επί Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Έναν χάρτη με Οθωμανική διοίκηση περί «Μακεδονίας» δεν έχουν βρει ακόμη.

μόνο το πολύ νότιο τμήμα της πΓΔΜ, δηλαδή η περιοχή γύρω από το Μοναστήρι και τις πόλεις Αχρίδα, Αντιγόνεια, Δίβρη και Άστιβος. Μόνο αυτές οι πόλεις, οι οποίες μάλιστα φέρουν και ελληνικά ονόματα, ανήκαν στην περιοχή της Μακεδονίας. Σημειώνεται ότι βάσει της **Συμφωνίας των Πρεσπών**, υποχρεωνόμαστε να παύσουμε να χρησιμοποιούμε τα ελληνικά ονόματα γι' αυτές τις πόλεις! Θα πρέπει να χρησιμοποιούμε τα «μακεδονικά» (κατά την Συμφωνία) ονόματα, δηλαδή Μπίτολα, Οχρίντ, Νεγκότινο, Ντέμπαρ, Στιπ.

Η Ελλάδα από το 1912-13 που απελευθέρωσε τα εδάφη της Μακεδονίας, αμέσως τα ονόμασε επισήμως Μακεδονία, όπως και ήταν. Η Γιουγκοσλαβία για 30 χρόνια δεν χρησιμοποιούσε αυτό το όνομα. Μόνο το 1943-44 άρχισε να το χρησιμοποιεί. Η Βουλγαρία δε καθόλου, ούτε και σήμερα.

Η ελληνική και αγγλική έκδοση της Συνθήκης βρίσκεται στο Παράρτημα.

29. Ολόκληρη η απογραφή του 1921 στην Γιουγκοσλαβία. Ούτε ένας «Μακεδόνας»⁴⁰

Καταθέτουμε στους αναγνώστες μας τις 475 σελίδες της απογραφής του 1921 στο «Βασίλειο των Σέρβων, Κροατών και Σλοβένων», όπως ήταν τότε η επίσημη ονομασία του κράτους και τους σχετικούς πίνακες.

Την απογραφή την βρήκαμε ολόκληρη εδώ και την έχουμε διαθέσιμη και σε δικό μας λογαριασμό στο google drive εδώ

Πίνακας 1 – σελίδα 2 της Απογραφής. Πληθυσμός όλου του βασιλείου με βάση την θρησκεία⁴¹

	Πληθυσμός	Ποσοστό
Σύνολο	11,984,911	
Ορθόδοξοι	5,593,037	46.67%
Καθολικοί	4,708,657	39.29%
Ελληνοκαθολικοί	40,338	0.34%
Προτεστάντες	229,517	1.92%
Μουσουλμάνοι	1,345,271	11.22%
Εβραίοι	64,746	0.54%
Άλλοι	1,944	0.02%
Άθεοι	1,381	0.01%

⁴⁰ Δημοσιεύθηκε στο Αντίβαρο στις 3 Δεκεμβρίου 2018 - <http://www.antibaro.gr/article/21217>

⁴¹ Δείτε το [εξώφυλλο](#)

Πίνακας 2 – [σελίδα 3 της Απογραφής. Πληθυσμός όλου του βασιλείου με βάση την μητρική γλώσσα](#)

	Πληθυσμός	Ποσοστό
Σερβοκροάτικα	8,911,509	74.36%
Σλοβένικα	1,019,997	8.51%
Τσέχικα-Σλοβάκικα	115,532	0.96%
Ρουθεριανά	25,615	0.21%
Πολωνικά	14,764	0.12%
Ρώσικα	20,568	0.17%
Ουγγαρέζικα	467,658	3.90%
Γερμανικά	505,790	4.22%
Αρναούτ (Αλβανικά)	439,657	3.67%
Τούρκικα	150,322	1.25%
Ρουμάνικα	231,068	1.93%
Ιταλικά	12,553	0.10%
Αγγλικά	1,163	0.01%
Γαλλικά	453	0.00%
Άλλοι	68,282	0.57%

Πίνακας 3 – [σελίδα 112 της Απογραφής. Πληθυσμός της πόλης των Σκοπίων με βάση την θρησκεία](#)

Σύνολο	145,880	
Ορθόδοξοι	75,498	51.75%
Καθολικοί	1,012	0.69%
Ελληνοκαθολικοί	31	0.02%
Προτεστάντες	91	0.06%
Μουσουλμάνοι	67,376	46.19%
Εβραίοι	1,872	1.28%
Άλλοι	–	0.00%
Άθεοι	–	0.00%

Πίνακας 4. [Σελίδα 113 της Απογραφής. Πληθυσμός της πόλης των Σκοπίων με βάση την μητρική γλώσσα.](#)

Σερβοκροάτικα	82,148	56.3%
Σλοβένικα	44	0.0%
Τσέχικα-Σλοβάκικα	63	0.0%
Ρουθεριανά	–	0.0%
Πολωνικά	10	0.0%
Ρώσικα	103	0.1%
Ουγγαρέζικα	35	0.0%

Γερμανικά	66	0.0%
Αρναούτ (Αλβανικά)	32,035	22.0%
Τούρκικα	26,341	18.1%
Ρουμάνικα	646	0.4%
Ιταλικά	23	0.0%
Αγγλικά	39	0.0%
Γαλλικά	5	0.0%
Άλλοι	4,322	3.0%

Συμπέρασμα

Το 1921 στην (μετέπειτα) Γιουγκοσλαβία, δεν βρέθηκε ούτε ένας «Μακεδόνας», ούτε ένας που να μιλάει την «μακεδονική» γλώσσα. Ούτε στα Σκόπια, τα οποία σχεδόν κατά το ήμισυ ήταν μουσουλμανική πόλη.

Αν αναρωτιέστε πού βρισκόταν οι παππούδες των σημερινών πολιτικών των Σκοπίων, θα αναφέρω τα εξής

ο παππούς του **Νικόλα Γκρουέφσκι** (πρώην πρωθυπουργός με το VMRO) ήταν από την Αχλάδα Φλωρίνης, γεννήθηκε το 1911 και πέθανε το 1940 μετά από τραύμα στα ελληνοαλβανικά σύνορα πολεμώντας με τον ελληνικό στρατό τους Ιταλούς. Ο πατέρας του επίσης γεννήθηκε στην Αχλάδα Φλωρίνης. Το 1948 έφυγαν από την Ελλάδα και πήγαν στα Σκόπια.

Ο παππούς του **Νικόλα Δημητρώφ** (υπουργός εξωτερικών της κυβέρνησης Ζάεφ) λεγόταν Νικόλαος Δημητρίου και καταγόταν από το χωριό Χρυσή Αριδαίας του Νομού Πέλλας. Ο παππούς, πήρε τον γιο του Δημήτριο Δημητρίου (πατέρα του υπουργού εξωτερικών Νικόλα Δημητρώφ), ο οποίος είχε γεννηθεί κι αυτός στο χωριό στις 13/11/1937, και το 1948 έφυγαν κι αυτοί από την Ελλάδα για τα Σκόπια.

Ο **Λιούμπκο Γκεοργιέφσκι**, πρώην πρωθυπουργός με το VMRO (1998-2002), και μάλιστα ιδρυτής του κόμματος το 1990 και πρόεδρος του μέχρι το 2003, μετά τη λήξη της θητείας του, απέκτησε βουλγαρικό διαβατήριο και έγινε πρέσβης της Βουλγαρίας στην πΓΔΜ! Μάλιστα, προπαγανδίζει από την βουλγαρική τηλεόραση

εναντίον του «μακεδονισμού» και δηλώνει ανοιχτά ότι οι (ψευδο)-«μακεδόνες» είναι βούλγαροι.

Οι παππούδες λοιπόν των σημερινών (ψευδο)-«μακεδόνων» το 1921 ήταν είτε Έλληνες, είτε Βούλγαροι, είτε Σέρβοι. Αλβανοί δεν ήταν, διότι οι Αλβανοί παρέμειναν Αλβανοί και απαρτίζουν σήμερα το 30% του πληθυσμού της πΓΔΜ. Η δε πρωτεύουσα της πΓΔΜ, τα Σκόπια, από το 1888 μέχρι το 1913 και την κατάκτηση της πόλης από τον στρατό της Σερβίας ήτανε πρωτεύουσα του Βιλαετίου του Κοσσυφοπεδίου. Καμία απολύτως σχέση με την Μακεδονία, κάτω από οποιονδήποτε ορισμό.

30. Οι χάρτες του 18ου-19ου αιώνα απορρίπτουν την ύπαρξη έθνους «Μακεδόνων»⁴²

Γεωγραφικοί αλλά και εθνογραφικοί χάρτες ιστορικών, περιηγητών καταγράφουν τις εθνότητες κατοίκων στα Βαλκάνια, αλλά δεν αναφέρει ούτε ένας κανέναν «εθνικά Μακεδόνα». Επίσης, στο άρθρο αυτό θα επισημανθεί ότι το ιδίωμα των σλαβόφωνων στην Ελλάδα στα τέλη του 19^{ου} αιώνα και αρχές του 20^{ου} είναι διαφορετική γλώσσα από την υποτιθέμενη «μακεδονική» που μιλάνε σήμερα στα Σκόπια.

Με προτροπή ενός φίλου, διάβασα ένα [σημείωμα από τον Ιούνιο του 2018](#), το οποίο παρέπεμπε σε αρκετούς γεωγραφικούς και εθνολογικούς χάρτες και του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα, καθώς και σε ένα βιβλίο του 1919 ενός αμερικανού Ιστορικού, το οποίο ανέφερε ότι στην Συνθήκη του Βουκουρεστίου η «Μακεδονία» μοιράστηκε σε τρία κράτη. Δεν το λέει έτσι ακριβώς, αλλά αυτό είναι το νόημα. Οι χάρτες είναι αποδεκτοί. Το πνεύμα του κειμένου όχι. Οι [αντιρρήσεις μου είναι οι εξής](#):

Πρώτον, είναι πράγματι αποδεκτό ότι ορισμένοι χαρτογράφοι ή ιστορικοί χρησιμοποιούσαν το όνομα «Μακεδονία» για να περιγράψουν μία συγκεκριμένη **γεωγραφική περιοχή**. Αυτό δεν το αρνείται κανείς. Ταυτόχρονα όμως, είναι επίσης αποδεκτό ότι ουδέποτε χρησιμοποιήθηκε αυτός ο όρος επισήμως. Ο όρος «Μακεδονία» δεν αναφέρεται πουθενά στην Συνθήκη του Βουκουρεστίου, δεν αναφέρεται σε κανένα Οθωμανικό έγγραφο από τον 15^ο ως τον 20^ο αιώνα. Χρησιμοποιούσαν τα βιλαέτια (Θεσσαλονίκης, Μοναστηρίου, Αδριανούπολης, Κοσσυφοπεδίου). Το ότι σε 2-3 χάρτες του 18^{ου} αιώνα αναγράφεται το όνομα «Μακεδονία» είναι επιλογή του χαρτογράφου. Το ότι ένας [ιστορικός το 1918 \(Handbook for the diplomatic history of Europe, Asia, and Africa, 1870-1914\]](#) (σελίδα 440) αναφέρει ότι «η Ελλάδα πήρε εδάφη της νότιας Μακεδονίας από τη Συνθήκη του Βουκουρεστίου» είναι επιλογή του ιστορικού, επειδή ήθελε να δώσει ένα χρώμα στο κείμενό του. Οι χώρες οι οποίες υπέγραψαν την Συνθήκη μέσω των επισήμων αντιπροσωπειών τους δεν υπέγραψαν το κείμενο με την έννοια ότι «τώρα μοιράζουμε την Μακεδονία». Το αναμασσούμενο επιχείρημα αρκετών είναι περίπου ότι «αποδεχτήκαμε το μοίρασμα της Μακεδονίας στα τρία με τα συγκεκριμένα ποσοστά, άρα δεν έχουμε μονοπώλιο στη Μακεδονία, άρα ας τους δώσουμε ένα σύνθετο όνομα». Ε λοιπόν ποτέ δεν αποδεχτήκαμε το μοίρασμα της Μακεδονίας στα τρία. Αποδεχτήκαμε τα σημερινά σύνορα, τα οποία ορίστηκαν από τις πόλεις, χωριά, ποταμούς, λίμνες και βουνά που αναφέρονται στην Συνθήκη. Επίσης, ακόμα και να είχαμε αποδεχτεί ότι κατοικούν σε ένα τμήμα της Μακεδονίας (πράγματι κατοικούν!), αυτό δεν τους δίνει δικαίωμα χρήσης του ονόματος για το κράτος τους, πόσο μάλλον για το έθνος τους! Εδώ η γέφυρα για τη δεύτερη αντίρρηση.

⁴² Δημοσιεύθηκε στο Αντίβαρο στις 4 Δεκεμβρίου 2018 - <http://www.antibaro.gr/article/21270>

Δεύτερον, κανένας, μα κανένας από τους εθνολογικούς χάρτες που παρουσιάζονται στο κείμενο δεν αναφέρει **«μακεδονική» εθνότητα**, ούτε χρωματίζει διαφορετικά κάποια περιοχή ως περιοχή που κατοικείται από «Μακεδόνες». Εάν ίσχυε κάτι τέτοιο, τότε ακόμα και να δεχόμασταν ότι η Συνθήκη του Βουκουρεστίου διαμοίρασε μία υποτιθέμενη ευρύτερη, γεωγραφική, αόριστη «Μακεδονία» λέγοντας πολύ συγκεκριμένα «στην παρούσα συνθήκη διαμοιράζεται η Μακεδονία στις τάδε χώρες», θα χρησιμοποιούσε τον όρο με αυστηρή και απόλυτη περιγραφική έννοια περί των εδαφών, χωρίς δηλαδή να αποδίδει σ' αυτήν χαρακτηριστικά κράτους ή έθνους. Αν, για παράδειγμα, διαμοιραστεί σε μία Συνθήκη το βουνό του Ολύμπου και γραφτεί ότι «οι Λαρισαίοι παίρνουν το 51% του Ολύμπου και οι Πιερείς το 38% και οι Κοζανίτες το 11%», δεν σημαίνει ότι κάποιος από τους τρεις δικαιούται να ονομαστεί Ολύμπιος. (πόσο μάλλον όταν δεν γραφτεί καν, και απλώς ένας ιστορικός 5 χρόνια μετά πρωτογράψει τα ποσοστά και τον όρο «Όλυμπος»).

Τρίτον, στην διεθνή βιβλιογραφία ο όρος έθνος έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Δεν είναι λέξη που αποδίδεται έτσι εύκολα. Ουδέποτε υπήρξε στην Ιστορία έθνος «Μακεδόνων», κάτω από κανέναν ορισμό. Χιλιάδες βιβλία και εκατοντάδες ακαδημαϊκές έδρες ασχολούνται με τον «εθνικισμό», όχι με την λέξη-καραμέλα που ρίπτεται δεξιά κι αριστερά σε ιδεολογικούς αντιπάλους, αλλά με την επιστημονική εκδοχή του, δηλαδή με το φαινόμενο του έθνους. Στις πρώτες σελίδες αυτών των βιβλίων θα δούμε μία ποικιλία κριτηρίων για να γίνει αποδεκτός ο **όρος έθνος** για ένα συλλογικό υποκείμενο. Σε κανέναν από αυτούς τους ορισμούς, κανένας από αυτούς τους ειδικούς πολιτικούς επιστήμονες δεν θα δεχόταν ότι η πολιτική απόφαση, για πολύ συγκεκριμένα εθνικά συμφέροντα ενός κράτους πριν από μερικές μόνο δεκαετίες, συγκροτούν αρκετά στοιχεία ώστε να γίνει αποδεκτός ο όρος «μακεδονικό έθνος». Μέχρι και η συγκρότηση της ΕΜΕΟ (VMRO) το 1893 δεν μιλούσε για «Μακεδόνες» στο έθνος. Μιλούσε για την ανεξαρτησία των κατοίκων της Μακεδονίας ανεξαρτήτως εθνότητας, θρησκείας και γλώσσας. Απευθυνόταν σε όλους τους κατοίκους της Μακεδονίας και όχι στους Σλαβόφωνους μόνο.

Τέταρτον, ομοίως και για τον όρο γλώσσα. Να διακρίνουμε λοιπόν τους φιλόλογους από τους γλωσσολόγους. **«Μακεδονική γλώσσα»** δεν υφίσταται. Πρόκειται για τεχνητό δημιούργημα της ίδιας περιόδου από τον Τίτο, ώστε να καλυφθεί στο μέλλον ένα ακόμη κριτήριο συγκρότησης έθνους. Στο σημείο αυτό να πούμε και το εξής, διότι και ως προς αυτό υπάρχει είτε σύγχυση, είτε εσκεμμένη παραπληροφόρηση του ελληνικού λαού. Το σλαβικό ιδίωμα που μιλούσαν οι πληθυσμοί στη Μακεδονία στις αρχές του 20^{ου} αιώνα ΔΕΝ είναι το ίδιο με την λεγόμενη «μακεδονική» γλώσσα που έφτιαξε ο Τίτο μετά το 1943. Δεν είναι το ίδιο. Ακριβώς επειδή δεν υπήρχαν γραπτά μνημεία του ιδιώματος αυτού, ενώ υπήρχαν πολλές ομοιότητες με τα βουλγάρικα (και τα σέρβικα), ο Τίτο εργάστηκε στην μορφοποίηση μίας γλώσσας, η οποία θα την διέκρινε όσο πιο πολύ γινόταν από αυτές, και ειδικά από τα βουλγάρικα. Έτσι, δημιούργησε στην γραπτή εκδοχή της

γλώσσας ορισμένες τεχνητές διαφορές. Αυτές, πέρασαν απαρατήρητες από τους λιγοστούς σλαβόφωνους της Ελλάδας. Δεν τις γνώριζαν, δεν τις αντιλήφθηκαν. Η διάδοση του ιδιώματος αυτού από γενιά σε γενιά έγινε με βάση την προφορική διάλεκτο που μιλούσαν οι παππούδες τους πριν 100 χρόνια. Αυτός είναι ο λόγος, που ακόμα και όταν ο βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ Φλώρινας βγήκε να πανηγυρίσει την ημέρα της υπογραφής του πλαισίου Συμφωνίας των Πρεσπών, εκτός του ότι ξεχνούσε («έτρωγε») ορισμένες λέξεις, μιλούσε λίγο διαφορετικά από τους ψευδο-«μακεδόνες» των Σκοπίων. Με κάθε επιφύλαξη, οι διαφορές του προφορικού ιδιώματος στην Ελλάδα με την επίσημη γλώσσα στα Σκόπια ίσως είναι μεγαλύτερες και από τις διαφορές μεταξύ της βουλγαρικής γλώσσας από την επίσημη γλώσσα στα Σκόπια.

Οι χάρτες του κειμένου

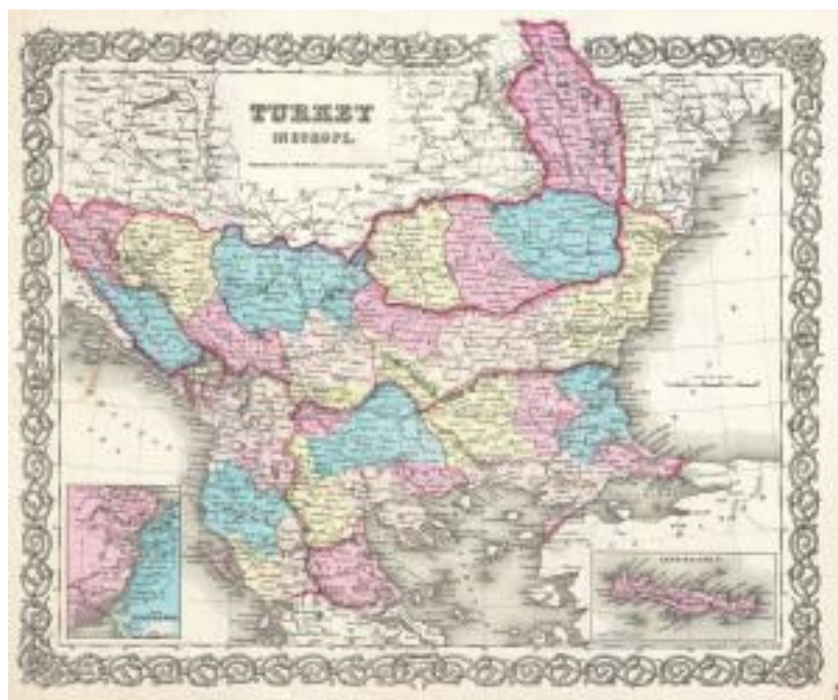
Χάρτης του 1771 (wikipedia)

Χάρτης του 1799 (wikipedia)

Χάρτης του 1855 (wikipedia)

Χάρτης του 1885 (wikipedia)

Χάρτης του 19ου αιώνα (1851)

Εθνολογικός χάρτης του 1847 (wikipedia)

Εθνολογικός χάρτης του 1882 (wikipedia)

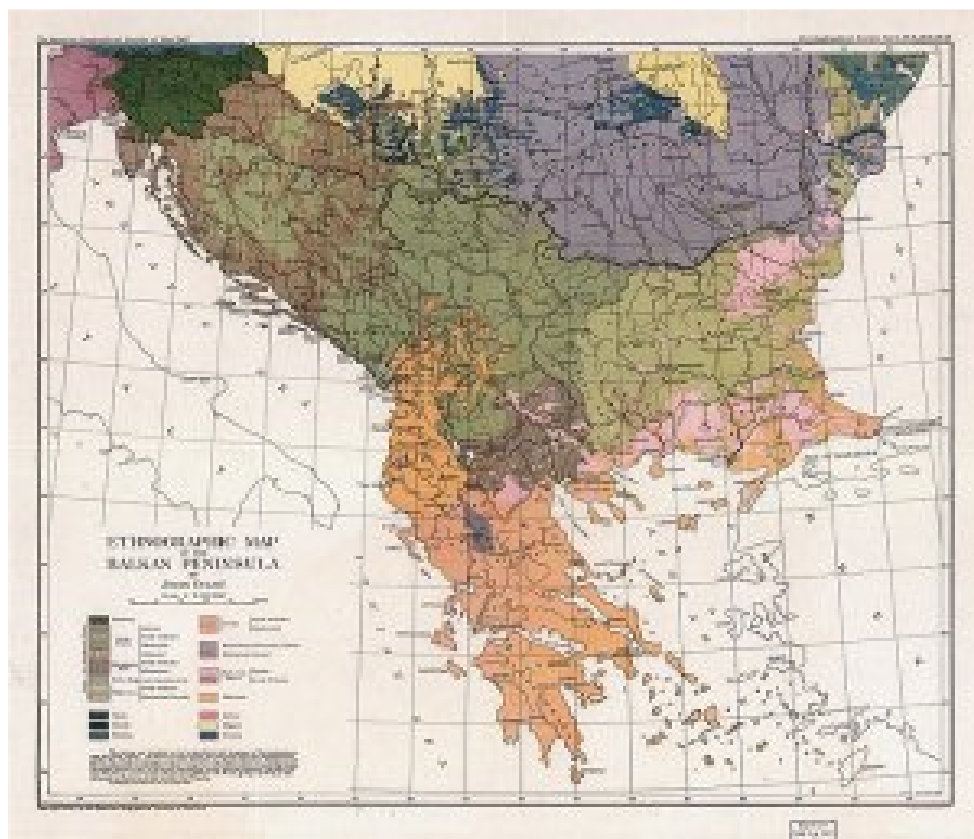

Εθνολογικός χάρτης του 1893 (Cassel) – με ζωγραφισμένα τα σημερινά σύνορα

Εθνολογικός χάρτης του 1918 (wikipedia)

31. Χτύπημα κάτω από τη μέση.⁴³

Τί συμβαίνει για πρώτη φορά στίς καταλήψεις σχολείων τοῦ 2018 ποῦ δέν συνέβαινε στίς καταλήψεις σχολείων ἀπό τό 1988 μέχρι σήμερα.

1. Σήμερα ἔχουμε πρωθυπουργό πρώην καταληψία καί πρόεδρο 15μελούς. Οἱ πρώτες του πολιτικές πράξεις καί ἐμφανίσεις στόν δημόσιο χῶρο, ἦταν ὡς ὁργανωτής σχολικῶν καταλήψεων.

2. Σήμερα δέν ἔχουμε ἀπλῶς καταλήψεις σέ σχολεῖα καί παύση μαθημάτων. Ταυτόχρονα μέ ὅλα αὐτά ἔχουμε καί πορείες σχεδόν σέ κάθε πόλη τῆς Ἑλλάδας. Τήν περασμένη Πέμπτη, 29 Νοεμβρίου, ἔγιναν ταυτόχρονες πορείες σέ δεκάδες πόλεις. Σέ μεγάλο μέρος τῶν 520 ὑπό κατάληψη σχολείων, οὐσιαστικά δέν ἔγινε κατάληψη, ἀλλά ἀποχή ἀπό τά μαθήματα προκειμένου οἱ μαθητές νά συμμετάσχουν στά μαθητικά συλλαλητήρια.

3. Σήμερα ἔχουμε συλλήψεις μαθητῶν καί τῶν γονέων τους γιά «παραμέληση ἐποπτείας ἀνηλίκων». Τό πρωτοφανές περιστατικό συνέβη μετά ἀπό μήνυση τοῦ διευθυντῆ τοῦ 2ου Γυμνασίου Ἀγρινίου.

4. Σήμερα ἔχουμε τό πολιτικό καί δημοσιογραφικό κατεστημένο, κυβέρνησης τέ καί ἀντιπολίτευσης, νά καθυβρίζει τοὺς μαθητές.

Ἄς προσεχθεῖ τό ἐξῆς σημεῖο: δέν καθυβρίζεται ἡ κατάχρηση τῶν πράξεών τους (κατάληψη ἀντί μάθημα). Ἄλλωστε, τό – πράγματι στρεβλό – «δικαίωμα» στήν κατάληψη ἔχει γίνει σταδιακά ἀποδεκτό τά τελευταῖα 30 χρόνια. Κακῶς, ἀλλά ἔγινε.

Δέν καθυβρίζεται οὔτε τό ἓνα καί μοναδικό αἶτημα τῶν μαθητῶν: ἡ ἀπόρριψη τῆς Συμφωνίας τῶν Πρεσπῶν. Διότι περὶ αὐτοῦ πρόκειται. Καθυβρίζεται τό αὐτόβουλο καί αὐτεξούσιο τῶν μαθητῶν!

Ἡ κυβέρνηση, ἡ ὁποία τό 2016 μείωσε τήν ἡλικία γιά δικαίωμα ψήφου ἀπό τά 18 στά 17, καί τό 2017 ἔδωσε δικαίωμα ἀλλαγῆς φύλου σέ παιδιὰ 15 ἐτῶν, θεωρεῖ τοὺς μαθητές λυκείου ἄβουλα ὅργανα ἐξωσχολικῶν ἀκροδεξιῶν ὁργανώσεων, μολονότι τὰ ἴδια τὰ παιδιὰ φωνάζουν «δέν εἴμαστε φασίστες, δέν εἴμαστε ναζί, ὅταν φωνάζουμε ὅτι ἡ Μακεδονία εἶναι γῆ ἐλληνική», καί βάζουν ἓνα μεγάλο ἀπορριπτικό Χ στά ναζιστικά σύμβολα.

Πάντως, ἐγώ στήν ὑποτιθέμενη μαθητική «ἀντί-ἐθνικιστική διαδήλωση» ἐναντίον τῶν καταλήψεων εἶδα ὅτι τουλάχιστον οἱ μισοὶ ἔδειχναν ἄνω τῶν 25, μέ γενειάδα, μέ ξένες (κόκκινες) σημαῖες καί ὁργανωμένο στρατιωτικό βᾶδισμα. Ἀντίθετα, στίς

---

⁴³ Δημοσιεύθηκε στην Εστία στις 4 Δεκεμβρίου 2018 και την επομένη στο Αντίβαρο - <http://www.antibaro.gr/article/21275>

μαθητικές πορείες είδα μόνο μαθητές, μόνο ελληνικές σημαίες, άτακτο βάδισμα και πάθος νεοφώτιστων σέ διαδηλώσεις.

Έδω ξγκείται καί τό ότι πρόκειται γιά χτύπημα κάτω από τή μέση. Σέ αυτές τίς συνθήκες, βρήκαν ένα μόνο άκραιο σύνθημα, τό ότι «ή Δημοκρατία πούλησε τή Μακεδονία». Άκραιο ναι. Άπειλή όμως γιά τή Δημοκρατία ένα σύνθημα σέ μία πορεία; δέ νομίζω. Ύπερβολικό τό βρίσκω.

Δέν ήταν άραγε άπειλή όταν σημερινοί ύπουργοί όργάνωναν λαϊκά δικαστήρια μέ κρεμάλες έξω από τή Βουλή καί ό όχλος φώναζε «νά καεί...», αλλά είναι σήμερα άπειλή ότι μερικοί 17χρονοι από ένθουσιασμό καί έλλειψη καλλιέργειας λόγου δέν συνειδητοποιοϋν τίς έπιπτώσεις τών λέξεων; Δέν πείθομαι.

Είναι χτύπημα κάτω από τή μέση έπειδή άποφεύγει νά άπαντήσει στήν οϋσία τοϋ αίτήματος γιά άπόρριψη τής έπαίσχυντης συμφωνίας. Όχι μόνο δέν είναι έθνικιστική ή άπόρριψη, αλλά έθνικιστική είναι ή έπικύρωση τής Συμφωνίας.

Κάποτε νά τελειώνουμε μέ τά συμπλέγματα ότι όλοι οί έθνικισμοί γύρω μας είναι «πρόοδος» καί «φιλία». Στο ύπό τροποποίηση Σύνταγμα τών Σκοπίων παραμένει αϋτούσιος ό αλυτρωτισμός εις βάρος μās (άρθρο 36) καθώς καί ή παραπομπή (στό Προοίμιο) σέ κείμενο ποϋ εϋθέως μιλάει γιά ένωση τών «Μακεδόνων» τριών χωρών σέ μία «μεγάλη Μακεδονία». Νά πάψει ό στρουθοκαμηλισμός καί νά δοϋμε κατάματα τήν πραγματικότητα!

32. Ἡ ἱστορία ἀποφαίνεται: δὲν ὑπάρχει «μακεδονικό ἔθνος»⁴⁴.

Ὁ κ. Μητσοτάκης δέχεται τὴν σύνθετη ὀνομασία ἀλλὰ ὄχι τὴν ἐθνότητα καὶ τὴν γλῶσσα ὡς σκέτα «μακεδονικές». Κανείς δὲν τὸν ρώτησε ἂν δέχεται «βορειομακεδονικό ἔθνος».

Ὁ κ. Τζανακόπουλος τὴν περασμένη ἐβδομάδα στὴν ΕΡΤ στοὺς ζενίθ μίας μᾶλλον «νεοφιλελεύθερης» ὀπτικής ἀπολυτοποίησε παιδαριωδῶς τὸ δικαίωμα αὐτοπροσδιορισμοῦ λέγοντας ἐπὶ λέξη: «ὁ καθείς μπορεῖ νὰ προσδιορίζεται ἐθνικὰ κατὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖον νομίζει». Λές καὶ τὸ ἔθνος εἶναι παρατσούκλι!

Ἀναλύω τὰ ἱστορικά δεδομένα μὲ χρονολογικὴ σειρὰ.

Πρῶτος σταθμὸς οἱ δεκάδες **γεωγραφικοὶ καὶ ἐθνογραφικοὶ χάρτες τοῦ 19ου αἰῶνα**, σέ κανέναν ἀπὸ τοὺς ὁποίους δὲν ἀναφέρονται πουθενὰ «Μακεδόνες».

Δεύτερος σταθμὸς τὸ 1878. Σὲ συνέχεια τῆς ἔκδοσης τοῦ ἀρχείου τοῦ Στέφανου Δραγούμη τὸ 1966, ὁ Εὐάγγελος Κωφὸς ἐξέδωσε τὸ 1969 ἀνέκδοτα προξενικά ἐγγράφα στοὺς βιβλίο «**Ἡ Ἐπανάστασις τῆς Μακεδονίας κατὰ τὸ 1878**». Στὰ σπάνια αὐτὰ ἔργα, διότι ὁ Μακεδονικὸς Ἀγώνας εἶναι ἐν πολλοῖς ἀδιόρατος στὴν ἱστοριογραφία μας, φωτίζεται ἡ ἄμεση ἀντίδραση τῶν Ἑλλήνων στὴν ἀπόδοση τῆς Μακεδονίας στοὺς Βούλγαρους κατὰ τὴν **Συνθήκη τοῦ Ἀγίου Στεφάνου**. «Μακεδόνες» δὲν ὑφίστανται.

Τρίτος σταθμὸς τὸ 1884 καὶ 1885, ὅταν Ἕλληνες τῆς περιοχῆς τοῦ Μοναστηρίου (ἐκ Νιζόπολης, Τυρνόβου καὶ Μεγαρόβου) ἀπέστειλαν ἐπιστολὲς στὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη διαμαρτυρόμενοι ὅτι «*Γνήσιοι Μακεδόνες ὄντες καὶ τοιοῦτοι θέλοντες νὰ εἴμεθα καὶ εἰς τὸ μέλλον διὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἡμῶν γλώσσης... ἀποκηρύττομεν πάσας τὰς χιμαιρικὰς ἰδέας καὶ τάσεις αὐτῶν τῆς ἥν ἐπιδιώκουσιν ἐνώσεως τῆς Μακεδονίας μετὰ τῆς Βουλγαρίας*». Οἱ ἐπιστολὲς διαβιβάστηκαν στὸν Βρετανὸ πρέσβη⁴⁵.

Τέταρτος σταθμὸς τὸ 1893, ὅταν στὴν **διακήρυξη τῆς ΕΜΕΟ** (τὴν ὁποία ἔχουν παραποιήσει οἱ Σκοπιανοί) τὸ κάλεσμα γιὰ ἐπανάσταση κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν γίνεται πρὸς ὅλους ἀνεξαρτήτως θρησκείας, γλώσσας καὶ ἐθνότητος. Ὅχι στοὺς ἐθνικὰ «Μακεδόνες».

Πέμπτος σταθμὸς οἱ ἐκδόσεις τῶν «Μακεδονικῶν Ἡμερολογίων» τοῦ **1897** καὶ **1908**, ποὺ ἔπесαν στὰ χέρια μου πρόσφατα. Σ' αὐτὰ ὁ Γ. Δροσίνης, Κ. Παλαμᾶς, Ζ. Παπαντωνίου καὶ πολλοὶ καὶ ἄλλοι ὑμνοῦν τὴν ἐλληνικότητα τῆς Μακεδονίας καὶ μιλοῦν μόνον γιὰ Βουλγάρους. «Μακεδόνες» δὲν ὑφίστανται στὸν ὁρίζοντα⁴⁶.

⁴⁴ Δημοσιεύθηκε στὴν **Εστία**, 18 Δεκεμβρίου 2018. Καὶ τὴν επομένην στὸ **Αντίβαρο** - <http://www.antibaro.gr/article/21469>

⁴⁵ Ἡ πλήρης ἐπιστολὴ τοῦ 1885 θὰ αναρτηθεῖ ἐδῶ τις ἐπόμενες ἡμέρες. Τὴν βρήκαμε στὸ βιβλίο τοῦ Ν. Μέρτζου «Εμεῖς οἱ Μακεδόνες», σελίδες 87-89.

⁴⁶ Εἰκόνες ἀπὸ τὸ Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον τοῦ 1897 - **εἰδση - ἐξώφυλλο** - ποίημα **Δροσίνη** «Ἑλληνοπούλα (Μακεδονία)»- ποίημα **Παλαμά** «Μακεδονία» («Ἑλληνικὴ πνοὴ τὴν ἀνασταίνει»). Εἰκόνες ἀπὸ τὸ Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον τοῦ 1908 - **εξώφυλλο**, **Βασιλεῖς τῆς Μακεδονίας καὶ Μακεδονικὴ Δυναστεία Κωνσταντινουπόλεως** - **Τα ὀνόματα Μακεδῶν καὶ Μακεδονία** - **Σημεῖωμα γιὰ τὸν Παῦλο Μελά καὶ ποίημα τοῦ Ζαχαρία Παπαντωνίου**. Επιπλέον τοῦ ἀρθροῦ, παραθέτω καὶ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ **Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον τοῦ 1903**

Έκτος σταθμός τὸ 1913, ὅταν κατὰ τὴν [Συνθήκη Εἰρήνης τοῦ Βουκουρεστίου](#), δὲν γίνεται οὐδεμία ἀναφορὰ σὲ «Μακεδονία» παρὰ τὰ ὅσα ἀμετροεπῶς λέγονται ἀπὸ διαφόρους, συμπεριλαμβανομένων τοῦ πρωθυπουργοῦ, τοῦ πρώην ὑπ. Ἐξωτερικῶν κλπ

Ἑβδομος σταθμός τὸ 1921, ὅταν στὴν [ἀπογραφὴ τοῦ Βασιλείου Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων](#) καὶ τὴν λεπτομερέστατη ἔκδοση τῶν εὐρημάτων της, δὲν βρέθηκε οὔτε ἓνας «Μακεδόνας».

Ὀγδοὺς σταθμός ἡ δεκαετία τοῦ 1920 κατὰ τὴν ὁποία ἔχουμε τὰ πρῶτα ἴχνη [ἐπιδίωξης ἀνεξάρτητης Μακεδονίας](#) χωρὶς ὅμως ἀναφορὲς σὲ ἔθνικα «Μακεδόνες». Στὸ 5ο συνέδριο τῆς Γ΄ Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς τὸ 1924 γίνεται λόγος γιὰ «Ἐνιαία καὶ Ἀνεξάρτητη Μακεδονία», στὸν Ριζοσπάστη στίς 25.1.1925 ἀναφέρεται ὅτι ὁ Λένιν μιλοῦσε γιὰ «αὐτοδιάθεση καὶ ἀνεξάρτητη Μακεδονία καὶ Θράκη», καὶ τὸ σύνθημα τοῦ ΚΚΕ στίς δημοτικὲς ἐκλογὲς τοῦ 1929 ἦταν «Ἐνιαία καὶ ἀνεξάρτητη Μακεδονία». Τότε, μὲ εἰσήγηση τοῦ Βενιζέλου ἡ Βουλὴ ψήφισε τὸ περίφημο ἰδιώνυμο.

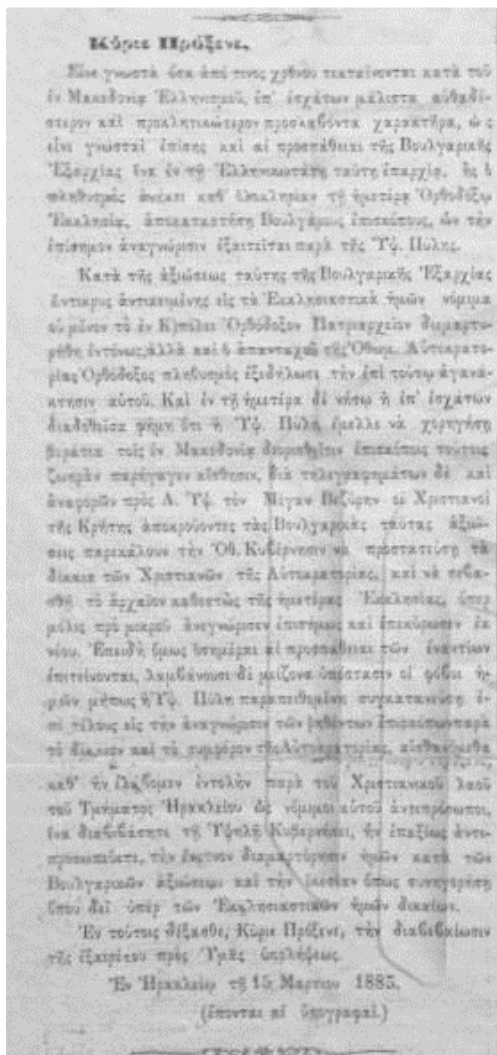
Ἐνατος σταθμός τὸ 1943 ὅταν ὁ Τίτο ἀποφάσισε τὴ δημιουργία τῆς «Σοσιαλιστικῆς Γιουγκοσλαβικῆς Δημοκρατίας τῆς Μακεδονίας», ἔβαλε στὸ μίξερ τὴν βουλγαρικὴ γλῶσσα μὲ μερικὲς σερβικὲς συλλαβές, καὶ ἐμφάνισε 843,000 ἔθνικα «Μακεδόνες» ἀπὸ τὸ πουθενά, ὥστε νὰ περικόψει μελλοντικὲς ἐπιδιώξεις τῆς Βουλγαρίας στὸ ἔδαφός του.

75 χρόνια ψευδώνυμου ἔθνους δὲν εἶναι ἀρκετά γιὰ νὰ τὸ ἀποδεχθοῦμε. Εἰδικὰ ἐφόσον ἐμεῖς φέρουμε τὸ ἴδιο ὄνομα ὡς τμῆμα τοῦ δικοῦ μας ἔθνους. Οὔτε σκέτο «μακεδονικό» ἀποδεχόμαστε λόγῳ δῆθεν «δικαιώματος αὐτοπροσδιορισμοῦ» κύριε Τζανακόπουλε, οὔτε «βορειομακεδονικό» κύριε Μητσοτάκη.

33. Ντοκουμέντα της εποχής 1878-1913 για την ελληνικότητα της Μακεδονίας⁴⁷

Κωστής Παλαμάς, Γεώργιος Δροσίνης, Ζαχαρίας Παπαντωνίου, Γεώργιος Στρατήγης, Ανδρέας Καρκαβίτσας, Γ. Μπουκουβάλας, εφημερίδες, ειδήσεις, άρθρα, ποιήματα, στατιστικές πληθυσμού, καρτ-ποστάλ. Αυτά και άλλα, στην ταραχώδη γενικευμένη περίοδο 1878-1913 στη Μακεδονία όπου αντίπαλοι ήταν οι Έλληνες με τους Βούλγαρους κάτω από το βλέμμα των Οθωμανών που κατέρρεαν. «Μακεδόνες» ανύπαρκτοι από τον ορίζοντα...

Εφημερίδα Μίνως Ηρακλείου – 15 Μαρτίου 1885

⁴⁷ Δημοσιεύθηκε στο Αντίβαρο στις 19 Δεκεμβρίου 2018 - <http://www.antibaro.gr/article/21481>

Εφημερίδα Μίνως Ηρακλείου - Βουλγάρων Σφαγαί - 19 Οκτωβρίου 1885

—**Βουλγάρων σφαγαί.**— Οἱ Βούλγαροι ἀπὸ τοῦδε ἤρξαντο τὰς κατὰ τῶν Ἑλλήνων τῆς Μακεδονίας θηριωδίας τῶν ὀργάνουμένων εἰς λεηστικῆς συμμορίας ὑπὸ τὸ γνωστὸν ὄνομα κομητῶν καὶ ἐπιπίπτοντες κατὰ τῶν ἐλληνικῶν κωμῶν καὶ χωρίων σφάζοντες, λεηλατοῦντες καὶ δρῶντες τοὺς ἀτυχεῖς ὁμοεθνεῖς καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν. Μία ἐκ τῶν συμμοριῶν τούτων ἐξ 20 συγκειμένη κομητῶν, εἰσέβαλε τὴν 29 Σεβρίου εἰς τὸ χωρίον Δράνοβον, ἧς οἱ κάτοικοι ἐνέμειναν εἰς τὸ ἐλληνικὸν αὐτῶν φρόνημα μὴ ἀκολουθήσαντες τῇ βουλγαρικῇ Ἐξαρχίᾳ, αὐτόθι δὲ, καθ' ἃ ἀφηγεῖται διὰ μακρῶν ὁ ἐκ Σερρών ἐπιστέλλων ἀνταποκριτὴς τοῦ «Φάρου» τῆς Μακεδονίας, ἐπέπεσον λάθρῳς κατ' αὐτῶν καὶ ἀφ' οὗ περιέζωσαν τὴν ἐκκλησίαν, ἐν ᾗ εὗρισκοντο, ἐπιτελουμένης τότε τῆς θείας λειτουργίας, ἀπήτησαν ἐπὶ τὰ τῶν προκρίτων, ὧν δύο ἔσφαξαν ἅπαν-
θρώπως, ἓνα ἀφῆκον ψυχορραγοῦντα,
τῶν λοιπῶν τοὺς οἴκους λαφυραγωγῆσαν-
τες καὶ λεηλατήσαντες! Οἷα δάκρυα ἔχυνον-
το ὑπὸ παίδων καὶ γυναικῶν, οἱ στεναγμοὶ, καὶ πόσαι παρακλήσεις κατὰ τὴν ὥραν τῆς σφαγῆς τῶν ἀθῶων προκρίτων! δὲν ἴσχυσαν ὁμῶς εἰς τὰς ἅπαν-
θρώπους ψυχὰς τῶν κακούργων τούτων. Τέλος ἀπῆλ-
θον πληρώσαντες τὰ δερμάτινα αὐτῶν σκεύη τηροῦ
ἄρτου, οἴνου καὶ ῥακῆς, διατάξαντες τοὺς χωρικοὺς
ἐν πρώτοις, νὰ σπεύσωσιν εἰς εἰδοποίησιν τοῦ ἐν Σέρ-
ραις δικαστηρίου, καὶ εἶτα εἰς τὴν ὅσον οἷόν τε τα-
χυτέρην ἀποστολὴν λιρῶν 2000 πρὸς αὐτοὺς· οὐ μα-
κρὰν δὲ τοῦ χωρίου, συναντήσαντες δύο Ὀθωμανοὺς
(τσικοβαστίδες), ἐκέκωσαν αὐτοὺς καὶ τοὺς ἀπήγα-
γον εἰς τὰ ὄρη. — Τί λέγει εἰς ταῦτα ἡ Εὐρώπη;

Γεώργιος Στρατήγης – Εφημερίδα Σκριπ – 26 Νοεμβρίου 1885 – Ποίημα –
Αφιερούται εις τους Μακεδόνας φοιτητάς

ΑΘΗΝΑΙ, ΚΥΡΙΑΚΗ 26 Νοεμβρίου 1895.

ΓΡΑΦΕΙΑ : Όδός Ἀριστοτέλους ἀριθ. 5

ΕΤΟΣ Γ'. Περίοδος Β'. Ἀριθ. 85

Σ' ΕΝΑ ΒΟΥΛΓΑΡΟ ΠΟΙΗΤΗ

Ἀφιερῶμαι εἰς τοὺς Μακεδόνας φοιτητάς

Μόνος ἐστίνος Βούλγαρος ; Ἐξέχουσ τοὺς ἄλλους ;
Μὴ τὰς ἀπὸ λαομανητικῆς ἢ μετροπολιτικῆς ;
Τόσους προγόνους σου λοιπὸν ἔχουσ μεγάλους ;
Ντροπή ! μήπως τῇ λήρᾳ σου τούτῃ ἀγνωμοσύνη,
Καὶ λησμονεῖς ἀπ' τῇ σιγῇ τῶν τόσων σου προγόνων
Τὸν Τσιματὴ καὶ τὸν Φωκᾶ καὶ τὸν Βουλγαροκτόνον ;

Καλὰ τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ τοὺς δὲν τραφεῖς ἐστίνος,
Ποῦ δὲν ἐπιβίβησεν ἡ δικαιοσύνη χρόνος ;
Γιὰ νὰ δοῦνται τ' ἀπὸ τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων,
Τὸν Σαμουὴλ καὶ Σαμὴν, τοὺς δύο μὲν προγόνους ;
Μονάχα τὸν Ἀλκιβιάδην σὲ δοῦναι σου φάρμα,
Βρίσκει νὰ φάλλ' ἢ ἀχέραιστα ἢ Μωσὴ σου ὁ Βουλγάρης ;

Πῶς ; Μήπως δὲν συνέγραψε τὴν Ἱστορίαν ὅλη
Πάντα Βουλγάρων ἱστορικῶν ; Μήπως σὺν Μισακίαν
Τὸν ἄνθρωπον τοῦ Χριστοῦ δι' ἔργου σὲν Πόλε,
Ἐστὶς καὶ τὸν πολιτικῶν μὲν σὲν Βασιλῶν ;
Μὴ ὅλα εἴς σε βρέχεται, τέχνη, ἐπιστήμη, πόσις
Φιλοσοφία, γράμματα, καὶ . . . καὶ . . . καὶ τὸ μαρτυροῦν ;

Βούλγαρι, σὺν πάσι βλάσφημι ! Οἱ δοκίμοις σέπει,
Ποῦ τὰ πόδια σου πατὶ δάκρυ αἰῶνος τῶρα ;
Ἀπὸ τῇ φιλοπονητικῇ σὲν ἀμάρτυρ Ρωσῶν,
Ὅπου σὺν λουρῶν σὲν Φινλανδῶν τῇ χώρᾳ,
Ἐλγόντες Βουλγάρων καὶ δὲν ἴσαι Βουλγαρία
Μὴ δόλο τοὺς ἀρπακτοὺς καὶ δὲν μὴ ἀνδρεία.

Σὺ τοὺς Ἀλκιβιάδων ἀπύγονος ; τὸ, σπέρμα τῶν βαρβάρων,
Σὺ φόνος καὶ ἀπιστία φυλῇ ; δὲν ἔχεις ὁ κόσμος ὅλος,
Δὲν ἔχεις ἀνέμωρ γεννὰ πῶς εἰσὶν τῶν Τσαρῶν,
Πῶς σὺς ἐξέβρασεν ἰδὼ ὁ παγκόσμιος οὐρανός ;
Τολμᾷς εἶς νὰ βρεῖται γὰρ Βούλγαρον ἐκείνων,
Πῶς ἐλλείπει τῇ γῇ τῇ δόξῃ τῶν Ἑλλήνων ;

Πῶς μου λησπὸν τί ἔχεις δόξῃ σου, ἕνα μόνον ;
Θρησκεία ; σὺς τὴν δόξαμεν ἡμεῖς. Τὴν Ἱστορίαν ;
Οἱ Ἕλληνες σὺς ἴσως σὲν ῥῆμα τῶν αἰώνων,
Πολιτικῶν ; δὲν ἔχεται ποτὶς. Ἐλευθερία ;
Οἱ Ρώσοι σὺς τὴν ἴδωκεν, ἀλλὰ μὴτ' ἐκείνη
Καὶ σὺς τὴν ἀπληρώσῃς μὴ μισῶν ἀγνωμοσύνη.

Μὰ μόνον ἔχεις ἀρετὴν, καὶ τὴν ἀσυνεργίαν,
Γιατὶ δὲν σὺς πλαστογραφῶς στοῖς στοῖς μου ποτὶς μου
Καὶ σὺν τῇ Μωσῶν σου φουτῇ νὰ λῶν δὲν συνθέσῃς,
Μὴν ἀρετὴν ποῦ ἡμεῖς, τῇ λῶσῃ τοῦ πολέμου.
Σὺν ἄνθρωπος πάντοτε λαός, καὶ δὲν σὺν πλεονεξία
Σὺν τῇ ἀρετῇ ῥέχεται καὶ ἔχει σὺν τῇ λυστέρει.

Γιατὶ αἰσθάνεται ποτὶ δὲν νοιώσῃς γενναίως,
Ἀνθρωποκτόν καὶ ἀνέμωρ σὲν βάρβαρος σὺς στήθῃς,
Ποῦ δὲν σὺς ἰσχυροῦς τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἡ ἰδέα,
Καὶ πάντα ἐπληρώσῃς τὸ φῶς καὶ τὴν ἀλήθειαν.
Γι' αὐτὸ ἔχῃς δὲν αἰσθάνεται σὲν κόσμῳ αὐτῶν αἰώνων,
Ἐστὶς σκατοῦ, φῶς ἡμεῖς, ἡμεῖς ποτὶς, σὺς χιόνος.

Σὺς τοὺς Ἀλκιβιάδων ἀπύγονος ; Τὴν Ἑδέσση πατρίδα
ἔχῃς οἱ Βούλγαροι ποτὶς ; Μήπως ποτὶς σὺς εἶδεν
Χλαμύδα νὰ φορεῖται καὶ παρκαλαίαν ;
Τὸν Κρόνο σὺς δὲν ἔχῃς τὸν ἄνθρωπον βασιλέα,
Ποῦ αἶμα ἀνθρώπου ἔπει σ' ἀνθρώπων χρόνῳ ;
Ἐστὶς πατρίδα ἔχῃς, σὺς, τῇ Μακεδονίᾳ ;

Ἐστὶς τὴν ὑπερήφανον δὲν πᾶσι ἀμάρτυρα,
Πάντα γὰρ τῇ Ἑλληνισμῶ ; Ἐστὶς τὸν Μακεδόνα,
Τὸ ἀνυπότακτον ποτὶς τῇ ἰσῇ Παρίαν,
Σὺ συνθετὴ βρεῖται γεννὰ τῇ Βουλγαρίᾳ ;
Ἐμπερὶς ! σὺς παραμένῃς σὲν δόξατῃ τῇ χώρᾳ,
Νὰ μαρτυροῖται μὴ φορὰ καὶ τελευταία ἰδέαν.

Θὰ μαρτυροῖται, Βούλγαρι, σὲν Σερβίαν καὶ πόλιν,
Σὺν ῥακίαν σὲν ἔχῃς μαρτυροῖται ἔχῃς χιόνῳ χρόνῳ,
Καὶ μὰ τὸ αἶμα ποῦ ἔχῃς τρεῖς ἔχῃς μεγάλοι,
Τρεῖς βασιλεῖς Ἑλλήνων, ποτὶς τῶν Μακεδόνων,
Θὰ μαρτυροῖται ! ὅλ' ἡ γῇ δὲ δόξα ἀπ' ἀνέμωρ
Γιὰ καὶ μὴ τοὺς σκατοῦς, ἀρετῇς μὴ λυστέρει.

Γεώργιος Στρατήγης

Για τον πληθυσμό της Μακεδονίας – Η Φωνή των Υπουργούλων – 24 Μαρτίου 1890
(δύο εικόνες)

ΥΠΟΔΟΓΩΝ

Στρατιωτικῆς, Δοιράν, Γεγδελῆ, Τιγβίς, Δεμίρ-Χισσάρ, Ἀ-
βράν-Χισσάρ, Νευροκόπου, Τσομα-Βεζα, Ραζ-
λὸγ, Μενελίχου. Ὁ λαὸς τῶν διαμερισμάτων τούτων ὁμιλεῖ
τὴν βουλγαρικὴν καὶ καλεῖ ἑαυτὸν βούλγαρον. Ὅλοι ἢ σχε-
δὸν ὅλοι οἱ βούλγαροι ἐν τοῖς διαμερίσμασι Βελεσῶν, Δοιράν,
Τιγβίς, Ἀβράν-Χισσάρ, Δεμίρ-Χισσάρ, Νευροκόπου καὶ Ραζ-
λὸγ προσήλθον εἰς τὴν βουλγαρικὴν ἐξαρχίαν ἄλλ' ἐν
τοῖς λοιποῖς διαμερίσμασιν ἡ πλειονότης μένει ὑποταγμένη
τῷ Πατριαρχεῖ. . . . ἐν συνόλῳ ἡ ἑλληνικὴ ἐκκλησία ἀριθ-
μεῖ 275,000 ὁπαδούς, ἐξ ὧν 102,000 βούλγαροι, κυβερνᾶ-
ται δὲ ὑπὸ 10 μητροπολιτῶν καὶ 8 ἐπισκόπων, ἐνφ' ἡ βουλ-
γαρικῇ ἐκκλησίᾳ μετὰ 200,000 μελῶν διεσπένεται ἀμέσως
ὑπὸ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐξάρχου δι' ἐπιτρόπων, ἀνα-
γνωρίζομένων ἡμιεπίσημως ὑπὸ τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν.»

Εφημερίδα Εμπρός – 14 Δεκεμβρίου 1896 – έκδοση του Μακεδονικού Ημερολογίου 1897

ΕΜΠΡΟΣ 14 Δεκεμβρίου 1896

3

νησμένην συζήτησιν εύχαριστεί τὸν κ. ὁ-
πουργὸν καὶ ζητεῖ νὰ καταθέσῃ τὸ τιμολό-
γιον τοῦ ἐργοστασίου Βέλφ, τὸ χρηματικὸν
ἐντάλμα τῆς πληρωμῆς καὶ νὰ δηλώσῃ εἰς
τὴν ἐπιτροπὴν τὸ ποσὸν τῆς βαμβακοπω-
ρίτιδος. Ὁμιλοῦντα δὲ περὶ τῶν πειραμέ-
των, διακόπτουσιν οἱ κκ. Μπούμπουλης, Πε-
ταλάς καὶ Καλλιερωνᾶς ὡς πρὸς τὴν ἐνέρ-
γειαν τῆς βαμβακοπωρίτιδος.

Λέγει τινὰ σχετικῶς πρὸς τὸ ζήτημα
καὶ ὁ κ. ΤΣΑΜΑΔΟΣ.

Ἄλλαι ἐπερωτήσεις

Ὁ κ. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ ἐπερωτᾷ περὶ
τῶν ὑδραυλικῶν ἔργων Βονίτσας, τὰ ὅποια
εἶχον ἀπορριπθῇ καὶ τὰ ὅποια δὲν ἐξετε-
λέσθωσαν. Καὶ εἶτα ἀναπτύσσει ἐτέρως δύο
ἐπερωτήσεις.

Ὁ κ. ΓΡΙΒΑΣ λέγει ὅτι ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ
ὀπουργοῦ ἐγένεσαν ὅλα καὶ ἄς ἡσυχάσῃ ὁ κ.
βουλευτής. Ὑπάρχει ἀγρυπνὸς φόβος...

Ὁ κ. ΤΕΡΑΡΑΜΠΑΣ συνιστᾷ νὰ
γίνῃ γέφυρα εἰς τὴν μεταξὺ Λευκάδος καὶ
Βονίτσας ὁδόν.

Ὁ κ. ΜΕΛΙΣΣΙΝΟΣ παριστᾷ τὸν τη-
λεγραφικὸν κλάδον φθισίντων, πάσχοντα,
τηκόμενον καὶ ἀλλοφύοντα καὶ ἱκετεύει νὰ

τὸν νόμον αὐτὸν ὡς μέρος τοῦ πολιτικοῦ
μου προγράμματος καὶ τὸν ὑπέβαλον διὰ
ν' ἀπαλλάξω τὸ ὑπουργεῖον καὶ τοὺς βου-
λευτὰς ἀπὸ τὰς φροντίδας τῶν διδασκαλι-
κῶν μεταβολῶν. Ὅσοι νομίζουσιν ὅτι ὁ νό-
μος πρέπει νὰ καταργηθῇ, δὲν εἶνε φίλοι
μου. (Μεγάλη αἰσθησις εἰς τὴν πτέρυγα τῆς
συμπολιτεύσεως).

Ὁ ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ διὰ μακρῶν ἀγο-
ρεῶν, κακίξει τὴν τρῶπον, καθ' ἣν ὑπρί-
ζονται οἱ νόμοι, αἰτία δὲ τούτου εἶνε ὅτι καὶ
ὁ νόμος τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ὑπὲρ τῆς
ἀρχῆς τοῦ ὁποῦν ἔχει κηρυχθῇ, διότι θέλει
νὰ μὴ ἀναιμιγνύεται τὸ ὑπουργεῖον εἰς τοὺς
διορισμούς.

Ὁμιλεῖ καὶ πάλιν ὁ κ. ΕΥΤΑΞΙΑΣ
καὶ συνιστᾷ νὰ λάβῃ τὴν δαπάνην τῆς δη-
μοτικῆς ἐκπαιδεύσεως τὸ δημόσιον ταμεῖον.
Λέγει δ' ὅτι τόσον διεστράφη τὸ Σύνταγμα
ὥστε ὁ κ. Πρωθυπουργὸς νὰ διορίξῃ καὶ
παῦν τοὺς φίλους του, καὶ νὰ λέγῃ εἰς τοὺς
διαφενδούντας εἰς τοῦτο ἢ εἰς ἐκεῖνο τὸ ζή-
τημα βουλευτὰς δὲν αἶ: θεμιτῶν φίλους μου.

Ὁ κ. ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ἀπαντῶν
λέγει ὅτι δὲν διορίζει οὔτε παύει τοὺς φί-
λους του. Φίλους τὸν θεωρεῖ ἐκείνους μεθ'

ΑΘΗΝΑΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Οἱ φοιτηταί τῆς θεολογίας

Οἱ φοιτηταί τῆς Θεολογίας ἐπιθυμοῦντες
νὰ συστηθῇ ἐν τῇ Ἀκαδημαϊκῇ Δέσχη ἱεὶον
τμήμα Θεολογικόν, ὃ δὲ συνέλθουν σήμερον
ὥρα 4 μ. μ. ἐν τῇ Δέσχῃ ἵνα διασκεδάσῃ
περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Ναυτικὰ μεταβολαί

Διορίσθη κυβερνήτης τοῦ ὑπ' ἀριθ. 9
τορπιλλοφόρου ὁ ἀνθυποπλοίαρχος κ. Γ.
Σταθάκης ἀντὶ τοῦ ἀνθυποπλοίαρχου κ.
Παύλου ὁποῦνα παραβρισθῆναι ἀλλοῦ.

Τὸ Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον

Ἐξεδόθη τὸ ἐθνικὸν τοῦτο ἡμερολόγιον
κομψότατον καὶ πλήρες πατριωτικῆς καὶ
ἐθνικοῦ πάθους ὅλης. Περιέχει ἀρθρα, διη-
γήματα, ποιήματα τῶν πρωτεύοντων λογίων
μας. Τὸ συνιστῶμεν δὲ τοσούτον μάλλον,
καθ' ὅσον πωλεῖται ὑπὲρ ἐθνικοῦ σκοποῦ
καὶ πᾶς Ἕλλην πωλὼν τὴν ὑποστήριξιν τῆς
Μακεδονικῆς ἰδέας ἐξείλει νὰ τὸ ἀγοράσῃ.

Ἀκαδημαϊκὴ Δέσχη. — Ὁ νεὺς
πρόεδρος τῆς

Μακεδονικόν Ημερολόγιον 1897 – **Κωστής Παλαμάς** – ποίημα – Μακεδονία
(ελληνική πνοή την ανασταίνει)

Μ Α Κ Ε Δ Ο Ν Ι Α

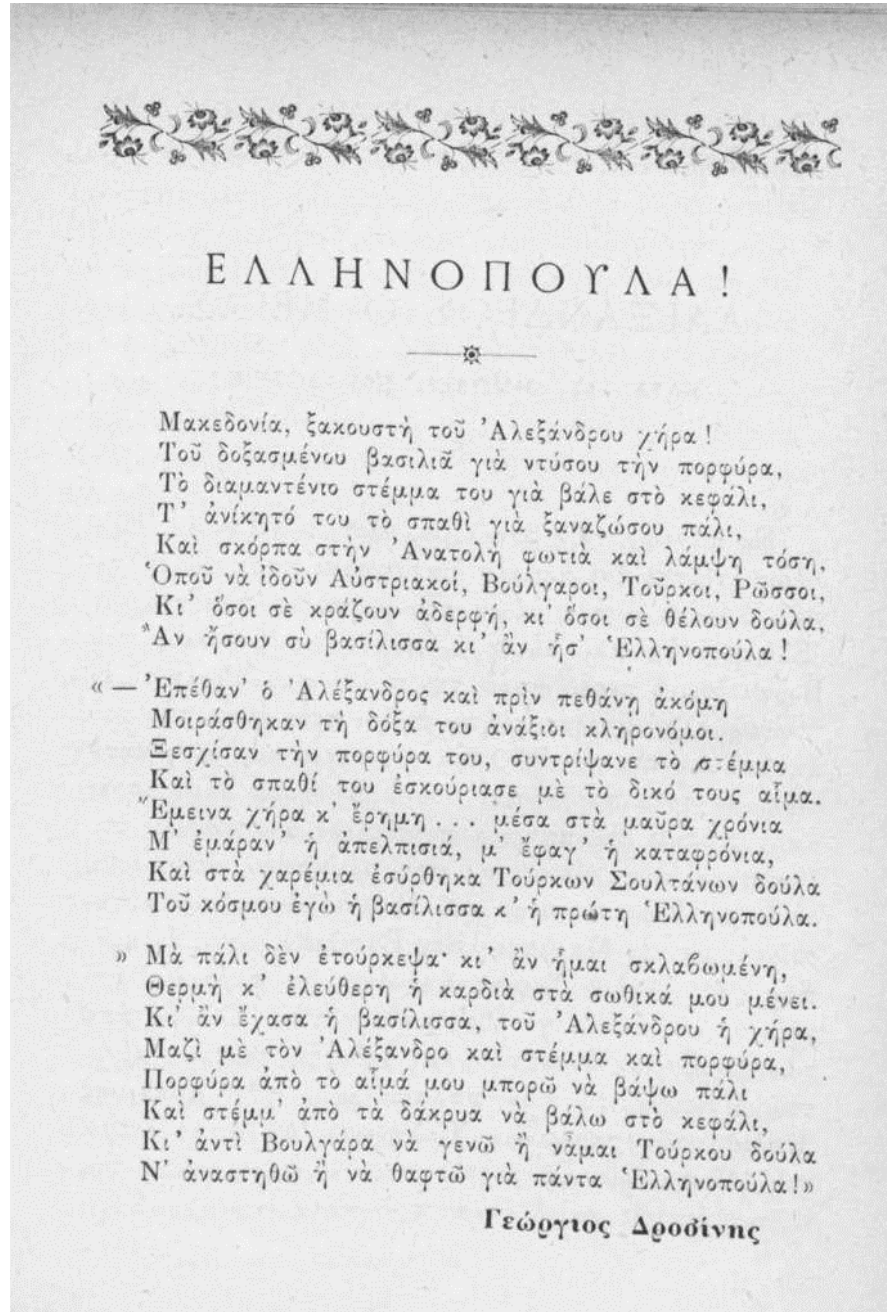
Μακεδονία! ἑλληνική πνοή τήν ἀνασταίνει,
Κι' ὅσο κι' ἂν λυώνῃ τὸ κορμί, μὰ ἡ ψυχὴ ἀπομένει,
Ἀθάνατος ἀνάμεσα στοὺς κύκλους τῶν αἰώνων,
Ἀλέξανδρε, ὦ βασιλιᾷ, τρανὲ τῶν Μακεδόνων,
Ἐσὺ ἡ ψυχὴ της, εἴς' ἐσὺ! Παντοῦ εἶσαι σκορπισμένος·
Κάθε ποτάμι της γοργό, καὶ κάμπος ἀνθισμένος,
Οἱ λόγγοι, οἱ χῶρες, τὰ χωριά, κ' ἡ πειρὸ κρυφὴ μεριά της,
Ὁ πειρὸ μέγας ἄρχοντας, κι' ὁ πειρὸ μικρὸς χωριάτης,
Κι' ὅσα ζωὴ δὲν ἔχουνε, κι' ὅσα ζωὴ βαστοῦνε
Σ' ἔχουν στὸ νοῦ, σὲ προσκυνοῦν, θαρρεῖς σὲ καρτεροῦνε,
Κι' ὅταν φουρτούνα ῥυάζεται στὴ χώρα καὶ ξεσπάει,
« Ὁ βασιλιᾷς Ἀλέξανδρος, κράζουν, περνᾷ καὶ πάει! »

Κωστῆς Παλαμᾶς

Μακεδονικόν Ημερολόγιον 1897 – **Γεώργιος Δροσίνης** – ποίημα «Ελληνοπούλα (Μακεδονία)»

Εφημερίδα Εμπρός - 18 Μαΐου 1897 - Αι ενέργειαι των Βουλγάρων

Η ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**Αἱ ἐνέργειαι τῶν Βουλγάρων**

Κατὰ τὸν ἐν Σόφια ἀνταποκριτὴν τοῦ «Παλαιού Λόγος», ἡ Βουλγαρικὴ Κυβέρνησις προβλέπειται ὅτι μετὰ τὴν νίκην ἢ Τουρκία θὰ ἀδαικνύετο ἀπρόσιτος, προσεπαθήθητε νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀμοιβὴν τῆς εὐσχημοῦ διαγωγῆς της, διαρκούντος ἔτι τοῦ πολέμου, διὰ διπλωματικῶν διαπραγματεύσεων καὶ ὁ ἐν Κωνσταντινίᾳ Βούλγαρος πρέσβης ἐγένετο φορτικὸς. Το ζήτημα τῶν Μακεδονικῶν μεταρρυθμίσεων πιστεύεται ὅτι θὰ λυθῇ ὡς ἑξῆς. Τὰ Βιλαέτια Θεσσαλονίκης, Βιτωλίων καὶ Κοσταόβου θὰ ἐνταθῶσιν εἰς αὐτόνομον καὶ προνομιοῦχον ἐπαρχίαν, ἥς Γεν. Διοικητὴς θὰ διορισθῇ εἰς τῶν υἱῶν τοῦ Σουλτάνου. Λέγεται ὅτι αἱ διαπραγματεύσεις περὶ τοῦ σχεδίου τούτου χωροῦν καλῶς καὶ ὅτι προσεχῶς θὰ συνέλθῃ Συνδιάσκεψις ἐν Πιερρούπολει ἢ Παρισίοις, ὅπως κανονισθῇ τὰς λεπτομερείας.

Εφημερίδα Σκριπ - Ανδρέας Καρκαβίτσας - 30 Αυγούστου 1903

Δὲν μὲ κεντᾷ ἡ φιλανθρωπία· πόθος μεγάλης πατρίδος μὲ τραβά. Πολίτης μεγάλης πατρίδας εἶσαι καὶ φαίνεσαι· μικρῆς ἔσκιος σου ἔχεις τὴν καταφρόνιαν καὶ τὸ ἀνάμπαιγμα. Γιὰ τοῦτο τὴ θέλω — μὰ φτάνει μόνον τὸ θέλω! — τὴ Μακεδονία καὶ τὴ θέλω γιὰ τὴ Ἑλλάδα. Ὅχι τόσο γιατί μ' ἐκείνη θ' ἀξίζουν τὰ σύνορά της. Ὅσο γιατί μπορεῖ — ποῖός ξέρει; — ἀποκεῖ νὰ μᾶς ἔρθῃ γιὰ δεύτερη φορὰ τὸ θαῦμα. Ἐνὰς ἀνθρώπος νὰ καταιόη ἀποκεῖ, ν' ἀρπάξῃ τὴν ἐλληνικὴ φυλὴν, τὴ μοιρασμένη καὶ μικρολόγα ὅπως ἄλλοτε, νὰ τῆς βάλῃ βαρὺ χαλινάρι καὶ, βουκέφαλος ἐκείνη καθ' ἑαυτὴν αὐτὸς, νὰ τὴν ρίξῃ πάλι σὲ θριάμβους καὶ τρόπαια.

Ἐντὸς αὖν, ὅπως φαίνεται, ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς κατέβη ἀποπάνω, ἀπὸ παραπάνω. Καὶ τότε ἀλλοίμονο! Δὲ θὰ ρίξῃ αὐτὴ σὲ θριάμβους καὶ τρόπαια· μὰ θὰ κάμῃ τὴν ἴδιαν τρόποιό του ζηλευτὸ καὶ ἀξιοθρήνητο!

Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

Εφημερίδα

Σκριπ

- Κωστής

Παλαμάς -

30

Αυγούστου

1903

Ὁ Ἰωάννης Γεωμέτρης, ποιητὴς τοῦ
ἔζησε στὸν αἰῶνα τοῦ Βουλγαροκτόνου, θρη-
νεῖ σὲ κῆποι τοῦ ποίημα, τὰ χίλια μύρια
δρινὰ τοῦ τῶδεραν, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, τὸ
Βουλγαρινὸ κράτος. Σεισμὸς, λιμοὺς, κατα-
ποντισμοὺς, πόλεμους, φωτιά καὶ μαχαῖρι.
Τέρατα καὶ σημεῖα στοὺς οὐρανοὺς, σημεῖα
καὶ τέρατα στοὺς κάμπους τοὺς μακεδони-
κούς. Ὁ κομήτης, φωνάζει τρομασμένα ὁ
καλαμπουριστὴς τραγουδιστὴς, ὁ κομήτης
ἐκεῖ ἐπάνω, κ' ἐδῶ κάτω ὁ Κομητό-
πουλος!»

Σήμερα οἱ κομήτες δὲ μᾶς τρομάζουν.
Κομητόπουλους δὲν ἔχομεν. Ὅμως ἔχομε
κομιτᾶτα. Καὶ σχεδὸν τὸ ἴδιο κάνει.

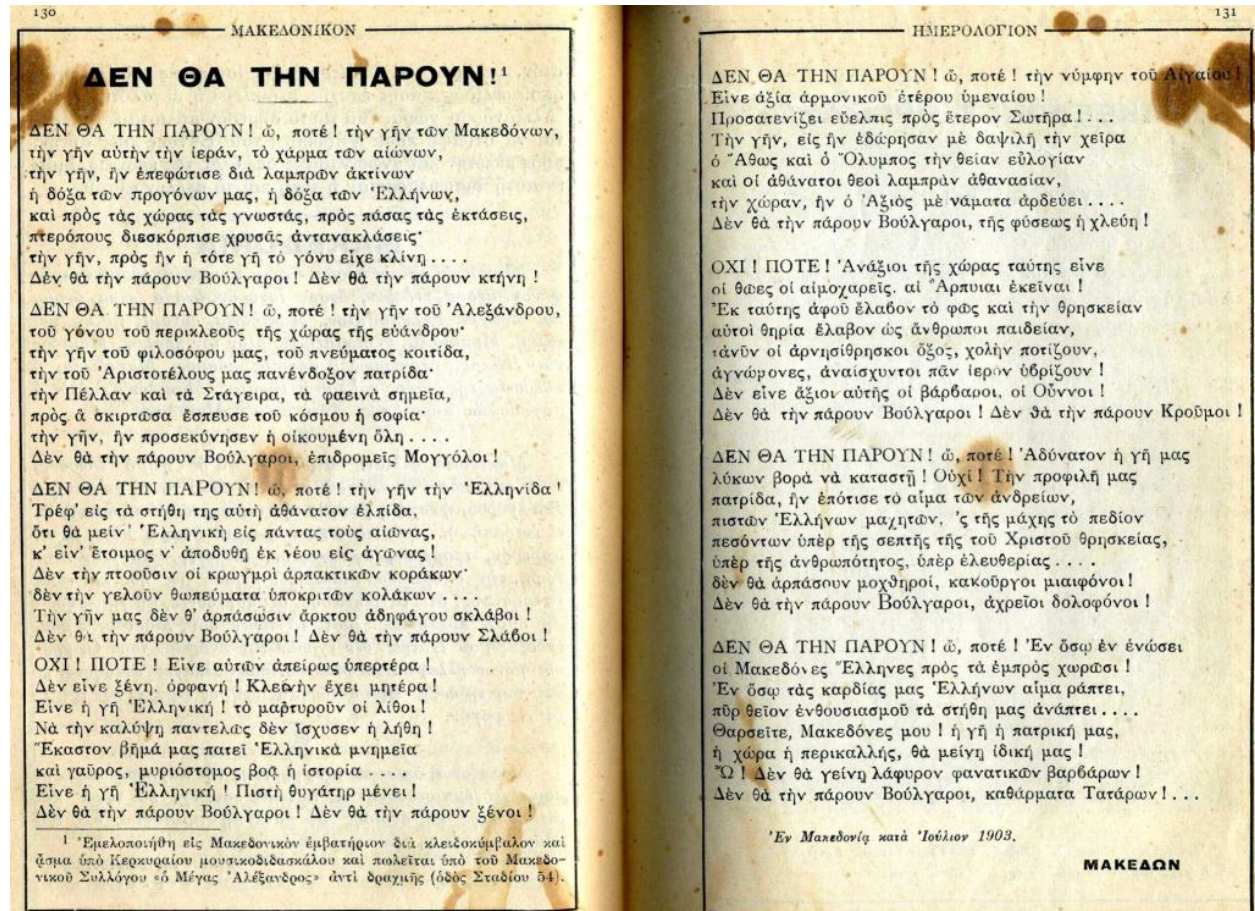
Καὶ μάρτυρες βρισκόμαστε ξαφνισμένοι
ἐν ἰδίῳ, σὰν τὸν παλιὸν ἐκείνον ἐπὶ Βουλ-
γαροκτόνου, κλεφτοπόλεμου, ὁδηγη-
μένου μὲ τὴν ἴδια τὴν τόλμη καὶ τὴν ἐπι-
μονὴ ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τοῦ κόμητος Σι-
σιμᾶν καὶ τοῦ Σαμουήλ τοῦ κομητόπουλου.
Τοὺς κλεφτοπολεμιστὰδες ἐκείνους ἀγωνί-
στηκαν χρόνια καὶ καιροὺς, ὅσο νὰ τοὺς
γόνатиςουν ἐλάντελα πολεμιστὰδες μεγαλο-
δύναμι; οἱ Φωκᾶδες, οἱ Ἰσμισηδες καὶ οἱ
Βασίλειοι.

Καὶ πῶς μᾶς πέρασεν ἐμᾶς ἀπὸ τὸ νοῦ
πῶς μπορούμε πέρα νὰ τὰ βγάλουμε μ' αὐ-
τοὺς χωρὶς νὰ κλειθῶμε μέσα μας κατὶ τι
ἀπὸ τὴ δύναμι τῶν Φωκᾶδων, τῶν Ἰσμι-
σηδων καὶ τῶν Βασιλείων ;

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Μακεδονικόν Ημερολόγιον 1903 – Δεν θα την πάρουν ω ποτέ, την γην των Μακεδόνων

Εφημερίδα Σκριπ – 8 Ιουλίου 1905 – Οι Βούλγαροι κηρύσσοντες μίαν Μακεδονικήν γλώσσαν!

Εν Αθήναις Παρασκευή 8 Ιουλίου 1905

ΣΚΡΙΠ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

Οι Βούλγαροι κηρύσσοντες μίαν Μακεδονικήν γλώσσαν!

Πῶς τείνουσιν καὶ πῶς ἐργάζονται οἱ Βούλγαροι ἐν Μακεδονίᾳ ἀποδεικνύεται ἐκ

τῆς εἰδήσεως τῆς συντάξεως νέας «Μακεδονικῆς γραμματικῆς» πρὸς χρῆσιν τῶν ἐν Μακεδονίᾳ βουλγαρικῶν σχολείων, ἣν εἰ-
δησιν σᾶς ἐτηλεγράφησα ἤδη. Τὰς ἐξῆς
λεπτομερεῖας προσθέτω σήμερον: Πρὸ μη-
νῶν κατηρτίσθη εἰς Μοναστήριον ὑπὸ τῆς
Μακεδονικῆς Ὁργανώσεως ἐπιτροπὴ, ἣτις
ἀνέλαβε τὸ ἔργον νὰ συντάξῃ γραμματικὴν
Μακεδονικὴν. Ἡ ἐπιτροπὴ ἀποτελεῖται ἐξ
ἐπτά καθηγητῶν τῆς γλωσσολογίας. Ὡς
βάσις τῆς γραμματικῆς ταύτης θὰ ληφθῇ ἡ
διάλεκτος, ἣ εἰς τὸ βιλαέτιον Μοναστη-
ρίου ὁμιλουμένη. Ἡ διάλεκτος αὕτη ἐκη-
ρύχθη ἤδη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ὡς ἡ Μακε-
δονικὴ γλῶσσα. Οἱ διδάσκαλοι τῶν Σλαβι-
κῶν σχολείων εἰς τὴν Μακεδονίαν ἐντέλ-
λονται ὅπως διδάσκουσιν τὴν γλῶσσαν ταύ-
την ἀντὶ τῆς σερβικῆς ἢ τῆς βουλγαρικῆς
καὶ διὰ μέσου αὐτῆς νὰ τίθεται ἡ βάσις
πρὸς τὴν ὀνημιουργίαν ἀνεξαρ-
τήτου **Μακεδονίας**. Προσεχῶς δὲ θὰ
τυπωθῶν διδακτικά καὶ διάφορα ἄλλα βι-
βλία εἰς τὴν Μακεδονικὴν ταύτην γλῶσσαν,
εὐθὺς δὲ κατόπιν σκέπτεται ἡ Ὁργάνωσις
ν' ἀπαγορεύσῃ τὴν χρῆσιν τῆς σερβικῆς καὶ
βουλγαρικῆς γλώσσης.

Ἡ Γλῶσσα των εν Μακεδονία Βουλγαροφώνων – 1905 – δείτε [ολόκληρο το βιβλίο](#)
[εδώ](#)

Μακεδονικόν Ημερολόγιον 1908 – Π. Καρολίδης – Τα ονόματα Μακεδών και Μακεδονία

ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΜΑΚΕΔΩΝ ΚΑΙ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Τὰ ὀνόματα Μακεδών καὶ Μακεδονία δὲν εἶναι πάντῃ ἀρχαῖα. Ὁ Ὅμηρος οὐδετέρων τῶν ὀνομάτων τούτων μνημονεύει· πρῶτον δὲ παρ' Ἡσιόδῳ (κατὰ μαθητόμεν ἐκ τοῦ Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου: Περὶ θεμάτων 2,2) ἐν ποιήματι μὴ σωθέντι καὶ ἄλλως ἀγνώστῳ ἀναφέρει τὸ ὄνομα Μακεδών ὑπὸ ἔννοιαν μυθικὴν ὡς ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Διὸς, Μακεδόνος τοῦ Δευκαλίωνος, ἐξ οὗ ὀνόματος ἐλέγετο ὅτι ἐκλήθη ἡ Μακεδονία· ὑπάρχει δὲ καὶ ἄλλη παράδοσις κατὰ ἑλληνικὴν (ὡς ὁ αὐτὸς Κ.Π. ἐν τῷ αὐτῷ χ. λέγει) ἀνάγονσα τὸ ὄνομα τῆς Μακεδονίας εἰς τὸν Μακεδόνα τὸν υἱὸν τοῦ Αἰόλου. Ἀλλὰ τὰ περὶ Μακεδόνος ὡς ἥρωος ἐπωνύμιον τῆς Μακεδονίας εἰσι πάντως πάντα μυθικά. Τὸ δὲ ἐθνικὸν ὄνομα Μακεδόνες ἀπὸ τοῦ Ἡροδότου τὸ πρῶτον εἶναι γνωστὸν σημαίνον ὑπὸ στενοτέραν ἔννοιαν τὸν κάτοικον τῆς Μακεδονίδος γῆς, ὡς ἐκαλεῖτο ἢ μετὰ τοῦ Ἀλιάκμονος καὶ τοῦ Ἀξιοῦ χώρα, ὑπὸ εὐρύτεραν δὲ πᾶσαν τὴν εἰς τοὺς Ἡρακλείδας (ἢ ἀκριβέστερον) Τημενίδας Μακεδόνας βασιλεῖς ὑποκειμένην χώραν.

Ἦς ἡ κυριολεκτικὴ σημασία τοῦ ὀνόματος δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστὴν. Φαίνεται ὅτι ἔχει τοῦτο σχέσιν πρὸς τὴν ῥ. μῆκ. μακ. μακρός, ὡς μαρτυροῦσι τοῦτο οἱ ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων ἀναφερόμενοι τύποι Μακετία ἢ Μακετία=Μακεδονία καὶ Μακέτης=Μακεδών. Ἐκ τῆς ῥ. ταύτης ἐσχηματίσθη πάντως ὁ ἐπιθετικὸς τύπος μακεδνός=ἐπεταμένος (ταυτόσημος τῷ παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἐν χρήσει ποιητικῷ τύπῳ μακεδανός=μακρός), ὡς καλεῖται παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδυσσ. Η. 106) ἢ αἰγείρος («οἶά τε φύλλα μακεδνῆς αἰγείροιο»). Ὁ Ἡρόδοτος (Α. 56) λέγει ὅτι Μακεδνὸν ἐκλήθη τὸ γένος τὸ Δωρικὸν τὸ οἰκοῦν ἐν Πίνδῳ, ἐκ τοῦ χωρίου δὲ τούτου τοῦ Ἡρ. λαβόντες ἀφορμὴν ἐπλάσαντινες ἔθνος ἢ τόπον ἐν Πίνδῳ καλούμενον Μακεδνόν, ὅπερ οὐδαμῶς ἐξάγεται ἐκ τοῦ εἰρημέ-

νου χωρίου. Ἄλλοι δὲ ἐνόμισαν ὅτι τὸ Μακεδνὸν τοῦτο καλούμενον Δωρικὸν ἔθνος εἶναι αὐτὸ τὸ τῶν Μακεδόνων ἔθνος τῶν ἱστορικῶν χρόνων· ἀλλὰ συνάφεια ἱστορικὴ μεταξὺ τῶν ὀνομάτων Μακεδνός καὶ Μακεδνὸν δὲν μαρτυρεῖται· φαίνεται δὲ μᾶλλον ὅτι Μακεδνὸν ἐκλήθη τὸ Δωρικὸν γένος ἕνεκα τῆς μεγάλης ἐκτάσεως τῆς χωρογραφικῆς, ἣν εἶχε ἐκτεινόμενον ἀπὸ Οὔτης μέχρι Ὀλύμπου, ἢ διὰ τὴν ἄλλην ὑπὸ τοῦ Ἡρόδοτου ἀναφερομένην συναφὴ πρὸς τὴν μεγάλην ταύτην ἔκτασιν ἰδιότητα αὐτοῦ τοῦ «κάρια πολυπλάνητον» εἶναι (Ἡρ. Α. 56). Καθ' Ἡρόδοτον οἱ Δωριεῖς οὗτοι οἱ περὶ τὴν Πίνδον, Ὀλυμπον, Ὅσσαν οἰκοῦντες καὶ εἴτα εἰς Δρυοπίδα μεταβάντες καὶ ἀποτελέσαντες αὐτόθι τὴν τετράπολιν Πίνδον, Ἐριναῖον, Βοιών, Κοτίνιον, ὕστατα ἐκ τῆς Δρυοπίδος ὁρμηθέντες ἦλθον εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐνθα διετήρησαν πρὸς τῷ ὀνόματι Δωριεῖς καὶ τὸ ὄνομα Μακεδνόν, ὅπερ ὄνομα εἰκάζεται ὅτι ἐδόθη τοῖς Δωριεῦσιν ἐν τῷ ἔπει Αἰγίμφ. φαίνεται δὲ ὅτι κλάδος τις τοῦ αὐτοῦ λαοῦ ἐκ τῶν περὶ Πίνδον καὶ Ὀλυμπον χωρῶν, ἐκ τοῦ Ἄργους τοῦ Ὀρεστικοῦ, ὑπὸ ἡγεμόνας Ἀργεΐδας (ἐκ τοῦ Ἄργους τοῦ Ὀρεστικοῦ) μὲν καλουμένους, ἀνάγοντας δὲ τὸ γένος αὐτῶν εἰς τὸν ἥρωα τοῦ Δωρικοῦ φύλου Ἡρακλῆν, καὶ ἐντεῦθεν καὶ Ἡρακλείδης καλουμένους προελάσαντες βορειότερον ἔδρυσαν τὸ κράτος τῶν Μακεδόνων Ἀργεαδῶν, οὗς ἕνεκα τοῦ ὀνόματος ἢ παρὰδοσις παρέστησεν ὅσ τερον ὡς μετοικήσαντας ἐξ Ἄργους τῆς Πελοποννήσου καὶ τὸ γένος αὐτῶν ἀνήγαγεν εἰς τὸν ὕμνον τοῦ Ἄργους τούτου, ὅντα καὶ τοῦτον Ἡρακλείδην ἐκ τῶν εἰς Πελοπόννησον κατελθόντων Ἡρακλειδῶν. Καὶ ἐν τῇ συναφείᾳ ταύτῃ τῶν Μακεδόνων Δωριέων καὶ τῶν Ἀργεαδῶν βασιλέων αὐτῶν, τῶν ἀπὸ τοῦ Ἄργους τοῦ Ὀρεστικοῦ εἰς τὴν ἔπειτα Μακεδονίαν κληθεῖσαν χώραν μετοικησάντων, ζητητέα πιθανώτατα ἢ συνάφεια τῶν ὀνομάτων Μακεδὼν καὶ Μακεδνός. Ἄλλως οὐδέποτε οἱ Μακεδόνες τῆς ἱστορίας καλοῦνται Μακεδνοί, ἀλλὰ μόνον οἱ Δωριεῖς τῆς Πίνδον καὶ τῆς Πελοποννήσου, ἐν Πελοποννήσῳ δὲ ὀνομασιὶ οἱ Κορίνθιοι, Σικυνῶνιοι, Ἐπιδαύριοι καὶ Τροιζήνιοι (Ἡροδ. Η. 43).

Π. ΚΑΡΟΛΙΔΗΣ

Μακεδονικόν Ημερολόγιον 1908 – Δύο κείμενα – α. Παύλος Μελάς – β. Ποίημα
«Εἰς Παύλον Μελάν» του **Ζαχαρία Παπαντωνίου**

320

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΝ

ΠΑΥΛΟΣ ΜΕΛΑΣ¹

Διήγοντος τοῦ 1904 ὁ κατὰ τοῦ Μακεδονικοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀνόσιος βουλγαρικός πόλεμος εἶχε λάβει τὸν ἐκικινδυνωδέστερον ἑαυτοῦ χαρακτήρα. Τὰ μεγάλα εὐρωπαϊκὰ Κράτη, παντοῖα συμφέροντά των καὶ ποικίλους πολιτικούς συνδυασμούς ἐπιδιώκοντα ἢ ἐξυπηρετοῦντα, ἔτριβον τὰς χεῖρας ἐφθρούνοντας πρὸς τῆς θέας τοῦ αἵματος, τῶν σαρκῶν καὶ τῶν κρανίων, τὰ ὅποια οἱ Βούλγαροι ἔχυσον, ἔοχιζον καὶ διεργήγουν ἐπὶ βάρους τῶν Μακεδόνων, τῆς ἐλευθερίας των καὶ τῶν υμναλφεστέρων δικαίων τῆς φυλῆς τῶν Ἑλλήνων. Οἱ Βούλγαροι, εὐγνωμονεῖς πρὸς τὰς Δυνάμεις, εἰσάγοντες καὶ ἀσεβεῖς πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τὰς ἀνίγκας τοῦ πολιτισμοῦ, ὑπέκρινοντες ἐπὶ τὰ ἐνοχτικά τῆς φυλῆς των καὶ ἄρρογες ἐν τῇ βυρβύρῳ ἀντιλήγειν τῶν πολιτικῶν των ἀναγκῶν, ἤρχισαν πιστεύοντες ὅτι ὁ Ἑλληνισμὸς ὄντως περιέπεσεν ἐπὶ ἀδυναμίαν καὶ οὖν τὸ Μακεδονικὸν πρόβλημα ὁριστικῶς θὰ ἐλύετο ὑπὲρ αὐτῶν, ἂν ἐτίθειον ὀλίγον τὴν ἐνέργειαν τοῦ δολοφονικοῦ των ἐγχειρίδιου, τὴν δύναμιν τῶν βομβῶν των καὶ τ' ἀποτελέσματα τῆς θηριωδίας των.

Αἰφνης ἀπεφάνη ὁ Μελάς.

Εἶχε ἀπέτανε τὸν τὰς εὐρωπαϊκὰς Δυνάμεις, τὴν Τουρκίαν, τὴν Βουλγαρίαν, τὰ Κομιτάτα. Τίτάν κατὰ τὸ αἶσθημα, Ἡρωικὴς κατὰ τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς. Ἰησοῦς ἐν τῇ φιλανθρωπίᾳ του, ὕψωσε τὴν κεφαλὴν καὶ ἀδιάφορος πρὸς τὴν οὐκογένειαν, ἀδιάφορος πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ἀδιάφορος πρὸς τὸ σιαδὶόν του, καὶ ἀδιέφορος πρὸς τὴν ζωὴν, ἤρπασε τὸν κίραυνόν, διὰ τὰ διαλύσῃ τὴν ἐθνικὴν σκοτίαν. Εἶχε πράγματι πολλοὺς ἀντιπάλους. Ἐπίστειεν ὅμως ἀσφαλῶς ἐπὶ ἓνα σύμμαχον· εἰς τὴν ἐξέγερσιν τοῦ ἑθνικοῦ ἑνοτίσιου τῶν ἀπὸ Σκόρλου μέχρι Κύπρου Ἑλλήνων. Τὸν σύμμαχον τοῦτον ἐπιζητῶν

¹ Ἰδὲ στίχον ἐν σ.λ. 141.

321

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

τὰ συναντήσῃ, μὲ πίστιν ἔνθεον πρὸς τοῦτον φερόμενος, δισκέλει βουνά, ποτάμια, δάση. Ἡ Εὐρώπη συνωφρυνώθη. Ἡ Τουρκία ἀνησύχηται. Ἡ Βουλγαρία ἐταράχθη. Τὰ Κομιτάτα συνεκινήθησαν. Πάντες εἶχον συνηθίσαι βλέποντες τὸν Ἑλληνισμὸν κοιμώμενον καὶ αὐτοκτονούντα. Δὲν ἠθέλναντο νὰ ἐξηγήσουν τί ζητεῖ ὁ Μελάς ἐπὶ τὴν Στάτισαν. Τὸ ἐνόησαν δτε τὴν 18ην Ὀκτωβρίου 1904 καὶ ἀκριβῶς τὴν οἰγμὴν, καθ' ἣν ἐκεῖνος παρέδιδεν ἐν Κυρίῳ τὸ πνεῦμα, ἐνεφανίσθη πάλλευκος ἐκ συγκινήσεως ἀλλ' ὁριστικῶς ἀνατήρας, ὁ μέγας σύμμαχος καὶ ἀντιλήπτωρ τοῦ πεσόντος.

N.

Εἰς ΠΑΥΛΟΝ ΜΕΛΑΝ

Παρθενικέ, ποῦ χαίρεσαι τὴν ὑψηλὴν γαλήνην καὶ πλάγιασες κρυφός, δὲν θὰ μπορέσῃς ἢ σκέψῃς μὴς νὰ ῥθῇ νὰ οὐ κυττάξῃ καθὼς κοιμᾶσαι γελαστός μέσα σὲ ἴσο φῶς.

Φέγγει τὴ νύχτα ἡ ξαστερεὶα στοὺς δρόμους τοὺς μεγάλους μήπως ὁ πλάνος, ποδυρχειται, διαβάτης τοὺς εὐρεῖ, ἀλλὰ καλλίτερα ὁδηγεῖ ἓνα καντῆλι τάρου ποῦ ὁ σκοτωμένος τ' ἄναψε καὶ μᾶς ἀκαριερεῖ.

Θαυθῇ ὁ Διὸς ὅπου γυρνᾷ κατὰ τὸ μεσονύχτι τὰ λαβωμένα ἀπλώνοντας ἀπάνω σου φτερά καὶ θὰ γυρέψῃ ἀνασασμὸ καὶ θὰ γυρέψῃ μῖσος ἀπ' τὸ κορμί σου νύβουνε σὰν ἀνθη αἵματηρά.

Τὴν ὥρα ποῦ σὺ τὸ χῶμά σου φέρουν τὸ χαίρει οἱ σκιάβοι καὶ μπήγουν ὄρνους τὰ σπαθιά σὲ τῆς, ἢς σταλαχτῇ σὲ λήκνουν τὸ δάκρυ των νὰ πιῇ ἡ ψυχὴ τοῦ Γένους Χάρον φαρμάκι νὰ γενῇ καὶ νὰ σ' ἐκδικηθῇ...

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

21

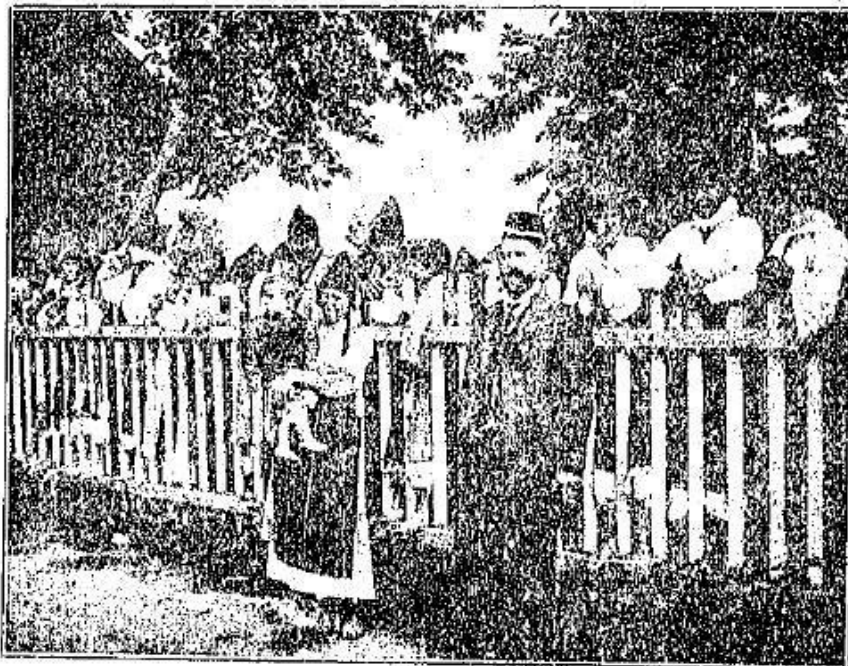
ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΝ

Δὲν εἶσαι ἡχὼ τοῦ κόσμου αὐτοῦ, εἶσαι ἡ καθάρια στάλα
τῶν μακαρίων, ποῦ στής σκληριάς τὸ μυστικὸ σκολειὸ
μὲ τὸ ψαλιῆρι ἐθέριεσαν καὶ τὸ χρυσὸ στεφάνι
τῆς Ὑπερμάχου ἐφιλήσαν καὶ πᾶν σιὸ μακελειό.

Καλὸ ταξίδι ! Ἐσπείρες τὸ μῖτος καὶ προσμένεις.
Κι' ἐνῶ βουβή σὲ μύρεται, σὲ χαίρεται ἡ φυλή.
ἔοῦ ἀνεβαίνεις , Ὁμορφε, πρὸς τοὺς χοροὺς τῶν Ἰσκιων
ποῦ κάνουν τόπο γὰ διαβῆς οἱ γέροι Ἀρματωλοί.

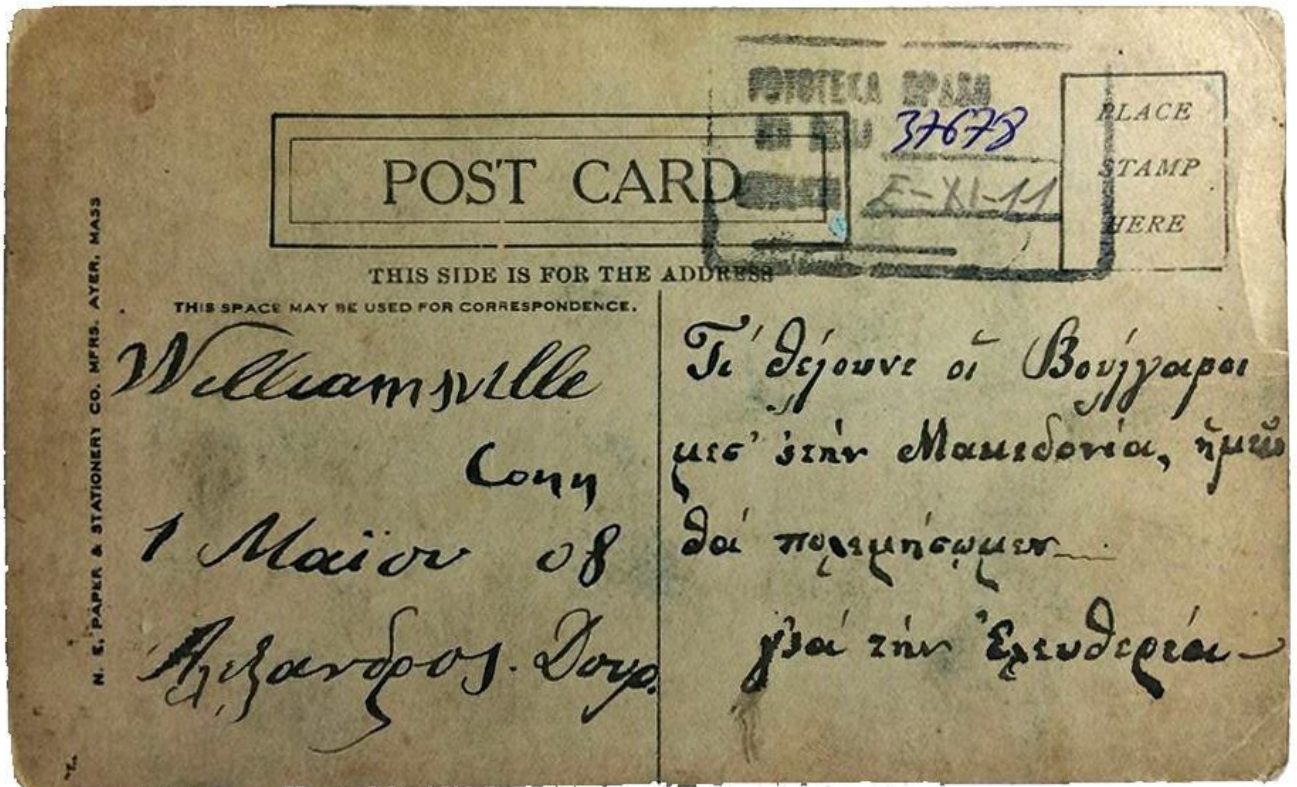
Ὀκτώβριος 1901

ΣΑΧ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΧΩΡΙΚΑΙ ΡΟΥΜΛΟΥΚΙΟΥ
ἐν τῇ σιδηροδρομικῇ σταθμῇ Γυνδα

Κάρτα 1 Μαΐου 1908 – Τι θέλουνε οι Βούλγαροι μες στην Μακεδονία; εμείς θα
πολεμήσουμε για την Ελευθερία!

Εφημερίδα Σκριπ – 25 Αυγούστου 1911

«Εάν δὲν προσέξωσι τὰ μικρὰ Βαλκανικὰ Κράτη θὰ χερ-
σίμευσουν εἰς τοὺς Μεγάλους ὡς τὸ μέγρον νόμισμα πρὸς τα-
κτοποιήσιν τῶν μεταξὺ τῶν λογαριασμῶν. (Ἀπὸ τὸ ἐμμετρον
δράμα «ἡ Βασιλις τῶν Βαλκανίων», τοῦ Βασιλέως τοῦ Μαυρο-
βουνίου Νικολάου).»

Πρὸ ἡμερῶν τὸ «Σκριπ» πρῶτον ἀπεκάλυψεν ὅτι αἱ Δυνά-
μεις τῆς Συνεννόησεως συνέστησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρ-
νησιν νὰ ἐκανοποιήσῃ τὴν Βουλγαρίαν, διὰ τῆς παραχωρήσε-
ως εἰς αὐτὴν τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας μετὰ τῆς Καβάλ-
λας, ὅπως καταστήθῃ δυνατὸν ΔΑΦΙΑΝΑΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑ-
ΔΟΣ νὰ συγκερατηθῇ ἡ Βουλγαρία καὶ μὴ προσχωρήσῃ εἰς
τὸν Αὐстроγερμανικὸν Συνδυασμὸν.

Εφημερίδα Νέα Έρευνα Χανίων – Στατιστική επίσημος της Μακεδονίας – 20

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ.

Ἐξ ἀφορμῆς ἀνακοινώσεως γενομένης εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ βουλγαρίου βουλευτοῦ Δῶρεφ, ὅστις τὸν βουλγαρικὸν πληθυσμὸν τῆς Μακεδονίας ἀνετίθεαζεν εἰς 850,000, δημοσιεύει ἡ «Ἀστραπὴ» Κ) πόλεως τὴν ἐπομένην ἐπίσημον στατιστικὴν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Μακεδονίας γενομένην ὑπὸ τοῦ πρώην Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ Χ. λμῆ πασσᾶ. Ἡ στατιστικὴ αὕτη ἀφορᾷ τὰ δύο βιλαέτια Θεσσαλονίκης καὶ Μοναστηρίου.

Κατὰ τὴν στατιστικὴν ταύτην ὁ πληθυσμὸς τῶν βιλαετίων Θεσσαλονίκης καὶ Μοναστηρίου κατὰ φυλὰς ἔχει ὡς ἑπεται:

Μουσουλμάνοι	754,514
Ἕλληνες	576,892
Βλάχοι	43,400
Χριστ. Ἀθίγγανοι (ρουμ)	6,726
Βούλγαροι	400,000
Σέρβοι	12,000
Ἰουδαῖοι	54,000
Διάφοροι	2,000

Τὸ ὅλον 1,849,769

Ὡστε ὁ μὲν ἐλληνικὸς πληθυσμὸς, γνωστοῦ ὄντος ὅτι πλὴν 10,000 ρουμανιζόντων οἱ λοιποὶ Κουτσόβλαχοι διαμαρτύρονται ὅτι εἶνε Ἕλληνες καὶ συμπεριλαμβανομένων τῶν λεγομένων χριστιανῶν Ἀθιγγάνων συμποσούται κατὰ τὴν στατιστικὴν ταύτην εἰς 617,018. ὁ δὲ βουλγαρικὸς εἰς 400,037.

Σημειωτέον ὅτι ἐν τῷ πληθυσμῷ τούτῳ συμπεριλαμβάνονται τὰ ἄλβανικὰ διαμερίσματα τοῦ Ἑλμπασάν καὶ τῆς Διόρης, τοῦθ' ὅπερ προκειμένου μάλιστα περὶ τῆς τελευταίας ταύτης ἐπαρχίας, αὐξάνει σημαντικῶς τὸν βουλγαρικὸν πληθυσμὸν.

Μαρτίου 1911

Από όλα τα ιστορικά ντοκουμέντα που παρουσιάζονται εδώ, αλλά και στα προηγούμενα άρθρα του αφιερώματος, εξάγονται τα εξής **συμπεράσματα**:

- 1. Επιβεβαιωμένα μέχρι το 1921 δεν υπήρξε κανένας άνθρωπος που να δηλώνε εθνικά Μακεδόνας.**
- 2. Η αντιπαράθεση εντός της Μακεδονίας ήτανε μόνο μεταξύ Ελλήνων και Βουλγάρων.**
- 3. Έχουν όντως καταγραφεί μεμονωμένα περιστατικά ανθρώπων που δήλωναν «Μακεδόνες» σε κάποια έγγραφα μέχρι το 1921. Πρόκειται για δύο υπο-περιπτώσεις.**

Πρώτον, όσοι το έκαναν υποβολιμαία στα πλαίσια των δύο βημάτων, **αντί του ενός, προς την βουλγαροποίηση της περιοχής**: αρχικά «Μακεδόνες» και μετά «Βούλγαροι».

Δεύτερον, ορισμένοι που έφυγαν ως μετανάστες στις ΗΠΑ και κατά την εισαγωγή τους εκεί δήλωσαν «Μακεδόνες». Αυτό το έκαναν **όχι ως «εθνική συνείδηση», αλλά ακριβώς λόγω απουσίας εθνικής συνείδησης!**

Δίνω το **ιστορικό περίγραμμα** και υπενθυμίζω ότι την περίοδο 1878-1913 βρισκόμαστε στη μετάβαση από την Οθωμανική Αυτοκρατορία σε εθνικά κράτη. Μέχρι το 1912 η Μακεδονία ήταν Οθωμανική.

Όλα τα παραπάνω συμβαίνουν κάτω από το βλέμμα των Οθωμανών που καταρρέουν. Αυτό που ονομάζουμε «Μακεδονικός Αγώνας» (1904-08) έληξε όχι επειδή ο αγώνας τελείωσε και απελευθερώθηκε κάποιο τμήμα μίας περιοχής, αλλά επειδή οι Νεότουρκοι έκαναν την δική τους επανάσταση και επέβαλλαν την τάξη.

Η απελευθέρωση έγινε το 1912-13 μεταξύ των εθνικών στρατών και των Οθωμανών. Επίσης, ο Μακεδονικός Αγώνας 1904-08 έγινε εναντίον των Βουλγάρων. Τα δημοσιεύματα της εποχής, και όλα τα δεδομένα που παρουσιάζω, μιλούν πεντακάθαρα γι' αυτό το πράγμα. Την ευρύτερη λοιπόν αυτήν περίοδο 1878-1913 έχουμε την μετάβαση και την ένταξη σε εθνικές συνειδήσεις. Ο Παύλος Μελάς άφησε το ζεστό, πολυτελές του σπίτι και τις συναναστροφές του με πρώην και μέλλοντες πρωθυπουργούς, κυρίως για να προσελκύσει στην εθνική ελληνική συνείδηση τους έχοντες ακόμα ρευστή εθνική συνείδηση.

Από το **1870 με την δημιουργία της Βουλγαρικής Εξαρχίας**, ο σκοπός της άλλης πλευράς ήταν ακριβώς ο ίδιος. Η προσέγγιση των πληθυσμών προς την Βουλγαρική εθνική συνείδηση, βάσει της γλώσσας αρχικά, και της θρησκευτικής διαφοροποίησης μετά το 1870. Η Επανάσταση της Μακεδονίας το 1878 έγινε επειδή οι Έλληνες της Μακεδονίας δεν δέχθηκαν να τεθούν κάτω από τους Βουλγάρους, επειδή οι Ρώσοι (ούτε καν οι Βούλγαροι) κέρδισαν τους Οθωμανούς σε εντελώς άλλη περιοχή και ζήτησαν τη Μακεδονία για λογαριασμό των Βουλγάρων.

Έκτοτε, υπήρχαν πολλαπλά επεισόδια μεταξύ Βουλγάρων και Ελλήνων στην περιοχή. Υπάρχει και το βιβλίο του Ευάγγελου Κωφού το 1969 «[Η Επανάσταση της Μακεδονίας το 1878](#)» με δεκάδες έγγραφα του Ελληνικού Προξενείου της Θεσσαλονίκης προς την κυβέρνηση των Αθηνών, στα οποία καταγράφονται όλα αυτά με ανατριχιαστικές λεπτομέρειες.

Κατά τη διάρκεια λοιπόν αυτής της μετάβασης, υπήρχαν και ορισμένοι πληθυσμοί που παρέμειναν εθνικά ρευστοί, μέχρι το 1912-13.

Αυτοί οι πληθυσμοί ήταν ευκολότερο να διαφύγουν από την όλη κατάσταση εκεί, ακριβώς επειδή λόγω έλλειψης ένταξης σε μία από τις δύο εθνικές συνειδήσεις, είχαν μικρότερες προοπτικές. Επειδή λοιπόν δεν είχαν τέτοια συνείδηση, στα έγγραφα που τους ζητούσαν έγγραφαν ουσιαστικά τόπο αφετηρίας «Μακεδονία» και όχι ότι ήταν «εθνικά Μακεδόνες». Μιλάμε ούτως ή άλλως για μερικές δεκάδες. Αυτούς τους χρησιμοποιεί κατά κόρον η προπαγάνδα των Σκοπίων για να αποδείξει τα αναπόδεια.

4. Την **περίοδο 1921-1943**, λόγω των αποφάσεων της Κομιντέρν, **ξεκινάει η επιχείρηση «μακεδονοποίησης»**. Πάλι παίρνει αρκετά χρόνια για να φτάσουμε το 1943 και ο Τίτο να εμφανίσει 840,000 «εθνικά Μακεδόνες» για πρώτη φορά στην Ιστορία, με σκοπό να προστατεύσει την Γιουγκοσλαβία από μελλοντικές τριβές με την Βουλγαρία, όπερ και κατάφερε με το ρίξει τον σπόρο που σήμερα έθρεψε τις τριβές που έχουμε σήμερα εμείς με τους «μακεδονοποιημένους».

5. Φτάσαμε λοιπόν στο 2018 όπου Έλληνας υπουργός εξωτερικών, πρωθυπουργός, υπουργοί, βουλευτές κλπ υπογράφουν χαρτιά που υποτίθεται ότι είναι Διεθνείς Συμφωνίες και δηλώνουν ανοιχτά σε πολλές περιπτώσεις ότι υπάρχουν εθνικά Μακεδόνες, ότι ανάμεσα στους υποτιθέμενους εχθρούς των Ελλήνων είναι «οι Μακεδόνες» (χωρίς εισαγωγικά) κλπ.

Όχι. **75 χρόνια ψευδεπίγραφης μακεδονοποίησης δεν αρκούν για να μπει κανείς στην χορεία των εθνών**. Υπάρχουν κριτήρια και προϋποθέσεις, τις οποίες θέτουν οι ειδικοί πολιτικοί επιστήμονες που ασχολούνται με τα έθνη και την ιστορία τους, τα οποία δεν τηρούν. Το έθνος δεν είναι παρατσούκλι. Είναι όρος ενός συλλογικού υποκειμένου, τον οποίον τον αποδίδει η ίδια Ιστορία σε έναν λαό, μετά από βαθειά πορεία στον χρόνο και διαφοροποίηση από άλλους λαούς.

34. Το 1910 μας βάζει τα γυαλιά!⁴⁸

Από το 1910 μας έρχονται επιπλέον τεκμήρια για το ότι οι αρχαίοι Μακεδόνες ήταν και αισθανόταν Έλληνες πολλές δεκαετίες πριν τον Μέγα Αλέξανδρο! Ξεκινώ με μία θλιβερή διαπίστωση: το επίπεδο γνώσεων έχει υποβαθμιστεί παρά την τεχνολογία. Αφήνω στην άκρη το επίπεδο της σοφίας.

Διαβάζω αυτήν την περίοδο βιβλία της περιόδου 1878-13 περί Μακεδονίας.

Στο «Μακεδονικόν Ημερολόγιον» του 1910 βλέπω στις σελίδες 46-51 ένα κείμενο κάποιου **Γ.Ν. Χατζιδάκι** με τίτλο «Περί του Ελληνισμού των Μακεδόνων».

Θαρρείς και είναι γραμμένο εχθές και απευθύνεται είτε σε Σλάβους λωποδύτες εθνικών συνειδήσεων και Ιστορίας, είτε σε ανιστόρητους πολιτικούς εκπροσώπους του ελληνισμού. Απλώνει την επιχειρηματολογία του να απαντήσει σε απίθανες θέσεις, οι οποίες επιβιώνουν δυστυχώς ακόμα και σήμερα, εκτός αλλά και εντός Ελλάδος. Μία από αυτές η γνωστή καραμέλα των Σκοπιανών ότι οι «αρχαίοι Μακεδόνες ήταν βάρβαροι», με παραπομπές στον Θουκυδίδη και στον Δημοσθένη. Γνωστά αυτά και έχουν απαντηθεί πολλάκις.

Ο Γ.Ν. Χατζιδάκις μας βάζει τα γυαλιά. Διότι εκτός από ορισμένα γνωστά αντεπιχειρήματα και γλωσσολογική ανάλυση της περιόδου της αρχαίας Μακεδονίας, προσθέτει δύο επιχειρήματα που μόνο με βαθιά και εξόχως συνδυαστική γνώση των πραγμάτων μπορεί να κανείς να παρουσιάσει.

1η αντίκρουση: Λίγο μετά το 406 π.Χ. διδάχθηκε στην Μακεδονία το δράμα του Ευρυπίδη «Η Ιφιγένεια εν Αυλίδι». Στους στίχους 1399-1400 η ίδια η Ιφιγένεια λέει τα εξής «βαρβάρων δ' Έλληνας άρχειν εικός, αλλ' ου βαρβάρους, μήτερ Ελλήνων' το μεν γαρ έστι δούλον, το δ' ελεύθερον».

Οι λόγοι αυτοί θα ήταν «απρεπέστατοι και υβριστικότατοι προς τους Μακεδόνες» αν αυτοί αισθάνονταν οτιδήποτε άλλο εκτός από Έλληνες.

Ακριβώς όμως επειδή λέγονταν αυτά μπροστά τους, συνάγεται ότι σαφώς θεωρούσαν τους εαυτούς τους Έλληνες! Όλα αυτά, τον 5ο αιώνα π.Χ., πολύ πριν δηλαδή του Μ. Αλεξάνδρου και του Φιλίππου!

2η αντίκρουση: Ο Ρωμαίος στρατηγός **Τίτος Κόϊντος Φλαμίνιος** καταδίωκε τον Φίλιππο Ε' γύρω στο 200 π.Χ. και τον υποχρέωσε σε μεγάλη ήττα, η οποία ήταν καταλυτική για την εκ των υστέρων κατάκτηση της Ελλάδας από τους Ρωμαίους.

---

⁴⁸ Δημοσιεύθηκε στην Εστία στις 28 Δεκεμβρίου 2018 κα την επομένη στο Αντίβαρο – <http://www.antibaro.gr/article/21592>

Επειδή όμως ερχόταν εκλογές στην Ρώμη και ήταν εκλεγμένος Ύπατος επιδιώκοντας την επανεκλογή του, προώθησε μία συμφωνία Ειρήνης.

Κατά την εορτή των Ισθμίων, ο Φλαμίνιος κάλεσε σε συνάθροιση εκπροσώπους από όλες τις ελληνικές πόλεις και ανακήρυξε ότι όλοι οι Έλληνες επρόκειτο να ζουν ελεύθεροι.

Η απάντηση λοιπόν όλων των Ελλήνων αυτών προς τον Φλαμίνιο με μία φωνή, ανάμεσα σ' άλλα, ήταν ότι «μόνο οι Περσικοί πόλεμοι έγιναν προς αλλοφύλους και βαρβάρους». Αναφέρονται οι μάχες στον Μαραθώνα, στην Σαλαμίνα, στις Πλαταιές και στις Θερμοπύλες. Όλοι οι άλλοι πόλεμοι ήταν ουσιαστικά εμφύλιοι. Δηλαδή, την στιγμή που έληγαν οι πόλεμοι πολλών από αυτών των πόλεων εναντίον του Μακεδόνα Φιλίππου Ε (σύμμαχος του οποίου ήταν για παράδειγμα το Άργος), επιβεβαίωναν όλες οι πλευρές ότι αυτοί οι πόλεμοι ήταν εμφύλιοι μεταξύ Ελλήνων.

Αυτό μάλιστα δεν το δήλωσε «δικηγόρος, ρήτωρ ή πολιτικός έχων τινά συμφέροντα, αλλά ολόκληρος ο Ελληνικός κόσμος» όπως γράφει χαρακτηριστικά ο Γ.Ν. Χατζιδάκις. Προσθέτει δε ότι στις σελίδες 62-82 μίας «Γλωσσολογικής Μελέτης» υπάρχουν και άλλες σχετικές μαρτυρίες, αλλά δυστυχώς δεν αναφέρονται περισσότερα στοιχεία.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

Βίλιππος, κεφαλά, Γαιτίας, Δάργων, άντι Χαιτίας, Θάργων. Έπειδὴ δηλονότι καὶ ἐν ὤσαις ἑμοίως τὰ μίσα b, g, d ἀντὶ τῶν ἀρ-
σιῶν bh, gh, dh εὐρίσκονται, συνήχθη τὸ συμ-
συγγενείας μὲν τῆς Μακεδονικῆς διαλέκτου
ιότητος δὲ αὐτῆς ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς. Ἀλλὰ
ἰτο συνήχθη κατεσπευσμένως καὶ δὴ πλημμε-
; ἀποδείκνυται ὅτι τὰ μίσα b, g, d τῶν βο-
ρ-
λθον ὥτως ἀμέσως κατ' εὐθείαν ἀπὸ τῶν πα-
τὰ δὲ μίσα β, γ, δ τῶν Μακεδόνων οὐχ οὖ-
ν τραπέντων ἤδη πρότερον ἐν Ἑλλάδι εἰς
τοῦτο δὲ ἡ ἀνομοίωσις, ὅπου παρ' ἄλλοις
μίσα b, g, d, παρὰ δὲ τοῖς Μακεδόσι π, κ, τ'
bhebhūa οἱ Ἰνδοὶ ἔκαμον διὰ μιᾶς babhūna
ἰ ἀρχῇ, ἐκ δὲ τοῦ ghebhala οἱ Μακεδόνες
ὅπως πάντες οἱ Ἑλληνες, ἔπειτα κατ' ἀνο-
κεφαλὰ, ὡσαύτως ὅπως πάντες οἱ Ἑλληνες
ε κεφαλὰ. Ἄν ἡ Μακεδονικὴ διάλεκτος συνή-
ρείους γλώσσας, θὰ εἶχε κεφαλὰ οὐχὶ κεφαλὰ.
ῆς φωνητικῆς συναγομένην ταύτην ἀπόδειξιν,
ι μαθητικοῦ θεωρήματος ἀξίαν καὶ δύναμιν,
τήμων δύναται ν' ἀποκρούσῃ. Κατ' ἀλήθειαν
τὴν ἐλαχίστην τὰ τεκμήρια ταῦτα ἐμφαίνουσι
κεδονικῆς διαλέκτου πρὸς τὰς βορείας γλώσ-
ητὰ τινὰ αὐτῆς ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς. (Πρόβλ.
α ἐν ταῖς Γλωσσολογικαῖς Μελέταις Α' 87

ν πλημμελῶν τούτων μαρτυριῶν καὶ τεκμη-
εῶμεν ἄλλας ἱστορικὰς καὶ γλωσσικὰς μαρ-

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΝ

43

Αὐτῷ, τότε ἐνώπιον τῶν Μακεδόνων ἐκπύρρτο διὰ τοῦ στόμα-
τος τῆς Ἰριγενείας (στ. 1399—1400), «βαρβάρων δ' Ἑλλήνας
ἀρχεῖν εἰκός, ἀλλ' οὐ βαρβάρους, μήτερ. Ἑλλήνων τὸ μὲν γὰρ ἔστι
δοῦλον, τὸ δ' ἐλεύθερον». Οἱ λόγοι οὗτοι θὰ ἦσαν ἀπρεπείστατοι
καὶ ὑβριστικώτατοι πρὸς τοὺς Μακεδόνας, ἐν οὗτοι ἠσθάνοντο
ἐκ τούτου ἄλλο τι ἢ Ἑλλήνας, καὶ βεβαίως δὲν θὰ ἐλίγοντο.
Ἀκριβῶς δ' ὅμως ἐπειδὴ ἐλέχθησαν ἐνώπιον αὐτῶν, δηλοῦται σαφῶς
ὅτι οἱ Μακεδόνες ἐθεώρουν ἐκ τούτου Ἑλλήνας. Τοιαύτην ἄρα περὶ
ἐκ τούτων εἶχον οἱ Μακεδόνες γνῶμην πολὺ πρὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου
καὶ Φιλίππου, κατὰ τὸν Ε' π. Χ. αἰῶνα. Τὴν δὲ γνῶμην τοῦ
Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἑλοκλήρου μανθάνομεν ἐκ τοῦδε τοῦ γεγονότος.
Τῇ ἐσπέρᾳ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθ' ἣν ἐν τῇ εορτῇ τῶν Ἰσθμίων
ὁ Τίτος Κόιντος Φλαμίνιος ἀνεκήρυξεν ὅτι τοῦ λοιποῦ πάντες οἱ
Ἑλληνες ἐμελλον νὰ ὦσιν ἐλεύθεροι, οἱ ἐκεῖ πανταχόθεν συνηθρο-
σμένοι Ἑλληνες συνεζήτουν καὶ ἐφρόνουν ὅτι εἰ τὸ Μαραθῶ-
νίον τις ἐργον ἀφέλοι καὶ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν καὶ Πλα-
ταιὰς καὶ Θερμοπύλας κατὰ τὰ πρὸς Εὐρυμέδοντα καὶ τὰ περὶ
Κύπρον ἔργα, πάσας τὰς μάχας ἡ Ἑλλὰς ἐπὶ δουλείᾳ μεμάχεται
πρὸς αὐτὴν καὶ πᾶν τρόπον αὐτῆς συμφορὰ καὶ θνείδος ἐπ' αὐ-
τὴν ἐσθίηκε, τὰ πλεῖστα κακὰ καὶ φιλονικίᾳ περιτραπίσης. Ἀλλό-
φυλοι δ' ἄνδρες (δηλ. οἱ Ῥωμαῖοι)...» Δηλαδή οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι
ἐν τῇ στιγμῇ τῆς διαχύσεως ἔβλεπον καθαρώτατα καὶ ὠμολό-
γουν παρρησίᾳ ὅτι μόνοι οἱ Περσικοὶ πόλεμοι ἐγένοντο πρὸς ἄλλο-
φύλους καὶ βαρβάρους, πάντες δὲ οἱ λοιποὶ καὶ δὴ καὶ οἱ πρὸς
τοὺς Μακεδόνας ἦσαν ἐμφύλιοι, ἐν ἄλλοις λόγοις ὅτι καὶ οἱ Μακε-
δόνες ἦσαν Ἑλληνες. Καὶ σημειωτέον ὅτι δὲν ἐξέφρασε ταῦτα δι-
κηγός τις ῥήτωρ ἢ πολιτικός ἐχων τινὰ συμφέροντα, ἀλλ' ὁλό-
κληρος ὁ Ἑλληνικὸς κόσμος, αὐτὸ τοῦτο ἡ ἐθνικὴ ψυχὴ, ἥτις
δὲν ἠδύνατο ν' ἀπατάται ἢ ψεύδεται. (Ἄλλας μαρτυρίας ἰδὲ ἐν

35. Εθνικισμός στα Βαλκάνια

1. Εθνικισμός = όρος της πολιτικής επιστήμης ο οποίος δηλώνει μία ιστορική φάση των εθνών κατά την οποία το έθνος επιδιώκει την ενσωμάτωση της ολότητάς του σε ένα κράτος, στο έθνος-κράτος. Δόκιμος όρος με πληθώρα αναφορών στη διεθνή βιβλιογραφία. Ως ιστορική φάση, ο όρος δεν έχει ούτε θετική, ούτε αρνητική χροιά.

2. Εθνικισμός = λέξη καραμέλα, δίχως συγκεκριμένη έννοια. Χρησιμοποιείται στον καθημερινό λόγο συνήθως με απαξιωτικό τρόπο προς διαφωνούντες (ιδεολογικά, στρατηγικά ή έστω περιστασιακά σε κάποιο συγκεκριμένο θέμα). Αδόκιμος όρος παρά την ευρεία χρήση του, διότι δεν έχει συγκεκριμένη και κοινά αποδεκτή έννοια.

3. Πατριωτισμός = συναίσθημα. Η αγάπη προς την πατρίδα. Ακόμη και όσοι τον αρνούνται, κατά βάθος τον διαθέτουν. Μπορεί ο πατριωτισμός να είναι λανθάνων, δηλαδή εκτός του πλαισίου των ομόκεντρων κύκλων: οικογένεια, συγγενείς/γείτονες, πόλη, κράτος, έθνος, και να ακουμπά άλλα κοινά σημεία όπως πχ ιδεολογία κλπ, αλλά και πάλι πατριωτισμός είναι.

Ένα συναίσθημα δεν μπορεί να σχετίζεται ούτε θετικά, ούτε αρνητικά με μία ιστορική περίοδο των εθνών, η οποία εξ ορισμού είναι ουδέτερη έννοια. Δεν μπορεί να σχετίζεται ούτε με μία λέξη καραμέλα που μεταμορφώνεται σε κάθε της εμφάνιση.

Η Ελλάδα πέρασε την εθνικιστική της φάση μέχρι το 1922. Μετά, συνήθλε βίαια και απότομα.

Νέα κράτη είναι ακόμη ευάλωτα σε εθνικισμό. Η Αλβανία, για παράδειγμα, ιδρύθηκε για πρώτη φορά το 1913. Μέχρι το 1990 βρισκόταν σε ύπνωση. Σήμερα, είτε το θέλουμε, είτε όχι, είτε το αποδεχόμαστε, είτε όχι, περνάει ακόμα την εθνικιστική της φάση. Σε λίγες ημέρες, 1 Ιανουαρίου 2019, θα ενώσει δοκιμαστικά τα σύνορά της με το Κοσσυφοπέδιο! Στις αρχές της δεκαετίας του 2000 τα επεισόδια στα Σκόπια τροφοδοτήθηκαν από αλβανικό εθνικισμό. Οι εξάρσεις του Ράμα οφείλονται στο ότι ο εθνικισμός είναι ακόμα ακμαίος.

Τα Σκόπια είναι εξ ορισμού εθνικιστικό κράτος. Συγκροτήθηκαν ως ομόσπονδο κρατίδιο της Γιουγκοσλαβίας στη βάση μίας παρανοϊκής επιδίωξης ένωσης όλων των «Μακεδόνων της Ελλάδας, Βουλγαρίας και Γιουγκοσλαβίας σε μία «μεγάλη Μακεδονία»». Βλέπουμε τους σχετικούς χάρτες σε όλες τις δημόσιες υπηρεσίες και σε όλα τα σχολεία της χώρας, βλέπουμε ότι διατηρούν στο προοίμιο του Συντάγματος μετά τις Συνταγματικές αλλαγές του Ζάεφ στην διακήρυξη της ΑΣΝΟΜ του 1944, βλέπουμε ότι διατηρούν στο άρθρο 36, ακέραιο τον αλυτρωτισμό τους υπέρ «Μακεδόνων σε κράτη του εξωτερικού». Εθελοτυφλούμε!

Να ξυπνήσουμε. Ο εθνικισμός τους είναι ενδημικό στοιχείο του κράτους των Σκοπίων. Ούτε να τον αγνοήσουμε μπορούμε, ούτε να τον νικήσουμε, ούτε καν να τον μειώσουμε.

Αυτό που κάνει η σημερινή κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ/ΑΝΕΛ είναι να τον ενισχύει και η αντιπολίτευση ΝΔ να μην τον αντιλαμβάνεται.

Εάν και όταν ψηφιστεί η επαίσχυντη Συμφωνία των Πρεσπών από το ελληνικό κοινοβούλιο, εκτός από ένα ανεπανόρθωτο πλήγμα στην Ιστορία του ελληνισμού (θα μπορούσε ο κυνικός παρατηρητής να πει «δικαίωμά σας να αυτοκτονήσετε»), θα φέρει και ένα ακόμη πρόβλημα. Θα αναζωπυρώσει τον εθνικισμό στα Βαλκάνια. Ήδη το κατάλαβε η Βουλγαρία. Και οι υπουργοί της (πχ ο υπουργός Αμύνης) και ο Πρόεδρός της. Παρόλο που αναγνώρισαν πρώτοι τα Σκόπια ως Μακεδονία, τώρα δεν δέχονται ούτε καν το όνομα Βόρεια Μακεδονία, ούτε την εθνότητα, ούτε την γλώσσα. Απειλούν με βέτο στο ΝΑΤΟ και στην ΕΕ.

Πείσαμε τους Βούλγαρους. Καιρός να πείσουμε και τους Έλληνες.

36. Αποτίμηση και επιστολή στους βουλευτές

Προς όλους τους Έλληνες βουλευτές

7 Ιανουαρίου 2019.

Αξιότιμοι κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Αποτίμηση της Συμφωνίας των Πρεσπών

Η Συμφωνία αυτή:

Πρώτον, δεν λύνει το ζήτημα της ονομασίας των Σκοπίων. Πόσο μάλλον, δεν το λύνει *erga omnes*.

Ενώ προβλέπει ότι το κράτος θα ονομάζεται «Βόρεια Μακεδονία», εν τούτοις

1. Η ιθαγένεια θα είναι σκέτο «μακεδονική» (αφορά σε όλους τους πολίτες της χώρας). Η ιθαγένεια δημιουργεί ταυτότητα, άρα αναγνωρίζει εθνότητα. Θα μπορούσε κανείς να το αμφισβητήσει (έστω και χωρίς να πείθει εντελώς) μόνο εάν η ιθαγένεια ήταν απλώς «κάτοικος της Βορείου Μακεδονίας»
2. Η γλώσσα θα ονομάζεται σκέτο «μακεδονική»
3. Τα διεθνή σύμβολα θα είναι MK και MKD, δηλαδή σκέτο «Μακεδονία»
4. Τα εμπορεύματά τους θα είναι σκέτο «μακεδονικά». Όσα ελληνικά προϊόντα χρησιμοποιούν σήμερα την ίδια ονομασία προέλευσης, θα πρέπει να κάνουν αίτηση για να το διατηρήσουν εάν εγκριθεί από κοινή εμπορική επιτροπή.
5. Το επίθετο «μακεδονικός/η/ο» όσον αφορά σε πρόσωπα, αντικείμενα, αφηρημένες έννοιες, θα μονοπωλείται από τα Σκόπια, δεδομένου ότι αυτοί θα το έχουν στο όνομα του κράτους.
6. Παραμένει στο άρθρο 36 του Συντάγματος των Σκοπίων μετά τις τροποποιήσεις που έκαναν ή προτίθενται να κάνουν η αναφορά σε «μακεδονικό κράτος» χωρίς τον προσδιορισμό «βόρειο».
7. Η ασυμμετρία ότι για εκείνους το «Μακεδονία» θα είναι μέρος ονόματος μίας πολιτικής οντότητας με διεθνή εκπροσώπηση, υποκείμενο στο διεθνές δίκαιο και τις διεθνείς σχέσεις, ενώ για την Ελλάδα θα είναι –στην καλύτερη περίπτωση– όνομα μίας εσωτερικής περιφέρειας, άρα μόνο εσωτερικής χρήσης, παράγει όλες τις παραπάνω προβληματικές επιφυλάξεις με αποτέλεσμα όχι απλώς να μην λύνει το Μακεδονικό ζήτημα, αλλά να το διαιωνίζει και να το δυσχεραίνει ακόμη περισσότερο, εις βάρος μάλιστα των εθνικών μας συμφερόντων.

Δεύτερον, θέτει τις βάσεις για αναγνώριση «μακεδονικής μειονότητας» στην Μακεδονία

1. Η πρώτη «Στέγη Μακεδονικού Πολιτισμού» των υποτιθέμενων «εθνικά Μακεδόνων» ιδρύθηκε στην Φλώρινα τον Ιανουάριο του 1990, δηλαδή 21 ολόκληρους μήνες ΠΡΙΝ τον Σεπτέμβριο του 1991 όταν η πΓΔΜ αποσχίστηκε

από την Γιουγκοσλαβία και αιτήθηκε διεθνούς αναγνώρισης. Δεν είναι καινούργιο, ούτε πρόκειται να σταματήσει.

2. Η υποτιθέμενη επιτυχία της Συμφωνίας ήταν το άρθρο 7 όπου διαχωρίζεται η έννοια της Μακεδονίας. Κανείς δεν διάβασε προσεκτικά την παράγραφο 5 που λέει τα εξής: «Τίποτα στην παρούσα Συμφωνία δεν αποσκοπεί στο να υποτιμήσει καθ' οιονδήποτε τρόπο, ή να αλλοιώσει ή να επηρεάσει τη χρήση από τους πολίτες εκάστου Μέρους.». Δηλαδή δεν μπορεί η Ελλάδα να επηρεάσει την χρήση του όρου «Μακεδονία» από τους Σκοπιανούς.
3. Μετά τις πρόσφατες Συνταγματικές τροποποιήσεις στα Σκόπια στο άρθρο 36 παραμένει η αναφορά σε «Μακεδόνες», που δεν είναι πολίτες της χώρας, αλλά «κατοικούν στο εξωτερικό». Η αναφορά σ' αυτούς, ως σκέτο «Μακεδόνες» αφ' ενός αναγνωρίζει «εθνότητα Μακεδόνων», η οποία χρήζει φροντίδας και προστασίας από το «μακεδονικό κράτος» (είναι το ίδιο άρθρο με αυτό που αυτή η έκφραση παραμένει αναλλοίωτη, αφ' ετέρου εγγυάται τα δικαιώματα όσων «εκδιώχθηκαν ή κυνηγήθηκαν από μακεδονικούς εθνοαπελευθερωτικούς αγώνες». Ο μοναδικός τέτοιος αγώνας, σύμφωνα με το σκεπτικό τους, ήταν ο ελληνικός εμφύλιος πόλεμος. Θέτει λοιπόν η Συμφωνία τις βάσεις πίεσης προς την Ελλάδα να παύσει να «εκδιώκει» τους «εθνικά Μακεδόνες» στο έδαφός της, δηλαδή όσους σλαβόφωνους ζουν στην Ελλάδα.
4. Μετά τις πρόσφατες Συνταγματικές τροποποιήσεις στα Σκόπια, στο Προοίμιο παραμένει η αναφορά στην διακήρυξη της ΑΣΝΟΜ το 1944 (Αντιφασιστική Διάσκεψη για την Εθνική Απευθέρωση της Μακεδονίας). Στην διακήρυξη αυτή προβλέπεται ρητά ο στόχος «Ένωσης των Μακεδόνων της Ελλάδας, της Βουλγαρίας και της «Μακεδονίας» σε ένα κράτος».
5. Η έμμεση, αλλά σαφής, αναγνώριση «μακεδονικής εθνικής συνείδησης» γίνεται από την Ελλάδα για πρώτη φορά στην Ιστορία:
  - i. σε χάρτη κανενός περιηγητή του 19ου αιώνα δεν αναφέρονται «εθνικά Μακεδόνες»,
  - ii. σε καμία Οθωμανική απογραφή δεν αναφέρονται «εθνικά Μακεδόνες»,
  - iii. στην απογραφή του 1921 στην Γιουγκοσλαβία δεν αναφέρθηκε κανένας «Μακεδόνας» και καμία χρήση «μακεδονικής γλώσσας»,
  - iv. Έλληνας υπουργός εξωτερικών αναγνώρισε τους Σλαβόφωνους της Μακεδονίας ως «βουλγαρική μειονότητα» στο Πρωτόκολλο Πολίτη-Καλφώφ το 1924. Το Πρωτόκολλο δεν κυρώθηκε από το ελληνικό Κοινοβούλιο το 1925, άρα δεν εγκρίθηκε η αναγνώριση.
  - v. Έλληνας υπουργός εξωτερικών αναγνώρισε τους Σλαβόφωνους της Μακεδονίας ως «σερβική μειονότητα» το 1926. Η συμφωνία της κυβέρνησης Θ. Παγκάλου δεν κυρώθηκε από το ελληνικό Κοινοβούλιο το 1927, άρα δεν εγκρίθηκε η αναγνώριση.
  - vi. Ερώτημα για αναγνώρισή τους ως «μακεδονική εθνότητα» δεν έθεσε ποτέ κανείς νωρίτερα, διότι δεν υφίσταται τέτοια εθνότητα.
  - vii. Με τη Συμφωνία των Πρεσπών γίνεται έμμεση αναγνώριση όσων απέμειναν στην Ελλάδα μετά τον πόλεμο ως «εθνικά Μακεδόνες». Απομένει η απόρριψη κύρωσης της συμφωνίας αυτής από το ελληνικό Κοινοβούλιο για τρίτη φορά.

Τρίτον, δεν είναι απλώς μία «συμφωνία για το όνομα» (άρθρο 1), αλλά μία πολύ γενικότερη συμφωνία κατά την οποία η Ελλάδα παραχωρεί την εμπειρία και τεχνογνωσία της σε όλα τα πεδία της ανθρώπινης δραστηριότητας. Δείτε τα άρθρα 9-18.

Πρόκειται για μία εθνικά απαράδεκτη Συμφωνία, η οποία υπονομεύει ευθέως τα συμφέροντα των Ελλήνων, η οποία επιβραβεύει και ενθαρρύνει έναν επιθετικό εθνικισμό εναντίον μας. Ο αλυτρωτισμός είναι δομικό στοιχείο του κράτους αυτού. Δεν νοείται χωρίς αλυτρωτισμό.

Αν αυτοί είναι Μακεδόνες, τότε εμείς τι είμαστε;

Είστε οι εκπρόσωποι των Ελλήνων στο εθνικό Κοινοβούλιο. Η κοινοβουλευτική αυτή περίοδος είναι ένας κρίκος μίας μακράς αλυσίδας των πολιτικών εκπροσώπων του ελληνισμού. Δεν έχετε το δικαίωμα ούτε να αγνοείτε αυτήν την παράμετρο καταδικάζοντας άπαξ και δια παντός τις επόμενες γενιές σε μερική απώλεια της ιστορικής τους μνήμης και ταυτότητας, ούτε να αγνοείτε την ξεκάθαρη βούληση του ελληνικού λαού, ο οποίος την περυσινή χρονιά πραγματοποίησε 140 συλλαλητήρια⁴⁹ στην Ελλάδα και το εξωτερικό διαδηλώνοντας την αντίθεσή του.

---

⁴⁹ Στην διεύθυνση <http://www.antibaro.gr/article/18421> υπάρχουν σύνδεσμο με βίντεο από 99 Συλλαλητήρια. Η καταγραφή περιλαμβάνει όλα τα συλλαλητήρια από τις 21.1 ως τις 17.6, ημέρα υπογραφής της Συμφωνίας των Πρεσβών, κατόπιν περιλαμβάνει τα περισσότερα μέχρι τις 30.7 διότι ο αριθμός τους δεν επέτρεψε την πλήρη καταγραφή τους, και τέλος δύο μόνο του Σεπτεμβρίου, ένα στην ΔΕΘ και ένα στο Ντίσελντορφ. Υπολογίζω ότι έγιναν περίπου 140. Εδώ η σχετική λίστα: 1. 21/01/2018. Θεσσαλονίκη, 2. 21/01/2018. Μεμβούρη, 3. 21/01/2018. Λονδίνο, 4. 21/01/2018. Μάντσεστερ, 5. 21/01/2018. Στουτγκάρδη, 6. 21/01/2018. Αίγιο, 7. 28/01/2018. Καβάλα, 8. 03/02/2018. Φρανκφούρτη, 9. 03/02/2018. Ζυρίχη, 10. 04/02/2018. Αθήνα, 11. 04/02/2018. Λονδίνο, 12. 04/02/2018. Νυρεμβέργη, 13. 04/02/2018. Τορόντο, 14. 04/02/2018. Χίος, 15. 11/02/2018. Μόναχο, 16. 18/02/2018. Ντίσελντορφ, 17. 25/02/2018. Μεμβούρη, 18. 25/02/2018. Στοκχόλμη, 19. 04/03/2018. ΠολύκαστροΚιλκίς, 20. 11/03/2018. Μόντρεαλ, 21. 18/03/2018. Πύργος Ηλείας, 22. 18/03/2018. Νέα Υόρκη, 23. 06/06/2018. Πέλλα, 24. 06/06/2018. Λαγκαδάς, 25. 06/06/2018. Σέρρες, 26. 06/06/2018. Δράμα, 27. 06/06/2018. Έδεσσα, 28. 06/06/2018. Φλώρινα, 29. 06/06/2018. Καστοριά, 30. 06/06/2018. Καβάλα, 31. 06/06/2018. Κιλκίς, 32. 06/06/2018. Νέα Μουδανιά, 33. 06/06/2018. Πολύκαστρο, 34. 06/06/2018. Πτολεμαΐδα, 35. 06/06/2018. Κατερίνη, 36. 06/06/2018. Βέροια, 37. 06/06/2018. Σιάτιστα, 53. 06/06/2018. Λάρισα, 39. 06/06/2018. Θήβα, 40. 06/06/2018. Ιωάννινα, 41. 06/06/2018. Βόλος, 42. 06/06/2018. Χανιά, 43. 06/06/2018. Κέρκυρα, 44. 06/06/2018. Ρόδος, 45. 06/06/2018. Λευκωσία, 46. 06/06/2018. Κως, 47. 10/06/2018. Χαλκίδα, 48. 15/06/2018. Αθήνα, 49. 16/06/2018. Αθήνα, 50. 17/06/2018. Πισοδέρι Φλώρινας, 51. 17/06/2018. Μυτιλήνη, 52. 18/06/2018. Λαμία, 53. 18/06/2018. Καβάλα, 54. 19/06/2018. Σέρρες, 55. 19/06/2018. Καβάλα, 56. 20/06/2018. Καβάλα, 57. 21/06/2018. Κατερίνη, 58. 24/06/2018. Θεσσαλονίκη, 59. 25/06/2018. Δράμα, 60. 26/06/2018. Σέρρες, 61. 27/06/2018. Θεσσαλονίκη (ΥΜΑΘΡ), 62. 27/06/2018. Ξάνθη, 63. 28/06/2018. Κοζάνη, 64. 28/06/2018. Αριδαία, 65. 28/06/2018. Σπάρτη, 66. 28/06/2018. Σέρρες, 67. 28/06/2018. Καβάλα, 68. 29/06/2018. Θεσσαλονίκη, Δημαρχείο, 69. 29/06/2018. Γρεβενά, 70. 29/06/2018. Σέρρες, 71. 01/07/2018. Αθήνα, Σύνταγμα, 72. 01/07/2018. Θεσσαλονίκη, 73. 01/07/2018. Σαντορίνη

Πράξετε τα δέοντα και αρνηθείτε να κυρώσετε την Συμφωνία σε όποιο κόμμα και αν ανήκετε.

Με τιμή,

Ανδρέας Σταλίδης.

(μηχανοκίνητη), 74. 01/07/2018. Δράμα, 75. 02/07/2018. Έδεσσα, 76. 02/07/2018. Γιαννιτσά, 77. 02/07/2018. Φλώρινα, 78. 02/07/2018. Θεσσαλονίκη μηχανοκίνητη, 79. 02/07/2018. Δράμα, 80. 04/07/2018. Κομοτηνή, 81. 05/07/2018. Κοζάνη, 82. 05/07/2018. Έδεσσα, 83. 06/07/2018. Κόρινθος, 84. 08/07/2018. Παραλία Ορφυνίου Καβάλας, 85. 08/07/2018. Λάκκωμα Χαλκιδικής, 86. 08/07/2018. Ηράκλειο, 87. 08/07/2018. Χανιά, 88. 09/07/2018. Βεργίνα, 89. 09/07/2018. Θήβα, 90. 09/07/2018. Δράμα (μηχανοκίνητη), 91. 10/07/2018. Ξάνθη, 92. 10/07/2018. Αλεξανδρούπολη, 93. 10/07/2018. Καρδίτσα, 94. 11/07/2018. Τρίκαλα, 95. 22/07/2018. Κομοτηνή, 96. 30/07/2018. Αλεξάνδρεια Ημαθίας, 97. 30/07/2018. Δράμα, 98. 08/09/2018. Θεσσαλονίκη – Βελλίδειο, 99. 16/09/2018. Ντίσσελντορφ.

37. Βουλευτική συνείδηση⁵⁰

«Ορκίζομαι στο όνομα της Αγίας και Ομοούσιας και Αδιαίρετης Τριάδας να είμαι πιστός στην Πατρίδα και το δημοκρατικό πολίτευμα, να υπακούω στο Σύνταγμα και τους νόμους και να εκπληρώνω ευσυνείδητα τα καθήκοντά μου». Αυτό είναι το άρθρο 59 του Συντάγματος με πρόνοιες για αντίστοιχο όρκο για αλλόθρησκους ή ετερόδοξους βουλευτές. Στο επόμενο άρθρο (60) αναφέρεται ότι «οι βουλευτές έχουν απεριόριστο το δικαίωμα της γνώμης και ψήφου κατά συνείδηση». Την διαδοχή των άρθρων συνέχει η δεσπόζουσα επίκληση στη συνείδηση: «ευσυνείδητα» και «κατά συνείδηση». Ομοίως και στον πολιτικό όρκο που ρυθμίστηκε πρόσφατα.

Αξιοσημείωτο ότι στο Συμβούλιο Πολιτικών Αρχηγών των Σκοπίων τον Ιανουάριο του 2018 ο Πρόεδρος Ιβάνωφ είπε επί λέξη: «ο Τσίπρας είναι θετικός. Θέλει πολύ την λύση. Δεν ορκίστηκε ενώπιον της Εκκλησίας. Είναι ελεύθερος»⁵¹. Η συνείδηση του Έλληνα πρωθυπουργού δεν συνυφίνεται με θρησκευτικό όρκο. Είναι απελευθερωμένη και αυτός είναι ο λόγος που «θέλει πολύ» την λύση. Σωστό ή λάθος, πάντως έτσι το εκλαμβάνει ο πρόεδρος των Σκοπίων.

Η συνείδηση του βουλευτή ασφαλώς είναι απεριόριστη. Ο πατριωτισμός κανενός δεν αμφισβητηθείται. Η διαφορετική άποψη και οπτική ως προς τι είναι συμφέρον για τον τόπο, είναι πλήρως αποδεκτή. Είναι θεμελιώδες δεδομένο ότι κάθε εκπρόσωπος του ελληνικού λαού αποτελεί έναν κρίκο στην μακρά Ιστορία μας. Διαδέχεται τους προηγούμενους και ακολουθείται από τους επόμενους. Δέχομαι ότι είναι παράγωγο μίας διαφορετικής αντίληψης από τη δική μου, ότι η Συμφωνία των Πρεσπών εξυπηρετεί τα εθνικά συμφέροντα και ότι για χάρη της αξίζει να δεσμευθεί διαχρονικά ο ελληνισμός και οι επόμενες γενιές, στην αναγνώριση κράτους με το όνομα «Μακεδονία» και όλα τα παρεπόμενα. Μία τέτοια αντίληψη θα ιεραρχούσε ότι η φιλία των λαών προηγείται των υποχωρήσεων και ότι αυτή η φιλία πράγματι εξυπηρετείται από την εν λόγω Συμφωνία.

Συμβαίνει όμως αυτό; Στέλεχος του Ποταμιού εκμυστηρεύθηκε σε δικό μου πρόσωπο ότι «όλοι γνωρίζουμε ότι η Συμφωνία είναι κακή». Βρίσκουν δύο αρνητικά: πρώτον ότι ουσιαστικά δεν ισχύει το *erga omnes* διότι άλλο το όνομα της ιθαγένειας, γλώσσας, διεθνών συμβόλων, και άλλο το όνομα του κράτους, το οποίο

---

⁵⁰ Δημοσιεύθηκε στην Εστία, 15 Ιανουαρίου 2018 και στο Αντίβαρο την επομένη. <http://www.antibaro.gr/article/21813>

⁵¹ Η Καθημερινή δημοσίευσε τους διαλόγους - <http://www.kathimerini.gr/987692/gallery/epikairothta/politikh/apokleistiko-k-sto-fws-oi-synomilies-twn-hgetwn-ths-pgdm>

στη νεωτερικότητα παραπέμπει ευθέως και σε έθνος. Δεύτερον ότι παρέχει βάσεις για έγερση μειονοτικού ζητήματος στην Ελλάδα, ειδικά με τον τρόπο που το χειρίστηκε ο Ζάεφ. Παρόμοιες ανησυχίες υπάρχουν και στα στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ, τα οποία στην καλύτερη περίπτωση είναι απρόθυμα να την υπερασπιστούν δημοσίως. Παρόλ' αυτά, βουλευτές με αυτές τις σκέψεις προτίθενται να την στηρίξουν!

Από πού πηγάζει το «παρόλ' αυτά»; Είναι η συνείδησή τους συντονισμένη με τις πράξεις τους; Είναι βέβαιοι ότι η Συμφωνία είναι συμφέρουσα; Βρίσκεται σε αρμονία με τον ελληνικό λαό; αποφεύγει τις παρενέργειες της υποβάθμισης της ταυτότητας των Μακεδόνων απέναντι σε τρίτους; Γνωρίζουμε δύο Κορέες, δύο Ιρλανδίες, παλαιότερα δύο Γερμανίες. Δεν υφίσταται μονοπώλιο εκεί. Γνωρίζουμε όμως μόνο μία Ουρουγουάη. Επισήμως λέγεται «Ανατολική Ουρουγουάη». Το αγνοούμε επειδή μία χώρα το μονοπωλεί. Θα υπάρχει μία «Βόρεια Μακεδονία». Δεν είναι απώλεια; Το μονοπώλιο αυτό δεν βλάπτει τα εθνικά μας συμφέροντα; Τίνος η συνείδηση το επιτρέπει;

Ο **Δανέλλης** θυσιάζει τον πόλεμο στον λαϊκισμό, η **Κουντουρά** το γεγονός ότι είναι μακράν η καλύτερη υπουργός της κυβέρνησης, ο **Κόκκαλης** τον πρότερο πολιτικό του βίο, ο **Ζουράρις** δε, όλο του του είναι! «Όποιος παραχωρεί όνομα, παραχωρεί έδαφος» μας έλεγε επί 25 χρόνια⁵². Γιατί;

---

⁵² Στην εκπομπή Ζούγκλα ο Κώστας Ζουράρις έχει διατυπώσει την σαφή άποψη ότι «όποιος παραχωρεί έδαφος, παραχωρεί όνομα». <https://www.youtube.com/watch?v=tO-71JISvYc>

38. Βόρεια Μακεδονία είναι το Κιλκίς.

Στο Κιλκίς έγινε η φονικότερη μάχη του ελληνικού στρατού τον 20ο αιώνα.

Η Μάχη του Κιλκίς - Λαχανά στις 19- 21 Ιουνίου 1913.

Περίπου 9000 Έλληνες στρατιώτες νεκροί.

Περίπου 7000 Βούλγαροι στρατιώτες νεκροί.

Περίπου 6000 Βούλγαροι στρατιώτες αιχμάλωτοι.

Υπολογίστε πόσοι σκοτώθηκαν. 16.000 νεκροί συνολικά, δια 3 ημέρες δια 12 ώρες πόλεμου την ημέρα = 450 νεκροί την ώρα!

Συγγνώμη, γείτονες της χώρας βορείως της Βόρειας Μακεδονίας. Εσείς τότε δεν υπήρχατε - ή μάλλον υπήρχατε, αλλά οι παππούδες σας πολεμούσαν στο πλευρό των Βουλγάρων.

Νίκησε λοιπόν ο ελληνικός στρατός!

Το Κιλκίς είναι βορειότερα από τη Φλώρινα, απλά κάπως πιο ανατολικά.

Λίγο πιο βόρεια από το Κιλκίς, αλλά στον οριζόντιο άξονα που περνάει από τη Φλώρινα, είναι το Μοναστήρι.

Το Μοναστήρι βρίσκεται στο ίδιο ύψος (ή ίσως και ελάχιστα πιο νότια), από τη λίμνη Δοϊράνη, που είναι το φυσικό σύνορο του νομού Κιλκίς με την γείτονα χώρα.

Η Αχρίδα λίγο πιο δυτικά από το Μοναστήρι. Πολύ κοντά του.

Κάπου εκεί, τελειώνει και η Μακεδονία προς βορρά. Δεν έχει άλλο. Ποτέ δεν είχε.

Η πόλη των Σκοπίων είναι τόσο πιο βόρεια από το Μοναστήρι όσο πιο βόρεια είναι η Θεσσαλονίκη από τη Λάρισα. Μάλιστα, μέχρι το 1913 ήταν η πρωτεύουσα του βιλαετίου του Κοσσυφοπεδίου! Σιγά σιγά έτσι όπως το πάνε οι γείτονες βορείως της Βόρειας Μακεδονίας, αλλά και οι εν Ελλάδι ανιστόρητοι, θα βγάλουν Μακεδονία και τη Ρουμανία.

Στις πεδιάδες του Κιλκίς ανθούν κατακόκκινες παπαρούνες!

Ο θρύλος λέει ότι συμβολίζουν το αίμα που χύθηκε.

Το ίδιο λουλούδι βγαίνει και στα πεδία μεγάλων μαχών του πρώτου παγκοσμίου πολέμου. Κάθε Νοέμβριο στο Ηνωμένο Βασίλειο γιορτάζουν τη λήξη του πολέμου φορώντας μία παπαρούνα στο πέτο.

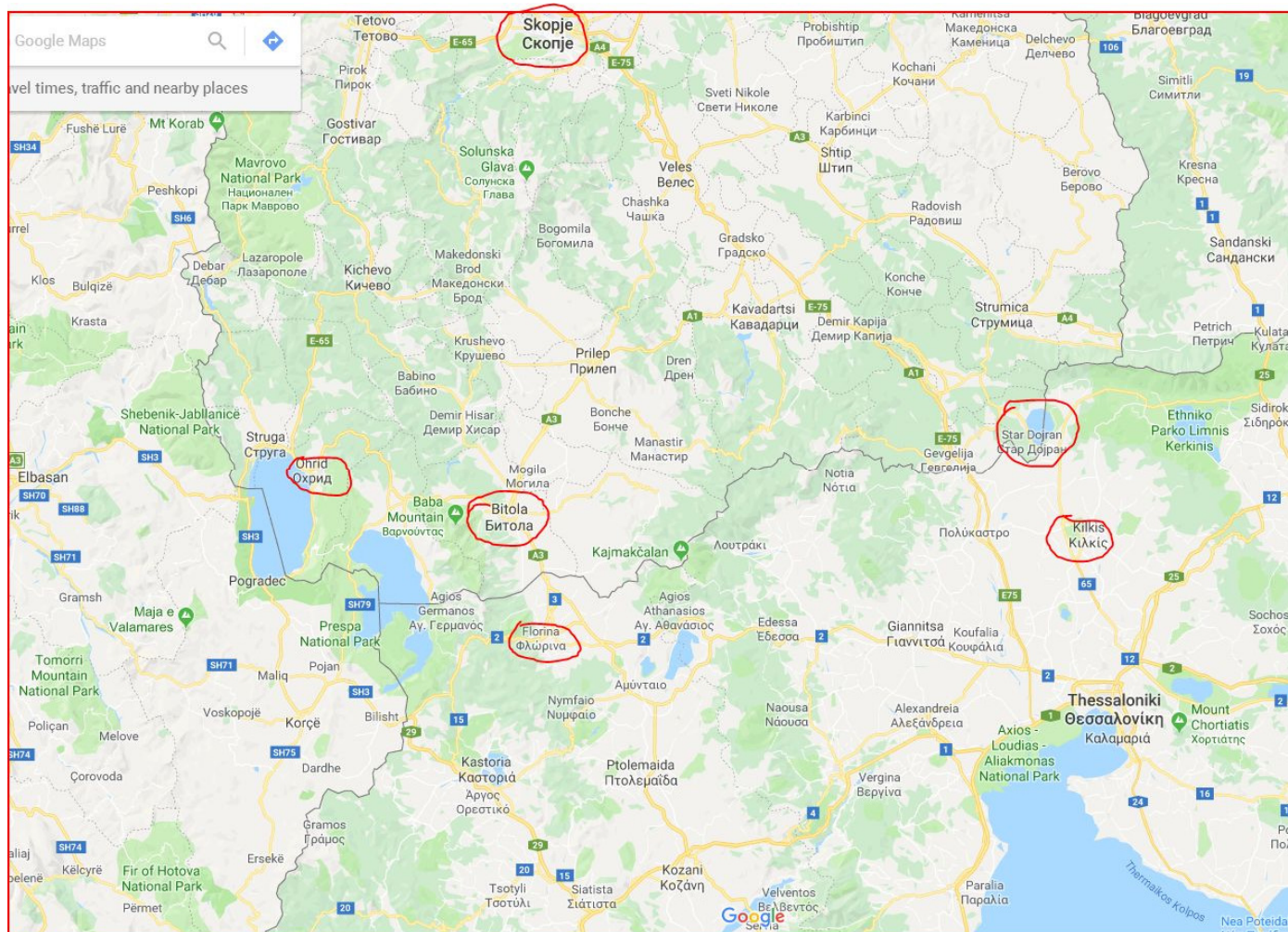
Στείλτε παρακαλώ 151 παπαρούνες στη Βουλή την Τετάρτη το βράδυ.

Να θυμίσουν ή να διδάξουν στους εκπροσώπους μας τι συνέβη εκεί.

Κατάγομαι από το Κιλκίς, της βορείου Μακεδονίας.

Δεν υπογράφω. Ούτε οι 9000 νεκροί υπογράφουν.

Υπογράψτε μόνοι σας και όνειρα γλυκά.

Υστερόγραφο: Η μοίρα της Βορείου Μακεδονίας κρίθηκε στο Κιλκίς το 1913. Η Ελλάδα την κέρδισε. Πήρε τα εδάφη. Αυτές τις ημέρες θα χάσει όλα τα άλλα: το όνομα, τον αυτοπροσδιορισμό, την ταυτότητα. Επειδή τα εγγόνια των ηττημένων ζήτησαν το όνομα ως εθνότητα ενώ για μας είναι μόνο γεωγραφικό όνομα. **Ανατρέπεται η Ιστορία. Ανατρέπονται οι Διεθνείς Συνθήκες. Ανατρέπεται η Συνθήκη του Βουκουρεστίου.** Μας κάνουν το άσπρο μαύρο και μας λένε ότι πρέπει να τους αναγνωρίσουμε λες και άφησε κάποια εκκρεμότητα το Βουκουρέστι. Ψέμα. Δεν άφησε τίποτα άλυτο. Τα έλυσε όλα. Δεν συμβαδίζει με την Συνθήκη του 1913 η Συμφωνία του 2018. Την ανατρέπει.

39. Άρθρο του Νίκου Μέρτζου και απάντηση

Μία λύση που δεν αφήνει πληγές στο σώμα της Ελλάδας⁵³

Η Βουλή των Σκοπίων επικύρωσε τη συμφωνία των Πρεσπών και ενσωμάτωσε τις καίριες διατάξεις της στο σύνταγμα της χώρας. Η αναθεώρηση του συντάγματος της ΠΓΔΜ βελτίωσε προς όφελος της Ελλάδος κρίσιμα σημεία που η συμφωνία είχε αφήσει ασαφή όπως ιδίως η ιθαγένεια, η εθνική ταυτότητα του γειτονικού λαού, το προοίμιο και το άρθρο 36 του συντάγματος. Επιπλέον, πρώτη φορά το σύνταγμα δέχεται έμμεσα ότι ο λεγόμενος «μακεδονικός» λαός είναι πολυεθνικός: Σλάβοι «Μακεδόνες», Αλβανοί, Βλάχοι, Βούλγαροι, Σέρβοι, Ρομά, Βόσνιοι και Τούρκοι.

Οι σφοδρές αντιδράσεις στην Ελλάδα εστιάζονται στα εξής κεντρικά σημεία: όνομα του γειτονικού κράτους, γλώσσα, ιθαγένεια, αλυτρωτισμός και διεκδίκηση «μακεδονικής μειονότητας» στην ελληνική –«Αιγαιατική»– Μακεδονία.

Όνομα: Μέχρι τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας η Ελλάδα, σε πλείστα διπλωματικά έγγραφά της προς το Βελιγράδι, ονόμαζε Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Μακεδονίας το τότε ομόσπονδο κράτος των Σκοπίων. Όταν αυτό ανακηρύχθηκε ανεξάρτητο, η Αθήνα πρότεινε και ο ΟΗΕ το ενέγραψε στα μέλη του με τη γνωστή προσωρινή ονομασία (ΠΓΔΜ). Ο προσδιορισμός αυτός, όμως, αναφέρεται στη λέξη Δημοκρατία και αφήνει απόφιο το όνομα Μακεδονία. Το 2007 όλα τα ελληνικά κόμματα, πλην του τότε ΛΑΟΣ, είχαν αποδεχθεί έναν γεωγραφικό προσδιορισμό στο όνομα «Μακεδονία». Με αυτήν την κοινή θέση, παρά τις ισχυρές πιέσεις των Ηνωμένων Πολιτειών και άλλων συμμάχων, τον Απρίλιο 2008 η Ελλάδα επέτυχε την ομόφωνη απόφαση στη Διάσκεψη Κορυφής του ΝΑΤΟ που υπήρξε θρίαμβος.

Γλώσσα: Μακεδονική γλώσσα έχει αναγνωρίσει επίσημα η Ελλάδα από το έτος 1977 στο πλαίσιο του ΟΗΕ, που έκτοτε την έχει κατατάξει επίσημα στον κατάλογο των επισήμων γλωσσών των Ηνωμένων Εθνών. Η συμφωνία βελτιώνει το σημείο αυτό, διότι ρητά αναφέρει ότι η μακεδονική είναι σλαβική και ανήκει στον κλάδο των νοτίων σλαβικών γλωσσών. Το σύνταγμα προσθέτει τώρα και την αλβανική γλώσσα.

Ιθαγένεια: Ο όρος «μακεδονική», όπως διατυπώνεται αγγλικά στη συμφωνία, μπορεί να θεωρηθεί ότι σημαίνει εθνικότητα. Αλλά το άρθρο 2 παρ. 2 του συντάγματος διασαφηνίζει ότι η ιθαγένεια δεν σημαίνει εθνικότητα. Αναμενόταν να ψηφιστεί μία από τις εξής προτάσεις των Αλβανών: α) αφαίρεση της λέξης

---

⁵³ Το άρθρο του κ. Μέρτζου δημοσιεύθηκε στην Καθημερινή - <http://www.kathimerini.gr/1004330/article/epikairothta/politikh/apoyh-mia-lysh-poy-den-afhnei-plhges-sto-swma-ths-elladas>

«μακεδονική», β) «ιθαγένεια πολίτης της Βόρειας Μακεδονίας» και γ) «οι πολίτες έχουν την ιθαγένεια της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας».

Αλυτρωτισμός: Το προοίμιο και το άρθρο 36 του συντάγματος περιείχαν έως προχθές το κρατικό ιδεολόγημα του αλυτρωτικού «Μακεδονισμού», σύμφωνα με το οποίο η ενιαία Μακεδονία το 1913 διαμελίστηκε και υποτάχθηκε στους κατακτητές Έλληνες, Βουλγάρους και Σέρβους. Οι «Μακεδόνες», σύμφωνα με αυτό το αφήγημα, εξεδίωξαν τους Σέρβους κατακτητές το 1944 και στο πλαίσιο της Ομοσπονδιακής Γιουγκοσλαβίας ανεκήρυξαν την ομόσπονδη ανεξάρτητη Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Μακεδονίας, την οποία το 1993 κήρυξαν ανεξάρτητο κράτος – τη Δημοκρατία της Μακεδονίας. Επιπλέον –συνεχίζει το ιδεολόγημα– οι υπόδουλοι στην Ελλάδα Σλαβομακεδόνες ξεσηκώθηκαν, πήραν μέρος τον «εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα των Μακεδόνων» και συνταξιοδοτούνται στα Σκόπια όπου κατέφυγαν. Η Δημοκρατία της Μακεδονίας προστατεύει και ενισχύει τους «Μακεδόνες» στα γειτονικά κράτη και στο εξωτερικό. Τα ανωτέρω ανέφερε η απόφαση της λαϊκής συνέλευσης του ASNOM το 1943, την οποία αντέγραφε αυτούσια έως προχθές το άρθρο 36 του Συντάγματος. Τώρα αφαιρέθηκε η φράση «απόφαση του ASNOM» και αντικαταστάθηκε με τη λέξη «ανακοίνωση της απόφασης».

Εν συντομία παρατίθενται οι ακόλουθες τροπολογίες του συντάγματος:

1. «Η πολιτεία σέβεται την κυριαρχία, την εδαφική ακεραιότητα και την πολιτική ανεξαρτησία των γειτονικών κρατών. Προστατεύει τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των υπηκόων της που ζουν ή διαμένουν στο εξωτερικό και προωθεί τους δεσμούς τους με την πατρίδα. Μεριμνά για τους ανήκοντες στον μακεδονικό λαό που ζουν στη διασπορά του εξωτερικού».

2. «Η πολιτεία δεν αναμειγνύεται στα κυριαρχικά δικαιώματα άλλων κρατών και στις εσωτερικές τους υποθέσεις. Η Δημοκρατία της Μακεδονίας δεν έχει εδαφικές βλέψεις προς τις γειτονικές χώρες».

3. Καταργείται το άρθρο 49 του συντάγματος σύμφωνα με το οποίο: «Η πολιτεία μεριμνά για την κατάσταση και τα δικαιώματα των μελών του μακεδονικού λαού στις γειτονικές χώρες και για τους αποδήμους από τη Μακεδονία, βοηθά στην πολιτιστική τους ανάπτυξη και την προωθεί».

Οι προαναφερόμενες αυτές καίριες τροπολογίες έχουν αποθησαυριστεί από τις επίσημες ανακοινώσεις και δηλώσεις στη Βουλή των Σκοπίων όπου η ψήφισή τους εθεωρείτο βεβαία. Πλέον απομένει να το διαβάσουμε σύντομα και να το συγκρίνουμε με τη συμφωνία των Πρεσπών ώστε να εκφέρουμε τελική γνώμη.

Ασφαλώς η συμφωνία είναι ένας επώδυνος συμβιβασμός. Εθιξε βαθιά το αίσθημα των Ελλήνων, αλλά δεν αφήνει ανοικτές πληγές στο σώμα της Ελλάδος. Αντίθετα κλείνει πολλές, εξοικονομεί πολύτιμο διπλωματικό κεφάλαιο για άλλα πολύ σοβαρότερα μέτωπα, διασφαλίζει τη ρευστή βαλκανική ενδοχώρα μας, ανοίγει ευρύ

πεδίο σε ήδη προγραμματισμένα διεθνή δίκτυα ενέργειας και μεταφορών σε ενιαίο πλέον ευρωατλαντικό χώρο και αναβαθμίζει κατακόρυφα τη γεωπολιτική αξία της Ελλάδος. Κλειδί η Θεσσαλονίκη.

* Ο κ. Ν. Ι. Μέρτζος είναι τέως πρόεδρος της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.

Απάντηση δική μου στις 14 Ιανουαρίου 2019⁵⁴

Αξιότιμε κύριε Μέρτζο,

Έχετε τον σεβασμό μου. Το πρώτο βιβλίο που διάβασα μετά το σχολείο ήταν το βιβλίο σας «Εμείς οι Μακεδόνες». Δεν μπορώ να πιστέψω στα μάτια μου διαβάζοντας τα άρθρα σας από τον Ιανουάριο του 2018 και μετά.

Ερωτήσεις σχετικά με το πρόσφατο άρθρο σας

Γιατί βάζετε έξι φορές στο κείμενο τη λέξη «*Μακεδόνες*» και «*μακεδονικός*» σε εισαγωγικά; Δεν υποτίθεται ότι αυτή η Συμφωνία είναι λύση; Λύση τελική; Λύση χωρίς παρεξηγήσεις και παρερμηνείες; Λύση χωρίς αμφισβήτηση εννοιών; Λύση χωρίς την προσθήκη «*λεγόμενη*»/«*λεγόμενοι*» κλπ; Ποια ανάγκη επιβάλει τα εισαγωγικά; Μήπως παραδέχεστε εμμέσως την μόνιμη βλάβη στα εθνικά συμφέροντα;

Γνωρίζετε καλύτερα από τον καθένα την φρικαλεότητα του κειμένου της ΑΣΝΟΜ το 1944 στο οποίο υπάρχει παραπομπή στο Σύνταγμα των Σκοπίων. Γράφετε στο άρθρο σας «*Τώρα αφαιρέθηκε η φράση «απόφαση του ΑΣΝΟΜ» και αντικαταστάθηκε με τη λέξη «ανακοίνωση της απόφασης»*». Το ότι η έγινε αυτή η αντικατάσταση της λέξης, παύει την παραπομπή; Αλλάζει την ουσία του κειμένου της διακήρυξης της ΑΣΝΟΜ; Αλλοιώνει το περιεχόμενο στο οποίο παραπέμπει το νέο Σύνταγμα των Σκοπίων, το οποίο μιλάει ευθέως για ένωση όλων των Μακεδόνων της Ελλάδας, Βουλγαρίας και Σερβίας σε μία μεγάλη Μακεδονία;

Γράφετε «*Αναμενόταν να ψηφιστεί μία από τις εξής προτάσεις των Αλβανών: α) αφαίρεση της λέξης «μακεδονική», β) «ιθαγένεια πολίτης της Βόρειας Μακεδονίας» και γ) «οι πολίτες έχουν την ιθαγένεια της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας»*». Δεν ξέρω αν το πληροφορηθήκατε, αλλά τελικά αυτό που «*αναμενόταν*» δεν υλοποιήθηκε. Η ιθαγένεια παραμένει ως ήταν, δηλαδή «*Μακεδόνας / υπήκοος της Βόρειας Μακεδονίας*». Γιατί μπαίνουν δύο απαντήσεις στην ιθαγένεια; Φαίνεται ότι δέχεστε ότι αυτό είναι

⁵⁴ Δημοσιευμένη στο Αντίβαρο, εδώ - <http://www.antibaro.gr/article/21783>

προβληματικό και πράγματι οι τρεις αυτές προτάσεις θα ήταν στη θετική κατεύθυνση. Δεν σας απασχολεί που αυτό δεν έγινε;

Γράφετε: «*Το προοίμιο και το άρθρο 36 του συντάγματος περιείχαν έως προχθές το κρατικό ιδεολόγημα του αλυτρωτικού «Μακεδονισμού», σύμφωνα με το οποίο η ενιαία Μακεδονία το 1913 διαμελίστηκε και υποτάχθηκε στους κατακτητές Ελληνες, Βουλγάρους και Σέρβους.*». Δεν ξέρω αν ενημερωθήκατε, αλλά η αλλαγή στο επίμαχο άρθρο 36 έκανε μόνο την εξής τροποποίηση: το «Μακεδόνες που ζουν σε γειτονικές χώρες» έγινε «Μακεδόνες σε χώρες του εξωτερικού». Μειώνει αυτό τον αλυτρωτισμό; Το «γειτονικές» μας ενοχλούσε ή η φροντίδα στους «Μακεδόνες» που δεν είναι πολίτες της χώρας, αλλά πολίτες «χωρών του εξωτερικού» και οι δεσμοί τους με την «μητέρα πατρίδα»;

Γράφετε: «*Η συμφωνία βελτιώνει το σημείο αυτό, διότι ρητά αναφέρει ότι η μακεδονική είναι σλαβική και ανήκει στον κλάδο των νοτίων σλαβικών γλωσσών*». Αφού την αναφέρει ως σλαβική, γιατί –με βάση το σκεπτικό σας – δεν την αναφέρει ως «σλαβομακεδονική» ή «μακεδονοσλαβική» ή «βορειομακεδονική» ή κάτι τέτοιο; Γιατί σκέτο «μακεδονική»; Αυτό δεν είναι βλαβερό για τα εθνικά μας συμφέροντα;

Κλείνετε με το εξής: «*Πλέον απομένει να το διαβάσουμε σύντομα και να το συγκρίνουμε με τη Συμφωνία των Πρεσπών ώστε να εκφέρουμε τελική γνώμη.*». Δε νομίζετε ότι μία ημέρα μετά τις Συνταγματικές αλλαγές στα Σκόπια και ελάχιστες ημέρες πριν την κύρωση στην Βουλή, δεν επιτρέπεται να λέμε ότι δεν διαβάσαμε τις αλλαγές ώστε να εκφέρουμε γνώμη, αφού το άρθρο σας αυτό ακριβώς επιχειρεί να εκφέρει γνώμη; Θα μας τρελάνετε;

Με τιμή,

Ανδρέας Σταλίδης.

Ανταπάντηση του κ. Μέρτζου

Αγαπητέ μου Κύριε Σταλίδη,

Ευχαριστώ θερμά για τις αναλυτικές παρατηρήσεις σας. Καλή Χρονιά! Με θερμές ευχές,

Ν.Ι.Μέρτζος

Τα σχόλια δικά σας!

40. Επιστολή στον κ. Χριστόπουλο, καθηγητή στο Πάντειο.

Αγαπητοί κύριοι Χριστόπουλε και Συρίγο,

Άκουσα την χθεσινή σας συνομιλία περί του Μακεδονικού στην εκπομπή του κ. Σαχίνη και έχω ορισμένα σχόλια, ειδικά προς τον κ. Χριστόπουλο. Το στέλνω και στους δύο για ενημέρωση.

Αγαπητέ κύριε Χριστόπουλε,

Θα με συγχωρήσετε αν θεωρήσω την εν γένει στάση σας στο εν λόγω ζήτημα (δεν γνωρίζω άλλες απόψεις σας) ως «ελιτίστικη». Ξεκινώ έτσι, γνωρίζοντας ότι δημιουργώ κακή εντύπωση για τον εαυτό μου απέναντί σας, οπότε ίσως και κάποια προκατάληψη σε όσα σας γράψω στη συνέχεια. Αλλά, καλώς ή κακώς, νιώθω ότι δεν μπορώ να μην είμαι ευθύς.

Ελιτίστικη λοιπόν, διότι απαξιώνετε τόσον κόσμο που αντιδρά σε μία Συμφωνία η οποία τους επηρεάζει, και τον χαρακτηρίζετε με διάφορα κοσμητικά επίθετα όπως «δύσοσμη κρούστα, φρανκεστάϊν» κλπ. Παραδέχομαι ότι δεν επαναλαμβάνετε όσα έχουμε ακούσει το τελευταίο διάστημα, δηλαδή επίθετα σε ρυθμό πολυβόλου εναντίον μας (όσων διαφωνούμε με τις Πρέσπες) όπως εθνικιστές, φασίστες, ακροδεξιοί, ετερόκλητους όχλους (στον πληθυντικό το είπε ο πρωθυπουργός μας), πράκτορες, ηλίθιους, εθνίκια, άβουλα όργανα, νεοναζί, χρυσαυγίτες, Πόντιους χωρίς δικαίωμα γνώμης και διάφορα ακόμη. Αλλά αναρωτιέμαι ότι η διαφορά δεν είναι μεγάλη, ιδιαίτερα για κάποιον που επιδιώκει να παρουσιάζει ένα σοβαρό και διαλλακτικό προφίλ. (διαλλακτικό ως προς την προτεραιότητα του διαλόγου, όχι ως προς την υποχωρητικότητα). Όπως λοιπόν δεν θέλετε να συζητάτε με ανθρώπους που μόνο συνθήματα μπορούν να γράψουν και να υβρίσουν τον συνομιλητή τους (πχ «προδότες στο Γουδή» κλπ), έτσι ή κάπως έτσι ή τέλος πάντων τηρουμένων των αναλογιών κάπως έτσι, θα πρέπει να βρεθεί κάποιος αρκετά υπομονετικός, όπως εγώ, για να πάρει την πρωτοβουλία να επικοινωνήσει μαζί σας κατεβάζοντας τους τόνους. Αυτό είναι ιδιαίτερα δύσκολο σε ένα πολωμένο περιβάλλον. Δηλαδή να σε βρίζει ο άλλος (εμμέσως πλην σαφώς) κι εσύ να του απαντάς σοβαρά σε ήπιο τόνο. Δεν το κάνετε εσείς, το κάνω εγώ αυτή τη στιγμή απέναντί σας.

Πριν συνεχίσω θα σας πω ότι το θέμα αυτό το θεωρώ ζωτικής σημασίας, και μαζί με μένα εκατομμύρια άλλοι άνθρωποι. Και το θεωρώ απρέπεια να απαξιώνετε αυτήν την σημασία που δίνουμε. Ο Κώστας Ζουράρις έχει πει ότι «έχει σαρκική σχέση με την Μακεδονία, τον πιάνει αναγούλα όταν ακούει αυτά που προβλέπει η Συμφωνία». Βέβαια, ο Κώστας Ζουράρις είναι βουλευτής, έχει μία κάποια εξουσία, έγινε και αντιπρόεδρος, και κάνει τις δικές του υποχωρήσεις. Εγώ που είμαι ακόμα ελεύθερος άνθρωπος, μπορώ να διατηρώ αυτήν την σαρκική σχέση με την

Μακεδονία, να με πιάνει ίλλιγος όταν διαβάζω την Συμφωνία (πάνω από 20 φορές). Το περασμένο δωδεκάμηνο έχω γράψει περίπου 40.000 λέξεις σε άρθρα και κείμενα για το θέμα (αρκετά δημοσιεύθηκαν στην Εστία, όλα στο Αντίβαρο και εξαιρώ εκατοντάδες σχόλια σε ΜΚΔ – συγγνώμη αν δεν καταλάβατε, δεν εννοώ το σύμβολο της πΓΔΜ που παραπέμπει σε σκέτο Μακεδονία, αλλά στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης. Δεν είναι αστείο αυτό, μην γελάσετε. Θλιβερό είναι. Για κλάμματα είμαστε).

Προχωρώ στην ουσία. Εσείς μπορεί να λέτε ότι «το σύνθημα «Η Μακεδονία είναι μία και ελληνική» είναι αλυτρωτικό και ότι οι Μακεδόνες είναι οι νέοι μας φίλοι (ζητώ συγγνώμη που δεν έβαλα εισαγωγικά στον όρο «Μακεδόνες» από όσους διαβάσουν αυτήν την επιστολή, αλλά δεδομένου ότι απευθύνομαι σε σας, εφαρμόζω την Συμφωνία των Πρεσπών και όπως καταλαβαίνετε, δεν μπορούμε να γράφουμε σε κάθε μας αναφορά «οι πολίτες της Δημοκρατίας της Βορείου Μακεδονίας είναι οι νέοι μας φίλοι», θα πρέπει να χρησιμοποιούμε υποχρεωτικά ένα και μοναδικό επίθετο να τους χαρακτηρίζουμε, όπως συνέβαινε, συμβαίνει και θα συμβαίνει αιωνίως – οπότε μοιραία χρησιμοποιούμε το πρώτο πεδίο απάντησης του όρου nationality κατά την Συμφωνία, το οποίο είναι σκέτο Μακεδόνας). Σας ρωτώ ευθέως: η λέξη «αλυτρωτικό» έχει έναν συγκεκριμένο ορισμό στην ελληνική γλώσσα. Σημαίνει ότι θεωρεί κάποιος ότι υπάρχουν «αλύτρωτοι» συμπατριώτες του, μέλη της ίδιας εθνότητας, και επιδιώκει να τους «λυτρώσει», δηλαδή να τους απελευθερώσει. Πείτε μου λοιπόν, πιστεύετε ειλικρινά ότι υπάρχει ένας Έλληνας από όσους διαμαρτυρόμαστε για την Συμφωνία των Πρεσπών, ο οποίος έχει τέτοιες επιθετικές τάσεις εναντίον των Σκοπίων; Πιστεύει κανείς μας ότι η Ελλάδα πρέπει σήμερα να προχωρήσει επιθετικά και να απελευθερώσει αλύτρωτους Έλληνες σε κάποιο άλλο κράτος, και ειδικότερα στα Σκόπια; Αν απαντήσετε θετικά, δεν έχει νόημα να συνεχίσετε να διαβάζετε την επιστολή μου, ούτε ασφαλώς να μου απαντήσετε. Θεωρώ βέβαιο ότι δεν το πιστεύετε. Αφού δεν το πιστεύετε, τότε γιατί το λέτε; Μόνο για να απασιώσετε όλον αυτόν τον κόσμο; Δεν το βλέπω αντάξιο της θέσης και του κύρους σας.

Ας υποθέσουμε ότι δεν λέτε ότι το σύνθημα αυτό είναι αλυτρωτικό, αλλά ότι τέλος πάντων, δεν είναι ιστορικά ακριβές δεδομένου ότι η «Μακεδονία είναι μοιρασμένη σε τρεισήμισι χώρες», όπως είπατε. Σας ρωτώ και πάλι ευθέως: ποια Μακεδονία; Ποιας εποχής; Ποιος ορίζει τα όρια της Μακεδονίας; Γιατί την στιγμή Α και όχι την στιγμή Β; Γιατί ο κάτοχός της Α και όχι ο κάτοχός της Β; Ποιος ξεκίνησε αυτήν την αυθαιρεσία προσδιορισμού; Ποιος υπολόγισε τα ποσοστά και βάσει ποίας έκτασης της Μακεδονίας; Έχω δει μέχρι και δύο δεκαδικά ψηφία στα ποσοστά (51.14% και κάτι τέτοια). Πόσοι τόνοι ανοησίας κρύβονται σε τέτοια δήθεν ακρίβεια. Γιατί να μην εννοούμε όλοι εμείς την λεγόμενη «Ιστορική Μακεδονία»; Για κάθε λαό, η Ιστορία ξεκινάει σε διαφορετική στιγμή. Για τους Άγγλους ξεκινάει το 1066 μ.Χ. Δεν υπάρχει Ιστορία πιο πριν. Για τους ψευδομακεδόνες ξεκινάει το 1893. Δεν υπάρχει πιο πριν, τι να κάνουμε τώρα. Για μας ξεκινάει τον 5ο αιώνα π.Χ. (για να

μην πάω νωρίτερα, τον 8ο ή ακόμη πιο πίσω). Δεν θα μου πει εμένα ούτε ο Σλάβος που κατέβηκε στα Βαλκάνια τον 7ο μ.Χ. αιώνα, ούτε ένας οιοσδήποτε Έλληνας πώς θα ορίζω εγώ την Μακεδονία, όταν μιλάω γι' αυτήν. Υποτίθεται ότι αυτό ΑΚΡΙΒΩΣ είναι το όφελος της Συμφωνίας! Ότι ο καθένας αναφέρεται στην Μακεδονία όπως θέλει ο ίδιος. Ε λοιπόν για μας Μακεδονία = η Ιστορική Μακεδονία. Βέβαια, αυτό το όφελος είναι υποθετικό. Στην πράξη δεν ισχύει καθόλου. Δεν ισχύει, επειδή όπως πολύ καλά γνωρίζετε (διότι πιστεύω ότι εσείς διαβάσατε το κείμενο και δεν το αναμασάτε όπως ορισμένοι άλλοι από δηλώσεις τρίτων), η λέξη Μακεδονία δεν αναφέρεται επιμελώς πουθενά και ποτέ όσον αφορά στους Έλληνες. Στο άρθρο 7(2) και στο 7(4) γράφεται επί λέξει «η περιοχή και ο πληθυσμός της βόρειας περιοχής του Πρώτου Μέρους» (η κραυγαλέα ασυνταξία της «περιοχής της περιοχής», ένα ακόμα παράδειγμα της προχειρότητας του κειμένου, το οποίο βρίθει λαθών – άλλο θέμα αυτό) και «κληρονομιά της βόρειας περιοχής του Πρώτου Μέρους».

Αν θέλετε αλυτρωτισμό, να κοιτάξετε αλλού. Να κοιτάξετε στα Σκόπια όπου ακόμα και άνθρωποι οι οποίοι υποστήριξαν τον «έντιμο συμβιβασμό» (πριν τον μάθουμε οι υπόλοιποι, έτσι απλά για να προετοιμάσει το έδαφος) και σήμερα υποστηρίζουν την Συμφωνία, όπως ο κ. Μέρτζος, όχι μόνο πριν, αλλά και κατά την διάρκεια της διαπραγμάτευσης δεν σταματούν να λένε ότι «δεν υπάρχει σήμερα δημόσια υπηρεσία σε όλο το κράτος που να [μην] έχει αναρτημένο τον χάρτη της Μεγάλης Μακεδονίας».

Αν θέλετε αλυτρωτισμό να κοιτάξετε στο προοίμιο του τροποποιημένου Συντάγματος των Σκοπίων και στην ρητή αναφορά στην διακήρυξη της ΑΣΝΟΜ το 1944 που μιλάει ευθέως για σκλαβωμένους Μακεδόνες σε Ελλάδα και Βουλγαρία που χρήζουν απελευθέρωσης.

Να κοιτάξετε στο άρθρο 36 και στο άρθρο 49 του τροποποιημένου Συντάγματος που μιλάει για τον «μακεδονικό λαό», ο οποίος δεν είναι πολίτης της πΓΔΜ, σύμφωνα και με όσα εσείς λέτε ως έννοια της λέξης λαός στα σλαβικά, αλλά ο οποίος αυτός μακεδονικός λαός χρήζει φροντίδας και εγγυήσεων των δικαιωμάτων τους από το κράτος των Σκοπίων.

Η βασική μας αντίρρηση στην Συμφωνία είναι πρώτον το μονοπώλιο του όρου Μακεδόνας / μακεδονικό, το οποίο τους παραχωρούμε και δεύτερον (και όχι λιγότερο σημαντικό) η επιβράβευση του αλυτρωτισμού και του ιδεολογήματος του μακεδονισμού, που επιφέρει με ελληνική υπογραφή αυτή η Συμφωνία.

Κατ' ουσίαν, η Συμφωνία αυτή είναι ένας ΘΡΙΑΜΒΟΣ του Βαλκανικού εθνικισμού, κύριε Χριστόπουλε.

ΕΜΕΙΣ είμαστε οι αντι-εθνικιστές και όσοι υποστηρίζουν την Συμφωνία είναι οι εθνικιστές. Επειδή είστε ακαδημαϊκός, χρησιμοποιώ τον όρο εθνικισμός και εθνικιστής με την ακαδημαϊκή του χροιά, δηλαδή την τάση ένταξης ενός

ολοκλήρου έθνους σε ένα έθνος-κράτος. Πρόκειται για μία ιστορική φάση από την οποία περνάνε όλα τα νεαρά έθνη. Πέρασαμε κι εμείς και μας τελείωσε οριστικά το 1922 με θλιβερό τρόπο. Το νέο αυτό έθνος περνάει αυτήν την φάση του σήμερα, και με την Συμφωνία αυτή αναγεννάται αυτός του ο εθνικισμός.

Με τιμή,

Ανδρέας

Σταλίδης.

Δημιουργός του ηλεκτρονικού περιοδικού Αντίβαρο.

Ο κ. Χριστόπουλος μου απάντησε.

Μου έστειλε έναν διάλογο μέσω messenger με έναν άγνωστό μου για να μου δείξει ότι συζητά και δεν είναι ελιτιστής!

Η ανταπάντησή μου:

Κύριε Χριστόπουλε,

Παρόλο που με την δημοσιοποίηση του ιδιωτικού διαλόγου που είχατε με κάποιον άγνωστό μου (ο οποίος δεν απαντάει σε απολύτως τίποτα από όσα σας είπα και απορώ πώς το συνδέετε), μου δίνετε την ευκαιρία να κάνω το ίδιο και να δημοσιοποιήσω την απάντησή σας, εγώ δεν θα το κάνω. Θα δημοσιοποιήσω όμως την δική μου απάντηση, διότι είναι δικά μου λόγια.

Θα σας πω μόνο ότι ήταν αναμενόμενο ότι δεν θα απαντήσετε καθόλου επί της ουσίας. Το προηγούμενο δωδεκάμηνο προσπάθησα να επικοινωνήσω με πάρα πολλούς ανθρώπους που υποστήριζαν αυτό το (κατ' εμέ) έκτρωμα.

Κανένας δεν άντεξε. Στην πρώτη σοβαρή ανταπάντηση, όλοι λάκισαν. Μα όλοι. Επιχειρήματα από την πλευρά υποστήριξης της Συμφωνίας δεν υπάρχουν. Όλοι υποχωρείτε από το πρώτο κι όλας βήμα. Μα τι να πείτε άλλωστε;

Τελευταία μου επικοινωνία ήταν με τον κ. Νίκο Μέρτζο. Απάντησα στο πρόσφατο άρθρο του σε πολύ συγκεκριμένα σημεία και το μόνο που εισέπραξα είναι «ευχαριστώ πολύ, καλή Χρονιά». Επί της ουσίας ουδέν. Δείτε εδώ την απάντησή μου. <http://www.antibaro.gr/article/21783>

Εσείς με τον Μακεδόνα που ανησυχεί, εγώ με τον Μέρτζο και με σας. Καημό το έχω να βρω κάποιον να συζητά και να αντέχει πάνω από δύο αποκρίσεις.

Ρητορικό ερώτημα: άραγε πώς είναι δυνατόν κάτι τόσο μεγάλο, τόσο βασικό, τόσο

ζωτικής σημασίας για όλους τους Έλληνες να προχωρά με δύο παρδαλές, περιστασιακές πλειοψηφίες στη Βουλή, χωρίς ουσιαστικό διάλογο στην κοινωνία, με τόση βία και σπουδή που εντυπωσιάζει. Σημεία των καιρών της ιδιωτείας που ζούμε, ίσως.

Όσο για την μετατροπή σε «μίσος» που γράφετε στο τέλος, είναι ένα ακόμη δείγμα της διεστραμμένης αντίληψης της πραγματικότητας που έχετε. Κύριέ μου, εμείς (που διαφωνούμε με τις Πρέσπες) δεν μισούμε κανέναν. Η στάση μας είναι αμιγώς αμυντική. Πόσο δύσκολο να το καταλάβετε; Δεν είναι επιθετική. Και σας λέμε ότι η Συμφωνία επιβεβαιώνει και αναγεννά έναν αλυτρωτισμό, μία επιθετικότητα. Αφού βάλατε τη λέξη εσείς, ναι, ένα μίσος. Μην μας λέτε εμάς για μίσος. Μίσος θα βρείτε στα επίθετα με την οκά με τα οποία μας λούζουν κάθε μέρα.

Υγιαίνετε.

Ανδρέας Σταλίδης,.

41. Ψέματα στη Βουλή. Λόγοι που χαρακτηρίζουμε επαισχυντη την Συμφωνία⁵⁵.

ΠΡΩΤΟΝ. Μας λένε ότι η Συμφωνία μιλάει για την ιθαγένεια και ότι οι διεθνείς συμφωνίες δεν αναγνωρίζουν εθνότητες. Ξεχνάνε ότι η απάντηση στο πεδίο αυτό δεν είναι μόνο μία. Δεν είναι σκέτο «Πολίτης της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας» (ή «βορειοιμακεδόνας»). Εμάς κατηγορούν ότι δεν την διαβάσαμε, αλλά μάλλον αυτοί δεν την διάβασαν ή θεωρούν ότι είμαστε ηλίθιοι ή τυφλοί. Οι απαντήσεις είναι δύο. Πρώτη απάντηση είναι σκέτο «Μακεδόνας». Άρα η ιθαγένεια θα είναι Μακεδονική.

Δηλαδή θα έχουμε:

Κράτος: «**Βόρεια Μακεδονία**»,

Κάτοικος: σκέτο «**Μακεδόνας**» / Νομικός δεσμός: «**πολίτης της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας**».

Αν το σκέτο «Μακεδόνας» δεν είναι εθνότητα, τότε τι ακριβώς είναι; Γιατί μπήκε σαν απάντηση, και μάλιστα πρώτο;

ΔΕΥΤΕΡΟΝ. Μας λένε ότι μία διεθνής Συνθήκη δεν μπορεί να αναγνωρίσει ούτε γλώσσα. Τότε γιατί μπήκε στην Συμφωνία; Τι δουλειά έχει η αναγνώριση γλώσσας σε μία συμφωνία αλλαγής ονόματος χώρας; Και εφόσον, πράγματι, γράφεται ότι «ανήκει στην ομάδα των Νοτίων Σλαβικών γλωσσών», τότε γιατί αυτή η προσθήκη δεν υπάρχει στο όνομά της; Γιαί να είναι σκέτο «μακεδονική» και όχι «σλαβομακεδονική» ή «μακεδονοσλαβική» ή κάτι αντίστοιχο;

Δηλαδή έχουμε

Κράτος: «**Βόρεια Μακεδονία**»,

Κάτοικος: σκέτο «**Μακεδόνας**» / Νομικός δεσμός: «**πολίτης της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας**».

Γλώσσα: σκέτο «**Μακεδονική**»

ΤΡΙΤΟΝ. Μας λένε ότι η Συμφωνία εξασφαλίζει το περιβόητο erga omnes, έναντι όλων. Αφήνω ότι το erga omnes δεν φαίνεται να επηρεάζει την ιθαγένεια ή την γλώσσα, όπως είδαμε πιο πάνω. Ας επικεντρωθούμε στο όνομα του κράτους. Γιατί λοιπόν τα διεθνή σύμβολα του κράτους είναι MK και MKD, τα οποία παραπέμπουν ευθέως σε σκέτο Μακεδονία;

Δηλαδή έχουμε

---

⁵⁵ Δημοσιεύθηκε στο Αντίβαρο στις 23 Ιανουαρίου 2018, <http://www.antibaro.gr/article/21942>

Κράτος: «**Βόρεια Μακεδονία**»,

Κάτοικος: σκέτο «**Μακεδόνας**» / Νομικός δεσμός: «**πολίτης της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας**».

Γλώσσα: σκέτο «**Μακεδονική**»

Διεθνή σύμβολα: **МК** και **МКД** δηλαδή σκέτο Μακεδονία.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ. Μας λένε ότι η Συμφωνία σταματάει τον αλυτρωτισμό των Σκοπίων και το περιβόητο ιδεολόγημα του μακεδονισμού. Τότε γιατί παραμένει στο προοίμιο του Συντάγματος η ρητή αναφορά «στην διακήρυξη της ΑΣΝΟΜ» το 1944, η οποία αποτελεί το θεμέλιο του αλυτρωτισμού αφού μιλάει καθαρά για «Μακεδόνες σκλάβους στην Ελλάδα και Βουλγαρία, οι οποίοι πρέπει να απελευθερωθούν»; Γιατί παραμένει α. Στο άρθρο 36 του Συντάγματος, β. Στο άρθρο 49 του Συντάγματος και γ. Στις διευκρινίσεις της ρηματικής διακοίνωσης που έστειλαν τα Σκόπια στην Ελλάδα οι αναφορές σε «μακεδονικό λαό», και μάλιστα σε μία από αυτές (άρθρο 36) σε «μακεδονικό λαό σε γειτονικές χώρες», δηλαδή σε ανθρώπου που αισθάνονται (εθνικά) «Μακεδόνες», κατοικούν σε άλλα κράτη (πχ στην Ελλάδα) και το κράτος της «Βόρειας Μακεδονίας» θα «φροντίζει τα δικαιώματά τους».

Δηλαδή έχουμε

Κράτος: «**Βόρεια Μακεδονία**»,

Κάτοικος: σκέτο «**Μακεδόνας**» / Νομικός δεσμός: «**πολίτης της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας**».

Γλώσσα: σκέτο «**Μακεδονική**»

Διεθνή σύμβολα: **МК** και **МКД** δηλαδή σκέτο Μακεδονία.

Αποδεκτές αναφορές στο Σύνταγμα: «**μακεδονικός λαός**» (του εξωτερικού)

Παραπομπές στο Σύνταγμα σε κείμενα που μιλούν για «**σκλαβωμένους Μακεδόνες που χρήζουν απελευθέρωσης**»

ΠΕΜΠΤΟΝ. Μας λένε ότι, παρόλ' αυτά, η Συμφωνία δεν αποδίδει μονοπώλιο του όρου Μακεδόνας και μακεδονικός, στους Σκοπιανούς. Τότε γιατί σε δύο περιπτώσεις, στο άρθρο 7(2) και 7(4) αποφεύγεται επιμελώς η χρήση του όρου αυτού για την Ελλάδα, και η αναφορά είναι «η περιοχή και ο πληθυσμός της βόρειας περιοχής του Πρώτου Μέρους» και «κληρονομιά της βόρειας περιοχής του Πρώτου Μέρους»;

Δηλαδή έχουμε

Κράτος: «**Βόρεια Μακεδονία**»,

Κάτοικος: σκέτο «**Μακεδόνας**» / Νομικός δεσμός: «**πολίτης της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας**».

Γλώσσα: σκέτο «**Μακεδονική**»

Διεθνή σύμβολα: **МК** και **МКД** δηλαδή σκέτο Μακεδονία.

Αποδεκτές αναφορές στο Σύνταγμα: «**μακεδονικός λαός**» (του εξωτερικού)

Παραπομπές στο Σύνταγμα σε κείμενα που μιλούν για «**σκλαβωμένους Μακεδόνες**»

που χρήζουν απελευθέρωσης»

Χρήση του όρου στην Ελλάδα:

Μακεδόνες = **πληθυσμός της βόρειας περιοχής**

Μακεδονία = **βόρεια περιοχή**

ΕΚΤΟΝ. Γιατί όσοι πίεσαν και πέτυχαν όλα τα παραπάνω στην Συμφωνία, δηλαδή η πλευρά των Σκοπίων, εμφανίζεται ως διαλλακτική και φιλική προς εμάς, ενώ όλοι εμείς που τα επισημαίνουμε δεχόμαστε πανταχόθεν επίθετα του τύπου: εθίκια, εθνικιστές, φασίστες, ακροδεξιοί, ετερόκλητος όχλος, νεοναζί, Ρώσοι πράκτορες, ηλίθιοι, άβουλα όντα, Πόντιοι χωρίς δικαίωμα λόγου, δύσοσμη κρούστα, φρανκεστάιν, επικίνδυνοι, τέρας, «μακεδονομάχοι» (με ειρωνικό τόνο).

ΑΡΘΡΟ 7

1. Τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι η εκατέρωθεν αντίληψή τους ως προς τους όρους "Μακεδονία" και "Μακεδόνας" αναφέρεται σε διαφορετικό ιστορικό πλαίσιο και πολιτιστική κληρονομιά.
2. Αναφορικά με το Πρώτο Μέρος, με αυτούς τους όρους νοούνται όχι μόνο η περιοχή και ο πληθυσμός της βόρειας περιοχής του Πρώτου Μέρους, αλλά και τα χαρακτηριστικά τους, καθώς και ο Ελληνικός πολιτισμός, η ιστορία, η κουλτούρα και η κληρονομιά αυτής της περιοχής από την αρχαιότητα έως σήμερα.

αναφέρονται στο Άρθρο 7(2).

4. Το Δεύτερο Μέρος σημειώνει ότι η επίσημη γλώσσα του, η Μακεδονική γλώσσα, ανήκει στην ομάδα των Νότιων Σλαβικών γλωσσών. Τα Μέρη σημειώνουν ότι η επίσημη γλώσσα και τα άλλα χαρακτηριστικά του Δεύτερου Μέρους δεν έχουν σχέση με τον αρχαίο Ελληνικό πολιτισμό, την ιστορία, την κουλτούρα και την κληρονομιά της βόρειας περιοχής του Πρώτου Μέρους.
5. Τίποτα στην παρούσα Συμφωνία δεν αποσκοπεί στο να υποτιμήσει καθ' οιονδήποτε τρόπο, ή να αλλοιώσει ή να επηρεάσει τη χρήση από τους πολίτες εκάστου Μέρους.

42. Βαλκανική γεωπολιτική μετά τις Πρέσπες. [Σφάλμα ότι εστιάσαμε εξ ολοκλήρου στα Σκόπια αντί της Αλβανίας;]⁵⁶

Θεωρώ την κύρωση της Συμφωνίας των Πρεσπών ως μία αδιανόητη εθνική ήττα και ταπείνωση. Σε έναν βαθμό την αποδίδω και στη μυωπική γεωπολιτική στρατηγική της Ελλάδας. Πράγματι, ο μεγάλος μας αντίπαλος είναι η Τουρκία. Πρόκειται για παίκτη ανώτερης βαθμίδας.

Ο Έλληνας πρωθυπουργός συνεδριάζει με το επιτελείο του περί επικοινωνιακής διαχείρισης της μικροπολιτικής: χρήση ΜΜΕ, σπίλωση αντιπάλων, έκχυση δηλητηρίου διχασμού στην κοινωνία για κομματικό όφελος. Εκεί εξαντλούνται τα πολιτικά τάλαντα των συμβούλων του.

Αντίθετα, ο Τούρκος πρόεδρος διαχειρίζεται καθημερινά την διεθνή σφαίρα επιρροής της χώρας του ως ίσος προς ίσον με ΗΠΑ, Ρωσία και ΕΕ. Με περισσό θράσος επιτίθεται ανοιχτά και απειλεί με κυρώσεις, καταρρίπτει στρατιωτικά αεροσκάφη, εμπαίζει με μοχλό εκατομμύρια πρόσφυγες. Κατόπιν, γίνεται πάλι αξιοσέβαστος φίλος σε μία εντυπωσιακή ακροβασία.

Όποιος πιστεύει τον μύθο ότι η δήθεν «απελευθέρωση διπλωματικού κεφαλαίου» τώρα που «λύθηκε»(!) το ονοματολογικό απέναντι σε έναν παντελώς ανίσχυρο αντίπαλο, θα συνετίσει την Τουρκία απέναντί μας, παραπέμπεται στην πρώτη Δημοτικού να μάθει από την αρχή ανάγνωση και γραφή.

Προς βορράν συνορεύουμε με τρεις χώρες. Εστιάσαμε εξ ολοκλήρου στα Σκόπια για να μην τους προσεταιριστεί η Τουρκία. Υιοθετήσαμε από το 1995 το αξίωμα «οικονομική διείσδυση ούμπερ άλλες» και γίναμε ο μέγιστος οικονομικός του εταίρος, με κραυγαλέα αρνητικό όμως αποτέλεσμα, διότι σκλήρυνε πολύ η στάση τους με αποκορύφωμα την ακραία περίοδο Γκρουέφσκι 2006-16. Τότε ήταν μάλιστα που τα μεγάλα κόμματα αντικατέστησαν την εθνική γραμμή του 1992 με την σύνθετη ονομασία, και τότε ήταν που ο ΣΥΡΙΖΑ έστελνε συνιστώσες του να λένε ότι «για μας είστε σκέτο Μακεδονία». Η οικονομικά ανύπαρκτη Τουρκία στα Σκόπια τα εναγκάλιζε μπροστά στα μάτια μας.

Ταυτόχρονα, αφήναμε την Τουρκία να αλωνίζει στην Αλβανία. Να μην ξεχνάμε ότι η ακύρωση της συμφωνίας με την ΑΟΖ έγινε με τουρκικά ελατήρια. Θεωρώ την προτεραιότητα αυτή παντελώς λάθος. Η Αλβανία υπήρξε ακραιφνώς άθεη την περίοδο 1928-91. Έτσι, παρόλο που το 58% του πληθυσμού δηλώνει σήμερα στα

---

⁵⁶ Δημοσιεύθηκε στην Εστία στις 29 Ιανουαρίου 2019, και την επομένη στο Αντίβαρο - <http://www.antibaro.gr/article/22114>

χαρτιά μουσουλμάνοι, πρόκειται για ρηχό και ευμετάβλητο χαρακτηριστικό της κοινωνίας χωρίς στρατηγικές προεκτάσεις. Σε αντίθεση με τους Αλβανούς των Σκοπίων (35% του πληθυσμού), οι οποίοι εντός της Γιουγκοσλαβίας χρησιμοποίησαν την θρησκεία για να αντλήσουν ταυτότητα και σήμερα βλέπουν με πολύ θετικό μάτι την Τουρκία. Επίσης, η γεωπολιτική αξία της Αλβανίας είναι αναμφισβήτητα πολλαπλάσια των Σκοπίων.

Αν το 9% των Τούρκων της Βουλγαρίας είναι αρκετά υψηλό, ώστε να αποτελεί αιώνιο σημείο τριβής μεταξύ Βουλγαρίας και Τουρκίας, αλλά όχι τόσο υψηλό ώστε να προκαλέσει τριγμούς στην χώρα, το 35% των τουρκόφιλων Αλβανών των Σκοπίων είναι δυνατόν να καθορίσει τις εξελίξεις, μέχρι του βαθμού να αναδομηθεί σε μία συνομοσπονδία Σλαβομακεδόνων και Αλβανών. Τότε, θα αναζητηθεί ένα ουδετεροεθνές όνομα κράτους κάτι που απαλύνει τις ελληνικές αντιρρήσεις. Το 65%-35% των Σκοπίων δεν απέχει και πολύ από το 60%-40% των Ολλανδόφωνων Φλαμανδών - Γαλλόφωνων Βαλλόνων στο Βέλγιο.

Μοιραία εκεί θα οδηγηθούν τα πράγματα, είτε το διευκολύνουμε, είτε όχι.

Γιατί να μην το επιδιώκουμε λοιπόν; με αίτημα προς την Αλβανία να αφήσει ήσυχη την ελληνική μειονότητα της Βορείου Ηπείρου και να πάψει τις ανοησίες για Τσάμηδες. Μία ελληνοαλβανική συνεργασία θα την καλοέβλεπαν και οι Αμερικανοί. Αντί μία τέτοιας στρατηγικής σύμπτωσης, επιβραβεύσαμε τον μακεδονισμό των Σκοπίων στην πιο αδύναμη φάση του, τώρα που ανά εκατοντάδες χιλιάδες τον χρόνο αποκτούν Βουλγαρικό διαβατήριο!

Μήπως όμως ποτέ δεν είναι αργά; Τροφή για σκέψη.

43. Σύνοψη του μακεδονικού ζητήματος και της δήθεν «μακεδονικής» γλώσσας⁵⁷.

Κατ' αρχάς «σλαβομακεδονική γλώσσα» δεν υπάρχει ή μάλλον δεν υπήρχε. Ας δούμε πώς δημιουργήθηκε. Στα μέσα του 19^{ου} αιώνα πληθυσμοί στα Βαλκάνια μιλούσαν βουλγάρικα και σέρβικα. Δεν υπάρχει ούτε μία αναφορά σε άλλη γλώσσα ή διάλεκτο. Οι Ρώσοι αποφάσισαν τη δεκαετία του 1860 (ή ίσως λίγο νωρίτερα, κατ' άλλους) ότι δεν τους αρκεί η Ελλάδα για σύμμαχος στην περιοχή. Σημειώνω ότι η Ελλάδα είχε ήδη ανεξάρτητο κράτος από το 1827. Κατά τα άλλα, Οθωμανική Αυτοκρατορία. Τα βουλγάρικα είναι συγγενής γλώσσα των ρώσικων. Σλάβοι όλοι. Αποφάσισαν να προωθήσουν την ανεξαρτησία των Βουλγάρων στα Βαλκάνια, ώστε να είναι ο σύμμαχός τους στην περιοχή, που θα τους επιτρέψει να βγαίνουν στις θερμές θάλασσες.

Αυτό δεν είναι κρυφό. Το ανακοίνωσαν επισήμως στο δεύτερο πανσλαβιστικό συνέδριο στην Μόσχα το 1867. Είχε προηγηθεί ένα άλλο πανσλαβιστικό συνέδριο το 1856 (δεν θυμάμαι σε ποια πόλη, ίσως στη Βουδαπέστη; Δεν είμαι σίγουρος. Γράφω πρόχειρα τώρα). Λίγο πιο πριν, το 1864 είχε τοποθετηθεί πρέσβης της Ρωσίας στην Κων/πολη ο Ιγνάτιεφ, που ανέλαβε δράση στο θέμα. Κοίταξαν τον χάρτη. Για να μπορεί η Βουλγαρία να επιτελέσει τον ρόλο που ήθελαν οι Ρώσοι, έπρεπε να βρέχεται από το Αιγαίο. Αν ήταν πολύ «χοντρό» να διεκδικήσουν την ίδια την Κων/πολη, όπου δεν υπήρχαν άλλωστε πολλοί βουλγαρόφωνοι, ήταν πολύ πρόσφορο να διεκδικήσουν την Μακεδονία.

Ο Ιγνάτιεφ πείθει τον Σουλτάνο να αποδεχτεί την δημιουργία της Εξαρχίας, ως εναλλακτική εκκλησιαστική οντότητα του Πατριαρχείου το 1870. Η Ελλάδα δεν μπορούσε να αντιδράσει, διότι πρώτη εκείνη δημιούργησε «εθνική εκκλησία», η οποία αποσχίστηκε από το Οικουμενικό Πατριαρχείο το 1833. Το 1850 της αναγνωρίστηκε Αυτοκεφαλία. Δεν μπορούσε να ψελίσει ότι δεν επιτρέπει το ίδιο στους Βούλγαρους. Είχε και διάφορα οικονομικά προβλήματα, οπότε υποτίμησε το ζήτημα και το θεώρησε ενδο-εκκλησιαστικό. Αυτό έκανε και ο Σουλτάνος και το δέχτηκε.

Με όπλο την Εξαρχία αρχίζουν οι Βούλγαροι (υποκινούμενοι από τους Ρώσους) να επιχειρούν προσεταιρισμό των πληθυσμών και απόσπασή τους από το Πατριαρχείο στην Εξαρχία. Αυτό ήταν το πρώτο βήμα του σχεδίου, ώστε μετά μία μεγάλη Βουλγαρία να συνεχίσει το σχέδιο. Βρισκόμαστε ακόμα στην εποχή της Αυτοκρατορίας, δηλαδή ρευστών εθνικών συνειδήσεων.

---

⁵⁷ Δημοσιεύθηκε στις 26 Φεβρουαρίου 2019 στο Αντίβαρο στην διεύθυνση - <http://www.antibaro.gr/article/22430>

Πολλοί σλαβόφωνοι (Βουλγαρόφωνοι) έχουν ελληνική εθνική συνείδηση. Άλλοι βουλγαρικοί. Άλλοι καμία! Δεν είναι προϋπόθεση ατομικότητας η ένταξη σε κάποια συγκεκριμένη εθνική συνείδηση. Αυτό το τρίτο μέρος είναι ο στόχος όλων. Οι Ελληνόφωνοι έχουν κατά κύριο λόγο ελληνική συνείδηση. Οι Βουλγαρόφωνοι όχι, διότι δεν υπάρχει Βουλγαρία.

8 χρόνια τέτοιων δράσεων μας πάει στο 1878. Η Ρωσία νικάει τους Οθωμανούς στα σημερινά όρια της βόρειας Βουλγαρίας με Ρουμανία. Καμία σχέση με την Μακεδονία. Ζητάει σαν αντάλλαγμα την ίδρυση Βουλγαρίας, στην οποία συμπεριλαμβάνει και την Μακεδονία. Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου. Το όνειρο γίνεται πραγματικότητα. Δημιουργείται για πρώτη φορά Βουλγαρία, με ρωσική έμπνευση και μπαίνουν οι βάσεις ώστε αυτή η χώρα να έχει αιωνίως στρατηγική φιλία με την Ρωσία.

Οι κάτοικοι της Μακεδονίας αντιδρούν όμως. Γίνονται φοβερά πράγματα, τα οποία ακόμα και σήμερα δεν έχει καθαρογράψει η ελληνική ιστοριογραφία. Γίνονται τρομερές μάχες, και μέχρι που δημιουργείται ελληνική κυβέρνηση στο Λιτόχωρο. Οι Μακεδόνες έμπρακτα ΔΕΝ θέλουν να μεταφερθούν στην Βουλγαρία. Επιδιώκουν αφ' ενός ένωση με την Ελλάδα σε βαθύτερο χρόνο, αλλά επειδή έχουν μεγάλη αντιπαλότητα με τους Βουλγάρους και γνωρίζουν τι συμβαίνει εκεί, αρνούνται να ενταχθούν στην Βουλγαρία και πολεμούν. Τότε γίνεται η λεγόμενη Μακεδονική Επανάσταση από Έλληνες της Μακεδονίας.

Η Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου καταρρέει επειδή καμία μεγάλη δύναμη δεν θέλει μία τόσο ισχυρή Βουλγαρία στην περιοχή. Η Μακεδονία επιστρέφει στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Η διαμάχη Ελλήνων και Βουλγάρων παραμένει. [Από το 1878 ως το 1913](#) η διαμάχη αυτή περνάει διάφορες φάσεις, ενίοτε με σκληρές μάχες και ενίοτε με ήσυχες περιόδους. Είναι μία διαρκής αντιπαλότητα, η οποία αντικατοπτρίζεται πλήρως σε όλα τα βιβλία, δημοσιεύματα και γενικά στο κλίμα της εποχής. [Εθνικά «Μακεδόνες» δεν υπάρχουν πουθενά](#). Διακριτή γλώσσα «μακεδονική» δεν υπάρχει. Την γλώσσα των Σλαβόφωνων αρχικά (δηλαδή σίγουρα μέχρι το 1870 ή σταδιακά με σταθμούς το 1878, 1893, 1903, 1904-8, 1912-13 κλπ) την ονόμαζαν βουλγάρικα ή σλάβικα (εξ ου και σλαβόφωνοι).

Εδώ είναι και το μυστικό. Η παγίδα στην οποία πέσαμε 100 χρόνια αργότερα. **Ο λόγος που ξεκίνησαν ορισμένοι Έλληνες να ονομάζουν αυτήν την διάλεκτο ως «σλαβομακεδονική» ή καλύτερα «σλαβομακεδονίτικα» ή σκέτο «μακεδονίτικα» ήταν για να ΑΠΟΤΡΕΨΟΥΜΕ αυτούς που τα μιλούσαν να ενταχθούν στην βουλγαρική εθνική συνείδηση. Για να τους φέρουμε με το μέρος μας στην ελληνική εθνική συνείδηση.**

Ας σκεφτούμε ότι έχουμε έναν γείτονα, τον Κώστα Χρήστου ή τον Νικόλα Γρούϊο. Αυτός μιλάει βουλγάρικα ή σλάβικα. Με το δεδομένο της γλώσσας που μιλάει, γίνεται στόχος προσεταιρισμού από τους Βούλγαρους Εξαρχικούς. Είναι φίλος και γείτονάς μας. Αν του πούμε, Νίκο ή Κώστα, εσύ μιλάς βουλγάρικα, αυτός

θα σκεφθεί «αφού ο φίλος μου ο Έλληνας μου λέει ότι μιλάω βουλγάρικα, ε θα πάω στην Εξαρχία. Αυτοί είναι Βούλγαροι, αυτοί μιλάνε την ίδια γλώσσα με μένα. Μάλλον τελικά είμαι Βούλγαρος».

Αντί αυτού λοιπόν, του λέμε ότι μιλάει «σλαβομακεδονικά» ή –ακόμα καλύτερα!- «μακεδονίτικα». Του δίνουμε ουδέτερο όνομα. Μ' αυτό το όνομα, και με σύνδεση με τους αρχαίους Έλληνες, τον αποτρέπουμε από το να γίνει Βούλγαρος και αυξάνουμε τις πιθανότητες να ενταχθεί στην ελληνική εθνική συνείδηση.

Ε αυτό έγινε. Έτσι εξηγείται γιατί μέχρι και ορισμένοι Έλληνες συγγραφείς, πατριώτες, που ανέδειξαν τον Μακεδονικό Αγώνα για παράδειγμα, χρησιμοποιούσαν αυτούς τους όρους. ΔΕΝ το έκαναν από εθνομηδενισμό. Έτσι εξηγείται ότι μέχρι και η Πηνελόπη Δέλτα αναφέρει αυτόν τον όρο!

Θα προχωρήσω στο παράδειγμα, διότι μιλάω για υπαρκτά πρόσωπα.

Ο Κώστας Χρήστου είναι ο θρυλικός Καπετάν Κώτας (ή Κώπτας). Δεν ήξερε ούτε μία λέξη ελληνικά. Όταν τον εκτέλεσαν φώναξε στα βουλγάρικα, σλάβικα, σλαβομακεδονικά, μακεδονίτικα, όπως θέλετε πείτε τα: «**Ζήτω η Ελλάδα**».

Νικόλας Γρούϊος είναι το ονοματεπώνυμο του παππού του Νικόλα Γκρουέφσκι, από την Αχλάδα Φλωρίνης. Πέθανε πολεμώντας με τον ελληνικό στρατό στην Αλβανία το 1940. Ο εγγονός του έγινε πρόεδρος του VMRO και εθνικιστής υπερ-γουάου-«Μακεδόνας» και έκανε την πλατεία των Σκοπίων «μακεδονο-ντίσνευ-λαντ». Ίσως ο παππούς του είχε προγόνους που οι γείτονές του τον αποκαλούσαν απροκάλυπτα Μακεδόνα.

Οι σταθμοί που ανέφερα πριν, 1893, 1903, 1904-08, [1912-13](#), είναι κεφάλαια που θα μπορούσαν να συμπληρωθούν άλλη φορά. Κρατήστε το κενό. Άλλωστε είναι περισσότερο γνωστά αυτά, από όσα αυτά που περιγράφω πιο πάνω. Συνεχίζω επί της γλώσσας μόνο και όχι επί του μακεδονικού γενικά.

Θα κάνω αναφορά μόνο σε ένα γεγονός. Το 1924 συνήφθη το πρωτόκολλο Πολίτη-Καλφώφ, των δύο υπουργών εξωτερικών δηλαδή της Ελλάδας και Βουλγαρίας. Σ' αυτό, η Ελλάδα αναγνώριζε τους σλαβόφωνους ως «βουλγαρική μειονότητα». Αντέδρασαν οι Σέρβοι και ένα χρόνο μετά, το πρωτόκολλο δεν κυρώθηκε από την ελληνική βουλή. Άρα δεν ίσχυσε ποτέ. Στο μεταξύ όμως, επειδή υπήρχε αναφορά σε αμοιβαία συνεργασία στον χώρο της παιδείας, η Ελλάδα πρόλαβε να τυπώσει το λεγόμενο **Αμπετσεντάρ**. Δηλαδή ένα αναγνωστικό στην βουλγαρική γλώσσα. Αυτό έγινε το 1925. Το εκδώσαμε για τους βουλγάρους και ήταν στην βουλγαρική γλώσσα. Οι Σκοπιανοί το χρησιμοποιούν ως απόδειξη αναγνώρισης «μακεδονικής γλώσσας» από την Ελλάδα. Τόση διαστροφή.

Γίνανε λοιπόν πόλεμοι και καταλήξαμε στα σημερινά σύνορα. Σλαβόφωνοι παρέμειναν στην Ελλάδα μετά τους πολέμους. Ακριβώς λόγω της συνεργασίας των σλαβόφωνων της Μακεδονίας με τους Βούλγαρους κατακτητές της κατοχής (μην

ξεχνάμε ότι η Ελλάδα είχε τριπλή κατοχή από Γερμανία, Ιταλία ΚΑΙ Βουλγαρία στην Ανατολική Μακεδονία συγκεκριμένα), αλλά και λόγω της δράσης πολλών σλαβοφώνων στις τάξεις του ΔΣΕ που αποσκοπούσαν φανερά στην δημιουργία μίας «Ανεξάρτητης Μακεδονίας και Θράκης», δόθηκε η δυνατότητα το 1949 σε όσους σλαβόφωνους δεν είχαν ελληνική εθνική συνείδηση αλλά κάτι άλλο, να φύγουν από την Ελλάδα. (Τότε έφυγε ο υιός του Νικόλα Γρούϊου, ο οποίος φτάνοντας στα Σκόπια το μετέτρεψε σε Γκρουέφσκι και μερικά χρόνια μετά γεννήθηκε ο Νικόλας Γκρουέφσκι που έγινε πρωθυπουργός των Σκοπίων).

Άλλοι έμειναν. Θεωρητικά, όσοι έμειναν είχαν ελληνική εθνική συνείδηση ή τέλος πάντων δεν ήταν εχθρικοί στην Ελλάδα. Μέχρι το 1990 δεν υπήρχε κανένα σοβαρό θέμα μ' αυτούς. Κάπου εκεί, αρχές του 1990, ξεκίνησε η διακίνηση ενός ζητήματος «αναγνώρισης μακεδονικής μειονότητας». Θα ξαναπώ ότι τον Ιανουάριο του 1990 ιδρύθηκε στην Φλώρινα το «Στέκι Μακεδονικού Πολιτισμού» από 4 άτομα. Ένα από αυτά ήταν ο σημερινός βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ Σούλτσας. Ένα άλλο ήταν ο γνωστός για τη δράση του Παύλος Βοσκόπουλος. Μιλάμε για 21 ολόκληρους μήνες ΠΡΙΝ αποσχιστεί από την Γιουγκοσλαβία η πΓΔΜ (Σεπτέμβριος 1991). Πατήθηκε κάποιο πλήκτρο λοιπόν στα τέλη του 1989 και άρχισε να δημιουργείται το εν λόγω ζήτημα.

Επιστρέφω στην γλώσσα. Μέσα στην διαμόρφωση μίας συγκροτημένης και διακριτής εθνικής ταυτότητας «Μακεδόνων», ο Τίτο μετά το 1944 δεν μπορούσε παρά να προσπαθήσει να φτιάξει μία άλλη γλώσσα. Δεν έπλασε την εθνική αυτή συνείδηση τόσο για μας, όσο για τους Βούλγαρους. Δεν ήθελε να δώσει μελλοντικές αφορμές στην Βουλγαρία να διακινεί ζητήματα μειονότητας στην Γιουγκοσλαβία. Ήθελε λοιπόν ρητά να τους αποβουλγαροποιήσει και έκανε ό,τι έκανε.

Μέσα σε ό,τι έκανε ήταν να δώσει εντολή για να φτιαχτεί ένα λεξικό και μία γραμματική. Αυτά έγιναν τα πρώτα χρόνια από το 1944 μέχρι το 1952. Τότε μπήκαν οι βάσεις γι' αυτό που αποκαλούν οι Σκοπιανοί «μακεδονική γλώσσα». Η γλώσσα αυτή δημιουργήθηκε με βάση τη βουλγαρική, με ορισμένες σερβικές συλλαβές διπλασιασμού και διάφορα στοιχεία που βρήκαν στην προφορική της παράδοση στην περιοχή (ιδιωτισμούς).

Προσέξτε τώρα το άλλο. Μία γλώσσα είναι ζωντανός οργανισμός. Εξελίσσεται. Εφόσον αυτή η γλώσσα απέκτησε σάρκα και οστά, δηλαδή γραμματική, συντακτικό, λογοτεχνικά κείμενα, ανθρώπους που τη μιλούσαν ως διακριτή κλη, είχε μία κάποια εξέλιξη. **Αυτήν την εξέλιξη την ΕΧΑΣΑΝ οι Έλληνες σλαβόφωνοι! Αυτοί, ζώντας στην Ελλάδα, συνέχισαν απλώς να μιλούν το ίδιο βουλγάρικο/σλάβικο ιδίωμα από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα. Δεν εναρμονίστηκαν στην επίσημη γλώσσα των Σκοπίων.**

Γι' αυτό άλλωστε η γλώσσα των σλαβοφώνων της Φλώρινας είναι πιο κοντά στα βουλγάρικα από όσο είναι στην επίσημη των Σκοπίων! Δεν είναι η ίδια!

Ακολουθεί το Παράρτημα με τις Συμφωνίες των Πρεσπών στα ελληνικά και αγγλικά, και την Συνθήκη Βουκουρεστίου στα ελληνικά και αγγλικά.

44. Παράρτημα. Η Συμφωνία των Πρεσπών και η Συνθήκη Ειρήνης Βουκουρεστίου 1913, σε ελληνικά και αγγλικά.

Συμφωνία των Πρεσπών

ΤΕΛΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ 817 (1993) ΚΑΙ 845 (1993), ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΤΟΥ 1995, ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΔΡΑΙΩΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Το Πρώτο Μέρος, η Ελληνική Δημοκρατία (το "Πρώτο Μέρος") και το Δεύτερο Μέρος, που έγινε δεκτό στα Ηνωμένα Έθνη σύμφωνα με την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών 47/225 της 8ης Απριλίου 1993 (το "Δεύτερο Μέρος"), αναφερόμενα από κοινού ως "τα Μέρη",

- Υπενθυμίζοντας τις αρχές και τους σκοπούς του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι του 1975, των σχετικών Πράξεων του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη ("ΟΑΣΕ") και τις αξίες και αρχές του Συμβουλίου της Ευρώπης,
- Καθοδηγούμενα από το πνεύμα και τις αρχές της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών και της αξιοπρέπειας,
- Δεσμευόμενα από τις διατάξεις του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και ιδιαίτερα εκείνες που αναφέρονται στην υποχρέωση των Κρατών να απέχουν στις διεθνείς τους σχέσεις από την απειλή ή χρήση βίας κατά της εδαφικής ακεραιότητας ή της πολιτικής ανεξαρτησίας οποιοσδήποτε Κράτους,
- Υπογραμμίζοντας την πλήρη δέσμευσή τους στις αρχές του απαραβίαστου των συνόρων και της εδαφικής ακεραιότητας των Κρατών όπως έχουν ενσωματωθεί στην Τελική Πράξη του Ελσίνκι του 1975,
- Επιβεβαιώνοντας το υφιστάμενο σύνορο μεταξύ τους, ως ένα διαρκές διεθνές σύνορο,
- Συμφωνώντας απόλυτα για την ανάγκη ενίσχυσης της ειρήνης, της σταθερότητας, της ασφάλειας και την περαιτέρω προώθηση της συνεργασίας στη Νοτιοανατολική Ευρώπη,

- Επιθυμώντας να ενισχύσουν ένα κλίμα εμπιστοσύνης και καλών γειτονικών σχέσεων στην

περιοχή, να θέσουν μόνιμα τέλος σε οιοσδήποτε εχθρικές συμπεριφορές που τυχόν επιμένουν και συμφωνώντας για την ανάγκη να απέχουν από κάθε είδος αλυτρωτισμό και αναθεωρητισμό, •

- Υπενθυμίζοντας την υποχρέωσή τους, σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και το Διεθνές Δίκαιο, να μην παρεμβαίνουν, με οιοδήποτε πρόσχημα ή τρόπο στις εσωτερικές υποθέσεις και στη δικαιοδοσία του άλλου,

- Υπογραμμίζοντας επίσης τη σημασία της ανάπτυξης φιλικών σχέσεων μεταξύ των Κρατών και της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών,

- Επιλύοντας τις διαφορές σύμφωνα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας 817 (1993) της 7ης Απριλίου 1993 και 845 (1993) της 18ης Ιουνίου 1993, καθώς και το Άρθρο 5 της Ενδιάμεσης Συμφωνίας της 13ης Σεπτεμβρίου 1995 με αξιοπρεπή και ουσιαστικό τρόπο, έχοντας κατά νου τη σπουδαιότητα του ζητήματος και τις ευαισθησίες κάθε Συμβαλλόμενου Μέρους,

- Λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης 47/225 της 8ης Απριλίου 1993,

- Λαμβάνοντας υπόψη την Ενδιάμεση Συμφωνία, το Μνημόνιο περί Πρακτικών Μέτρων της 13ης Οκτωβρίου 1995, που υπεγράφη στο πλαίσιο της Ενδιάμεσης Συμφωνίας, το Μνημόνιο για την αμοιβαία εγκαθίδρυση Γραφείων Συνδέσμων στα Σκόπια και στην Αθήνα της 20ης Οκτωβρίου 1995 καθώς επίσης και τη διαδικασία των Μέτρων Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης ("ΜΟΕ"),

- Τονίζοντας την ισχυρή βούλησή τους για αμοιβαία φιλία, καλή γειτονία και εταιρική σχέση συνεργασίας,

- Δεσμευόμενο: να ενισχύσουν, να διευρύνουν και να εμβαθύνουν τις διμερείς τους σχέσεις και να θέσουν σταθερά θεμέλια για την εδραίωση και τον σεβασμό των καλών γειτονικών σχέσεων και για την ανάπτυξη της συνολικής διμερούς τους συνεργασίας,

- Επιδιώκοντας να ενισχύσουν και να διευρύνουν τη διμερή συνεργασία και να την αναβαθμίσουν στο επίπεδο μιας στρατηγικής εταιρικής σχέσης στους τομείς της γεωργίας, της πολιτικής προστασίας, της άμυνας, της οικονομίας, της ενέργειας, του περιβάλλοντος, της βιομηχανίας, των υποδομών, των επενδύσεων, των πολιτικών σχέσεων, του τουρισμού, του εμπορίου, της διασυνοριακής συνεργασίας και των μεταφορών, επωφελοόμενα από τα υπάρχοντα ΜΟΕ,

Συμφώνησαν ως ακολούθως:

ΜΕΡΟΣ 1**ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ ΠΕΡΙ ΤΟ ΟΝΟΜΑ, ΤΩΝ ΕΚΚΡΕΜΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΑΥΤΟ ΚΑΙ ΕΜΠΕΔΩΣΗ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΛΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ****ΑΡΘΡΟ 1**

1. Η παρούσα Συμφωνία είναι τελική και από τη θέση της σε ισχύ τερματίζει την Ενδιάμεση Συμφωνία μεταξύ των Μερών που υπεγράφη στη Νέα Υόρκη στις 13 Σεπτεμβρίου 1995.

2. Τα Μέρη αναγνωρίζουν ως δεσμευτικό το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων που διεξήχθησαν υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, στις οποίες και τα δύο Μέρη έχουν δεσμευθεί κατ' εφαρμογή των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 817 (1993) και 845 (1993) καθώς επίσης και της Ενδιάμεσης Συμφωνίας του 1995.

3. Σε συνέχεια αυτών των διαπραγματεύσεων έχουν γίνει αμοιβαίως αποδεκτά και συμφωνήθηκαν τα ακόλουθα:

α) Το επίσημο όνομα του Δεύτερου Μέρους θα είναι "Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας", το οποίο θα είναι το συνταγματικό όνομα του Δεύτερου Μέρους και θα χρησιμοποιείται *erga omnes*, όπως προβλέπεται στην παρούσα Συμφωνία. Το σύντομο όνομα του Δεύτερου Μέρους θα είναι "Βόρεια Μακεδονία".

β) Η ιθαγένεια του Δεύτερου Μέρους θα είναι Μακεδονική/πολίτης της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας, όπως αυτή θα εγγράφεται σε όλα τα ταξιδιωτικά έγγραφα.

γ) Η επίσημη γλώσσα του Δεύτερου Μέρους θα είναι η "Μακεδονική γλώσσα", όπως αναγνωρίσθηκε από την Τρίτη Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την Τυποποίηση των Γεωγραφικών Ονομάτων, που διεξήχθη στην Αθήνα το 1977, και περιγράφεται στο Άρθρο 7 (3) και (4) της παρούσας Συμφωνίας.

δ) Οι όροι "Μακεδονία" και "Μακεδόνας" έχουν την έννοια που αποδίδεται στο Άρθρο 7 της παρούσας Συμφωνίας.

ε) Οι κωδικοί χώρας για τις πινακίδες αυτοκινήτων του Δεύτερου Μέρους θα είναι NM και NMK. Για όλους τους άλλους σκοπούς, κωδικοί χώρας παραμένουν οι MK και MKD, όπως επισήμως αποδόθηκαν από τον Διεθνή Οργανισμό Τυποποίησης (ΛΟΤ).

ζ) Ο επιθετικός προσδιορισμός για το Κράτος, τα επίσημα όργανά του, και τις άλλες δημόσιες οντότητες θα ευθυγραμμίζεται με το επίσημο όνομα του Δεύτερου Μέρους ή το σύντομο όνομα, ήτοι, "της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας" ή "της

Βόρειας Μακεδονίας". Άλλες χρήσεις επιθέτου, περιλαμβανομένων εκείνων που αναφέρονται σε ιδιωτικές οντότητες και δρώντες, που δεν έχουν σχέση με το Κράτος και τις δημόσιες οντότητες, δεν έχουν συσταθεί με νόμο και δεν απολαμβάνουν οικονομικής υποστήριξης από το Κράτος για δραστηριότητες στο εξωτερικό, δύνανται να ευθυγραμμίζονται με το Άρθρο 7 (3) και (4). Η χρήση επιθέτου για δραστηριότητες δύνανται να ευθυγραμμίζεται με το Άρθρο 7 (3) και (4). Τούτο δεν επηρεάζει τη διαδικασία που καθιερώθηκε με το Άρθρο 1 (3) (θ) και τα σύνθετα ονόματα των πόλεων που υφίστανται κατά την ημερομηνία υπογραφής της παρούσας Συμφωνίας.

η) Το Δεύτερο Μέρος θα υιοθετήσει το "Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας" ως το επίσημο όνομά του και τις ορολογίες που αναφέρονται στο Άρθρο 1(3) μέσω της εσωτερικής του διαδικασίας του που είναι και δεσμευτική και αμετάκλητη, και συνεπάνεται την τροποποίηση του Συντάγματος όπως συμφωνήθηκε στην παρούσα Συμφωνία.

θ) Σε σχέση με τα προαναφερόμενα όνομα και ορολογίες στις εμπορικές ονομασίες (commercial names), τα εμπορικά σήματα και τις επωνυμίες (trademarks και brand names), τα Μέρη συμφωνούν να υποστηρίξουν και να ενθαρρύνουν τις επιχειρηματικές κοινότητες τους να θεσμοθετήσουν έναν ειλικρινή, δομημένο και με καλή πίστη διάλογο, στο πλαίσιο του οποίου θα επιδιώξουν και θα βρουν αμοιβαίως αποδεκτές λύσεις στα θέματα που πηγάζουν από τις εμπορικές ονομασίες (commercial names), τα εμπορικά σήματα και τις επωνυμίες (trademarks και brand names), και όλα τα σχετικά ζητήματα σε διμερές και διεθνές επίπεδο. Για την υλοποίηση των προαναφερόμενων προνοιών, θα δημιουργηθεί μία διεθνής ομάδα ειδικών η οποία θα αποτελείται από εκπροσώπους των δύο Κρατών στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ("ΕΕ") με την κατάλληλη συνεισφορά των Ηνωμένων Εθνών και του ΔΟΤ. Αυτή η ομάδα ειδικών θα συγκροτηθεί εντός του 2019 και θα ολοκληρώσει την εργασία της εντός τριών ετών. Τίποτα στο Άρθρο 1 (3) (θ) δεν θα επηρεάσει την παρούσα εμπορική χρήση μέχρις ότου εξευρεθεί αμοιβαία συμφωνία όπως προβλέπεται σε αυτό το υπο-τμήμα.

4. Με την υπογραφή της παρούσας Συμφωνίας, τα Μέρη θα προβούν στα ακόλουθα βήματα:

α) Το Δεύτερο Μέρος, χωρίς καθυστέρηση, θα καταθέσει τη Συμφωνία στο Κοινοβούλιό του για κύρωση.

β) Σε συνέχεια της κύρωσης της παρούσας Συμφωνίας από το Κοινοβούλιο του Δεύτερου Μέρους, το Δεύτερο Μέρος θα γνωστοποιήσει στο Πρώτο Μέρος ότι το Κοινοβούλιό του έχει κυρώσει τη Συμφωνία.

γ) Το Δεύτερο Μέρος, εφόσον το αποφασίσει, θα διεξάγει δημοψήφισμα.

δ) Το Δεύτερο Μέρος θα ξεκινήσει τη διαδικασία των συνταγματικών τροποποιήσεων όπως προβλέπεται στην παρούσα Συμφωνία.

ε) Το Δεύτερο Μέρος θα ολοκληρώσει in toto τις συνταγματικές τροποποιήσεις έως το τέλος του 2018.

ζ) Μόλις το Δεύτερο Μέρος γνωστοποιήσει την ολοκλήρωση των προαναφερόμενων συνταγματικών τροποποιήσεων και όλων των εσωτερικών νομικών διαδικασιών του προκειμένου να τεθεί σε ισχύ η παρούσα Συμφωνία, το Πρώτο Μέρος θα κυρώσει χωρίς καθυστέρηση την παρούσα Συμφωνία.

5. Από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, τα Μέρη θα χρησιμοποιούν το όνομα και τις ορολογίες του Άρθρου 1(3) σε όλους τους σχετικούς διεθνείς, πολυμερείς και περιφερειακούς Οργανισμούς, θεσμούς και fora, περιλαμβανόμενων όλων των συναντήσεων και αλληλογραφίας, και σε όλες τις διμερείς σχέσεις τους με όλα τα Κράτη-Μέλη των Ηνωμένων Εθνών.

6. Ειδικότερα, από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, το Δεύτερο Μέρος θα:

α) Γνωστοποιήσει σε όλους τους διεθνείς, πολυμερείς και περιφερειακούς Οργανισμούς, θεσμούς και fora στους οποίους είναι μέλος ότι τέθηκε σε ισχύ η παρούσα Συμφωνία, και θα ζητήσει όλοι αυτοί οι Οργανισμοί, θεσμοί και fora στο εξής να υιοθετήσουν και να χρησιμοποιούν το όνομα και τις ορολογίες που αναφέρονται στο Άρθρο 1(3) της παρούσας Συμφωνίας για όλες τις χρήσεις και για όλους τους σκοπούς. Και τα δύο Μέρη επίσης θα αναφέρονται στο Δεύτερο Μέρος σύμφωνα με το Άρθρο 1(3) σε όλες τις επικοινωνίες τους προς, με και εντός αυτών των Οργανισμών, θεσμών και fora.

β) Γνωστοποιήσει σε όλα τα Κράτη-Μέλη των Ηνωμένων Εθνών τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας και θα ζητήσει από αυτά να υιοθετήσουν και να χρησιμοποιούν το όνομα και τις ορολογίες που αναφέρονται στο Άρθρο 1(3) της παρούσας Συμφωνίας για όλες τις χρήσεις και όλους τους σκοπούς, περιλαμβανομένων όλων των διμερών σχέσεων τους και επικοινωνιών.

7. Από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας και με την επιφύλαξη των διατάξεων του Άρθρου 1(9) και (10), οι όροι "Μακεδονία", "Δημοκρατία της

Μακεδονίας", "ΠΓΔ της Μακεδονίας", "ΠΓΔ Μακεδονίας" σε μεταφρασμένη ή αμετάφραστη εκδοχή, καθώς και το προσωρινό όνομα "η πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας" kolto ακρωνύμιο "πΓΔΜ" θα σταματήσουν να χρησιμοποιούνται για να αναφέρονται στο Δεύτερο Μέρος σε οιοδήποτε επίσημο πλαίσιο.

8. Από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας και λαμβάνοντας υπόψη το Άρθρο 1(9) και (10), τα Μέρη θα χρησιμοποιούν το όνομα και τις ορολογίες του Άρθρου 1(3) για όλες τις χρήσεις και για όλους τους σκοπούς *erga omnes*, ήτοι, εσωτερικά, σε όλες τις διμερείς σχέσεις τους και σε όλους τους περιφερειακούς και διεθνείς Οργανισμούς και θεσμούς.

9. Από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, το Δεύτερο Μέρος χωρίς καθυστέρηση σύμφωνα με τη χρηστή διοικητική πρακτική θα πάρει όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε οι αρμόδιες Αρχές της χώρας στο εξής εσωτερικά να χρησιμοποιούν το όνομα και τις ορολογίες του Άρθρου 1(3) της παρούσας Συμφωνίας σε όλα τα νέα επίσημα έγγραφα, αλληλογραφία και συναφές υλικό.

10. Σε ό,τι αφορά την εγκυρότητα των υφιστάμενων εγγράφων και υλικού που εκδόθηκαν από τις Αρχές του Δεύτερου Μέρους, τα Μέρη συμφωνούν ότι θα υπάρξουν δύο μεταβατικές περίοδοι, μία "τεχνική" και μία "πολιτική":

α) Η "τεχνική" μεταβατική περίοδος θα αφορά όλα τα επίσημα έγγραφα και υλικό της Δημόσιας Διοίκησης του Δεύτερου Μέρους για διεθνή χρήση και εκείνα για εσωτερική χρήση που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο εξωτερικό. Αυτά τα έγγραφα και υλικό θα ανανεώνονται σύμφωνα με το όνομα και τις ορολογίες που αναφέρονται στο Άρθρο 1(3) της παρούσας Συμφωνίας εντός πέντε ετών από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, το αργότερο.

β) Η "πολιτική" μεταβατική περίοδος θα αφορά όλα τα έγγραφα και υλικό αποκλειστικά για εσωτερική χρήση στο Δεύτερο Μέρος. Η έκδοση των εγγράφων και υλικού που εμπίπτουν σε αυτή την κατηγορία σύμφωνα με το Άρθρο 1(3) θα ξεκινά στο άνοιγμα κάθε διαπραγματευτικού κεφαλαίου της ΕΕ στο συναφές πεδίο, και θα ολοκληρωθεί εντός πέντε ετών από τότε.

11. Οι διαδικασίες για την ταχεία τροποποίηση του Συντάγματος του Δεύτερου Μέρους, προκειμένου να υλοποιηθούν πλήρως οι διατάξεις της παρούσας Συμφωνίας, θα ξεκινήσουν με την κύρωση της παρούσας Συμφωνίας από το Κοινοβούλιό του ή σε συνέχεια δημοψηφίσματος, εάν το Δεύτερο Μέρος αποφασίσει να το διεξαγάγει.

12. Το όνομα και οι ορολογίες όπως αναφέρονται στο Άρθρο 1 της παρούσας Συμφωνίας θα ενσωματωθούν στο Σύνταγμα του Δεύτερου Μέρους. Η αλλαγή αυτή θα γίνει *en bloc* με μία τροποποίηση. Κατ' εφαρμογή αυτής της τροποποίησης, το όνομα και οι ορολογίες θα αλλάξουν αντιστοίχως σε όλα τα άρθρα του Συντάγματος. Επιπροσθέτως, το Δεύτερο Μέρος θα προβεί στις κατάλληλες τροποποιήσεις του Προοιμίου, του Άρθρου 3 και του Άρθρου 49, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αναθεώρησης του Συντάγματος.

13. Σε περίπτωση σφαλμάτων, λαθών, παραλείψεων στην ορθή αναφορά του ονόματος και των ορολογιών που αναφέρονται στο Άρθρο 1(3) της παρούσας Συμφωνίας στο πλαίσιο των διεθνών, πολυμερών και περιφερειακών Οργανισμών, θεσμών, αλληλογραφίας, συναντήσεων και *fora* καθώς και σε όλες τις διμερείς σχέσεις του Δεύτερου Μέρους με τρίτα Κράτη και οντότητες, οιοδήποτε από τα Μέρη δύναται να ζητήσει την άμεση διόρθωσή τους και την αποφυγή παρόμοιων σφαλμάτων στο μέλλον.

ΑΡΘΡΟ 2

1. Το Πρώτο Μέρος συμφωνεί να μην αντιταχθεί στην υποψηφιότητα ή την ένταξη του Δεύτερου Μέρους, υπό το όνομα και τις ορολογίες του Άρθρου 1 (3) της παρούσας Συμφωνίας, σε διεθνείς, πολυμερείς και περιφερειακούς Οργανισμούς και θεσμούς, όπου το Πρώτο Μέρος είναι μέλος.

2. Το Δεύτερο Μέρος θα επιδιώκει ένταξη σε διεθνείς πολυμερείς και περιφερειακούς Οργανισμούς και θεσμούς υπό το όνομα και τις ορολογίες του Άρθρου 1 (3) της παρούσας Συμφωνίας.

3. Από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας κατ' εφαρμογήν του Άρθρου 1 αυτής το Πρώτο Μέρος θα κυρώσει οποιαδήποτε Συμφωνία εισδοχής του Δεύτερου Μέρους σε διεθνείς Οργανισμούς στους οποίους το Πρώτο Μέρος είναι μέλος.

4. Ειδικότερα αναφορικά με τις διαδικασίες ενσωμάτωσης του Δεύτερου Μέρους στην ΕΕ και τον Οργανισμό Βορειοατλαντικού Συμφώνου (NATO), τα ακόλουθα θα ισχύσουν:

α. Το Δεύτερο Μέρος θα επιδιώξει ένταξη στο NATO και την ΕΕ υπό το όνομα και τις ορολογίες του Άρθρου 1 της παρούσης Συμφωνίας. Η ένταξη στο NATO και την ΕΕ θα λάβει χώρα υπό το ίδιο όνομα και ορολογίες.

β. Με τη λήψη της γνωστοποίησης της κύρωσης της παρούσας Συμφωνίας από το Κοινοβούλιο του Δεύτερου Μέρους, το Πρώτο Μέρος χωρίς καθυστέρηση :

(ι') θα γνωστοποιήσει στον Πρόεδρο του Συμβουλίου της ΕΕ ότι υποστηρίζει την έναρξη των ενταξιακών στην ΕΕ διαπραγματεύσεων του Δεύτερου Μέρους υπό το όνομα και τις ορολογίες του Αρθρου 1 της παρούσας Συμφωνίας.

(υ) θα γνωστοποιήσει στο Γενικό Γραμματέα του ΝΑΤΟ ότι υποστηρίζει να απευθυνθεί από το ΝΑΤΟ προς το Δεύτερο Μέρος πρόσκληση ένταξης. Η εν λόγω υποστήριξη εκ μέρους του Πρώτου Μέρους τελεί υπό τους όρους, πρώτον, της έκβασης δημοψηφίσματος συνάδουσας με την παρούσα Συμφωνία, εάν το Δεύτερο Μέρος αποφασίσει τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος και, δεύτερον, της ολοκλήρωσης των συνταγματικών τροποποιήσεων, που προβλέπονται στην παρούσα Συμφωνία. Με τη λήψη της γνωστοποίησης από το Δεύτερο Μέρος αναφορικά με την ολοκλήρωση όλων των εσωτερικών νομικών διαδικασιών του για τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, περιλαμβανομένου ενδεχόμενου εθνικού δημοψηφίσματος με έκβαση συνάδουσα με την παρούσα Συμφωνία και με την ολοκλήρωση των τροποποιήσεων στο Σύνταγμα του Δεύτερου Μέρους, το Πρώτο Μέρος θα κυρώσει το Πρωτόκολλο για την ένταξη του Δεύτερου Μέρους στο ΝΑΤΟ. Η εν λόγω κυρωτική διαδικασία θα ολοκληρωθεί μαζί με τη διαδικασία κύρωσης της παρούσας Συμφωνίας.

ΑΡΘΡΟ 3

1. Τα Μέρη δια της παρούσης επιβεβαιώνουν το υφιστάμενο κοινό τους σύνορο ως ισχυρό και απαραβίαστο διεθνές σύνορο. Κανένα από τα Μέρη δεν θα εκφράσει ή υποστηρίξει οιοσδήποτε διεκδικήσεις για οιοδήποτε τμήμα της επικράτειας του άλλου Μέρους ή διεκδικήσεις για αλλαγή στο υφιστάμενο κοινό τους σύνορο. Επιπροσθέτως, κανένα από τα Μέρη δεν θα υποστηρίξει οιοσδήποτε παρόμοιες διεκδικήσεις που μπορεί να εγερθούν από οιοδήποτε τρίτο μέρος.

2. Έκαστο Μέρος δεσμεύεται να σέβεται την κυριαρχία, την εδαφική ακεραιότητα και την πολιτική ανεξαρτησία του άλλου Μέρους. Κανένα από τα Μέρη δεν θα υποστηρίξει οιοσδήποτε δράσεις οιοδήποτε τρίτου μέρους που βάλλουν κατά της κυριαρχίας, της εδαφικής ακεραιότητας ή της πολιτικής ανεξαρτησίας του άλλου Μέρους.

3. Τα Μέρη θα απέχουν, σύμφωνα με τους στόχους και τις Αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, από την απειλή ή χρήση βίας, περιλαμβανομένης της απειλής ή χρήσης βίας που αποσκοπεί στην παραβίαση του υφισταμένου κοινού συνόρου τους.

4. Τα Μέρη δεσμεύονται να μην επιχειρούν, υποκινούν, υποστηρίζουν και/ ή ανέχονται οιοσδήποτε πράξεις ή δραστηριότητες μη φιλικού χαρακτήρα κατά του άλλου Μέρους. Κανένα από τα Μέρη δεν θα επιτρέπει να χρησιμοποιείται η επικράτειά του κατά του άλλου Μέρους από οιοδήποτε τρίτο κράτος, Οργανισμό, ομάδα ή άτομο που προβαίνει ή αποπειράται να προβεί σε ανατρεπτικές, αποσχιστικές δράσεις ή δράσεις ή δραστηριότητες που απειλούν καθ' οιονδήποτε τρόπο την ειρήνη, τη σταθερότητα ή την ασφάλεια του άλλου Μέρους. Έκαστο Μέρος θα κοινοποιεί άμεσα στο άλλο Μέρος οιαδήποτε πληροφορία κατέχει αναφορικά με οιοσδήποτε παρόμοιες πράξεις ή προθέσεις.

ΑΡΘΡΟ 4

1. Έκαστο Μέρος δια της παρούσης αναλαμβάνει τη δέσμευση και επίσημα δηλώνει ότι τίποτα στο Σύνταγμά του, όπως ισχύει σήμερα ή θα τροποποιηθεί στο μέλλον, μπορεί ή θα μπορούσε να ερμηνευθεί ότι αποτελεί ή θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση για οποιαδήποτε διεκδίκηση οιασδήποτε περιοχής δεν περιλαμβάνεται στα υφιστάμενα διεθνή του σύνορα,
2. Έκαστο Μέρος δεσμεύεται να μην προβαίνει σε ή επιτρέπει οιοσδήποτε αλυτρωτικές δηλώσεις και δεν θα υιοθετεί οιοσδήποτε παρόμοιες δηλώσεις από εκείνους που φέρονται να δρουν για λογαριασμό ή για το συμφέρον του Μέρους,

ΑΡΘΡΟ 5

1. Κατά τη διεξαγωγή των υποθέσεων τους τα Μέρη θα καθοδηγούνται από το πνεύμα και τις αρχές της δημοκρατίας, των θεμελιωδών ελευθεριών, τον σεβασμό των δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας του ανθρώπου και το κράτος δικαίου, σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, την Παγκόσμια Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων , την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, τη Διεθνή Σύμβαση για την Εξάλειψη κάθε Μορφής Φυλετικών Διακρίσεων, τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, την Τελική Πράξη του Ελσίνκι, το Κείμενο της Συνάντησης της Κοπεγχάγης για την Ανθρώπινη Διάσταση της Διάσκεψης για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΔΑΣΕ) την Χάρτα των Παρισίων για μια Νέα Ευρώπη και άλλες διεθνείς συμφωνίες και πράξεις στις οποίες είναι συμβαλλόμενα μέρη και τα δύο Μέρη.

2. Καμία από τις διατάξεις των κειμένων που παρατίθενται στην ανωτέρω παράγραφο 1 δεν θα ερμηνευθεί ως παρέχουσα οποιοδήποτε δικαίωμα σε κανένα Μέρος για δράση αντίθετη προς τους σκοπούς και τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών ή της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της εδαφικής ακεραιότητας των Κρατών.

ΑΡΘΡΟ 6

1. Με στόχο την ενίσχυση των φιλικών διμερών σχέσεων κάθε Μέρος θα λάβει αμέσως αποτελεσματικά μέτρα προκειμένου να απαγορεύσει εχθρικές δραστηριότητες, ενέργειες ή προπαγάνδα από κρατικές υπηρεσίες ή υπηρεσίες αμέσως ή εμμέσως ελεγχόμενες από το κράτος και για την πρόληψη δραστηριοτήτων που πιθανόν να υποδαυλίζουν τον σωβινισμό, την εχθρότητα, τον αλυτρωτισμό και τον αναθεωρητισμό εναντίον του άλλου Μέρους. Εάν συμβούν τέτοιου είδους δραστηριότητες, τα Μέρη θα λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα.

2. Έκαστο Μέρος θα λάβει αμελλητί αποτελεσματικά μέτρα για να αποθαρρύνει και να αποτρέπει την εκδήλωση πράξεων από ιδιωτικούς φορείς που πιθανόν υποδαυλίζουν την βία, το μίσος ή την εχθρότητα εναντίον του άλλου μέρους. Εάν ένας ιδιωτικός φορέας στο έδαφος ενός Μέρους εμπλακεί σε τέτοιου είδους δραστηριότητες χωρίς να το γνωρίζει αυτό το Μέρος, αυτό το Μέρος, μόλις λάβει γνώση αυτών των ενεργειών, θα λάβει αμελλητί όλα τα απαραίτητα μέτρα που του παρέχει ο νόμος.

3. Έκαστο Μέρος θα αποτρέπει και θα αποθαρρύνει ενέργειες, περιλαμβανομένων των προπαγανδιστικών, από ιδιωτικούς φορείς που πιθανόν υποδαυλίζουν τον σωβινισμό, την εχθρότητα, τον αλυτρωτισμό και τον αναθεωρητισμό ενάντια στο άλλο Μέρος.

ΑΡΘΡΟ 7

1. Τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι η εκατέρωθεν αντίληψή τους ως προς τους όρους "Μακεδονία" και "Μακεδόνας" αναφέρεται σε διαφορετικό ιστορικό πλαίσιο και πολιτιστική κληρονομιά.

2. Αναφορικά με το Πρώτο Μέρος, με αυτούς τους όρους νοούνται όχι μόνο η περιοχή και ο πληθυσμός της βόρειας περιοχής του Πρώτου Μέρους, αλλά και τα χαρακτηριστικά τους, καθώς και ο Ελληνικός πολιτισμός, η ιστορία, η κουλτούρα και η κληρονομιά αυτής της περιοχής από την αρχαιότητα έως σήμερα.

3. Αναφορικά με το Δεύτερο Μέρος, με αυτούς τους όρους νοούνται η επικράτεια, η γλώσσα, ο πληθυσμός και τα χαρακτηριστικά τους, με τη δική τους ιστορία, πολιτισμό και κληρονομιά, διακριτώς διαφορετικά από αυτά που αναφέρονται στο Άρθρο 7(2).
4. Το Δεύτερο Μέρος σημειώνει ότι η επίσημη γλώσσα του, η Μακεδονική γλώσσα, ανήκει στην ομάδα των Νότιων Σλαβικών γλωσσών. Τα Μέρη σημειώνουν ότι η επίσημη γλώσσα και τα άλλα χαρακτηριστικά του Δεύτερου Μέρους δεν έχουν σχέση με τον αρχαίο Ελληνικό πολιτισμό, την ιστορία, την κουλτούρα και την κληρονομιά της βόρειας περιοχής του Πρώτου Μέρους.
5. Τίποτα στην παρούσα Συμφωνία δεν αποσκοπεί στο να υποτιμήσει καθ' οιονδήποτε τρόπο, ή να αλλοιώσει ή να επηρεάσει τη χρήση από τους πολίτες εκάστου Μέρους.

ΑΡΘΡΟ 8

1. Εάν οιοδήποτε από τα Μέρη πιστεύει ότι ένα ή περισσότερα σύμβολα τα οποία συνιστούν μέρος της ιστορικής ή πολιτιστικής κληρονομιάς του χρησιμοποιείται από το άλλο Μέρος, θα θέσει υπ' όψιν του άλλου Μέρους τη χρήση την οποία επικαλείται, και το άλλο Μέρος θα προβεί στις κατάλληλες διορθωτικές ενέργειες για να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά το ζήτημα και να διασφαλίσει τον σεβασμό στην προαναφερόμενη κληρονομιά.
2. Εντός έξι μηνών από τη θέση σε ισχύ της παρούσης Συμφωνίας, το Δεύτερο Μέρος θα επανεξετάσει το καθεστώς των μνημείων, δημόσιων κτιρίων και υποδομών στην επικράτειά του, και στο μέτρο που αυτά αναφέρονται καθ' οιονδήποτε τρόπο στην αρχαία Ελληνική ιστορία και πολιτισμό που συνιστούν αναπόσπαστο συστατικό της ιστορικής ή πολιτιστικής κληρονομιάς του Πρώτου Μέρους, θα προβεί στις κατάλληλες διορθωτικές ενέργειες για να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά το ζήτημα και να διασφαλίσει τον σεβασμό στην προαναφερόμενη κληρονομιά.
3. Το Δεύτερο Μέρος δεν θα χρησιμοποιήσει ξανά καθ' οιονδήποτε τρόπο και σε όλες τις μορφές του το σύμβολο που πριν απεικονιζόταν στην προηγούμενη εθνική σημαία του. Εντός έξι μηνών από τη θέση σε ισχύ της παρούσης Συμφωνίας, το Δεύτερο Μέρος θα προβεί στην αφαίρεση του συμβόλου που απεικονιζόταν στην προηγούμενη εθνική σημαία του από όλους τους δημόσιους χώρους και δημόσιες

χρήσεις στην επικράτειά του. Αρχαιολογικά τεχνουργήματα δεν εντάσσονται στο πεδίο αυτής της πρόνοιας.

4. Έκαστο Μέρος δεσμεύεται από τις συστάσεις της Συνδιάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για την Τυποποίηση των Γεωγραφικών Ονομάτων σε σχέση με τη χρήση των επίσημων γεωγραφικών ονομάτων και τοπωνυμίων στην επικράτεια του άλλου Μέρους δίδοντας με αυτόν τον τρόπο προτεραιότητα στη χρήση των ενδωνύμων έναντι των εξωνύμων.

5. Εντός ενός μηνός από τη θέση σε ισχύ της παρούσης Συμφωνίας, τα Μέρη θα συγκροτήσουν με ανταλλαγή διπλωματικών διακοινώσεων, στη βάση της ισότητας, μία Κοινή Διεπιστημονική Επιτροπή Εμπειρογνωμόνων σε ιστορικά, αρχαιολογικά και εκπαιδευτικά θέματα, για να εξετάσει την αντικειμενική, επιστημονική ερμηνεία των ιστορικών γεγονότων βασισμένη σε αυθεντικές, στοιχειοθετημένες και επιστημονικά στέρρες ιστορικές πηγές και αρχαιολογικά ευρήματα. Οι εργασίες της Επιτροπής θα τελούν υπό την επίβλεψη των Υπουργείων Εξωτερικών των Μερών σε συνεργασία με άλλες αρμόδιες εθνικές αρχές. Η Επιτροπή θα εξετάσει και, εφόσον θεωρήσει κατάλληλο, θα αναθεωρήσει οιαδήποτε σχολικά εγχειρίδια και βοηθητικό σχολικό υλικό όπως χάρτες, ιστορικούς άτλαντες, οδηγούς διδασκαλίας που χρησιμοποιούνται σε έκαστο από τα Μέρη, σύμφωνα με τις αρχές και τους σκοπούς της ΟΥΝΕΣΚΟ και του Συμβουλίου της Ευρώπης. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα θέσει συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα ώστε να διασφαλισθεί ότι σε έκαστο από τα Μέρη κανένα σχολικό εγχειρίδιο ή βοηθητικό σχολικό υλικό σε χρήση τη χρονιά μετά την υπογραφή της παρούσης Συμφωνίας δεν περιέχει αλυτρωτικές/αναθεωρητικές αναφορές. Η Επιτροπή επίσης θα εξετάσει οιασδήποτε νέες εκδόσεις σχολικών εγχειριδίων και βοηθητικού σχολικού υλικού όπως προβλέπεται σε αυτό το Άρθρο. Η Επιτροπή θα συνεδριάζει τακτικά, τουλάχιστον δύο φορές ετησίως, και θα υποβάλει μία Ετήσια Έκθεση για τις δραστηριότητες και τις συστάσεις της προκειμένου να εγκριθούν από το Ανώτατο Συμβούλιο Συνεργασίας, όπως αυτό θα συσταθεί κατ' εφαρμογή του Άρθρου 12.

7. Τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι οι προαναφερόμενες αμοιβαίως αποδεκτές λύσεις οι οποίες προέκυψαν από τις διαπραγματεύσεις θα συμβάλλουν στην οριστική εδραίωση σχέσεων ειρήνης και καλής γειτονίας στην περιοχή, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 817 (1993) και 845 (1993).

8.

ΜΕΡΟΣ 2**ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΕΜΒΑΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΥΟ ΜΕΡΩΝ****ΑΡΘΡΟ 9**

1. Τα Μέρη συμφωνούν ότι η στρατηγική τους συνεργασία θα επεκταθεί σε όλους τους τομείς όπως η γεωργία, η πολιτική προστασία, η άμυνα, η οικονομία, η ενέργεια, το περιβάλλον, η βιομηχανία, οι υποδομές, οι επενδύσεις, οι πολιτικές σχέσεις, ο τουρισμός, το εμπόριο, η διασυνοριακή συνεργασία και οι μεταφορές. Αυτή η στρατηγική συνεργασία θα αφορά όχι μόνον τους τομείς που περιλαμβάνονται στην παρούσα Συμφωνία αλλά επίσης και εκείνους που μπορεί στο μέλλον να κριθούν επωφελείς και απαραίτητοι σε αμφότερες τις χώρες. Όλοι αυτοί οι τομείς πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα συνεκτικό Σχέδιο Δράσης. κατά την πορεία ανάπτυξης των διμερών σχέσεων.

2. Τα υφιστάμενα ΜΟΕ θα ενσωματωθούν στο προαναφερόμενο Σχέδιο Δράσης. Το τελευταίο θα στοχεύει στην εφαρμογή των προβλέψεων αυτού του τμήματος της Συμφωνίας. Το Σχέδιο Δράσης θα εμπλουτίζεται και θα αναπτύσσεται συνεχώς.

ΑΡΘΡΟ 10

Από την έναρξη ισχύος της παρούσας Συμφωνίας :

1. το Πρώτο Μέρος θα αναβαθμίσει χωρίς καθυστέρηση :

α) το υπάρχον Γραφείο Συνδέσμου στην πρωτεύουσα του Δεύτερου Μέρους σε Πρεσβεία και

β) το υπάρχον Γραφείο Προξενικών, Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων στην πόλη Μπίτολατου Δεύτερου Μέρους σε Γενικό Προξενείο και

2. το Δεύτερο Μέρος θα αναβαθμίσει χωρίς καθυστέρηση :

α) το υπάρχον Γραφείο Συνδέσμου στην πρωτεύουσα του Πρώτου Μέρους σε Πρεσβεία και

β) το υπάρχον Γραφείο Προξενικών Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων στην πόλη Θεσσαλονίκη του Πρώτου Μέρους σε Γενικό Προξενείο.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ FORA**ΑΡΘΡΟ 11**

Τα Μέρη θα συνεργάζονται στενά, διμερώς, και στο πλαίσιο περιφερειακών Οργανισμών και πρωτοβουλιών με σκοπό να διασφαλιστεί η εξέλιξη της Νοτιοανατολικής Ευρώπης σε μια περιοχή ειρήνης, ανάπτυξης και ευημερίας για τους λαούς της. Θα προάγουν και θα συνεργάζονται στη διαμόρφωση συνεργειών σε περιφερειακό επίπεδο, καθώς και, *inter alia*, στην αμοιβαία υποστήριξη υποψηφιοτήτων σε διεθνείς, πολυμερείς και περιφερειακούς Οργανισμούς και θεσμούς, όπως τα Ηνωμένα Έθνη, ο ΟΑΣΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΡΘΡΟ 12

1. Τα Μέρη συμφωνούν να ενισχύσουν και να αναπτύξουν περαιτέρω τις διμερείς πολιτικές τους σχέσεις μέσω τακτικών επισκέψεων, συναντήσεων και διαβουλεύσεων σε υψηλά πολιτικά και διπλωματικά επίπεδα.
2. Τα Μέρη θα θεσπίσουν Ανώτατο Συμβούλιο Συνεργασίας (ΑΣΣ) των Κυβερνήσεων τους, με επικεφαλής τους Πρωθυπουργούς τους.
3. Το ΑΣΣ θα συνέρχεται τουλάχιστον μία φορά το χρόνο και θα είναι το αρμόδιο όργανο για τη σωστή και αποτελεσματική εφαρμογή αυτής της Συμφωνίας και του απορρέοντος εξ αυτής Σχεδίου Δράσης. Το ΑΣΣ θα λαμβάνει αποφάσεις και θα προωθεί δράσεις και μέτρα για τη βελτίωση και την αναβάθμιση της διμερούς συνεργασίας μεταξύ των Μερών και θα αντιμετωπίζει όλα τα ζητήματα που τυχόν προκύψουν κατά την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας και του απορρέοντος εξ αυτής Σχεδίου Δράσης, με στόχο την επίλυσή τους.
4. Τα Μέρη είναι πεπεισμένα ότι η ανάπτυξη και η ενδυνάμωση των επαφών μεταξύ των πολιτών (*people-to-people*) είναι απαραίτητες για την οικοδόμηση φιλίας, συνεργασίας και σχέσεων καλής γειτονίας μεταξύ των Μερών και των λαών τους.
Θα υποστηρίζουν και θα ενθαρρύνουν επαφές και συναντήσεις μεταξύ των πολιτών τους σε όλα τα κατάλληλα επίπεδα.
5. Τα Μέρη θα υποστηρίζουν και θα ενθαρρύνουν επαφές μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών τους, καθώς και των θεσμών και των τοπικών αρχών, περιλαμβανομένων των συνεργατικών δράσεων και ανταλλαγών ίων νέων και των φοιτητών, με στόχο την ανάπτυξη καλύτερης κατανόησης και συνεργασίας μεταξύ των λαών τους.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΡΘΡΟ 13

Λαμβάνοντας υπ' όψιν το γεγονός ότι το δεύτερο Συμβαλλόμενο Μέρος είναι περικλειστο κράτος, τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα καθοδηγούνται από τις σχετικές προβλέψεις της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας που θα έχουν και πρακτική εφαρμογή αλλά θα εφαρμόζονται και όταν θα συνομολογούνται συμφωνίες που αναφέρονται στο Άρθρο 18 της παρούσας Συμφωνίας.

ΑΡΘΡΟ 14

1. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη δεσμεύονται να αναπτύξουν περαιτέρω την οικονομική συνεργασία τους σε όλους τους τομείς. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ενδυνάμωση, αύξηση και εμβάθυνση της διμερούς τους συνεργασίας στους τομείς της γεωργίας, της ενέργειας, του περιβάλλοντος, της βιομηχανίας, των υποδομών, των επενδύσεων, του τουρισμού, του εμπορίου και των μεταφορών. Για να επιτύχουν αυτόν τον στόχο, τα Μέρη θα εκμεταλλεύονται και θα αξιοποιούν τα υφιστάμενα ΜΟΕ, τα οποία αποτελούν μία αμοιβαίως επωφελή πλατφόρμα, η οποία θα μετεξελιχθεί σε Σχέδιο Δράσης.
2. Τα Μέρη θα ενθαρρύνουν αμοιβαίες επενδύσεις και θα λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποτελεσματική προστασία τους, περιλαμβανομένων μέτρων κατά της υπερβολικής γραφειοκρατίας και κατά θεσμικών, διοικητικών και φορολογικών εμποδίων. Τα Μέρη δεσμεύονται να προσδώσουν ιδιαίτερη έμφαση στη συνεργασία μεταξύ εκατέρωθεν εταιρειών, επιχειρήσεων και βιομηχανιών.
3. Τα Μέρη δεν θα επιβάλλουν προσκόμματα στη μετακίνηση ανθρώπων και αγαθών μεταξύ των εδαφών τους ή διαμέσου του εδάφους καθενός από τα Μέρη προς το έδαφος του άλλου. Τα Μέρη θα συνεργάζονται για τη διευκόλυνση των ως άνω μετακινήσεων, σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο.
- 4-. Τα Μέρη θα αναπτύξουν και θα ενισχύσουν τη συνεργασία τους όσον αφορά στην ενέργεια, ιδίως δια της κατασκευής, συντήρησης και χρήσης διασυνδεδεμένων αγωγών φυσικού αερίου και πετρελαίου (υφιστάμενων, υπό κατασκευή και σχεδιαζόμενων) και όσον αφορά στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, περιλαμβανομένων των φωτοβολταϊκών, της αιολικής και της υδρο-ηλεκτρικής ενέργειας. Πιθανά εκκρεμή ζητήματα θα αντιμετωπισθούν χωρίς καθυστέρηση, με

τη σύναψη αμοιβαίως επωφελών διακανονισμών λαμβάνοντας σοβαρά υπ' όψιν την Ευρωπαϊκή Ενεργειακή Πολιτική και το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Το Πρώτο Μέρος θα διευκολύνει το Δεύτερο με κατάλληλη μεταφορά τεχνογνωσίας και εμπειρίας.

5. Τα Μέρη θα προωθούν, θα επεκτείνουν και θα βελτιώνουν συνέργειες στους τομείς των υποδομών και των μεταφορών, καθώς και, στη βάση της αμοιβαιότητας, στους τομείς των οδικών, σιδηροδρομικών, θαλάσσιων, αεροπορικών και επικοινωνιακών διασυνδέσεων, αξιοποιώντας τις καλύτερες διαθέσιμες τεχνολογίες και πρακτικές. Θα διευκολύνουν, επίσης, τη μεταξύ τους διαμετακόμιση αγαθών, φορτίων και προϊόντων μέσω των υποδομών, περιλαμβανόμενων των λιμένων και των αερολιμένων στο έδαφος καθενός εκ των Μερών. Τα Μέρη θα τηρούν τους διεθνείς κανόνες και κανονισμούς αναφορικά με τη διαμετακόμιση, τις τηλεπικοινωνίες, τα σήματα και τους κωδικούς. Το Πρώτο Μέρος θα πράττει ωσαύτως στο μέτρο που αυτό είναι σύμφωνο προς τις υποχρεώσεις του που πηγάζουν από την ιδιότητά του ως μέλος στην ΕΕ και σε άλλα διεθνή όργανα. Το Δεύτερο Μέρος θα πράττει ωσαύτως στο μέτρο που αυτό είναι σύμφωνο προς τις υποχρεώσεις του που πηγάζουν από την ιδιότητά του ως μέλος σε διεθνείς, πολυμερείς ή περιφερειακούς θεσμούς ή Οργανισμούς στους οποίους μετέχει κατά τη χρονική στιγμή της έναρξης ισχύος της Συμφωνίας αυτής, καθώς και από την ιδιότητά του ως υποψήφιο προς ένταξη στην ΕΕ, σε συνέχεια της προτεινόμενης ένταξής του σε αυτήν.

6. Τα Μέρη θα επιδιώξουν τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων διασυνοριακών σημείων διέλευσης, όπως απαιτείται από τη ροή των μετακινήσεων και θα επιδιώξουν να κατασκευάσουν νέα διασυνοριακά σημεία διέλευσης με στόχο την ενίσχυση των μεταξύ τους τουριστικών και εμπορικών ροών.

7. Τα Μέρη θα λάβουν μέτρα για την εξασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος και τη διατήρηση του φυσικού ενδιαιτήματος στα διασυνοριακά ύδατα και τον περιβάλλοντα χώρο και θα συνεργάζονται στην προσπάθεια μείωσης και εξάλειψης κάθε είδους μόλυνσης. Τα Μέρη θα επιδιώκουν να αναπτύσσουν και να εναρμονίζουν στρατηγικές και προγράμματα για την περιφερειακή και τη διεθνή συνεργασία για την προστασία του περιβάλλοντος.

8. Τα Μέρη θα ενισχύουν τη διεύρυνση των τουριστικών ανταλλαγών και την ανάπτυξη της συνεργασίας τους στους τομείς του εναλλακτικού τουρισμού, περιλαμβανόμενου του πολιτιστικού, θρησκευτικού, εκπαιδευτικού, ιατρικού και

αθλητικού τουρισμού και θα συνεργάζονται για τη βελτίωση και την προώθηση των επαγγελματικών και τουριστικών ταξιδιών μεταξύ τους.

9. Τα Μέρη θα θεσπίσουν μία Κοινή Υπουργική Επιτροπή (ΚΥΕ) για να αποκτήσουν την καλύτερη δυνατή συνεργασία στους ανωτέρω τομείς της οικονομικής εταιρικής

σχέσης περιλαμβανόμενης της οργάνωσης μεικτών επιχειρηματικών fora. Η εν λόγω Επιτροπή, που θα συνέρχεται μία φορά το χρόνο τουλάχιστον, θα καθοδηγεί την πορεία της διμερούς συνεργασίας, τη συνολική εφαρμογή των σχετικών τομεακών δράσεων, συμφωνιών, πρωτοκόλλων και συμβατικών πλαισίων, καθώς και όλες τις σχετικές μελλοντικές συμφωνίες. Τα Μέρη ενθαρρύνουν τη στενότερη δυνατή επικοινωνία μεταξύ των Εμπορικών Επιμελητηρίων τους.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ, ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ, ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ, ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

ΑΡΘΡΟ 15

Στην εποχή της νέας βιομηχανικής επανάστασης και της δεύτερης εποχής των μηχανών, η εμπάθυνση της συνεργασίας μεταξύ Κρατών και κοινωνιών είναι απαραίτητη τώρα πιο πολύ από ποτέ, ιδιαιτέρως όσον αφορά σε κοινωνικές δραστηριότητες, τεχνολογίες και πολιτισμό, τόσο υπό τη στενή όσο και υπό την ευρεία έννοια. Στο πλαίσιο αυτό:

1. Τα Μέρη θα αναπτύξουν και θα βελτιώσουν την επιστημονική, τεχνολογική και τεχνική συνεργασία τους, καθώς και τη συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης. Θα εντατικοποιήσουν τις ανταλλαγές πληροφοριών και επιστημονικών και τεχνικών αρχείων και θα επιδιώκουν να βελτιώσουν την αμοιβαία πρόσβαση σε επιστημονικά και ερευνητικά ιδρύματα, αρχεία, βιβλιοθήκες και παρόμοια ιδρύματα. Τα Μέρη θα υποστηρίζουν πρωτοβουλίες επιστημονικών και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων καθώς και ιδιωτών που στοχεύουν στη βελτίωση της συνεργασίας και στις ανταλλαγές στους τομείς των επιστημών, της τεχνολογίας και της εκπαίδευσης.

2. Τα Μέρη θα ενθαρρύνουν και θα υποστηρίζουν εκδηλώσεις, καθώς και επιστημονικά και εκπαιδευτικά προγράμματα στα οποία θα συμμετέχουν μέλη των επιστημονικών και ακαδημαϊκών κοινοτήτων τους. Θα ενθαρρύνουν και θα

υποστηρίζουν επίσης τη σύγκληση διμερών και διεθνών συνεδρίων σε αυτούς τους τομείς.

3. Τα Μέρη αποδίδουν μεγάλη σημασία στην ανάπτυξη της έρευνας επί των νέων τεχνολογιών και στην εφαρμογή και χρήση τους, περιλαμβανομένης της ψηφιακής τεχνολογίας και της νανοτεχνολογίας, κατά τρόπο που σέβεται το περιβάλλον και που αναβαθμίζει τις ικανότητες, δυνατότητες και γενικότερη ευημερία των πολιτών. Προς αυτόν τον στόχο θα αναπτύξουν τη συνεργασία μεταξύ των ερευνητικών τους κέντρων, μεταξύ των ερευνητών τους και μεταξύ των ακαδημαϊκών θεσμικών συστημάτων τους.

4. Τα Μέρη θα δώσουν ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη πολιτιστικών σχέσεων μεταξύ των δύο Κρατών, τις κοινωνίες τους και τις κοινωνικές τους ομάδες, δίδοντας ιδιαίτερη προσοχή στις τέχνες, το χορό, τον κινηματογράφο, τη μουσική και το θέατρο. Υπό αυτό το πρίσμα, ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί στον αθλητισμό. Θα πρέπει να προωθηθεί η διμερής συνεργασία στον τομέα της υγείας, περιλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.

ΑΡΘΡΟ 16

Τα Μέρη θα συνεργάζονται στενά στον αγώνα κατά του οργανωμένου και διασυνοριακού εγκλήματος, της τρομοκρατίας, των οικονομικών εγκλημάτων, ιδιαιτέρως σε ό,τι αφορά το έγκλημα που συνδέεται με την παράνομη διακίνηση ή/και εκμετάλλευση ανθρώπων ' τα εγκλήματα που συνδέονται με την παραγωγή, παράνομη διακίνηση ή/και εμπορία ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών * την παράνομη κατασκευή και διακίνηση πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών ' την παράνομη εισαγωγή, εξαγωγή και μεταβίβαση της κυριότητας πολιτιστικών αγαθών * τα αδικήματα που αφορούν τις μεταφορές της πολιτικής αεροπορίας ' και ίο έγκλημα που συνδέεται με την πλαστογραφία ή/και λαθρεμπορία σιγαρέττων, οينوπνεύματος ή καυσίμων.

2. Τα Μέρη θα συνεργάζονται στενά στον τομέα πολιτικής προστασίας, δίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στην πρόληψη και διαχείριση φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών και στην ανακούφιση από τις συνέπειες των καταστροφών. Έκαστο Μέρος μπορεί να κάνει χρήση της ειδικής εκπαίδευσης και εμπειρογνωμοσύνης του άλλου Μέρους και οποτεδήποτε είναι αναγκαίο και δυνατόν κάθε Μέρος θα

παράσχει στο άλλο την ειδική υποδομή του, ειδικότερα στην πυρόσβεση. Τα Μέρη δύνανται να εξετάσουν την ίδρυση σχετικού μηχανισμού για συνδρομή στην εφαρμογή του παρόντος Αρθρου.

ΑΜΥΝΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΡΘΡΟ 17

Τα Μέρη θα ενισχύσουν και θα επεκτείνουν την συνεργασία τους στον τομέα της Αμυνας, μέσω, μεταξύ άλλων, συχνών εκατέρωθεν επισκέψεων και επαφών της πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας των ενόπλων δυνάμεών τους, την κατάλληλη μεταφορά τεχνογνωσίας και οικοδόμησης ικανοτήτων, την συνεργασία στους τομείς της παραγωγής, ενημέρωσης και κοινών στρατιωτικών ασκήσεων. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην εκπαίδευση προσωπικού την οποία τα Μέρη θα μπορούσαν να παράσχουν το ένα στο άλλο.

ΣΥΜΒΑΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΑΡΘΡΟ 18

1. Από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, τα Μέρη θα κατευθύνονται στις σχέσεις τους από τις διατάξεις των παρακάτω διμερών συμφωνιών που είχαν συναφθεί μεταξύ της πρώην Σοσιαλιστικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας και του Πρώτου Μέρους στις 18 Ιουνίου 1959:

α) Τη συμφωνία περί αμοιβαίων δικαστικών σχέσεων,

β) Την συμφωνία για την αμοιβαία αναγνώριση και εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων και

γ) Την συμφωνία περί ζητημάτων υδρο-οικονομίας.

2. Τα Μέρη συμφωνούν ότι, από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, όλα τα διεθνή κείμενα που δεσμεύουν διμερώς τα Μέρη θα παραμείνουν σε ισχύ, εκτός εάν καταργούνται ειδικά από την παρούσα Συμφωνία.

3. Τα Μέρη θα διαβουλευθούν μεταξύ τους προκειμένου να εντοπίσουν άλλες συμφωνίες που έχουν συναφθεί μεταξύ της πρώην Σοσιαλιστικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας και του Πρώτου Μέρους οι οποίες θα θεωρηθούν κατάλληλες για εφαρμογή στις αμοιβαίες τους σχέσεις.

4. Τα Μέρη δεσμεύονται να διερευνήσουν όλες τις δυνατότητες σύναψης πρόσθετων διμερών συμφωνιών αναγκαίων σε σχέση με τομείς αμοιβαίου ενδιαφέροντος.

ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

ΑΡΘΡΟ 19

1. Τα Μέρη θα επιλύουν κάθε διαφορά αποκλειστικά με ειρηνικά μέσα σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.
2. Σε περίπτωση που το ένα Μέρος θεωρεί ότι το άλλο Μέρος δεν δρα σύμφωνα με τις προβλέψεις της 7^{ης} Άρθρου Συμφωνίας, το Μέρος αυτό θα γνύστοποιήσει κατ' αρχάς στο άλλο Μέρος τις ανησυχίες του και θα αναζητήσει μία λύση μέσω διαπραγματεύσεις. Εάν τα Μέρη δεν μπορέσουν να επιλύσουν το ζήτημα διμερώς, μπορεί να συμφωνήσουν να ζητήσουν από το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών να κάνει χρήση των καλών υπηρεσιών του για την επίλυση του ζητήματος.
3. Οποιαδήποτε διαφορά προκόψει μεταξύ των Μερών σχετικά με την ερμηνεία ή εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας και δεν έχει επιλυθεί σύμφωνα με τις διαδικασίες που αναφέρονται στο Άρθρο 19(2), μπορεί να υποβληθεί στο Διεθνές Δικαστήριο. Τα Μέρη πρέπει πρώτα να προσπαθήσουν να συμφωνήσουν σε κοινή υποβολή στο εν λόγω Δικαστήριο κάθε τέτοιας διαφοράς. Ωστόσο, εάν δεν έχει επιτευχθεί συμφωνία μετά την παρέλευση εξαμήνου ή μεγαλύτερου χρονικού διαστήματος όπως τα Μέρη αμοιβαία θα συμφωνήσουν, τότε κάθε τέτοιου είδους διαφορά δύναται να υποβληθεί από οποιοδήποτε από τα Μέρη μονομερώς.

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΑΡΘΡΟ 20

1. Η παρούσα Συμφωνία θα υπογράφει από τους Υπουργούς Εξωτερικών των δυο Μερών.
2. Η παρούσα Συμφωνία υπόκειται σε κύρωση, σύμφωνα με την αλληλουχία της διαδικασίας που περιγράφεται στο Άρθρο 1(4).
3. Από της ολοκλήρωσής των αναγκαίων εσωτερικών νομικών διαδικασιών για τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας όπως περιγράφεται στο Άρθρο 1, τα Μέρη , εντός δυο εβδομάδων και γραπτά, θα ενημερώσουν το ένα το άλλο. Η παρούσα Συμφωνία θα τεθεί σε ισχύ κατά την ημερομηνία παραλαβής της τελευταίας γνωστοποίησης από το εν λόγω Μέρος.
4. Το Άρθρο 8(5) θα εφαρμόζεται προσωρινά, εκκρεμούσης της θέσης σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας. Εάν η Συμφωνία δεν τεθεί σε ισχύ, τούτη, στο σύνολό της και ως προς τις διατάξεις της ξεχωριστά, δεν θα έχει περαιτέρω ισχύ ή

εφαρμογή, προσωρινή ή άλλη, και δεν θα δεσμεύει οποιοδήποτε από τα Μέρη με οποιοδήποτε τρόπο.

5. Η διαφορά και τα εναπομείναντα θέματα που αναφέρονται στις αποφάσεις 817(1993) και 845(1993) του Συμβουλίου Ασφαλείας θα θεωρούνται ότι έχουν επιλυθεί αϊτό τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας.

6. Το συντομότερο δυνατόν από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, τα Μέρη ή ένα από τα Μέρη θα ενημερώσουν το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένης της ημερομηνίας θέσης της σε ισχύ, για την εφαρμογή της στα Ηνωμένα Έθνη.

7. Η παρούσα Συμφωνία δεν στρέφεται εναντίον οποιουδήποτε άλλου Κράτους, οντότητας ή προσώπου. Δεν παραβιάζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που πηγάζουν από διμερείς και πολυμερείς συμφωνίες που ήδη ισχύουν και που τα Μέρη έχουν συνάψει με άλλα Κράτη ή διεθνείς Οργανισμούς.

8. Το Πρώτο Μέρος θα εφαρμόζει την παρούσα Συμφωνία σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που πηγάζουν από την συμμετοχή του στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τη συμμετοχή του σε άλλους διεθνείς, πολυμερείς ή περιφερειακούς θεσμούς ή Οργανισμούς, καθώς και από άλλα διεθνή κείμενα. Ομοίως, το Δεύτερο Μέρος θα εφαρμόζει την παρούσα Συμφωνία σύμφωνα με τις υποχρεώσεις του που πηγάζουν

από την συμμετοχή του σε διεθνείς, πολυμερείς ή περιφερειακούς θεσμούς ή Οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένου της ΕΕ, στην συνέχεια της προτεινόμενης ένταξής του σε αυτήν.

9. Οι διατάξεις της παρούσας Συμφωνίας θα παραμείνουν σε ισχύ για αόριστο χρονικό διάστημα και είναι αμετάκλητες. Δεν επιτρέπεται καμία τροποποίηση της παρούσας Συμφωνίας που περιέχεται στο Άρθρο 1(3) και στο Άρθρο 1(4).

10. Η παρούσα Συμφωνία θα πρωτοκολληθεί στην Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών κατ' εφαρμογή του Άρθρου 102 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών μόλις τεθεί σε ισχύ.

ΣΕ ΠΙΣΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ τα Μέρη, μέσω των εξουσιοδοτημένων αντιπροσώπων τους, υπέγραψαν τρία αντίγραφα της παρούσας Τελικής Συμφωνίας στην Αγγλική γλώσσα.

AGREEMENT

FINAL AGREEMENT FOR THE SETTLEMENT OF THE DIFFERENCES AS DESCRIBED IN THE UNITED NATIONS SECURITY COUNCIL RESOLUTIONS 817 (1993) AND 845 (1993), THE TERMINATION OF THE INTERIM ACCORD OF 1995, AND THE ESTABLISHMENT OF A STRATEGIC PARTNERSHIP BETWEEN THE PARTIES

PREAMBLE

The First Party, the Hellenic Republic (the "First Party") and the Second Party, which was admitted to the United Nations in accordance with the United Nations General Assembly resolution 47/225 of 8 April 1993 (the "Second Party"), jointly referred to as the "Parties",

- Recalling** the principles and purposes of the Charter of the United Nations, the Helsinki Final Act of 1975, the relevant Acts of the Organization for Security and Cooperation in Europe ("OSCE") and the values and principles of the Council of Europe,
- Guided** by the spirit and principles of democracy, respect for human rights and fundamental freedoms, and dignity,
- Abiding** by the provisions of the Charter of the United Nations and in particular those referring to the obligation of the States to refrain in their international relations from the threat or use of force against the territorial integrity or political independence of any State,
- Emphasising** their full commitment to the principles of the inviolability of frontiers and the territorial integrity of States incorporated in the Helsinki Final Act of 1975,
- Reaffirming** the existing frontier between them as an enduring international border,
- In full accord** on the need to strengthen peace, stability, security and further promote cooperation in Southeastern Europe,
- Desiring** to strengthen an atmosphere of trust and good-neighbourly relations in the region and to put to rest permanently any hostile attitudes that may persist and agreeing on the need to refrain from irredentism and revisionism in any form,
- Recalling** their obligation, in accordance with the Charter of the United Nations and international law, not to interfere on any pretext or in any form in the internal affairs and jurisdiction of the other,
- Underscoring** also the importance of the development of friendly relations among States and of resolving disputes by peaceful means in accordance with the Charter of the United Nations,

-Resolving the differences pursuant to Security Council resolutions 817 (1993) of 7 April 1993 and 845 (1993) of 18 June 1993, as well as Article 5 of the Interim Accord of 13 September 1995 in a dignified and sustainable manner, having in mind the importance of the issue and the sensitivities of each Party,

-Taking into account the General Assembly resolution 47/225 of 8 April 1993,

-Taking into consideration the Interim Accord, the Memorandum of 13 October 1995 on Practical Measures related to the Interim Accord, the Memorandum on the mutual establishment of Liaison Offices in Skopje and Athens of 20 October 1995 as well as the process of Confidence Building Measures ("CBMs"),

-Underlining their strong will for mutual friendship, good neighbourliness and cooperative partnership,

-Committing to strengthen, widen and deepen their bilateral relations and to lay firm foundations for the entrenchment and respect of good neighbourly relations and for the development of their comprehensive bilateral cooperation,

-Seeking to reinforce and broaden their bilateral cooperation and to upgrade it to the level of a strategic partnership in the sectors of agriculture, civil protection, defence, economy, energy, environment, industry, infrastructure, investments, political relations, tourism, trade, trans-border cooperation and transport, capitalizing also on the existing CBMs,

Have agreed as follows:

PART 1

SETTLEMENT OF THE DIFFERENCE ON THE NAME, THE PENDING ISSUES RELATED TO IT AND ENTRENCHMENT OF GOOD NEIGHBOURLY RELATIONS

ARTICLE 1

1. This Agreement is final and upon its entry into force terminates the Interim Accord between the Parties signed in New York on 13 September 1995.
2. The Parties recognize as binding the outcome of the negotiations that have taken place under the auspices of the United Nations, to which both Parties have been committed pursuant to the United Nations Security Council resolutions 817 (1993) and 845 (1993) as well as the Interim Accord of 1995.
3. Pursuant to those negotiations the following have been mutually accepted and agreed:

- a) The official name of the Second Party shall be the "Republic of North Macedonia", which shall be the constitutional name of the Second Party and shall be used *erga omnes*, as provided for in this Agreement. The short name of the Second Party shall be "North Macedonia".
- b) The nationality of the Second Party shall be Macedonian/citizen of the Republic of North Macedonia, as it will be registered in all travel documents.
- c) The official language of the Second Party shall be the "Macedonian language", as recognised by the Third UN Conference on the Standardization of Geographical Names, held in Athens in 1977, and described in Article 7(3) and (4) of this Agreement.
- d) The terms "Macedonia" and "Macedonian" have the meaning given under Article 7 of this Agreement.
- e) The country codes for licence plates of the Second Party shall be NM or NMK. For all other purposes, country codes remain MK and MKD, as officially assigned by the International Organization for Standardization ("ISO").
- f) The adjectival reference to the State, its official organs, and other public entities shall be in line with the official name of the Second Party or its short name, that is, "of the Republic of North Macedonia" or "of North Macedonia". Other adjectival usages, including those referring to private entities and actors, that are not related to the State and public entities, are not established by law and do not enjoy financial support from the State for activities abroad, may be in line with Article 7(3) and (4). The adjectival usage for activities may be in line with Article 7(3) and (4). This is without prejudice to the process established under Article 1 (3) (h) and compound names of cities that exist at the date of the signature of this Agreement.
- g) The Second Party shall adopt "Republic of North Macedonia" as its official name and the terminologies referred to in Article 1(3) through its internal procedure that is both binding and irrevocable, entailing the amendment of the Constitution as agreed in this Agreement.
- h) In relation to the abovementioned name and terminologies in commercial names, trademarks and brand names, the Parties agree to support and encourage their business communities to institutionalise a sincere, structured and in good faith dialogue, in the context of which will seek and reach mutually accepted solutions on the issues deriving

from the commercial names, the trademarks, the brand names and all relevant matters at bilateral and international level. For the implementation of the abovementioned provisions, an international group of experts will be established consisting of representatives of the two States in the context of the European Union ("EU") with the appropriate contribution of the United Nations and ISO. This group of experts shall be established within 2019 and conclude its work within three years. Nothing in Article 1 (3) (h) shall affect present commercial usage until mutual agreement is reached as provided in this subsection.

4. Upon signing this Agreement, the Parties shall take the following steps:
  - a) The Second Party shall, without delay, submit the Agreement to its Parliament for ratification.
  - b) Following ratification of this Agreement by the Parliament of the Second Party, the Second Party shall notify the First Party that its Parliament has ratified the Agreement.
  - c) The Second Party, if it decides so, will hold a referendum.
  - d) The Second Party shall commence the process of constitutional amendments as provided for in this Agreement.
  - e) The Second Party shall conclude *in toto* the constitutional amendments by the end of 2018.
  - f) Upon notification by the Second Party of the completion of the abovementioned constitutional amendments and of all its internal legal procedures for the entry into force of this Agreement, the First Party shall promptly ratify this Agreement.
5. Upon entry into force of this Agreement, the Parties shall use the name and terminologies of Article 1(3) in all relevant international, multilateral and regional Organizations, institutions and fora, including all meetings and correspondence, and in all their bilateral relations with all Member States of the United Nations.
6. In particular, immediately upon entry into force of this Agreement, the Second Party shall:
  - a) Notify all international, multilateral, and regional Organizations, institutions and fora of which it is a member of the entry into force of this Agreement, and request that all those Organizations, institutions and fora thereafter shall adopt and use the name and terminologies referred to in Article 1(3) of this Agreement for all usages and purposes. Both Parties shall also refer to the Second Party in accordance with Article 1(3) in all communications to, with, and in those Organizations, institutions and fora.

- b) Notify all Member States of the United Nations of the entry into force of this Agreement and shall request them to adopt and use the name and terminologies referred to in Article 1(3) of this Agreement for all usages and purposes, including in all their bilateral relations and communications.
7. Upon entry into force of this Agreement, and subject to provisions under Articles 1(9) and (10), the terms "Macedonia", "Republic of Macedonia", "FYR of Macedonia", "FYR Macedonia" in a translated or untranslated form, as well as the provisional name "the former Yugoslav Republic of Macedonia" and the acronym "FYROM" shall cease to be used to refer to the Second Party in any official context.
8. Upon entry into force of this Agreement and taking into account its Article 1(9) and (10), the Parties shall use the name and terminologies of Article 1 (3) for all usages and all purposes *erga omnes*, that is, domestically, in all their bilateral relations, and in all regional and international Organizations and institutions.
9. Upon entry into force of this Agreement, the Second Party shall promptly in accordance with sound administrative practice take all necessary measures so as the country's competent Authorities henceforth use internally the name and terminologies of Article 1(3) of this Agreement in all new official documentation, correspondence and relevant materials.
10. As regards the validity of already existing documents and materials issued by the Authorities of the Second Party, the Parties agree that there shall be two transitional periods, one "technical" and one "political":
- a) The "technical" transitional period shall relate to all official documents and materials of the Public Administration of the Second Party for international usage and to those for internal usage that may be used externally. These documents and materials shall be renewed in accordance with the name and terminologies as referred to in Article 1(3) of this Agreement within five years from the entry into force of this Agreement, at the latest.
  - b) The "political" transitional period shall relate to all documents and materials exclusively for internal usage in the Second Party. The issuance of the documents and materials falling under this category in accordance with Article 1 (3) shall commence at the opening of each EU negotiation chapter in the relevant field, and shall be finalised within five years thereof.

11. Procedures for the prompt amendment of the Constitution of the Second Party, in order to fully implement the provisions of this Agreement, shall commence upon ratification of this Agreement by its Parliament or following a referendum, if the Second Party decides to hold one.
12. The name and terminologies as referred to in Article 1 of this Agreement shall be incorporated in the Constitution of the Second Party. This change shall take place *en bloc* with one amendment. Pursuant to this amendment, the name and terminologies will change accordingly in all articles of the Constitution. Furthermore, the Second Party shall proceed to the appropriate amendments of its Preamble, Article 3 and Article 49, during the procedure of the revision of the Constitution.
13. In the event of mistakes, errors, omissions in the proper reference of the name and terminologies referred to in Article 1(3) of this Agreement in the context of international, multilateral and regional Organizations, institutions, correspondence, meetings and fora, as well as in all bilateral relations of the Second Party with third States and entities, either of the Parties may request their immediate rectification and the avoidance of similar mistakes in the future.

ARTICLE 2

1. The First Party agrees not to object to the application by or the membership of the Second Party under the name and terminologies of Article 1 (3) of this Agreement in international, multilateral and regional Organizations and institutions of which the First Party is a member.
2. The Second Party shall seek admission to International, multilateral and regional Organizations and Institutions under the name and terminologies of Article 1 (3) of this Agreement.
3. Upon entry into force of this Agreement pursuant to its Article 1, the First Party shall ratify any of the Second Party's accession agreement to International Organizations, of which the First Party is a member.
4. In particular with respect to the Second Party's EU and North Atlantic Treaty Organization ("NATO") integration processes, the following shall apply:
  - a. The Second Party shall seek admission to NATO and the EU under the name and terminologies of Article 1 of this Agreement. Accession to NATO and the EU will be under that same name and terminologies.
  - b. Upon receiving the notice of the ratification of this Agreement by the Parliament of the Second Party, the First Party shall promptly:

(i) notify the President of the Council of the EU that it supports the opening of the EU accession negotiations of the Second Party under the name and terminologies of Article 1 of this Agreement.

(ii) notify the Secretary General of NATO that it supports the extension of an accession invitation by NATO to the Second Party. Such support of the First Party is conditional, first, to an outcome of referendum, if the Second Party decides to hold one, consistent with this Agreement, and, second, to the completion of the constitutional amendments provided for in this Agreement. Upon receipt of notification by the Second Party concerning the completion of all its internal legal procedures for the entry into force of this Agreement, including a possible national referendum with an outcome consistent with this Agreement, and upon conclusion of the amendments in the Constitution of the Second Party, the First Party shall ratify the Second Party's NATO Accession Protocol. This ratification procedure shall be concluded together with the ratification procedure of this Agreement.

ARTICLE 3

1. The Parties hereby confirm their common existing frontier as an enduring and inviolable international border. Neither Party shall assert or support any claims to any part of the territory of the other Party or claims for a change to their common existing frontier. In addition, neither Party shall support any such claims that may be raised by any third party.
2. Each Party commits to respect the sovereignty, the territorial integrity and the political independence of the other Party. Neither Party shall support any actions of any third party directed against the sovereignty, the territorial integrity or the political independence of the other Party.
3. The Parties shall refrain, in accordance with the purposes and principles of the Charter of the United Nations, from the threat or use of force, including the threat or use of force intended to violate their common existing frontier.
4. The Parties commit not to undertake, instigate, support and/or tolerate any actions or activities of a non-friendly character directed against the other Party. Neither Party shall allow its territory to be used against the other Party by any third country, Organization, group or individual carrying out or attempting to carry out subversive, secessionist actions, or actions or activities which threaten in any manner the peace, stability or security of the other Party. Each Party shall communicate without delay to the other Party any information in its possession regarding any such actions or intentions.

ARTICLE 4

1. Each Party hereby commits and solemnly declares that nothing in its Constitution, as it is in force or will be amended in the future, can or should be interpreted as constituting or will ever constitute the basis for any claim to any area that is not included in its existing international borders,
2. Each Party undertakes not to make or to authorize any irredentist statements, and shall not endorse any such statements by those who purport to act on behalf of, or in the interest of, the Party.
3. Each Party hereby commits and solemnly declares that nothing in its Constitution as it is in force or will be amended in the future can or should be interpreted as constituting or will ever constitute the basis for interference with the internal affairs of the other Party in any form and for any reason, including for the protection of the status and rights of any persons that are not its citizens.

ARTICLE 5

1. In the conduct of their affairs the Parties shall be guided by the spirit and principles of democracy, fundamental freedoms, respect for human rights and dignity, and the rule of law, in accordance with the Charter of the United Nations, the Universal Declaration of Human Rights,¹ the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms,² the International Convention on the Elimination of all Forms of Racial Discrimination,³ the Convention on the Rights of the Child,⁴ the Helsinki Final Act, the document of the Copenhagen Meeting of the Conference on the Human Dimension of the Conference on Security and Cooperation in Europe and the Charter of Paris for a New Europe, and other international agreements and instruments to which both Parties are party.
2. No provision of any of the instruments referred to in paragraph 1 above shall be interpreted to give any right to either Party to take any action contrary to the aims and principles of the Charter of the United Nations, or of the Helsinki Final Act, including the principle of the territorial integrity of States.

---

¹ United Nations, *Official Records of the General Assembly, Third Session, Part I*, p. 71.

² United Nations, *Treaty Series*, vol. 213, p. 221.

³ *Ibid.*, vol. 660, p. 195.

⁴ *Ibid.*, vol. 1577, No. I-27531.

ARTICLE 6

1. Aiming at strengthening friendly bilateral relations each Party shall promptly take effective measures to prohibit any hostile activities, actions or propaganda by State agencies or agencies directly or indirectly controlled by the State and to prevent activities likely to incite chauvinism, hostility, irredentism, and revisionism against the other Party. Should such activities occur, the Parties shall take all necessary measures.
2. Each Party shall promptly take effective measures to discourage and prevent any acts by private entities likely to incite violence, hatred or hostility against the other Party. If a private entity in the territory of a Party engages in such activities without that Party's knowledge, that Party shall, upon such acts coming to its attention, promptly take all necessary measures as provided by law.
3. Each Party shall prevent and discourage acts, including acts of propaganda, by private entities likely to incite chauvinism, hostility, irredentism and revisionism against the other Party.

ARTICLE 7

1. The Parties acknowledge that their respective understanding of the terms "Macedonia" and "Macedonian" refers to a different historical context and cultural heritage.
2. When reference is made to the First Party, these terms denote not only the area and people of the northern region of the First Party, but also their attributes, as well as the Hellenic civilization, history, culture, and heritage of that region from antiquity to present day.
3. When reference is made to the Second Party, these terms denote its territory, language, people and their attributes, with their own history, culture, and heritage, distinctly different from those referred to under Article 7(2).
4. The Second Party notes that its official language, the Macedonian language, is within the group of South Slavic languages. The Parties note that the official language and other attributes of the Second Party are not related to the ancient Hellenic civilization, history, culture and heritage of the northern region of the First Party.

5. Nothing in this Agreement is intended to denigrate in any way, or to alter or affect, the usage by the citizens of either Party.

ARTICLE 8

1. If either Party believes one or more symbols constituting part of its historic or cultural patrimony is being used by the other Party, it shall bring such alleged use to the attention of the other Party, and the other Party shall take appropriate corrective action to effectively address the issue and ensure respect for the said patrimony.
2. Within six months following the entry into force of this Agreement, the Second Party shall review the status of monuments, public buildings and infrastructures on its territory, and insofar as they refer in any way to ancient Hellenic history and civilization constituting an integral component of the historic or cultural patrimony of the First Party, shall take appropriate corrective action to effectively address the issue and ensure respect for the said patrimony.
3. The Second Party shall not use again in any way and in all its forms the symbol formerly displayed on its former national flag. Within six months of the entry into force of this Agreement, the Second Party shall proceed to the removal of the symbol displayed on its former national flag from all public sites and public usages on its territory. Archaeological artefacts do not fall within the scope of this provision.
4. Each Party shall abide by the recommendations of the United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names in relation to the use of the official geographical names and toponyms in the territory of the other Party thus giving priority to the use of endonyms over exonyms.
5. Within one month of the signing of this Agreement, the Parties shall establish by exchange of diplomatic notes, on a parity basis, a Joint Inter-Disciplinary Committee of Experts on historic, archaeological and educational matters, to consider the objective, scientific interpretation of historical events based on authentic, evidence-based and scientifically sound historical sources and archaeological findings. The Committee's work shall be supervised by the Ministries of Foreign Affairs of the Parties in cooperation with other competent national authorities. It shall consider and, if it deems appropriate, revise any school textbooks and school auxiliary material such as maps, historical atlases, teaching guides, in use in each of the Parties, in accordance with the principles and aims of UNESCO and the Council of Europe. To that effect, the Committee shall set specific timetables so as to ensure in each of the Parties that no school textbooks or school

auxiliary material in use the year after the signing of this Agreement contains any irredentist/revisionist references. The Committee shall also study any new editions of school textbooks and school auxiliary material as provided for under this Article. The Committee shall convene regularly, at least twice a year, and shall submit an Annual Report on its activities and recommendations to be approved by the High-Level Cooperation Council, as to be established pursuant to Article 12.

6. The Parties acknowledge that the abovementioned mutually accepted solutions which have derived from the negotiations will contribute to the definitive establishment of peaceful and good neighbourly relations in the region, in accordance with the United Nations Security Council resolutions 817 (1993) and 845 (1993).

PART 2

INTENSIFICATION AND ENRICHMENT OF COOPERATION BETWEEN THE TWO PARTIES

ARTICLE 9

1. The Parties agree that their strategic cooperation shall extend to all sectors, such as agriculture, civil protection, defence, economy, energy, environment, industry, infrastructure, investments, political relations, tourism, trade, trans-border cooperation and transport. This strategic cooperation shall apply not only to the sectors included in this Agreement but also to those that in the future may be deemed beneficial to both countries and indispensable. All these sectors should be incorporated into a comprehensive Action Plan during the course of the development of bilateral relations.
2. The existing CBMs shall be incorporated into the abovementioned Action Plan. The latter shall aim at the implementation of the provisions of this Part of this Agreement. The Action Plan shall be enriched and developed continuously.

DIPLOMATIC RELATIONS

ARTICLE 10

Upon the entry into force of this Agreement:

1. the First Party shall promptly upgrade:
  - a) its existing Liaison Office in the capital of the Second Party to an Embassy;and

- b) its existing Office for Consular, Economic and Commercial Affairs in the town of Bitola in the Second Party to a General Consulate; and

2. the Second Party shall promptly upgrade:

- a) its existing Liaison Office in the capital of the First Party to an Embassy; and
- b) its existing Office for Consular, Economic and Commercial Affairs in the town of Thessaloniki in the First Party to a General Consulate.

COOPERATION IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL AND REGIONAL ORGANIZATIONS AND FORA

ARTICLE 11

The Parties shall cooperate closely, bilaterally, and within regional Organizations and initiatives with a view to ensuring that Southeastern Europe becomes a region of peace, growth and prosperity for its peoples. They shall promote and collaborate on shaping cooperation at regional level as well as, *inter alia*, on mutual support of candidacies in the context of international, multilateral and regional Organizations and institutions, such as the United Nations, the OSCE and the Council of Europe.

POLITICAL AND SOCIETAL COOPERATION

ARTICLE 12

1. The Parties agree to reinforce and further develop their bilateral political relations through regular visits, meetings and consultations at high political and diplomatic levels.
2. The Parties shall establish a High-Level Cooperation Council ("HLCC") of their Governments, jointly headed by their Prime Ministers.
3. The HLCC shall convene at least annually and shall be the competent body as regards the proper and effective implementation of this Agreement and the ensuing Action Plan. The HLCC shall take decisions and promote actions and measures for the improvement and upgrading of bilateral cooperation between the Parties and shall address any issues that may arise during the implementation of this Agreement and the ensuing Action Plan, with a view to their resolution.
4. The Parties are convinced that the development and strengthening of people-to-people contacts are essential for building friendship, cooperation and good neighbourliness

between the Parties and their peoples. They shall support and encourage contacts and meetings between their citizens at all appropriate levels.

5. The Parties shall support and encourage contacts between their civil societies, as well as their institutions and local authorities, including youth and student cooperation activities and exchanges, with a view to developing better understanding and cooperation between their peoples.

ECONOMIC COOPERATION

ARTICLE 13

Having regard to the fact that the Second Party is a landlocked State, the Parties shall be guided by the relevant provisions of the United Nations Convention on the Law of the Sea as far as applicable both in practice and when concluding agreements referred to in Article 18 of this Agreement.

ARTICLE 14

1. The Parties shall further develop their economic cooperation in all areas. Particular emphasis shall be placed on the strengthening, enhancement and deepening of their bilateral cooperation on agriculture, energy, environment, industry, infrastructures, investments, tourism, trade, and transport. To achieve this objective, the Parties shall capitalize on and utilize the existing CBMs, constituting a mutually beneficial cooperative platform, which will evolve into an Action Plan.
2. The Parties shall encourage mutual investments and shall take all necessary measures for their effective protection, including measures against excessive bureaucracy and for overcoming institutional, administrative and tax barriers. The Parties shall place particular emphasis on the cooperation between companies, businesses, and industries of each Party.
3. The Parties shall refrain from imposing any impediment to the movement of people or goods between their territories or through the territory of either Party to the territory of the other. The Parties shall cooperate to facilitate such movements in accordance with international law.
4. The Parties shall develop and boost their cooperation, with regard to energy, notably through the construction, maintenance and utilization of interconnecting natural gas and oil pipelines (existing, under construction and projected) and with regard to renewable energy resources, including photovoltaic, wind and hydro-electric. Possible pending

matters will be addressed promptly by reaching mutually beneficial settlements taking into serious consideration the European Policy on Energy and the *acquis communautaire*. The First Party shall assist the Second Party with appropriate transfer of know-how and expertise.

5. The Parties shall promote, extend and improve cooperative synergies in the areas of infrastructures and transport as well as on a reciprocal basis, road, rail, maritime and air transport and communication connections, using the best available technologies and practices. They shall also facilitate the transit between them of goods, cargos and merchandises via the infrastructures, including ports and airports, in the territory of each Party. The Parties shall adhere to international rules and regulations with respect to transit, telecommunications, signs and codes. The First Party shall do so insofar as, and in a manner compliant with, its obligations deriving from its membership in the EU and other international instruments. The Second Party shall do so insofar as, and in a manner compliant with, its obligations deriving from its memberships in international, multilateral or regional institutions or Organizations in which it is a member on the entry into force of this Agreement, as well as its membership of the EU, following its proposed accession thereto.
6. The Parties shall seek to improve and modernize existing border crossings as required by the flow of traffic and to construct new border crossings with a view to boosting touristic and commercial flows between them.
7. The Parties shall take measures to ensure the protection of the environment and the preservation of the natural habitat in the trans-border waters and the surrounding space, and shall cooperate in seeking to reduce and eliminate all forms of pollution. The Parties shall strive to develop and harmonize strategies and programmes for regional and international cooperation for the protection of the environment.
8. The Parties shall support the broadening of tourist exchanges, and the development of their cooperation in the fields of alternative tourism, including cultural, religious, educational, medical, and athletic tourism and shall cooperate in improving and promoting business and tourist travel between them.
9. The Parties shall establish a Joint Ministerial Committee ("JMC") in order to attain the best possible cooperation in the abovementioned sectors of economic partnership, including through the organization of joint business fora. Convening at least once a year, the JMC will steer the course of bilateral economic cooperation, the comprehensive

implementation of the relevant sectoral actions, agreements, protocols and contractual frameworks as well as all future relevant agreements. The Parties encourage the closest possible interaction between their Chambers of Commerce.

COOPERATION ON THE FIELDS OF EDUCATION, SCIENCE, CULTURE, RESEARCH, TECHNOLOGY, HEALTH AND SPORTS

ARTICLE 15

In the age of the new industrial revolution and second age of machines, the deepening of cooperation amongst States and societies is necessary now more than ever, in particular with respect to social activities, technologies and culture, both in a narrow and a broad sense. In furtherance thereof:

1. The Parties shall develop and improve their scientific, technological and technical cooperation as well as their collaboration in the area of education. They shall intensify their exchanges of information and of scientific and technical documentation and shall strive to improve mutual access to scientific and research institutions, archives, libraries and similar institutions. The Parties shall support initiatives by scientific and educational institutions as well as by individuals aimed at improving cooperation and exchanges in the areas of sciences, technology and education.
2. The Parties shall encourage and support events as well as scientific and educational programmes in which members of their scientific and academic communities shall participate. They shall also encourage and support the convening of bilateral and international conferences in these areas.
3. The Parties attach great significance to the development of research into, and the implementation and utilization of new technologies, including digital technology and nanotechnology, in a manner that is environmentally friendly and upgrades the skills, capacities and overall well-being of their citizens. To that end they shall develop the cooperation amongst their research centres, researchers and academic institutional systems.
4. The Parties shall place special emphasis on the development of cultural relations between the two States, their societies and their social groups, having particular regard to arts, dance, cinematography, music and theatre. In this regard, particular importance shall be given to sports. Bilateral collaboration on the domain of health, including health care, shall be promoted.

POLICE AND CIVIL PROTECTION COOPERATION

ARTICLE 16

1. The Parties shall cooperate closely in the fight against organized and trans-border crime, terrorism, economic crimes, having regard in particular to crime related to the illicit trafficking and/or exploitation of human beings; to crimes related to the production, trafficking and/or trade of narcotic drugs and psychotropic substances; to the illicit manufacturing of and trafficking in firearms, their parts and components and ammunition; to the illicit import, export and transfer of ownership of cultural property; to offences against civil air transport; and to crime related to counterfeiting and/or smuggling of cigarettes, alcohol or fuels.
2. The Parties shall cooperate closely in the civil protection sector, placing particular emphasis on preventing and dealing with natural and manmade disasters and on disaster relief. Each Party may utilize the special education and expertise of the other Party, and whenever needed and possible each Party shall provide to the other its special infrastructure, particularly in fire-fighting. The Parties may examine the establishment of a relevant mechanism to assist in the implementation of this Article.

DEFENCE COOPERATION

ARTICLE 17

The Parties shall reinforce and expand their cooperation in the area of defence, including through frequent visits and contacts between the political and military leadership of their armed forces, the appropriate transfer of know-how and capacity-building, the cooperation in the areas of production, information and joint military exercises. Special emphasis shall be placed on personnel training which the Parties could provide to each other.

TREATY RELATIONS

ARTICLE 18

1. Upon entry into force of this Agreement, the Parties shall in their relations be directed by the provisions of the following bilateral agreements that had been concluded between the former Socialist Federal Republic of Yugoslavia and the First Party on 18 June 1959:
  - a) The convention concerning mutual legal relations,

- b) The agreement concerning the reciprocal recognition and the enforcement of judicial decisions, and
  - c) The agreement concerning hydro-economic questions.
- 2. The Parties agree that, upon entry into force of the present Agreement, all international documents binding on the Parties bilaterally shall remain in force, unless specifically terminated by this Agreement.
- 3. The Parties shall consult with each other in order to identify other agreements concluded between the former Socialist Federal Republic of Yugoslavia and the First Party that will be deemed suitable for application in their mutual relations.
- 4. The Parties commit to explore all possibilities to conclude additional bilateral agreements needed with regard to areas of mutual interest.

PART 3

SETTLEMENT OF DISPUTES

ARTICLE 19

- 1. The Parties shall settle any disputes exclusively by peaceful means in accordance with the Charter of the United Nations.
- 2. In the event that a Party considers that the other Party is not acting in accordance with the provisions of this Agreement, this Party shall first notify the other Party of its concerns and shall seek a solution by negotiation. If the Parties are unable to resolve the matter bilaterally, the Parties may agree to request the Secretary-General of the United Nations to use his good offices to resolve the matter.
- 3. Any dispute that arises between the Parties concerning the interpretation or implementation of this Agreement and not resolved according to the procedures referred to under Article 19(2), may be submitted to the International Court of Justice. The Parties should first seek to agree upon a joint submission to said Court regarding any such dispute. However, if agreement is not reached within six months, or such longer period as the Parties shall mutually agree, then any such dispute may be submitted by either Party individually.

FINAL CLAUSES

ARTICLE 20

1. This Agreement shall be signed by the Ministers of Foreign Affairs of the two Parties.
2. This Agreement is subject to ratification, according to the sequencing procedure set out in Article 1(4).
3. Upon completion of the necessary internal legal procedures for the entry into force of this Agreement as set out in Article 1, the Parties shall, within two weeks and in writing, notify each other. This Agreement shall enter into force on the date of receipt of the last notification by the Party concerned.
4. Article 8(5) shall apply provisionally, pending the entry into force of this Agreement. If this Agreement does not enter into force, this Agreement, in its entirety and each of its provisions individually, shall have no further effect or application, provisional or otherwise, and shall not bind either of the Parties in any way.
5. The difference and the remaining issues referred to in Security Council resolutions 817 (1993) and 845 (1993) shall be considered as having been resolved upon entry into force of this Agreement.
6. As soon as possible upon entry into force of this Agreement, the Parties or one of the Parties shall inform the Secretary-General of the United Nations of the entry into force of this Agreement, including the date of its entry into force, for its implementation at the United Nations.
7. This Agreement is not directed against any other State, entity or person. It does not infringe on the rights and duties resulting from bilateral and multilateral agreements already in force that the Parties have concluded with other States or international Organizations.
8. The First Party shall apply this Agreement in accordance with its obligations deriving from its membership in the European Union and its membership in other international, multilateral or regional institutions or Organizations, as well as other international instruments. Similarly, the Second Party shall apply this Agreement in accordance with its obligations deriving from its membership in international, multilateral or regional institutions or Organizations, including the EU, following its proposed accession thereto.

9. The provisions of this Agreement shall remain in force for an indefinite period of time and are irrevocable. No modification to this Agreement contained in Article 1(3) and Article 1(4) is permitted.

10. This Agreement shall be registered with the Secretariat of the United Nations pursuant to Article 102 of the Charter of the United Nations as soon as it has entered into force.

IN WITNESS WHEREOF the Parties have, through their authorized representatives, signed three copies of this Final Agreement in the English language.

Representative of the First Party

Representative of the Second Party

**WITNESSED, in accordance with the
Security Council resolutions 817 (1993) and 845 (1993),**

By MATTHEW NIMETZ

Done at ... on the....

ΣΥΝΘΗΚΗ ΕΙΡΗΝΗΣ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ (10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1913)

ΦΕΚ Α΄217/28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1913

(Ελλάδα, Ρουμανία, Μαυροβούνιο, Σερβία, Βουλγαρία)

Αι Αυτών Μεγαλειότητες ο Βασιλεύς της Ρουμανίας, ο Βασιλεύς των Ελλήνων, ο Βασιλεύς του Μαυροβουνίου και ο Βασιλεύς της Σερβίας αφ' ενός, και η Αυτού Μεγαλειότης ο Βασιλεύς των Βουλγάρων αφ' ετέρου, επιθυμούντες να δώσωσι πέρας εις την υφισταμένην τα νυν εμπόλεμον μεταξύ των οικείων Αυτών χωρών κατάστασιν και εφίεμενοι εν τη υπέρ της των πραγμάτων τάξεως μερίμνη Των όπως αποκαταστήσωσι την ειρήνην μεταξύ των επί τοσούτον δοκιμασθέντων λαών Αυτών, απεφάσισαν την συνομολόγησιν οριστικής Συνθήκης περί Ειρήνης.

Αι Αυτών ειρημέναι Μεγαλειότητες ώρισαν συνεπώς τους Εαυτών πληρεξουσίους ως έπεται:

Η Αυτού Μεγαλειότης ο Βασιλεύς της Ρουμανίας:

Την Αυτού Εξοχότητα τον Κύριον Τίτον Μαγιорέσκο, Πρόεδρον του Υπουργικού Αυτού Συμβουλίου, Υπουργόν επί. των Εξωτερικών,

Την Αυτού Εξοχότητα τον Κύριον Αλέξανδρον Μαργιλομάν, Υπουργόν· Αυτού επί των Οικονομικών,

Την Αυτού Εξοχότητα τον Κύριον Τάκε Ιωνέσκο, Υπουργόν Αυτού επί των Εσωτερικών,

Την Αυτού Εξοχότητα τον Κύριον Κωνσταντίνον Γ. Δισσέσκο, Υπουργόν Αυτού επί των Θρησκευμάτων και της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως,

Τον αντιστράτηγον υπασπιστήν Κ. Κοάνδα. Γενικόν Επιθεωρητήν του πυροβολικού, και

Τον συνταγματάρχην Κ. Χριστέσκο υπαρχηγόν του Μεγάλου Επιτελείου του Αυτού στρατού.

Η Αυτού Μεγαλειότης ο Βασιλεύς τών Ελλήνων:

Τήν Αυτού Εξοχότητα τον Κύριον Ελευθέριον Βενιζέλον, Πρόεδρον του Υπουργικού Αυτού Συμβουλίου. Υπουργόν επί τών Στρατιωτικών,

Τήν Αυτού Εξοχότητα τον Κύριον Δημήτριον Πανάν, πληρεξούσιον Υπουργόν,

Τον Κύριον Νικόλαον Πολίτην, καθηγητήν τού Διεθνούς- Δικαίου εν τω Πανεπιστημίω τών Παρισίων,

Τον λοχαγόν ΑΘ. Εξαδάκτυλον, και

Τον λοχαγόν Κ. Πάλην.

Η Αυτού Μεγαλειότης ο Βασιλεύς του Μαυροβουνίου:

Τήν Αυτού Εξοχότητα τον στρατηγόν Σερδάρην Γιάγκον Βούκοιτις, Πρόεδρον του Αυτού Υπουργικού Συμβουλίου, Υπουργόν επί τών Στρατιωτικών καί

Τον Κύριον Ιωάννην Ματάναβιτς, πρώην Επιτετραμμένον τού Μαυροβουνίου εν Κωνσταντινουπόλει.

Η Αυτού Μεγαλειότης ο Βασιλεύς της Σερβίας:

Τήν Αυτού Εξοχότητα τον Κύριον Νικόλαον Πάσιτς, Πρόεδρον του Υπουργικού Αυτού Συμβουλίου, και Υπουργόν επί των Εξωτερικών,

Τήν Αυτού Εξοχότητα τον Κύριον Μιχαήλον Ρ. Ρίσιτς, Έκτακτον Αυτού Απεσταλμένον καί Πληρεξούσιον Υπουργόν, έν Βουκουρεστίω,

Τήν Αυτού Εξοχότητα τον δόκτορα Κύριον Μιροσλάβον Σπαλάϊκοβιτς, Έτακτον Απεσταλμένον καί πληρεξούσιον Υπουργόν,

Τον συνταγματάρχην Κ. Σμιλιάνιτς καί

Τον αντισυνταγματάρχην Δ. Καλαφάτοβιτς

Η Αυτού Μεγαλειότης ο Βασιλεύς των Βουλγάρων :

Τήν Αυτού Εξοχότητα τον Κύριον Δημήτριον Τόντσεφφ Υπουργόν Αυτού

επί των Οικονομικών,

Τον υποστράτηγον Ιβάν Φίτσεφφ Αρχηγόν του Επιτελείου του Αυτού στρατού,

Τον Κύριον Σάββαν Ιβάντσωφφ διδάκτορα του Δικαίου, πρώην αντιπρόεδρον της Σοβράνιε,

Τον Κύριον Συμεών Ράδεφφ, καί .

Τον αντισυνταγματάρχην των επιτελών Κωννσταντίνον Στάντσιωφφ,

Οίτινες τη προτάσει της Β. Ρουμανικής Κυβερνήσεως συνήλθον εις Συνδιάσκεψιν εν Βουκουρεστίω μετά των πληρεξουσίων αυτών εγγράφων, ευρεθέντων εν τάξει.

Αποκαταστάσης δ' αισίως της μεταξύ αυτών συμφωνίας, συνέθεντο τα επόμενα:

Άρθρον 1. Από της ανταλλαγής των επικυρώσεων της παρούσης Συνθήκης θέλει υπάρξει ειρήνη και φιλία μεταξύ της Αυτού Μεγαλειότητος του Βασιλέως της Ρουμανίας, της Αυτού Μεγαλειότητος του Βασιλέως των Βουλγάρων, της Αυτού Μεγαλειότητος του Βασιλέως των Ελλήνων, της Αυτού Μεγαλειότητος του Βασιλέως του Μαυροβουνίου και της Αυτού Μεγαλειότητος του Βασιλέως της Σερβίας, ως και μεταξύ των Εαυτών Διαδόχων και Κληρονόμων, των Κρατών και των υπηκόων Αυτών.

Άρθρον 2. Η μεταξύ του Βασιλείου της Βουλγαρίας και του Βασιλείου της Ρουμανίας παλαιά μεθόριος, μεταξύ Δουνάβεως και Ευξείνου Πόντου, θέλει διαρρυθμισθή ως έπεται, συμφώνως τω πρακτικώ τω καταρτισθέντι υπό των οικείων στρατιωτικών αντιπροσώπων και παρηρητημένω εις το υπ' αριθ. 5 της 22 Ιουλίου (4 Αυγούστου) 1913 της εν Βουκουρεστίου Συνδιασκέψεως πρωτόκολλον.

Η νέα μεθόριος, αρχομένη από του Δουνάβεως προς τα άνω της Τουρτουκάιας, καταλήγει εις τον Εύξεινον Πόντον νοτίως της Εκρένας.

Μεταξύ των δύο τούτων άκρων σημείων η μεθόριος γραμμή ακολουθεί το ενδεικνύμενον διάγραμμα επί των συνημμένων χαρτών 1/100.000 και 1/200.000 του Ρουμανικού Επιτελείου, συμφώνως τη επίσης παρηρητημένη τω παρόντι άρθρω περιγραφή.

Συμφωνείται ρητώς ότι η Βουλγαρία θέλει κατεδαφίσει, το βραδύτερον εντός προθεσμίας δύο ετών, τα υπάρχοντα οχυρωματικά έργα και ότι δεν θέλει κατασκευάσει άλλα τοιαύτα έργα εν Ρουχτσουκίω Σούμλα, εν τη διαμέσως χώρα και εντός ζώνης 20 χιλιομέτρων περί το Βαλτσίκιον.

Μικτή επιτροπή, συγκειμένη εξ ισαρίθμων αντιπροσώπων εκατέρου των δύο Υψηλών συμβαλλομένων Μερών, επιφορτισθήσεται δέκα πέντε ημέρας μετά την υπογραφήν της παρούσης Συνθήκης, όπως χαράξη επί του εδάφους την νέαν μεθόριον γραμμήν, συνωδά τοις άνωθι ώδε συντεθειμένοις. Η επιτροπή αύτη θέλει διενεργήσει την διανομήν των ακινήτων κτημάτων και κεφαλαίων, άτινα τυχόν μέχρι τούδε ανήκον από κοινού εις επαρχίας, δήμους ή κοινότητας κατοίκων, χωριζομένους δια των νέων συνόρων. Εν περιπτώσει διαφωνίας επί της διαχαράξεως και των εκτελεστέων μέτρων, τα δύο Υψηλά συμβαλλόμενα Μέρη υποχρεούνται να αποταθώσιν εις Κυβέρνησιν τρίτου φίλου Κράτους, παρακαλούντα αυτήν να ορίση διαιτητήν, ούτινος η απόφασις επί των υπό αμφισβήτησιν σημείων θεωρηθήσεται ως οριστική.

Άρθρον 3. Τα μεταξύ του Βασιλείου της Βουλγαρίας και του Βασιλείου της Σερβίας σύνορα ακολουθούσι το εξής διάγραμμα, συμφώνως τω καταρτισθέντι υπό των οικείων στρατιωτικών αντιπροσώπων πρακτικώ, τω παρηρητημένων εις το υπ' αριθ. 9 της 25 Ιουλίου (7 Αυγούστου) 1913 πρωτόκολλον της εν Βουκουρεστίω Συνδιασκέψεως.

Η οροθετική γραμμή, αναχωρούσα από των παλαιών συνόρων, της κορυφής Παταρίκα, ακολουθεί τα παλαιά Τουρκοβουλγαρικά σύνορα και την γραμμήν της διαχωρίσεως των υδάτων μεταξύ Αξιού και Στρυμόνος, μετά της εξαιρέσεως ότι άνω κοιλάς της Στρωμνίσης μένει Σερβικόν έδαφος, καταλήγει δε εις το όρος Μπέλες, ένθα συνενούται προς τα Βουλγαροελληνικά σύνορα. Λεπτομερής περιγραφή των συνόρων τούτων

και το διάγραμμα αυτής επί του χάρτου 1 /200.000 του Αυστριακού Επιτελείου συνάπτονται τω παρόντι άρθρω.

Μικτή επιτροπή, συγκειμένη εξ ισαρίθμων αντιπροσώπων εκατέρων των Υψηλών συμβαλλομένων Μερών, επιφορτισθή εντός δέκα πέντε ημέρας μετά την υπογραφήν της παρούσης συνθήκης να χαράξη επί του εδάφους την νέαν μεθόριον γραμμήν, συμφώνως τοις πρόσθεν συντεθειμένοις.

Η επιτροπή αύτη θέλει διενεργήσει την διανομήν των ακινήτων κτημάτων και κεφαλαίων, άτινα τυχόν ανήκον μέχρι τούδε από κοινού εις επαρχίας, δήμους ή κοινότητας κατοίκων, αποχωριζομένους δια των νέων συνόρων. Εν περιπτώσει διαφωνίας επί της διαχαράξεως και των εκτελεστέων μέτρων, τα δύο Υψηλά Μέρη υποχρεούνται ν' αποταθώσιν εις κυβέρνησιν τρίτου φίλου Κράτους, παρακαλούντα αυτήν να ορίση διαιτητήν, ούτινος η απόφασις επί των υπό αμφισβήτησιν σημείων θεωρηθήσεται οριστική.

Άρθρον 4. Τα σχετικά προς τα παλαιά Σερβοβουλγαρικά σύνορα ζητήματα κανονισθήσονται συνωδά τη επελθούση μεταξύ των δύο Υψηλών συμβαλλομένων Μερών συνεννοήσει, τη βεβαιουμένη εν τω παρηρητημένων τω παρόντι άρθρω πρωτοκόλλω.

Άρθρον 5. Τα μεταξύ του Βασιλείου της Ελλάδος και του Βασιλείου της Βουλγαρίας σύνορα ακολουθούσι το εξής διάγραμμα, συμφώνως τω καταρτισθέντι υπό των οικείων στρατιωτικών αντιπροσώπων πρακτικώ τω παρηρητημένω εις το υπ' αριθ. 9 πρωτόκολλον της 25 Ιουλίου (7 Αυγούστου) 1913 της εν Βουκουρεστίω Συνδιασκέψεως.

Η οροθετική γραμμή αναχωρεί από των νέων Βουλγαροσερβικών συνόρων επί της κορυφογραμμής του όρους Μπέλες, καταλήγουσα εις τας εις το Αιγαίον Πέλαγος εκβολάς του ποταμού Νέστου.

Μεταξύ των δύο τούτων άκρων σημείων η οροθετική γραμμή ακολουθεί το ενδεικνύμενον διάγραμμα επί του συνημμένου χάρτου 1/200.000 του

Αυστριακού Επιτελείου, συμφώνως τη περιγραφή τη επίσης παρηρητημένη τω παρόντι άρθρω.

Μικτή επιτροπή, συγκειμένη εξ ισαρίθμων εκάτερου των συμβαλλομένων Υψηλών Μερών αντιπροσώπων, επιφορτισθήσεται δέκα πέντε ημέρας μετά την υπογραφήν της παρούσης Συνθήκης να χαράξη επί του εδάφους την νέαν μεθόριον γραμμήν, συμφώνως τοις πρόσθεν συντεθειμένοις.

Η επιτροπή αύτη θέλει διενεργήσῃ την διανομήν των ακινήτων κτημάτων και κεφαλαίων, άτινα τυχόν ανήκον μέχρι τούδε από κοινού εις επαρχίας, δήμους ή κοινότηας κατοίκων χωριζομένους δια των νέων συνόρων. Εν περιπτώσει διαφωνίας επί της διαχαράξεως ή των εκτελεστέων μέτρων, τα Υψηλά συμβαλλόμενα Μέρη υποχρεούνται να αποταθώσιν εις Κυβέρνησιν τρίτου φίλου Κράτους, παρακαλούντα αυτήν να ορίση διαιτητήν, ούτινος η απόφασις επί των υπό αμφισβήτησιν σημείων θεωρηθήσεται ως οριστική.

Συνομολογείται ρητώς ότι η Βουλγαρία παραιτείται πάσης επί της νήσου Κρήτης αξιώσεως.

Άρθρον 6. Τα Αρχηγεία των οικείων στρατών θέλουσι πάραυτα λάβει γνώσιν της υπογραφής της παρούσης Συνθήκης. Η Βουλγαρική Κυβέρνησις υποχρεούται να επαναγάγη τον εαυτής στρατόν από της επαύριον της γνωστοποιήσεως ταύτης εις την εν ώρα ειρήνης κατάστασιν. Θέλει κατευθύνει τα στρατεύματα εις τας εαυτών έδρας, ένθα ενεργηθήσεται ως οión τε τάχιστα η αποστολή των διαφόρων εφεδρειών εις τας εαυτών εστίας.

Τα στρατεύματα, ων η έδρα κείται εν τη ζώνη της κατοχής του στρατού τίνος των Υψηλών συμβαλλομένων Μερών, θέλουσιν αποσταλή εις έτερον σημείον του παλαιού Βουλγαρικού εδάφους και δεν θα δύνανται να προσέλθωσιν εις τας οικείας έδρας των, ειμή μετά την εκκένωσιν της άνω προβλεπομένης ζώνης κατοχής.

Άρθρον 7. Η εκκένωσις του παλαιού και νέου Βουλγαρικού εδάφους άρξεται αμέσως μετά την αποστράτευσιν του Βουλγαρικού στρατού και περατωθήσεται το βραδύτερον εντός δεκαπενθημέρου.

Κατά την διάρκειαν της προθεσμίας ταύτης η δια τον Ρουμανικόν των πολεμικών επιχειρήσεων στρατόν ζώνη διαχωρισμού αφορίζεται υπό της γραμμής Σιστοβίου - Λοβτσέα - Τούρσκι - Ιζβόρ - Γκλοτζένε - Ζλάπιτσα - Μίρκοβο - Αραμπά - Κονάκ - Ορχάνια - Μέτζδρα - Βράτζα - Μπερκοβίτσα - Λομ - Δούναβις.

Άρθρον 8. Κατά την διάρκειαν της κατοχής του Βουλγαρικού εδάφους, οι διάφοροι στρατοί θέλουσι διατηρήσει το δικαίωμα της επιτάξεως έναντι καταβολής της αξίας εις χρήμα. Θέλουσιν έχει ελευθέραν την χρήσιν των σιδηροδρομικών γραμμών δια την μεταφοράν των στρατευμάτων και των προμηθειών πάσης φύσεως, άνευ αποζημιώσεως τίνος καταβλητέας υπέρ της τοπικής αρχής.

Οι ασθενείς και τραυματαίι θέλουσι μείνει εις τα μέρη ταύτα υπό την προστασίαν των ρηθέντων στρατών.

Άρθρον 9. Ως οίόν τε τάχιον μετά την ανταλλαγήν των επικυρώσεων της παρούσης Συνθήκης πάντες οι αιχμάλωτοι αποδοθήσονται αμοιβαίως.

Εκάστη των Κυβερνήσεων των Υψηλών συμβαλλομένων Μερών θέλει ορίσει ειδικούς Επιτρόπους εντεταλμένους την παραλαβήν των αιχμαλώτων.

Πάντες οι ευρισκόμενοι εις χείρας τινός των Κυβερνήσεων αιχμάλωτοι παραδοθήσονται τω επιτρόπω της εις ην ανήκουσι Κυβερνήσεως ή τω αντιπροσώπω αυτού προσηκόντως εξουσιοδοτημένω εν τόπω ορισθησομένω υπό των ενδιαφερομένων Μερών.

Αι Κυβερνήσεις των Υψηλών συμβαλλομένων Μερών θέλουσιν επιδείξει αμοιβαίως αλλήλαις, τούτο δε το ταχύτερον μετά την παράδοσιν πάντων των αιχμαλώτων, κατάστασιν των αμέσων δαπανών ας υπέστησαν

προς περίθαλψιν και συντήρησιν των αιχμαλώτων από της ημερομηνίας της αιχμαλωτίσεως ή της παραδόσεως μέχρι της ημερομηνίας του θανάτου ή της αποδόσεως αυτών. Συμφηφισμός γενήσεται μεταξύ των ποσών των οφειλομένων υπό της Βουλγαρίας ενι εκάστω των Υψηλών συμβαλλομένων Μερών και των ποσών των οφειλομένων υπό τούτου τη Βουλγαρία, η δε διαφορά καταβληθήσεται τη δικαιούχω Κυβερνήσει ως οίον τε τάχιον μετά την ανταλλαγήν των ως άνω καταστάσεων.

Άρθρον 10. Η παρούσα Συνθήκη κυρωθήσεται και αι επικυρώσεις αυτής ανταλλαγήσονται εν Βουκουρεστίω εντός προθεσμίας δέκα πέντε ημερών ή και ενωρίτερον, αν τούτο καταστή δυνατόν.

Εις πίστωσιν οι οικείοι Πληρεξούσιοι υπέγραψαν ταύτην και ετέθη-
καν τας εαυτών σφραγίδας.

Εγένετο εν Βουκουρεστίω την εικοστήν ογδόην ημέραν του μηνός Ιουλίου (10 Αυγούστου) του έτους χιλιοστού εννεακοσιοστού δεκάτου τρίτου.

Ολόκληρη η Συνθήκη του Βουκουρεστίου στα αγγλικά [Αντιγραφή από [site Σκοπιανών](http://www.pollitecon.com/)] με παραπομπές στους επίσημους χάρτες της Συνθήκης.¹

Peace Treaty between Roumania, Greece, Montenegro, Serbia and Bulgaria. THEIR MAJESTIES the King of Roumania, the King of the Hellenes, the King of Montenegro, and the King of Serbia, on the one part, and His Majesty the King of the Bulgarians, on the other part, animated by the desire to put an end to the state of war at present existing between their respective countries and wishing, for the sake of order, to establish peace between their long-suffering peoples, have resolved to conclude a definitive treaty of peace. Their said Majesties have, therefore, appointed as their plenipotentiaries, namely:

His Majesty the King of Roumania: His Excellency Titus Maioresco, President of his Council of Ministers, Minister of Foreign Affairs; His Excellency Alexander Marghiloman, his Minister of Finance; His Excellency Take Jonesco, his Minister of the Interior; His Excellency Constantin G. Dissesco, his Minister of Public Worship and Public Instruction; Major-General C. Coanda, Aide-de-camp, Inspector-General of Artillery; Colonel C. Christesco, Assistant Chief of the General Staff of his Army;

His Majesty the King of the Hellenes: His Excellency Elefterios Venizelos, President of his Council of Ministers, Minister of War; His Excellency Demetre Panas, Minister Plenipotentiary; M. Nicolas Politis, Professor of International Law in the University of Paris; Captain Ath. Exadactylos; Captain C. Pali;

His Majesty the King of Montenegro: His Excellency General Serdar Yanko Voukotitch, President of his Council of Ministers, Minister of War; M. Jean Matanovitch, formerly Charge d’Affaires of Montenegro at Constantinople;

His Majesty the King of Serbia: His Excellency Nicolas P. Pasitch, President of his Council of Ministers, Minister of Foreign Affairs; His Excellency Milhailo G. Ristitch, his Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary at Bucharest; His Excellency Dr. Miroslaw Spalaikovitch, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary; Colonel K. Smilianitch; Lieutenant-Colonel D. Kalafatovitch;

His Majesty the King of the Bulgarians: His Excellency Dimitri Tontcheff, his Minister of Finances; Major-General Ivan Fitcheff, Chief of Staff of his Army; M. Sawa Ivantchoff, Doctor of Laws, formerly Vice-President of the Sobranje; M. Simeon Radeff; Lieutenant-Colonel Constantin Stancioff of the General Staff;

Who, in accordance with the proposal of the Royal Government of Roumania, have assembled in conference at Bucharest, with full powers, which were found to be in good and due form, and who having happily reached an accord, have agreed upon the following stipulations:-

I.

From the day on which the ratifications of the present treaty are exchanged there shall be peace and amity between His Majesty the King of Roumania, His Majesty the King of the Bulgarians, His Majesty the King of the Hellenes, His Majesty the King of Montenegro, and His Majesty the King of Serbia, as well as between their heirs and successors, their respective States and subjects.

II.

The former frontier between the Kingdom of Bulgaria and the Kingdom of Roumania, from the Danube to the Black Sea, is, in conformity with the proces-verbal drawn up by the respective military delegates and annexed to Protocol No.5 of July 22 (August 4), 1913, of the Conference of Bucharest, rectified in the following manner:-

---

¹ <http://www.pollitecon.com/>

The new frontier shall begin at the Danube above Turtukaia and terminate at the Black Sea to the south of Ekrene.

Between these two extreme points the frontier line shall follow the line indicated on the I/ 100,000 and I/200,000 maps of the Roumanian General Staff, and according to the description annexed to the present article.

It is formally understood that within a maximum delay of two years Bulgaria shall dismantle the existing fortifications and shall not construct others at Rustchuk, at Shumla, in the intervening country, and in a zone of twenty kilometres around Baltchik.

A mixed commission, composed of an equal number of representatives of each of the two High Contracting Parties, shall be charged, within fifteen days from the signing of the present treaty, with delimiting the new frontier in conformity with the preceding stipulations. This commission shall supervise the division of the lands and funds which up to the present time may have belonged in common to districts, communes, or communities separated by the new frontier. In case of disagreement as to the line or as to the method of marking it, the two High Contracting Parties agree to request a friendly Government to appoint an arbitrator, whose decision upon the points at issue shall be considered final.

III.

The frontier between the Kingdom of Bulgaria and the Kingdom of Serbia shall follow, conformably to the proces-verbal drawn up by the respective military delegates, which is annexed to Protocol No.9 of July 25 (August 7), 1913, of the Conference of Bucharest, the following line:-

The frontier line shall begin at the old frontier, from the summit of Patarica, follow the old Turco-Bulgarian frontier and the dividing line of the waters between the Vardar and the Struma, with the exception of the upper valley of the Strumitza, which shall remain Serbian territory; the line shall terminate at the Belasica Mountain, where it will bend back to the Greco-Bulgarian frontier. A detailed description of this frontier and the I/200,000 map of the Austrian General Staff, on which it is indicated, are annexed to the present article.

A mixed commission, composed of an equal number of representatives of each of the two High Contracting Powers, shall be charged, within fifteen days from the signing of the present treaty, with delimiting the new frontier, in conformity with the preceding stipulation.

This commission shall supervise the division of the lands and funds, which up to the present time may have belonged in common to the districts, communes, or communities separated by the new frontier. In case of disagreement as to the line or as to the method of marking it, the two High Contracting Parties agree to request a friendly Government to appoint an arbitrator, whose decision upon the points at issue shall be considered final.

IV.

Questions relating to the old Serbo-Bulgarian frontier shall be settled according to the understanding reached by the two High Contracting Parties, as stated in the protocol annexed to the present article.

V.

The frontier between the Kingdom of Greece and the Kingdom of Bulgaria shall follow, conformably to the proces-verbal drawn up by the respective military delegates and annexed to Protocol No.9 of July 25 (August 7), 1913, of the Conference of Bucharest, the following line:-

The frontier line shall start from the new Serbo-Bulgarian frontier on the summit of Belasica Planina and terminate at the mouth of the Mesta on the Aegean Sea.

Between these two extreme points the frontier line shall follow the line indicated on the 1/200,000 map of the Austrian General Staff, in accordance with the description annexed to the present article.

A mixed commission, composed of an equal number of representatives of each of the two High Contracting Parties, shall be charged, within fifteen days from the signing of the present treaty, with delimiting the frontier in conformity with the preceding stipulations.

This commission shall supervise the division of the lands and funds, which up to the present time may have belonged in common to the districts, communes, or communities separated by the new frontier. In case of disagreement as to the line or as to the method of marking it, the two High Contracting Parties engage to request a friendly Government to appoint an arbitrator, whose decision upon the points at issue shall be considered final.

It is formally understood that Bulgaria renounces from henceforth all claim to the island of Crete.

VI.

The headquarters of the respective armies shall be immediately informed of the signing of the present treaty. The Bulgarian Government engages to begin to reduce its army to a peace footing on the day after such notification. It shall order its troops to their garrisons, whence, with the least possible delay, the various reserves shall be returned to their homes.

If the garrison of any troops is situated in the zone occupied by the army of one of the High Contracting Parties, such troops shall be ordered to some other point in the old Bulgarian territory and may not return to their regular garrisons until after the evacuation of the above-mentioned occupied zone.

VII. The evacuation of Bulgarian territory, both old and new, shall begin immediately after the demobilization of the Bulgarian army and shall be completed within a period of not more than fifteen days.

During this period the zone of demarcation for the Roumanian army of operations shall be determined by a line running as follows: Sistov-Lovcea-Turski-Isvor-Glozene-Zlatitza- Mirkovo-Araba-Konak-Orchania-Mezdra-Vratza-Berkovitza-Lom-Danube.

VIII.

During the occupation of the Bulgarian territories the various armies shall retain the right of requisition in consideration of cash payment.

Such armies shall have free use of the railways for the transportation of troops and of provisions of all kinds, without compensation to the local authority.

The sick and wounded shall be under the protection of the said armies.

IX.

As soon as possible after the exchange of ratifications of the present treaty all prisoners of war shall be mutually restored.

The Governments of the High Contracting Parties shall each appoint special commissioners to receive the prisoners.

All prisoners in the hands of any of the Governments shall be delivered to the commissioner of the Government to which they belong, or to his duly authorized representative, at the place which shall be determined upon by the interested parties.

The Governments of the High Contracting Parties shall present to each other, respectively, as soon as possible after all the prisoners have been returned, a statement of the direct expenses incurred through the care and maintenance of the prisoners from the date of their capture or surrender to the date of their death or return. The sums due by Bulgaria to each one of the other High

Contracting Parties shall be set off against the sums due by each of the other High Contracting Parties to Bulgaria, and the difference shall be paid to the creditor Government in each case as soon as possible after the exchange of the above-mentioned statements of expense.

X.

The present treaty shall be ratified, and the ratifications thereof shall be exchanged at Bucharest within fifteen days, or sooner if it be possible. [1]

In witness whereof the respective plenipotentiaries have hereunto affixed their names and seals.

Done at Bucharest the twenty-eighth day of the month of July (tenth day of the month of August) in the year one thousand nine hundred and thirteen.

(Here follow signatures and seals.)

[1] The ratifications were exchanged August 30, 1913.

PROTOCOL appended to Article II of the Treaty of Bucharest of 28th July (10th August), 1913.

Description and Marking of the Route of the new Bulgaro-Romanian Border

The route of the border as marked on the map at 1:200,000 follows the lines or points that are characteristic of the ground, such as: valleys, dells, peaks, saddles, etc. Between the villages, it follows the centre of the intervening space following, as much as possible, the natural lines.

1. The general Route

The general route starts from the Danube at the level of the intervening space separating the two islands located to the north-east of the Iezer Kalimok.

(Please refer to the map at 1:200,000.)

[Click here for map]

<i>It leaves to Bulgaria</i>	<i>It leaves to Romania</i>
The villages:	
Breslen	Turk Smil
Kutuklii	Sjanovo
Guvedze	Hadzifaklar
Nastradin	Kovandzilar
Kascilar	Mesim Mahle
Kaslakoj	Kara Mehmerler
Dzeferler	Salihler
Kara Kodzalar	Kose Abdi

Junuzlar	Kanipe
Seremetkoj	At Serman
Jeni Balabanlar	Over Serman
Eski Balabanlar	Omurdza
Salladin	Taslimah
Kadir	Rabman Asiklar
Jukli	Ibrjam Mahle
Ferhatlar	Cijrekci
Saltiklar	Kara Kadilar
Coban Nasuf	Kili Kadi
Sarvi	Trubcular
Mahmuzli	Ehisee
Kucuk Ahmed	Vladimirovo (Deli Osmanlar)
Bestepe	Serdimen
Peceli	Kadijevo
Burhanlar	Novo Botjovo
Kizildzilar	Semiz Ali
Gokce Dolluk	Saridza
Kapudzi Mahle	Balidza
Korkut	Kujudzue
Canlar	Mustafa-Bejler

Emirovo	Causkjoj
Semat	Ekrene
Botjovo (Jusenli)	
Kara Bunar	
Ermenli	
Krumovo	
(Kumludza grn).	
Jeni Mahle	
Vlahar	
Klimentovo (Kapakti)	
Dis Budac	
Bel Monastir (Mon Aladza).	

2. The detailed Route of the Border

(Please refer to the map at 1:100,000) [\[Click here for map 1\]](#) [\[Click here for map 2\]](#)

On leaving the Danube to follow the route of the border to the Black Sea, this route is first marked by the base of the terrace of the left bank of the valley separating the villages of Turk Smil and Kiutiukli. It then goes up the spur located to the north of the path from Kiutiukli to Senovo, crosses the central hillock (there are three) located to the west of the village of Senovo; skirts the beginning of the two dells located to the south of the village of Senovo, descends to the opening of the dell located to the west of the village of Kazeilar, which it follows almost to its beginning; It then crosses the valley of Hadjifaklar and the plateau alongside the road from Kazeilar to Balbunar. Between this road and the hill 209, it crosses the valleys to the west and east of Kuvanojilar between which it skirts, following the crest, the central dells of the same valleys of Kuvanojilar. From the south of hill 209, it goes toward the central bend of the Demir-Babinar river to the east of the village of Seremetkioi, which it reaches after having crossed the hillocks located to the south-west of 209 and after having followed the dells and the confluences closest to the straight line joining 209 to the hill 226 (north of Seremetkioi). To the east of Demir-Babinar, the route of the border follows the spur located between Kiuseabdt Kasapla and Eski Balabanlar, first crosses the valley, then the plateau located to the east of this valley, between the villages of Atkioi and Saladinkioi, it then descends into the valley of Saormankioi at the confluence of the small dell of Saladinkio. The route then

crosses the hillock located to the north of the village of Kaidarkioi (on the road to Silistrie), adjoins the confluence of the dell located to the north of the village of Juklii to reach the road from Schoumia to Silistrie, at the south of hill 269 after having skirted to the west, south and east of the village of Rahman Asiclar, passing by the confluences or by the depressions best located to fix this route at almost equal distance from the villages that the border separates in this region. From 269 the route passes between Dorutlar and Cioban Nasuf; descends to the confluences of the first two dells located to the east of the village of Cioban Nasuf, follows the spur flanked by these two dells, still running toward the south-east following the thalweg of the dell starting in the river Reonagol to the north-west of Mahmuzlai. It then descends to the course of this river up to the confluence located to the north-west of the dell of Mahmuzlai, which it then goes up to pass to the south of the hillock 260 (saddle), from which it descends into the dell of Kiuciuk Ahmed at the junction of the roads. After having gone along the course of this river a little, the route of the border goes up the spur located between KiuCiuk Ahmed and Killi-Kadai, crosses the hillock 260, rejoins the confluence of the two dells located to the west of Ekisce, goes up the dell located to the west of this village, changes direction toward the south, crosses hillock 277 and the saddle of the hillocks located between the villages of Vladimirov and Gekcidelink; it crosses the saddle located between the villages of Gekcidelink and Kapudjimah again, from where it goes firstly toward the north and then toward the east following the depression that passes to the north of Kortut (Korkut). Between Kortut and the Isikli stream, the route of the border follows the water catchment divide to the south of the village of Kadikioi and the hill 303 up to the major bend at Isikli. In the following section, which ends on the road from Varna to Dobrici, the border first follows the course of the valley of Kumbudja, then the eastern branch of this valley, passing to the north of the hillock 340. The last section of the route of the border located between the Varna-Dobrici road and the Black Sea crosses the dell of Kuiudjuk at its outset, follows a small spur, then a dell in the south-east direction, it then curves toward the north-east in the direction of the hill 299 following a water catchment divide; it then separates, by lines that are characteristic of the terrain, the villages of Ciauskioi and Kapaklii, after having, in the same way, separated Mustafa Beiler from Vlahlar; It finally reaches the Black Sea by crossing the saddle located to the south of hill 252.

3. The Provisional Marking of the Route

The route of the border thus defined topographically using the existing cartographic documents (maps of 1:200,000, 1:126,000 and 1:100,000) is also plotted to certain remarkable points on the ground. To this effect, the trigonometric points of the existing triangulation were chosen first, followed by the steeples of churches or the minarets in the villages. This is why this route was included in a triangulation developed between the Danube and the Black Sea. As the triangulation cuts the route of the border, the intersections are marked at invariable points on the ground, whose distance can be measured with an approximation of 50 metres.

This is how the point of departure of the border from the Danube is plotted to the hill of the trigonometric point of Turtucala which is at a distance of 15 kilometres. In the same way, the distances of all the hillocks, saddles, etc, which form the landmarks of the border, can be read from the map.

Signed in Bucharest, on 28th July (10th August) 1913.

For Romania:

T. MAIORESCO.

AL. MARGHILOMAN.

TAKE IONESCO.

C.G. DISSESCO.

GENERAL AIDE-DE-CAMP COANDA.

COLONEL C. CHRISTESCO.

For Greece:

E. K. VENISELOS.

D. PANAS.

N. POLITIS.

CAPTAIN A. EXADACTYLOS.

CAPTAIN PALI.

For Montenegro:

GENERAL SERDAR I. VOUKOTITCH.

I. MATANOVITCH.

For Serbia:

NIK. P. PACHITCH.

M. G. RISTITCH.

M. SPALAIKOVITCH.

COLONEL K. SMILIANITCH.

LIEUTENANT-COLONEL D. KALAFATO-VITCH.

For Bulgaria:

D. TONTCHEFF.

GENERAL FITCHEFF.

Dr. S. IVANTCHOFF.

S. RADEFF.

LIEUTENANT-COLONEL STANCIOFF.

PROTOCOL appended to Article III of the Treaty of Bucharest of 28th July (10th August), 1913

Detailed description of the new Bulgaro-Serbian border. [[Click here for map](#)]

The line of the border starts to the north of the old Bulgaro-Serbian border, from Patarica point, follows the old Bulgaro-Turkish border up to Dixderica, then follows the water catchment divide between the Vardar and the Strouma passing by Lukov vrh (1297), Obel. Poljana, the hill 1458, hill 1495, Zanova (1415), Ponorica, Kadica, hill 1900, hill 1453, Cingane Kalessi, the crest of Klepalo, hill 1530, the crest of Males planina (1445), turns to the west toward hills 1514 and 1300, passes by the crest of Draganeva dag, Kadi mesar tepesi, Kale tepesi, crosses the river Novicanska to the south of the village of Rajanci, passes between the villages of Oslovci and Susevo, crosses the river Stroumica between Radicevo and Vladovic and goes up toward hill 850, again follows the water catchment divide between the Vardar and the Strouma by hills 957, 571, 750, 895 and 850 and reaches the crest of the Belasica mountain, where it joins the Bulgaro-Greek border.

Signed in Bucharest, on 28th July (10th August) 1913.

For Romania:

T. MAIORESCO.

AL. MARGHILOMAN.

TAKE IONESCO.

C.G. DISSESCO.

GENERAL AIDE-DE-CAMP COANDA.

COLONEL C. CHRISTESCO.

For Greece:

E. K. VENISELOS.

D. PANAS.

N. POLITIS.

CAPTAIN A. EXADACTYLOS.

CAPTAIN PALI.

For Montenegro:

General SERDAR I. VOUKOTITCH.

I. MATANOVITCH.

For Serbia:

NIK. P. PACHITCH.

M. G. RISTITCH.

M. SPALAIKOVITCH.

COLONEL K. SMILIANITCH.

LIEUTENANT-COLONEL D. KALAFATO-VITCH.

For Bulgaria:

D. TONTCHEFF.

GENERAL FITCHEFF.

DR. S. IVANTCHOFF.

S. RADEFF.

LIEUTENANT-COLONEL STANCIOFF.

PROTOCOL appended to Article IV of the Treaty of Bucharest of 28th July (10th August) 1913, regarding the Questions in relation to the former Serbo-Bulgarian Border.

A mixed Serbo-Bulgarian Commission, which will be established within a period of one year with effect from the date of ratification of the peace treaty, shall govern the questions in relation to the former Serbo-Bulgarian border, taking the thalweg of Timek as a principle, insofar as this river serves as the border between Serbia and Bulgaria, and the line from the summit of the heights of Batchichte to Ivanova Livada.

At the latest within a period of three years with effect from the date of ratification of the peace treaty, the two contracting high parties shall be bound to mark the entire route of the former Serbo-Bulgarian border by permanent signs.

All the existing Mills on Timok, as this serves as the border between Serbia and Bulgaria, shall be removed within a period of three years from the date of ratification of the peace treaty and henceforth no installation of this type shall be permitted on this part of the river.

It is also understood that it will no longer henceforth be permissible for the subject of the two contracting high parties to own real estate divided by the border line (the property known as "dvodlassna"). As regards the ownerships of this type currently in existence, each of the two governments hereby undertake to proceed with the expropriation, by means of a just prior compensation fixed by the local procedure, of the parcels located on its side of the border. The same rule shall apply to the properties located in the enclave of Roglievo-Koilovo and in that of Halovo-Vregeogrotzi, their legal situation with regard to the citizens of the two neighbouring States having been settled by Protocol No. 11 of the mixed Serbo-Bulgarian Commission of 1912. The aforementioned expropriations shall be performed within the deadline of three years at the latest, with effect from the date of ratification of the peace treaty. Signed in Bucharest, on 28th July (10th August) 1913.

For Romania:

T. MAIORESCO.

AL. MARGHILOMAN.

TAKE IONESCO.

C.G. DISSESCO.

GENERAL AIDE-DE-CAMP COANDA.

COLONEL C. CHRISTESCO.

For Greece:

E. K. VENISELOS.

D. PANAS.
N. POLITIS.
CAPTAIN A. EXADACTYLOS.
CAPTAIN PALI.
For Montenegro:
GENERAL SERDAR I. VOUKOTITCH.
I. MATANOVITCH.

For Serbia:
NIK. P. PACHITCH.
M. G. RISTITCH.
M. SPALAIKOVITCH.
COLONEL K. SMILIANITCH.
LIEUTENANT-COLONEL D. KALAFATO-VITCH.

For Bulgaria:
D. TONTCHEFF.
GENERAL FITCHEFF.
DR. S. IVANTCHOFF.
S. RADEFF.
LIEUTENANT-COLONEL STANCIOFF.

PROTOCOL appended to Article V of the Treaty of Bucharest of 28th July (10th August), 1913

Definitive border between Bulgaria and Greece
(Austrian map 1:200,000) [\[Click here for map\]](#)

The border line starts on the crest of the Belasica planina from the Bulgaro-Serbian border; follows this crest, then descends along the crest located to the north of Iurukleri and goes to the confluence of the Strouma and the Bistrica, goes up the Bistrica and then goes toward the east at Cengane Kalesi (1500). From there it reaches the crest of Ali Butus (hill 1650) and follows the line of the water catchment divide, between the hills 1820, 1800, 713 and Stragac. From there, still following the water catchment divide it goes toward the north and then toward the north-east, to follow the water catchment divide between the hills 715, 660 and reaches the hills 1150 and 1152, from where, by following the crest to the east of the village of Rakistan it crosses the Mesta, goes toward the summit of Rusa and Zeleza, crosses the Despat (Rana) suju and reaches Cuka. From this point it re-takes the water catchment divide and passes by Sibkova, Cadirkaya (1750), Avlika dag (1517), Kajin Cal (1811), Debikli (1587), descends toward the south at hill 985, to turn to the east at the south of the village of Karovo, from where it goes toward the east, passes to the north of the village of Kajbova, goes toward the north and passes by the hills, 1450, 1588, 1850 and 1845. From there it descends toward the south passing by Cigla (1750), Kuslar (2177). From Kuslar, the border line follows the water catchment divide of the Mesta and the Iassi Evren dere by Rujan pl. and reaches Achlat dagi (1300), follows the crest that goes toward the railway station at Okeilar (41) and from this point follows the course of the Mesta to end in the Aegean Sea.

Signed in Bucharest, on 28th July (10th August) 1913.

For Romania:
T. MAIORESCO.
AL. MARGHILOMAN.
TAKE IONESCO.
C.G. DISSESCO.
GENERAL AIDE-DE-CAMP COANDA.
COLONEL C. CHRISTESCO.

For Greece:

E. K. VENISELOS.

D. PANAS.

N. POLITIS.

CAPTAIN A. EXADACTYLOS.

CAPTAIN PALI.

For Montenegro:

GENERAL SERDAR I. VOUKOTITCH.

I. MATANOVITCH.

For Serbia:

NIK. P. PACHITCH.

M. G. RISTITCH.

M. SPALAIKOVITCH.

COLONEL K. SMILIANITCH.

LIEUTENANT-COLONEL D. KALAFATO-VITCH.

For Bulgaria:

D. TONTCHEFF.

GENERAL FITCHEFF.

DR. S. IVANTCHOFF.

S. RADEFF.

LIEUTENANT-COLONEL STANCIOFF.

Certified copy of the original:

A. PISOSKI.

FILITTI.

(No. 1.) – Mr. Maioresco, Minister of Foreign Affairs of Romania, to Mr. Tontcheff, First Delegate of the Royal Government of Bulgaria to the Conference of Bucharest.

Bucharest, 22nd July (4th August), 1913

DEAR MINISTER

As was agreed during our negotiations, with a view to the establishment of a durable peace between our two countries, I have the honour to request your Excellency to confirm, in reply to my note, that:

In accordance with the declaration made by Bulgaria in the protocol signed in London on 16th (29th) January 1913, and Article IV of the protocol of the Conference of Saint Petersburg of 26th April (9th May) of the same year, Bulgaria consents to give autonomy to the schools and churches of Koutzo-Valaques located in future Bulgarian possessions and to permit the creation of an Episcopate for the same Koutzo-Valaques, with the facility for the Romanian Government to subsidise, under the supervision of the Bulgarian Government, the aforementioned present cultural institutions and those to come,

Yours sincerely, etc.

T. MAIORESCO

(No. 2) – Mr. Tontcheff, First Delegate of the Royal Government of Bulgaria to the Conference of Bucharest, to Mr. T. Maioresco, President of the Council, Minister of Foreign Affairs.

Bucharest, 22nd July 1913.

DEAR MINISTER,

In response to your Excellency's note of 22nd July 1913 I have the honour to confirm to you that:

In accordance with the declaration made by Bulgaria in the protocol signed in London on 16th (29th) January 1913, and Article IV of the protocol of the Conference of Saint Petersburg of 26th April (9th May) of the same year,

Bulgaria consents to give autonomy to the schools and churches of Koutzo-Valaques located in future Bulgarian possessions and to permit the creation of an Episcopate for the same Koutzo-Valaques, with the facility for the Romanian Government to subsidise, under the supervision of the Bulgarian Government, the aforementioned present cultural institutions and those to come,

Yours sincerely, etc.

TONTCHEFF

(No. 3) – Mr. Maioresco, Minister of Foreign Affairs of Romania, to Mr. E. Veniselos, President of the Council of Ministers of Greece, First Delegate of the Royal Hellenic Government to the Conference of Bucharest.

Bucharest, 23rd July (5th August) 1913

DEAR PRESIDENT OF THE COUNCIL

As was agreed during our negotiations, I have the honour to request your Excellency to confirm, in reply to my note, that:

Greece consents to give autonomy to the schools and churches of Koutzo-Valaques located in future Greek possessions and to permit the creation of an Episcopate for the same Koutzo-Valaques, with the facility for the Romanian Government to subsidise, under the supervision of the Hellenic Government, the aforementioned present cultural institutions and those to come,

Yours sincerely, etc.

T. MAIORESCO

(No. 4) – Mr. E. K. Veniselos, First Delegate of the Royal Hellenic Government to the Conference of Bucharest, to Mr. T. Maioresco, President of the Council of Ministers, Minister for Foreign Affairs of Romania.

Bucharest, 23rd July (5th August) 1913

DEAR PRESIDENT OF THE COUNCIL,

In response to the note, of today's date, which your Excellency sent to me, I have the honour to confirm to your Excellency that:

Greece consents to give autonomy to the schools and churches of Koutzo-Valaques located in future Greek possessions and to permit the creation of an Episcopate for the same Koutzo-Valaques, with the facility for the Romanian Government to subsidise, under the supervision of the Hellenic Government, the aforementioned present cultural institutions and those to come,

Yours sincerely, etc.

R. K. VENISELOS

(No. 5.) – Mr. Maioresco, Minister for Foreign Affairs of Romania, to Mr. N. Pachitch, President of the Council of Ministers of Serbia, First Delegate of the Royal Government of Serbia to the Conference of Bucharest.

Bucharest, 23rd July (5th August) 1913

DEAR PRESIDENT OF THE COUNCIL,

As was agreed during our negotiations, I have the honour to request your Excellency to confirm, in reply to my note, that:

Serbia consents to give autonomy to the schools and churches of Koutzo-Valaques located in future Serbian possessions and to permit the creation of an Episcopate for the same Koutzo-Valaques, with the facility for the Romanian Government to subsidise, under the supervision of the Serbian Government, the aforementioned present cultural institutions and those to come,

Yours sincerely, etc.

T. MAIORESCO

(No. 6.) Mr. Pachitch, First Delegate of the Royal Government of Serbia to the Conference of Bucharest, to Mr. T. Maioresco, President of the Council of Ministers, Minister for Foreign Affairs of Romania.

Bucharest, 23rd July (5th August) 1913

DEAR PRESIDENT OF THE COUNCIL,

In response to the note that your Excellency sent to me on the 23rd of this month, I have the honour to confirm to you that Serbia consents to give autonomy to the schools and churches of Koutzo-Valaques located in future Serbian possessions and to permit the creation of an Episcopate for the same Koutzo-Valaques, with the facility for the Romanian Government to subsidise, under the supervision of the Serbian Government, the aforementioned present cultural institutions and those to come,

Yours sincerely, etc.

NIK. P. PACHITCH

Certified copy of the original:

A. PISOSKI.

FILITTI.

Sources: Main Treaty Text: *Major Peace Treaties of Modern History, 1648-1967*, Vol. II, Editor Fred L Israel, New York: Chelsea House in association with McGraw Hill, 1967. Treaty Protocols: Based on French Version from *Consolidated Treaty Series Volume 218, 1913*, Parry, published by Oceana Publications Inc NIC, Dobbs Ferry, New York. This translation from the French was commissioned by Pollitecon Publications. Translation Copyright Pollitecon Publications. Permission to reprint granted when these Sources are acknowledged in full.